HEMINGWAY, ERNEST
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri

Ernest Miller Hemingway (1899-1961) este unul dintre marii prozatori americani ai secolului XX şi un clasic al literaturii universale. Scrierile lui s-au bucurat de un succes imediat încă din timpul vieţii autorului. Hemingway a primit în 1953 premiul Pulitzer, în 1954 premiul Nobel, iar multe dintre cărţile lui au fost ecranizate la scurt timp după apariţie. A avut o viaţă extrem de tumultuoasă: a fost căsătorit de patru ori, a fost un vînător şi un pescar pasionat, a participat la ambele conflagraţii mondiale şi la Eăzboiul Civil din Spania. In Primul Război Mondial a lucrat ca şofer pe ambulanţă, a fost rănit pe frontul italian, iar guvernul Italiei i-a acordat Medaglia d'argento pentru eroism. După război devine corespondent al ziarului Toronto Star, iar în 1921 se mută la Paris, unde o cunoaşte pe Gertrude Stein şi intră în cercul intelectualilor americani expatriaţi ce va fi cunoscut ulterior sub numele de „Generaţia pierdută". Printre apropiaţii săi din acea epocă se numără poetul Ezra Pound şi prozatorul Francis Scott Fitzgerald. In aceeaşi perioadă (1926) apare şi primul roman de succes al lui Hemingway, The Sun Also Rises (tradus în română cu titlul Fiesta; în pregătire la Editura Polirom), o carte cu tentă autobiografică ce descrie, printre altele, viaţa comunităţii americane din Europa. în timpul Războiului Civil din Spania a lucrat ca jurnalist. Simpatizant al republicanilor de stînga, Hemingway rupe prietenia cu John Dos Passos din pricina reportajelor acestuia despre atrocităţile comise de ambele tabere implicate în război. Viaţa agitată a marelui prozator a reprezentat o sursă de inspiraţie pentru multe din cărţile sale. Printre ele se numără şi romanele care l-au făcut cunoscut lumii întregi, cum sînt A Farewell to Arms (Adio, arme, 1929) sau For Whom the Bell Tolls (Pentru cine bat clopotele, 1940; în pregătire la Editura Polirom), dar şi numeroasele povestiri şi nuvele publicate de-a lungul vieţii, apărute la Editura Polirom în două dintre volumele din cadrul seriei de autor „Ernest Hemingway": Zăpezile de pe Kilimanjaro şi alte povestiri (2007), respectiv Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri (2008). Hemingway atinge culmea gloriei literare după apariţia, în 1952, a microromanului The Old Man and the Sea (Bătrînul şi marea; Polirom, 2007).
Prozatorul s-a sinucis în casa lui din Ketchum, Idaho, la 2 iulie 1961.

Traversarea

Stii cum e dis-de-dimineață acolo, în Havana, înainte să vină maşinile cu gheață pentru baruri, cînd vagabonzii mai dorm încă sprijiniți de ziduri ? Ei bine, veneam dinspre docuri şi ajunseserăm în piață mergeam la cafeneaua Pearl of San Francisco să ne bem cafeaua şi în piață era treaz doar un cerşetor care sorbea o gură de apă din fîntînă. Dar cînd ne-am aşezat la masă în cafenea i-am găsit acolo pe toți trei, aşteptîndu-ne.

Ne-am aşezat şi unul dintre ei a venit la noi.

— Ei? întreabă el.

— Nu pot, i-am răspuns. Mi-ar plăcea să vă fac favoarea asta. Dar v-am zis şi aseară că nu pot.

— Zi tu cît vrei.

— Nu-i vorba de asta. Nu pot. Atîta tot.

Ceilalți doi veniseră şi ei; stăteau în picioare acum şi păreau trişti. Chiar ai fi zis că-s nişte tipi de treabă şi mi-ar fi plăcut să le pot face o favoare.

— O mie de fiecare, a spus cel care vorbea bine engleza.

— Nu mă face să mă simt prost, i-am răspuns. Ți-am zis pe bune că nu pot.

— Şi după aia, cînd o să se mai schimbe lucrurile, toată treaba asta o să fie o afacere foarte bună pentru tine.

— Ştiu. Sînt de acord cu tot ce zici. Dar nu pot s-o fac.

— De ce?

— Cu vasul ăla îmi cîştig pîinea. Dacă-1 pierd, nu mai am din ce trăi.

— Cu banii pe care-i primeşti poți să-ți cumperi altul.

Ernest Hemingway

— Nu şi dacă-s în puşcărie.

Probabil credeau că mă las greu, pentru că unul dintre ei insista:

— Ai primi trei mii de dolari, iar mai încolo ăştia o să fie bani buni. Să ştii că toată treaba asta n-o să dureze prea mult.

— Ascultă-mă, i-am spus, nu mă interesează cine-i preşedinte aici. Dar nu duc în State nimic care poate vorbi.

— Vrei să zici că ne-am apuca să vorbim? sare unul dintre ei, care nu scosese un cuvînt pînă atunci.

Era furios.

— Am zis că nu duc nimic care ar putea vorbi.

— Crezi că sîntem lenguas largas ?

— Nu.

— Ştii ce e un lengua larga ?

— Da. Unu' care are gura spartă.

— Şi ştii ce facem noi cu tipii de felu' ăsta ?

— Nu face pe duru' cu mine, i-am spus. Voi ați venit cu o propunere la mine. Eu nu v-am oferit nimic.

— Pancho, taci din gură, i-o taie cel care vorbise pînă atunci.

— Păi a zis că ne-am apuca să vorbim, îi răspunde Pancho.

— Ascultă-mă, i-am spus. Am zis că nu transport nimic care poate vorbi. Sticlele de băutură nu pot vorbi, dacă sînt percheziționat. Nici damigenele. Mai sînt şi alte lucruri care nu pot vorbi. Dar oamenii pot.

— Da' oamenii din China pot vorbi? mă-ntreabă Pancho pe un ton foarte răutăcios.

— Ei pot vorbi, da' eu nu-i înțeleg.

— Deci nu vrei?

— Aşa cum v-am zis şi aseară, nu pot.

— Da' n-o să te-apuci să vorbeşti? întreabă Pancho. Chestia aia pe care n-o înțelesese ca lumea îl făcea să

fie al dracu'. Bănuiesc că era şi dezamăgit. Nici măcar nu m-am obosit să-i răspund.

— N-oi fi şi tu vreun lengua larga, ha? continuă pe acelaşi ton.
— Nu, nu cred.
— Ce vrei să zici? Ne amenințI?
— Auzi, nu mai fi şi tu aşa dur dis-de-dimineață. Sînt sigur c-ai tăiat o grăma' de gîturi la viața ta. Da' eu n-am apucat nici măcar să-mi beau cafeaua.
— Deci eşti convins c-am tăiat gîturi la viața mea?
— Nu. Şi nici nu-mi pasă. Nu poți să faci afaceri fără să te înfurii?
— Păi acum sînt deja furios. Şi-mi vine să te omor.
— Ei, pe dracu', îi zic, nu mai da atîta din gură.
— Haide, Pancho, intervine cel care vorbise primul, îmi pare foarte rău. Păcat că nu ne poți lua, îmi spune mie apoi.
— Şi mie-mi pare rău. Dar chiar nu pot.
I-am privit pe toți trei cum se-ndreaptă spre uşă. Erau nişte tipi tineri, cu o înfățişare plăcută şi îmbrăcați bine. Nici unul dintre ei nu purta pălărie şi păreau să aibă o grămadă de bani. Vorbeau, cel puțin, ca şi cum ar fi avut, şi vorbeau engleza cu accentul pe care îl au cubanezii bogați.
Doi dintre ei păreau să fie frați, pe cînd celălalt, Pancho, era ceva mai înalt, da' în rest era cam acelaşi gen de puşti. Ştii tu, slăbuț, bine îmbrăcat şi cu părul lucios. Nu mi se părea că-i aşa de rău pe cît voia să pară. Cred că era destul de nervos.
După ce au ieşit, au dat s-o ia la dreapta, şi atunci am văzut o maşină cu capota trasă cum traversează piața şi se-ndreaptă spre ei. Imediat s-a spart vitrina şi glonțul a trecut prin rîndul de sticle expuse pe peretele din dreapta. Auzeam împuşcăturile şi poc, poc, poc sticlele care se spărgeau de-a lungul peretelui.
Am sărit în spatele barului, pe partea stingă, şi dacă mă uitam peste tejghea puteam să văd ce se-ntîmplă. Maşina era oprită şi doi tipi stăteau ghemuiți în dreptul ei. Unul dintre ei avea o Thompson şi celălalt o mitralieră

cu țeava tăiată. Cel cu Thompson-ul era negru. Celălalt avea o manta albă de şofer.
Unul dintre băieți zăcea întins cu fața-n jos pe trotuar, chiar în dreptul vitrinei sparte. Ceilalți doi se băgaseră-n spatele unei rulote cu gheață oprite în fața barului Cunard, de lîngă cafenea. Unul dintre caii care trăgeau rulota se prăbuşise şi dădea din picioare prins în harnaşament, iar celălalt îşi zvîrlea capul în toate părțile.
Unul din băieți a tras din spatele rulotei, dar glonțul a ricoşat de pe trotuar. Negrul cu arma automată aproape că şi-a lipit fața de asfalt şi a tras pe sub rulotă făcînd-o să sară-n sus şi sigur că da — unul dintre băieți s-a prăbuşit, căzînd pe trotuar cu capul pe bordură. Se legăna acoperindu-şi capul cu mîinile, şi şoferul trăgea-n el o rafală de gloanțe, în timp ce negrul îşi reîncărca arma. Trotuarul era acoperit de urmele gloanțelor ca nişte stropi argintii.
Celălalt tip 1-a tras de picioare pe cel lovit înapoi, în spatele rulotei, şi l-am văzut din nou pe negru cum îşi lipeşte fața de trotuar ca să le mai servească o lovitură. Şi-atunci l-am văzut pe bătrînul Pancho ieşind de după rulotă şi ascunzîndu-se după calul care mai stătea încă în picioare. Apoi a păşit într-o parte, alb la față ca un cearşaf murdar, şi 1-a nimerit pe şofer cu Luger-ul său mare, pe care-1 ținea cu ambele mîini. Apoi a tras de două ori pe deasupra negrului, în timp ce se îndrepta spre el, iar a treia oară a nimerit prea jos.
Lovise un cauciuc, pentru că am văzut un vîrtej de praf ridicîndu-se din cauza aerului care ieşea, iar cînd a ajuns la vreo trei metri, negrul 1-a nimerit în burtă cu ceea ce trebuie să fi fost ultimul glonț din arma sa, pentru că l-am văzut aruncînd-

o, şi bătrînul Pancho a căzut greoi, cu fața-n jos. încerca să se ridice, ținîndu-şi în continuare Luger-ul în mîini, numai că nu reuşea să-şi salte capul, şi negrul a luat arma şoferului, care zăcea sprijinită de roata maşinii, şi i-a zburat creierii. Mare figură, negru'.

Am luat o gură scurtă din prima sticlă pe care am găsit-o deschisă, şi nici azi n-aş şti să-ți spun ce era în ea. Toată chestia asta mă făcea să mă simt destul de rău. M-am strecurat pe după bar pînă-n bucătăria din spate şi de acolo am ieşit afară. Am ocolit piața fără să arunc măcar o privire către mulțimea care se strîngea repede în fața cafenelei, am ieşit pe poartă şi m-am dus direct la docuri, unde am urcat la bord.

Tipul care închiriase vasul mă aştepta pe punte. I-am povestit ce se întîmplase.

— Şi Eddy unde-i ? mă-ntreabă tipu' ăsta, Johnson.

— Nu l-am mai văzut după ce au început împuşcăturile.

— Crezi că l-or fi nimerit?

— Nici gînd. îți zic, singurele gloanțe care au ajuns în cafenea s-au dus în sticlele de pe raft. Asta s-a întîmplat în timp ce maşina venea în spatele lor. Atunci l-au împuşcat pe primul tip, în dreptul vitrinei. Maşina a venit dintr-un unghi cam aşa...

— Pari al dracu' de sigur de ce zici.

— Păi am urmărit tot ce s-a întîmplat.

Apoi, ridicîndu-mi privirea, l-am văzut pe Eddy venind, şi părea mai înalt şi mai împrăştiat ca oricînd. Mergea azvîrlindu-şi mîinile şi picioarele aiurea, în toate părțile.

— Uite-1.

Eddy arăta destul de rău. Nu arăta el niciodată prea bine dimineața, da' acum arăta chiar rău.

— Unde ai fost? îi zic.

— Eram pe podea.

— Ai putut să vezi ceva ? îl întreabă Johnson.

— Să nu mai vorbim de asta, domnu' Johnson. Mi se face rău doar cînd mă gîndesc.

— Mai bine ai bea ceva, îi spune. Ce facem, ieşim? mă întreabă apoi pe mine.

— Asta dumneavoastră hotărîți.

— Cum se-anunță ziua ?

— Cam ca ieri. Poate ceva mai bine.

— Atunci să ieşim.

— Bine, doar să vină tipu' cu momeala.

Gagiu' ăsta pescuia cu noi de trei săptămîni şi încă nu văzusem vreun ban de la el, în afară de o sută de dolari pe care mi-i dăduse ca să-1 plătesc pe consul, să n-avem probleme, şi cu care să mai iau nişte viermi şi să pun benzină înainte de a ieşi. Eu ofeream toate instalațiile necesare, iar el închiriase vasul cu treişcinci de dolari pe zi. Dormea la un hotel şi venea pe vas în fiecare dimineață. Eddy dăduse de tip, aşa c-a trebuit să-1 iau şi pe el. Ii dădeam patru dolari pe zi.

— Trebuie să-i bag nişte benzină, îi spun lui Johnson.

— Bine.

— îmi trebuie nişte bani.

— Cît?

— Păi trei litri înseamnă douăşopt de cenți. Şi ar trebui să bag vreo sută douăj' de litri. Asta face unşpe dolari şi douăj' de cenți.

Scoate cinşpe dolari.
— Din restu' vreți să luăm bere şi gheață?
— Alea lasă-le. Restu' intră la ce-ți datorez.
Mă gîndeam că-i cam mult să-1 las aşa trei săptămîni, da' dac-avea de unde să-mi dea banii, ce mai conta? în orice caz, ar fi trebuit să-mi plătească în fiecare săptămînă. Da' lăsam şi cîte-o lună, şi la sfîrşit tot îmi luam banii. Eu eram de vină că-i lăsam aşa, da' la-nceput mă bucuram şi numai să văd vasu' pus la treabă. Abia în ultimele cîteva zile începuse să mă cam calce pe nervi treaba asta, da' mi-era teamă să-i zic ceva ca să nu se supere pe mine. Dacă avea de unde să-mi plătească, cu cît mergea mai mult, cu atît mai bine.
— Vrei o bere ? mă-ntreabă deschizînd cutia.
— Nu, mulțumesc.
Tocmai atunci a apărut şi negrul pe care-1 angajasem s-aducă momeala, şi i-am spus lu' Eddy să se pregătească să-i dăm drumu' pe apă.

Negrul a urcat cu momeala şi am pornit, în timp ce el fixa nişte scrumbii le trecea cîrligul prin gură, apoi îl scotea prin branhii, le despica într-o parte şi apoi scotea cîrligul pe partea cealaltă, le lega botul pe fir şi apoi înnoda bine cîrligul ca să nu alunece, şi-n felul ăsta momeala aluneca aşa cum trebuia, fără să se-nvîrtească.
Tipu' era un negru adevărat, deştept şi melancolic; avea nişte mărgele voodoo albastre prinse la gît pe sub cămaşă şi purta pe cap o pălărie veche de paie. Ce-i plăcea să facă mai mult şi mai mult cînd se afla pe vas era să doarmă şi să citească ziarele. Da' ştia să prindă ca lumea momeala şi, în plus, era rapid.
— Căpitane, dumneata nu ştii să prinzi momeala aşa ? mă-ntreabă Johnson.
— Ba da, domnule.
— Păi şi-atunci ce te mai încurci şi cu negru' ?
— O să-nțelegeți cînd o să dăm de peştii ăi mari.
— Păi care-i treaba ?
— Negru' poa' s-o facă mai repede decît mine.
— Eddy nu poate ?
— Nu, domnule.
— Mie mi se pare o cheltuială care nu-i necesară.
îl plătea cu un dolar pe zi şi negru' o ținea-ntr-un chef în fiecare noapte. II vedeam deja că i se face somn.
— Avem nevoie de el, i-am spus.
Trecuserăm deja de vasele mici ancorate în față la Cabanas şi de schifurile care pescuiau mihalți în adînc pe lîngă Morro, şi am îndreptat vasul spre marginea îngustă şi întunecată a golfului. Eddy a scos două muşte, iar negrul prinsese deja momeli în trei undițe.
Curentul era din ce în ce mai repede şi, cum ne apropiam de margine, îl puteam vedea curgînd roşiatic, punctat de viitori. Dinspre est adia o briză uşoară şi am văzut o mulțime de peşti zburători, din ăia mari care atunci cînd o luau contra curentului semănau cu Lindbergh în fotografia făcută cînd traversa Atlanticul.

Peştii ăştia zburători mari sînt cel mai bun semn din lume. Cît vedeai cu ochii, apa era acoperită cu petice de sargase de un galben pal asta înseamnă că fluxul a început deja; şi mai erau şi nişte păsări care se agitau deasupra unui banc de ton. Se vedeau cînd săreau din apă — erau doar toni din ăia mici, la vreo nouă sute de grame.
— Poți să lansezi oricînd eşti gata, i-am spus lui Johnson.

Şi-a pus centura şi hamurile şi a lansat undița mare, cu o mulinetă Hardy şi şase sute de metri de gută de treişase. M-am uitat în spate şi am văzut că momeala luneca bine, săltînd uşor pe valuri; muştele se scufundau şi apoi apăreau din nou la suprafață. Aproape atinseserăm viteza care ne trebuia şi am îndreptat vasul spre curent.
— Pune undița în lăcaşul de pe scaun, şi n-o să mai fie atît de grea, i-am spus. Şi scoate-i piedica, să-i laşi loc de manevră cînd muşcă. Dacă muşcă şi te prinde cu piedica pusă, te aruncă de pe punte.
Zilnic trebuia să-i spun aceleaşi lucruri, dar nu mă deranja. Din cincizeci de clienți nu prinzi decît unul care să ştie cum să pescuiască. Şi chiar atunci cînd ştiu, tot sînt aiuriți de cele mai multe ori şi vor să folosească gută prea subțire ca să țină ceva mare.
— Cum ți se pare c-o să fie ziua asta?
— Mai bine de-atît nu se poate, i-am spus. Chiar că era o zi frumoasă.
L-am lăsat pe negru la timonă şi i-am spus să meargă spre est pe marginea curentului, iar eu m-am dus în spate, unde Johnson îşi privea momeala purtată pe valuri.
— Vrei să mai arunc o undiță? îl întreb.
— Nu cred. Vreau să-mi prind singur peştele, şi tot singur să mă lupt cu el şi să-1 scot.
— Bine. Vrei să lanseze Eddy şi să ți-o dea dacă muşcă ceva, ca să-1 prinzi singur?
— Nu. Prefer să am o singură undiță-n apă.
— Bine.

6
Negrul conducea mai departe vasul în larg şi mi-am dat seama că văzuse un banc de peşti zburători sărind din apă, undeva mai în față. Dacă mă uitam înapoi vedeam Havana, frumoasă în lumina soarelui, şi o navă care tocmai ieşea din port, dincolo de Morro.
— Cred că-i posibil să vă luptați cu unu' mare azi, domnule Johnson.
— Ar fi şi timpul. De cît timp pescuim ?
— Azi se fac trei săptămîni.
— Asta chiar că-i mult.
— Sînt nişte peşti mai ciudați. Nu dai de ei pînă n-apar. Da' cînd vin, vin cu grămada. Şi n-a fost dată să nu fi apărut. Dacă n-apar acum, nu mai apar deloc. Luna e exact în faza în care trebuie. Avem un curent perfect şi se pare că briza o să fie bună.
— Erau unii mai mici cînd am ieşit prima oară.
— Da. Păi, cum v-am zis. Cei mici încep să se răărească şi pe urmă dispar de tot cînd trebuie să apară ăia mari.
— Voi, ăştia, căpitanii de pe vasele de-nchiriat, aveți mereu aceleaşi replici. Fie-i prea devreme sau prea tîrziu, fie nu-i vîntul bun sau nu-i luna în faza care trebuie. Da' banii îi luați oricum.
— Ei, îi zic, partea proastă e că aşa şi e de obicei prea devreme sau prea tîrziu, şi de cele mai multe ori bate vîntul aiurea. Şi cînd vine cîte-o zi perfectă, stăm la mal fără clienți.
— Da' crezi că azi o s-avem o zi bună?
— Ei, în ce mă priveşte, am avut deja parte de destulă acțiune pe ziua de azi. Da' pun pariu că dumneavoastră o s-aveți noroc cît cuprinde.
— Sper.
Am oprit vasul şi l-am lăsat să plutească. Eddy s-a dus în față şi s-a întins. Eu stăteam în picioare ca să văd dacă iese vreo coadă din apă. Negrul ațipea din cînd în cînd, aşa că mă uitam şi la el. Pun pariu c-avea nişte nopți nebune.

— Căpitane, ai vrea, te rog, să-mi aduci o bere? mă-ntreabă Johnson.
—■ Sigur, domnule, îi spun şi-mi bag mîna-n gheață ca să scot una rece.
— Tu nu vrei una?
— Nu, domnule. Aştept pînă diseară. Deschisesem sticla şi tocmai i-o întindeam cînd am
văzut un peşte mare şi maro, cu un harpon înfipt în el, mai lung decît brațele întinse ale unui om; l-am văzut ieşind din apă şi repezindu-se la scrumbia din undiță. Era gros cît un buştean.
— Slăbeşte-o ! îi strig.
— Păi n-a prins-o, răspunde Johnson.
— Atunci ține-o ca s-o prindă.
Se repezise din adînc şi n-o nimerise. Ştiam c-o să mai încerce o dată.
— Pregăteşte-te s-o slăbeşti imediat ce-o apucă. Apoi l-am văzut cum vine din nou pe sub apă. I se
vedeau înotătoarele deschise ca nişte aripi purpurii şi dungile roşii de pe solzii maro. Se ridica precum un submarin, şi înotătoarea de pe spinare a ieşit la suprafață, despicînd apa. Apoi a ieşit chiar în spatele momelii, şi acum i se vedea şi harponul lung bălăbănindu-se deasupra apei.
— Lasă-i momeala-n gură, îi zic.
Johnson şi-a luat mîna de pe minerul mulinetei, care a început să vîjîie, şi bătrînul peşte-cu-spadă s-a întors şi s-a scufundat; l-am văzut strălucind ca argintul, cît era de lung, cînd s-a-ntors în poziție normală, îndreptîndu-se rapid spre mal.
— Trage puțin piedica, îi spun. Nu mult. A început să tragă de mulinetă.
— Nu prea mult, îi zic.
Vedeam că firul începuse să se-ncline.
— Şi-acu' trage tare piedica şi loveşte-1. Tre'.să-l loveşti. Oricum o să sară.
Johnson trage piedica şi se-ntoarce la undiță.

— Loveşte-1. înfige-i-1 bine. Trage-i-o ca lumea.
I-a tras-o destul de tare încă de vreo două ori şi apoi undița s-a îndoit şi mulineta a început să scîrțîie şi bum! iată-1 ieşind, făcînd o săritură lungă şi dreaptă, argint strălucind în soare şi stropind în jur ca un cal aruncat de pe o stîncă.
— Slăbeşte piedica, i-am spus.
— S-a dus.
— S-a dus pe dracu'. Slăbeşte piedica, repede. Firul s-a curbat şi, a doua oară cînd a sărit, peştele
era la pupă şi se îndepărta în larg. Apoi a apărut din nou, aruncînd în jur stropi înspumați, şi am văzut cum cîrligul i se înfipsese-n colțul gurii. Dungile i se vedeau clar. Era un peşte frumos, de un argintiu strălucitor acum, străbătut de dungi purpurii şi gros cît un buştean.
— S-a dus, a zis Johnson. Firul atîrna moale.
— Mulinează, i-am spus. E prins bine. Porneşte toate motoarele şi du-te spre el! i-am strigat negrului.
Şi-apoi a sărit o dată, de două ori, țeapăn ca o prăjină, ieşind din apă cît era de lung, sărind direct către noi şi aruncînd trîmbe înalte de apă de cîte ori se prăbuşea. Firul s-a întins şi am văzut că se-ndrepta din nou spre țărm, după care s-a întors.
— De-acum îşi face turele, zic. Dacă se prinde şi mai tare ne luăm după el. Nu trage piedica prea tare. Avem destul fir.

Bătrînul peşte se-ndrepta spre nord-vest, cum fac toţi peştii mari, şi, frăţioare, ce se mai prinsese. începuse să facă plonjoane lungi şi stropea înjur ca o barcă cu motor. Ne-am luat după el şi, după ce am întors vasul, am menţinut sfertul de kilometru dintre noi. Eu eram la timonă şi tot strigam la Johnson să nu tragă piedica prea tare şi să mulineze repede. Deodată am văzut o smuciturâ-n undiţa lui şi firul s-a înmuiat. N-ar fi părut moale dacă nu-1 vedeai sub apă, pe la mijloc. Da' eu ştiam despre ce-i vorba.

— S-a dus, i-am spus.

Peştele continua să sară, şi a sărit pînă ce l-am pierdut din ochi. Chiar că era un peşte frumos.

— II simt cum trage, zice Johnson.

— Simţi greutatea firului, atît.

— Abia pot să mulinez. Poate-a murit.

— Uite-1, îi zic. Sare-n continuare.

Se vedea în larg, la vreo opt sute de metri, stropind încă înjur. Am pus mîna pe piedică. O strînsese tare. Nu mai aveai de unde să laşi fir. Normal că se rupsese.

— Nu ţi-am zis să nu tragi tare piedica ?

— Da' tot trăgea fir.

— Şi?

— Păi, şi-am strîns-o.

— Ascultă-mă, i-am spus. Dacă nu le laşi destul fir cînd se agaţă în halu' ăla, e şi normal să-1 rupă. Nu există gută aşa de tare ca să-i ţină. De-aia trebuie să le laşi fir. Aia de-i prind pentru comerţ nu poa' să-i ţină nici cu harponu'. Ce tre' să facem noi e să-i urmărim cu barca pînă îşi fac turele, ca să nu te ia cu totu'. După ce-şi termină turele sînt înmuiaţi cît să poţi pune piedica şi să mulinezi.

— Zici că dacă nu s-ar fi rupt l-aş fi prins ?

— Ai fi avut o şansă.

— N-ar fi putut s-o ţină prea mult aşa, nu?

— Poa' să facă o grămadă de alte lucruri. Lupta începe abia după ce-şi termină turele.

— Păi, hai să prindem unu'.

— Tre' să strîngi firu' întîi.

Prinseserăm şi pierduserăm peştele ăla fără să-1 trezim pe Eddy din somn. Şi-acum bătrînu' Eddy venea spre pupă :

— Ce s-a-ntîmplat ? întreabă.

Eddy era odată folositor pe un vas, asta înainte să se apuce de băut, dar acum nu mai era bun la nimic. II priveam cum stătea acolo, înalt şi cu obrajii supţi, cu gura atîrnîndu-i şi cu nişte chestii albe pe la colţul ochilor ;

avea părul decolorat de soare. Mi-am dat seama imediat că s-a trezit ahtiat după ceva de băut.

— Mai bine-ai lua o bere, îi zic. Scoate o sticlă din ladă şi o bea.

— Ei, domnu' Johnson, spune el, ere' că mai bine m-aş culca la loc. Mulţumesc mult pentru bere, domnule.

Mare figură, Eddy. Peştii nu mai contau pentru el. Ei, pe la prînz am mai prins unu' şi a scăpat şi ăla. Cîrligu' s-a ridicat vreo nouă metri în aer cînd 1-a scuipat.

— Acum cu ce-am mai greşit? întreabă Johnson.

— Cu nimic, îi zic. Atît că 1-a scuipat.

— Domnu' Johnson, zice Eddy, care se trezise ca să mai bea o bere, domnu' Johnson, aveți ghinion, asta-i tot. Acu' poate o s-aveți noroc la femei. Ce ziceți, ieşim diseară ?
După care s-a dus înapoi în spate să se-ntindă.
Pe la patru, cînd ne întorceam cu soarele-n spate spre mal, împotriva curentului care se deplasa ca printr-un jgheab, cel mai mare peşte-cu-spadă pe care l-am văzut în viața mea a muşcat la Johnson. Puseserăm o nadă artificială cu care prinseserăm nişte ton, şi negrul îl agățase pe unul ca momeală. Mergea destul de greu, dar stropea în jur.
Johnson scosese mulineta din harnaşament ca să-şi poată pune undița peste genunchi, pentru că-i obosiseră brațele tot ținînd-o pe poziție. Şi pentru că obosise să țină piedica Ia mulinetă, o desfăcuse cînd nu mă uitam. Habar n-aveam c-o desfăcuse. Nu-mi plăcea cum ținea undița, dar nici să-1 cicălesc întruna nu-mi făcea plăcere. Şi, pe lîngă asta, fără piedică firul putea să se tot ducă, aşa că nu era nici un pericol. Dar nu aşa se pescuieşte ca lumea.
Eram la timonă şi trăgeam pe marginea curentului înspre fabrica aia veche de ciment unde apa se adînceşte atît de aproape de mal şi face un fel de vîrtej, unde găseşti momeală cu duiumul. Şi-atunci s-a înălțat o trîmbă de apă, ca şi cum o bombă ar fi explodat în adînc, şi am apucat să văd spada, ochiul, fălcile deschise şi capul

uriaş, negru-purpuriu, al unui peşte-cu-spadă negru. înotătoarea superioară îi ieşise cu totul din apă, înaltă cît catargul unei bărci, şi i-am putut vedea botul, cît era de lung, cînd s-a repezit la ton. Era mare cît o bîtă de baseball şi un pic înclinat, iar atunci cînd a apucat momeala a despărțit apele larg. Avea spinarea solidă, de un negrupurpuriu, şi ochii mari cît un castron. Era uriaş. Pun pariu c-avea vreo patru sute cincizeci de kile.
Am țipat la Johnson să-i lase fir, dar pînă s-apuc să scot un cuvînt l-am văzut săltat de pe scaun de parcă ar fi fost tras pe scripeți şi am apucat să mai văd cum se ține doar o secundă de undița care s-a îndoit ca un arc, şi apoi minerul 1-a lovit în burtă şi toate uneltele au zburat peste bord.
Strînsese piedica şi, cînd peştele muşcase, îl ridicase cu totul din scaun, aşa că scăpase undița. Pînă atunci o ținuse-n poală, cu un picior aşezat peste mîner. Dacă nu şi-ar fi dat jos curelele, l-ar fi tras şi pe el.
Am oprit motorul şi m-am întors la pupă. Stătea în fund şi îşi ținea mîinile pe burtă, unde-1 lovise minerul undiței.
— Cred că-i destul pentru azi, i-am spus.
— Ce era?
— Un peşte-cu-spadă negru.
— Cum s-a întîmplat asta?
— Gîndeşte-te şi tu. Pe mulinetă am dat două sute cincizeci de dolari. Acum face mai mult. Undița m-a costat patruşcinci. Firul de treişase avea puțin sub şase sute de metri.
Exact atunci s-a găsit Eddy să-1 bată pe spate.
— Asta e, domnu' Johnson, pur şi simplu n-aveți noroc. Ştiți, n-am mai văzut aşa ceva în viața mea.
— Mai taci din gură, bețivule, mă răstesc la el.
— Vă zic, domnu' Johnson, continuă Eddy, e cel mai rar incident pe care l-am văzut în viața mea.
— Ce poți să-i faci unui peşte ca ăsta? întreabă Johnson.

— Păi, dumneata cu aşa ceva voiai să te lupți de unu' singur, îi zic.
Eram destul de enervat.
— Sînt prea mari, spune el. Ar fi un chin.
— Ascultă-mă, îi zic. Un peşte ca ăsta te-ar omorî.
— Da' sînt tipi care îi prind.
— Da, tipii care îi prind ştiu să pescuiască. Da' să nu crezi că nu-i un chin şi pentru ei.
— Am văzut odată o fotografie cu o fată care prinsese unul.
— Sigur. Pescuind de pe loc. A înghițit momeala, aşa că au tras de el pînă i-au scos stomacu' şi l-au făcut să iasă la suprafață şi să moară. Eu vorbeam de cum e să te lupți cu ei şi să-i plimbi, cînd au cîrligul în gură.
— Ei, zice domnul Johnson, sînt prea mari. Dacă nu-i distractiv, de ce să te mai apuci s-o faci?
— Aşa este, domnu' Johnson, se bagă şi Eddy. Dacă nu-i distractiv, de ce s-o faci ? Ascultați la mine, domnu' Johnson. Ați pus punctul pe i. Dacă nu-i distractiv de ce s-o mai faci?
Eram încă tulburat de peştele ăla şi îmi părea destul de rău pentru unelte, aşa că nu puteam să stau să-i ascult. I-am spus negrului să-ndrepte vasul spre Morrò. Nu le-am zis nimic, şi uite-i cum stăteau pe şezlonguri, Eddy cu o bere-n mînă şi Johnson cu alta.
— Căpitane, îmi zice Johnson după un timp, eşti drăguț să-mi faci un highball1 ?
I-am făcut fără să comentez şi pe urmă mi-am făcut şi mie unu' ca lumea. Mă gîndeam că Johnson ăsta pescuia de cinşpe zile, ajunge în cele din urmă să agate un peşte pe care un pescar l-ar urmări şi un an de zile, îl pierde, îmi pierde uneltele, se face de rîs şi pe urmă stă şi bea cu un bețiv, complet mulțumit de sine.
Cînd am ajuns la docuri şi am văzut că negrul aştepta, am întrebat :
1. Whisky cu sifon şi gheață

— Ieşim mîine?
— Nu cred, răspunde Johnson. M-am săturat de pescuitu' ăsta.
— Păi, să-1 plăteşti pe negru şi să-i dăm drumu'?
— Cit trebuie să-i dau?
— Un dolar. Dacă vrei, poți să-i laşi şi un bacşiş. Aşa că Johnson i-a dat un dolar şi patruj' de cenți
cubanezi.
— Ce-i cu ăştia ? mă-ntreabă negrul arătîndu-mi monedele.
— Un bacşiş, i-am spus în spaniolă. Eşti liber. De aia ți i-a dat.
— Deci să nu mai vin mîine?
— Nu.
Aşa că-şi ia negru' ghemul de sfoară cu care prinde momeala şi ochelarii de soare, îşi pune pălăria de pai şi pleacă fără să zică la revedere sau ceva de genu' ăsta. Era un negru care nu prea dădea doi bani pe nici unu' dintre noi.
— Domnule Johnson, cînd vreți să ne încheiem socotelile? îl întreb.
— Dimineață mă duc la bancă şi după-amiază putem să ne ocupăm de asta.
— Ştiți cîte zile aveți de plătit?
— Cinşpe.
— Nu. Cu ziua de azi se fac şaişpe şi cu cîte o zi dus-întors vin optişpe. Şi mai punem şi undița, mulineta şi guta de azi.
— Uneltele sînt treaba dumitale.
— Nu, domnule. Nu cînd le pierzi aşa cum le-ai pierdut dumneata.
— Păi am plătit în fiecare zi ca să le închiriez. Aşa că-s treaba ta.

— Nu, domnule. Dacă ar fi rupt-o un peşte şi dumneata n-aveai nici o vină, ar fi fost altă discuție. Dar dumneata ai pierdut tot echipamentul pentru că ai fost neglijent.
— Peştele mi 1-a smuls din mîini.

— Pentru că trăseseşi piedica şi pentru că undița nu era pusă în suportul ei.
— N-ai de ce să mă pui să plătesc pentru asta.
— Dacă ai închiria o maşină care s-ar prăbuşi de pe o stîncă, nu crezi c-ar trebui să plăteşti pentru ea ?
— Nu şi dac-aş fi fost în ea, răspunde Johnson.
— Bună glumă, domnu' Johnson, zice Eddy. Te-ai prins, căpitane, nu-i aşa ? Dac-ar fi în ea ar muri. Şi atunci n-ar mai trebui s-o plătească. Tare gluma.
Nu l-am băgat în seamă pe beţiv:
— Aveți să-mi dați două sute nouăşcinci de dolari pentru undiță, mulinetă şi gută, i-am spus lui Johnson.
— Ei, asta nu-i o chestie în regulă. Dar, dacă ții morțiş, hai să împărțim costurile.
— N-am cum să iau altă undiță şi altă mulinetă cu mai puțin de trei sute şaizeci. Nu vă cer să-mi plătiți firul. Un peşte ca ăla ar putea să vi-l tragă pe tot şi n-ați fi vinovat cu nimic. Dac-ar fi altcineva cu noi în locul beţivului ăstuia v-ar spune cît de cinstit sînt cu dumneavoastră. Ştiu că par o grămadă de bani, da' şi pe mine m-au costat tot atît. Nu poți pescui pe ocean dacă nu-ți cumperi cele mai bune instrumente.
— Domnu' Johnson, el zice că-s beţiv. Oi fi. Da' vă zic că are dreptate. Are dreptate şi e rezonabil cu ce cere.
— Nu vreau să vă fac dificultăți, spune Johnson în cele din urmă. O să plătesc, chiar dacă nu-s de acord. Deci am de plătit optişpe zile a cîte treişcinci de dolari şi două sute nouăşcinci în plus.
— Mi-ați dat o sută. O să vă fac o listă cu cheltuielile şi o să scad viermii care au mai rămas. Şi ce-ați mai luat ca provizii pentru ieşiri.
— Pare corect, aprobă Johnson.
— Ascultați la mine, domnu'Johnson, zice Eddy. Dac-ați şti cît se cere unui străin în mod normal, v-ați da seama c-a fost mai mult decît rezonabil. Ştiți cum v-a tratat? Excepțional, aşa v-a tratat. Căpitanul vă tratează de parcă i-ați fi mamă.

— Mîine mă duc la bancă şi după-amiază trec pe la voi. Poimîine o să plec cu vaporul.
— Vă puteți întoarce cu noi, ca să nu mai plătiți vaporul.
— Nu. Aşa ajung mai repede.
— Bine, i-am spus. Bem ceva?
— Da, mi-a răspuns Johnson. N-ați rămas supărat, nu?
— Nu, domnule.
Aşa că ne-am dus toți la pupă şi-am băut cîte-un highball.
A doua zi m-am tot învîrtit pe lîngă vas, i-am schimbat uleiul şi m-am ocupat de una, de alta. La prînz m-am dus în oraş şi am mîncat la nişte gălbejiți, un loc unde puteai să mănînci ca lumea cu patruj' de cenți, şi pe urmă am cumpărat nişte chestii pe care să le duc acasă nevestei şi celor trei fete. Ştii tu, parfum, nişte evantaie şi vreo doi piepteni din ăia care se prind în păr. După aia m-am oprit la barul lui Donovan să beau o bere şi să mai vorbesc cu bătrînu', şi pe urmă m-am dus pe jos spre docurile din San Francisco, oprindu-mă de vreo trei-patru ori să mai beau o bere. I-am făcut cinste lui Frankie cu încă vreo două, la Cunard, şi cînd am venit pe vas mă simțeam destul de bine. Mai aveam doar patruj' de cenți.

Frankie a urcat cu mine şi, cît l-am aşteptat pe Johnson, am mai băut vreo două beri din cutia frigorifică.
Eddy nu se arătase la față toată ziua, da' ştiam că mai devreme sau mai tîrziu tot trebuie să apară, cînd nu mai poate să bea pe datorie. Donovan îmi spusese că băuse pe credit la el noaptea trecută, cu Johnson. Aşteptam şi începusem deja să mă-ntreb dacă Johnson o să mai apară. Lăsasem vorbă la docuri să urce pe punte şi să m-aştepte, dar mi-au zis că nu trecuse pe-acolo. Totuşi, mă gîndeam c-o fi stat pînă tîrziu noaptea trecută şi probabil nu s-o fi trezit pînă la prînz. Băncile erau deschise pînă la trei şi jumătate. Am văzut avionul înălțîndu-se şi pe la cinci şi

jumătate terminasem cu simțitul bine şi eram chiar îngrijorat.
La şase l-am trimis pe Frankie la hotel să vadă dacă Johnson mai e acolo. încă mai credeam c-ar putea fi pe afară, să se distreze, sau c-o fi la hotel şi-i e prea rău ca să iasă. Am tot aşteptat pînă s-a făcut tîrziu. Mă-ngrijorasem rău, pentru că-mi datora opt sute douăşcinci de dolari.
Frankie era plecat de mai mult de juma' de oră. Cînd l-am văzut întorcîndu-se mergea repede şi dădea din cap.
— A plecat cu avionul, mi-a zis.
Bine. Aşa, deci. Consulatul era închis. Mai aveam patruj' de cenți şi, oricum, probabil că de-acum avionul era deja în Miami. Nu puteam nici măcar să trimit o telegramă. Marele domnu' Johnson. Eu eram de vină. Ar fi trebuit să fiu mai atent.
— Ei, i-am spus lui Frankie, acu' am putea măcar să bem o bere rece. Domnu' Johnson le-a cumpărat.
Mai erau trei sticle de Tropical.
Lui Frankie îi părea la fel de rău ca şi mie. Nu ştiu cum de se putea aşa ceva, dar aşa părea. Mă tot bătea pe spate şi dădea din cap.
Aşa, deci. Eram lefter. Pierdusem cinci sute treij' de dolari pe curse şi instrumente de trei sute cincizeci pe care nu aveam cu ce să le înlocuiesc. Ce s-ar mai bucura unii din gaşca de la docuri, mă gîndeam. Cîțiva scoicari o să fie în mod sigur fericiți. Şi doar cu o zi înainte refuzasem trei mii de dolari ca să-i duc pe cei trei străini. Oriunde, doar să-i scot din țară.
Bine, şi-acu' ce trebuia să fac? Nu puteam să duc vreun transport, pentru că îmi trebuiau bani ca să cumpăr băutura şi, oricum, nu se mai cîştiga din asta. Oraşul e plin de băutură adusă şi nimeni nu mai cumpără. Da' să fiu al dracu' dac-aveam să mă duc lefter acasă şi să fac foamea toată vara în oraşu' ăla. Şi mai era şi familia. Plătisem deja autorizația cînd venisem în port. De obicei plăteşti unui agent în avans şi el te trece pe o listă, iar

cînd pleci te şterge. La dracu', n-aveam nici măcar bani de benzină. Chiar că mă fripsesem. Marele domnu' Johnson.
— Tre' să duc ceva, Frankie, i-am spus. Tre' să fac nişte bani.
— Să mă interesez.
Frankie se-nvîrte prin port şi face fel de fel de munci ciudate, e cam surd şi bea prea mult în fiecare noapte. Da' n-ai văzut în viața ta un tip mai loial şi cu o inimă mai mare. II ştiam de cînd începusem să fac transporturi. M-ajuta de multe ori să încarc. Pe urmă, cînd m-am apucat să fac curse şi am început afacerea cu pescuitul de peşti-cu-spadă în Cuba, îl vedeam deseori prin docuri şi pe la cafenele. Părea cam prost şi de obicei zîmbea în loc să vorbească, da' asta pentru că-i surd.
— Ai transporta orice ? mă-ntreabă Frankie.
— Sigur. De-acu' nu mai am de ales.

— Orice ?
— Sigur că da.
— Să văd. Unde te găsesc?
— La Perla, i-am spus. Trebuie să mănînc ceva.
La Perla mănînci bine cu douăşcinci de cenți. Orice fel din meniu e zece cenți, în afară de supă, care-i cinci. M-am dus pînă acolo cu Frankie, eu am intrat, iar el a mers mai departe. înainte să plece mi-a strîns mîna şi m-a mai bătut o dată pe spate:
— Nu-ți face griji. La Frankie mult politică. Mult afaceri. Mult băutură. Nici un ban. Da' prieten bun. Nu-ți face griji.
■— La revedere, Frankie. Nici tu să nu-ți faci.
Am intrat la Perla şi m-am aşezat la o masă. Inlocuiseră vitrina în care se trăsese şi puseseră la loc rafturile. Erau mulți tipi care beau la bar, şi unii dintre ei mîncau. La o masă începuseră deja să joace domino. De cinşpe cenți mi-am luat o supă de fasole şi o friptură cu cartofi fierți. Cu o sticlă de bere Hatuey am ajuns la douăşcinci de cenți. Cînd l-am întrebat pe chelner despre împuşcături, n-a vrut să zică nimic. Erau speriați cu toții.

După ce am terminat de mîncat m-am lăsat pe spate şi mi-am aprins o țigară; eram îngrijorat ca dracu'. Apoi l-am văzut pe Frankie intrînd şi pe încă unu' în spatele lui. Gălbejiți, m-am gîndit. Deci avem o afacere cu gălbejiți.
— El este domnu' Sing, îmi spune Frankie zîmbind. Se descurcase repede, şi ştia asta.
— îmi pare bine să vă cunosc, zice domnul Sing. Domnul Sing era cam cea mai spilcuită chestie pe
care-am văzut-o-n viața mea. Era clar un chinez, însă vorbea ca un englez şi purta un costum alb cu o cămaşă de mătase, o cravată neagră şi o panama din aia de o sută douăşcinci de dolari.
— Beți o cafea, nu? mă-ntreabă.
— Dacă beți şi dumneavoastră.
— Sigur, cu plăcere. Sîntem singuri aici, da?
— In afară de toți ceilalți din bar.
— Asta nu-i o problemă. Aveți un vas ?
— O sută şaişpe metri. Motor Kermath de o sută de cai.
— Oh, face domnul Sing. Credeam că-i cu pînze.
— Poate transporta două sute şaişcinci de lăzi fără să fie încărcat la maximum.
— Ați fi dispus să faceți un transport pentru mine ?
— In ce condiții ?
— Nici măcar nu trebuie să mergeți dumneavoastră. Fac eu rost de un căpitan şi un echipaj.
— Nu. Unde merge vasul meu merg şi eu.
— înțeleg, zice domnul Sing. Vrei să ne laşi singuri ? îi spune apoi lui Frankie.
Frankie îl privea cu acelaşi interes şi-i zîmbea.
— E surd, îi zic. Şi nu prea înțelege engleza.
— înțeleg. Dumneavoastră vorbiți spaniola. Spuneți-i să ne lase puțin.
I-am făcut un semn lui Frankie cu degetul. S-a ridicat şi s-a dus la bar.
— Dumneavoastră nu vorbiți spaniola? îl întreb.

— A, ba da, răspunde domnul Sing. Acum, spuneți-mi, în ce circumstanțe ați... ce v-ar face să luați în considerare...
— Sînt lefter.

— înțeleg. Aveți vreo datorie legată de vas ? Pot apărea probleme ?
— Nu.
— Foarte bine. Cîți dintre nefericiții mei compatrioți ar putea găsi loc pe vasul dumneavoastră?
— Cîți pot transporta, adică ?
— Exact.
— Cît de departe ?
— O zi de mers.
— Nu ştiu. O duzină, dacă n-au bagaje.
— N-au bagaje.
— Unde vreți să-i duc ?
— Asta hotărîți dumneavoastră.
— Adică eu decid unde-i las ?
— Destinația lor este Tortugas, de unde trebuie să-i preia o goeletă.
— Ascultați-mă. La Tortugas e un far, pe cheiul Loggerhead, şi ăla are transmisie radio în ambele direcții.
— Aşa este. Ar fi, desigur, o mare prostie să-i debarcăm acolo.
— Păi şi-atunci?
— Eu n-am zis decît că destinația lor este Tortugas. Âla-i locul în care trebuie să fie ca să poată trece.
— Da.
— Dar dumneavoastră îi debarcați unde considerați că e mai bine.
— Şi goeleta o să vină la Tortugas ca să-i preia ?
— Desigur că nu, spune domnul Sing. Ce prostie.
— Cît îmi dați pentru fiecare ?
— Cincizeci de dolari.
— Nu.
— Şapteşcinci sună mai bine ?
— Dumneata cît iei pentru fiecare ?

— Ah, dar asta chiar n-are nici o legătură. Vedeți, există o mulțime de fațete, combinații să le zicem, care țin de treaba mea aceea de a le face rost de bilete. Munca mea nu se termină aici.
— Da, îi spun. Şi eu nu trebuie să fiu plătit pentru treaba mea?
— Vă înțeleg pe deplin. Să zicem, atunci, o sută de dolari pentru fiecare?
— Ascultați-mă puțin. Ştiți cîtă puşcărie fac dacă mă prind ?
— Zece ani, zice domnul Sing. Cel puțin. Da' n-aveți de ce s-ajungeți la închisoare, dragul meu căpitan. Riscați o singură dată cînd îi urcați la bord. Restul depinde de discreția dumneavoastră.
— Şi dacă se întorc pe capu' dumneavoastră?
— Asta se rezolvă simplu. O să le spun că dumneavoastră m-ați trădat. Le returnez o parte din bani şi-i urc pe vas. Desigur, ei sînt pe deplin conştienți că este vorba despre un voiaj dificil.
— Şi-n ce mă priveşte ?
— Cred că ar trebui să trimit vorbă la consulat.
— înțeleg.
— O mie două sute de dolari, domnule, asta nu-i o sumă de disprețuit în ziua de azi.
— Cînd iau banii ?
— Două sute cînd cădem de acord şi o mie la îmbarcare.
— Şi dacă plec cu ăia două sute ?

— Atunci n-aş avea ce să vă fac, desigur, îmi spune zîmbind. Dar ştiu că n-aţi face aşa ceva, căpitane.
— Aveţi la dumneavoastră cei două sute ?
— Desigur.
— Puneţi-i sub farfurie. I-a pus.
— Bine, i-am spus. Plec dimineaţă şi acostez cînd se lasă întunericul. Acum, unde se face îmbarcarea?
— Ce ziceţi de Bacuranao ?
— E-n regulă. E totul aranjat ?

— Sigur că da.
— Şi acum, în legătură cu îmbarcarea. Aprindeţi două lumini, una deasupra celeilalte, la promontoriu. Cînd le văd, vin. Veniţi cu o barcă şi îi urcăm din ea. Veniţi în persoană şi-mi aduceţi banii. Pînă nu am banii nu urc pe nimeni.
— Nu. Jumătate din bani cînd începeţi să-i îmbarcaţi şi cealaltă cînd aţi terminat.
— Bine, i-am spus. E o treabă rezonabilă.
— Deci ne-am înţeles ?
— Da, aşa cred, i-am răspuns. Fără bagaje şi fără arme. Fără pistoale, cuţite sau lame de ras — nimic. Trebuie să fiu sigur de asta.
— Căpitane, n-aveţi încredere în mine? Nu înţelegeţi că avem interese comune?
— O să vă asiguraţi de treaba asta ?
— Vă rog, nu mă faceţi să mă simt prost. Nu pricepeţi că avem aceleaşi interese?
— Bine, i-am spus. La ce oră o să fiţi acolo ?
— înainte de miezul nopţii.
— Bine. Păi, zic că asta-i tot.
— Cum vreţi banii ?
— în bancnote de o sută.
S-a ridicat şi l-am urmărit în timp ce ieşea. Frankie i-a zîmbit cînd a trecut pe lîngă el. Chiar că era un chinez spilcuit. Al dracu' chinez.
Frankie a venit la masă:
— Ei? mă-ntreabă.
— De unde-1 ştii pe domnul Sing?
— Transportă gălbejiţi. Afacere mare.
— De cînd îl ştii ?
— E aici de vreo doi ani. înainte de el era altu' care-i transporta. L-a omorît cineva.
— Şi pe domnul Sing o să-1 omoare cineva.
— Sigur, zice Frankie. De ce nu ? Grămadă de afacere mare.
— Ce mai afacere, îi spun.

— Afacere mare. Gălbejiţii transportaţi nu se-ntorc niciodată. Alţi gălbejiţi scriu scrisori, zic totu' e bine.
— Minunat.
— Felu' ăsta de gălbejiţi nu înţeleg scrie. Gălbejiţi care pot scrie, toţi bogaţi. Nimic mîncat. Trăit cu orez. O sută de mii gălbejiţi aici. Doar trei chinezoaice.
— Cum aşa?
— Nu lasă guvern.
— A dracu' situaţie, îi zic.
— Faci afacere el ?
— Poate.
— Afacere bună. Mai bună ca politică. Grăma' de bani. Multe afaceri.
— Ia o sticlă de bere.

— Tu nu mai îngrijorezi?
— Sigur că nu, îi zic. Grăma' afacere mare. Foarte recunoscător.
— Bine, zice Frankie şi mă bate pe spate. Face pe mine mai fericit ca orice. Tot ce vreau e tu fericit. Gălbejiții afacere bună, ă?
— Minunată.
— Face pe mine fericit.
Văzusem că-i gata să izbucnească-n plîns, atît era de fericit că totul se rezolvase, aşa că l-am bătut pe spate. Şi Frankie ăsta...
Dimineață la prima oră m-am dus după agent şi i-am zis să-mi facă foile de plecare. Mi-a cerut o listă cu echipajul şi i-am zis că n-am.
— Vrei să traversezi singur, căpitane?
— Exact.
— Păi şi cu colegul tău ce s-a-ntîmplat ?
— E-ntr-o beție, i-am spus.
— E foarte periculos să mergi singur.
— Sînt doar o sută şaij' de kilometri, i-am zis. Crezi că dacă ai un bețiv la bord te ajută cu ceva?

Am traversat portul pînă la docurile Standard Oii şi am umplut ambele rezervoare. Aveau cam şapte sute de litri după ce le-am umplut. Mă enerva să cumpăr atîta cu nouă cenți litru', da' n-aveam de unde să ştiu pe unde am putea ajunge.
încă de cînd mă văzusem cu chinezul şi luasem banii începusem să-mi fac griji în legătură cu afacerea asta. Cred că n-am dormit toată noaptea. M-am întors la docurile San Francisco, şi uite că Eddy m-aştepta acolo.
— Sal', Harry, mi-a zis şi mi-a făcut cu mîna.
I-am aruncat frînghia de la pupă şi a urcat repede pe punte mai înalt, mai confuz şi mai beat ca niciodată. Nu i-am zis nimic.
— Ce zici de tipu' ăla, Johnson, s-o şteargă el chiar aşa. Tu mai ştii ceva de el, Harry?
— Dispari. Eşti otravă curată în ce mă priveşte.
— Frățioare, crezi că mie nu-mi pare rău, la fel cum îți pare şi ție?
— Hai, dă-te jos.
Ce-a făcut el a fost să se aşeze într-un şezlong şi să-şi întindă picioarele.
— Am auzit că traversăm azi. Ei, chiar n-are rost s-o mai lungim pe-aici.
— Tu nu mergi nicăieri.
— Ce-ai, Harry? N-are rost să te iei de mine.
— Nu? Dă-te jos.
— Of, calmează-te.
I-am dat una-n față, şi atunci s-a ridicat şi a coborît pe doc.
— Eu nu ți-aş face aşa ceva, Harry.
— N-am de gînd să te mai car şi pe tine degeaba. Atîta tot.
— Bine, şi de ce trebuia să dai în mine ?
— Ca să mă iei în serios.
— Şi eu ce să fac? Să rămîn pe-aici şi să fac foamea?

— Faci pe dracu'. îți găseşti de lucru pe feribot. Poți să munceşti ca să te poți întoarce.
— Nu eşti cinstit cu mine.
— Da' tu cu cine-ai fost cinstit, bețivule ? Ai vinde-o şi pe mă-ta.

Şi ce-i ziceam era adevărat. Da-mi părea rău că dădusem în el. Ştii cum e cînd dai într-un beţiv. Da' aşa cum stăteau lucrurile acum, nu l-aş fi cărat cu mine nici dacă aş fi vrut.
S-a îndepărtat de-a lungul docului, mai lung decît o zi de post. Apoi s-a-ntors.
— Harry, îmi dai nişte bani?
I-am dat cinci dolari din cei primiți de la chinez.
— Ştiam eu că eşti prietenul meu. Harry, de ce nu vrei să mă iei?
— Aduci ghinion.
— Nu-i adevărat, eşti tu nervos acum. Da' nu contează, prietene. Tot o să te bucuri să mă mai vezi.
Acum, că avea bani, s-a îndepărtat mult mai repede, da-ți zic, era un chin chiar şi să-1 priveşti mergînd. Mergea ca şi cum ar fi avut încheieturile strîmbate.
M-am dus pînă la Perla, să mă văd cu agentu' să-mi dea actele, şi i-am făcut cinste. Apoi am mîncat şi pe urmă a apărut Frankie :
— Un tip dat asta pentru tine, mi-a spus şi mi-a dat un fel de tub împachetat în hîrtie şi legat cu o aţă roşie.
Cînd l-am desfăcut părea să fie o fotografie şi, în timp ce-o întindeam, mă gîndeam că-i probabil o fotografie pe care o făcuse careva de pe lîngă docuri vasului.
Da, bine. în prim-plan era capul şi bustul unui negru mort, cu gîtu' tăiat de la o ureche la cealaltă şi apoi cusut frumos la loc, iar pe piept avea o bucată de carton pe care scria în spaniolă: „Asta facem noi cu lenguas largas".
— Cine ți-a dat asta? l-am întrebat pe Frankie. Mi-a arătat cu degetul un puşti spaniol care mai muncea
pe la docuri şi care era cam într-o ureche. Pustiu' stătea lîngă tejghea.
— Spune-i să vină-ncoa'.

Pustiu' a venit la masa mea. Mi-a zis că doi tipi tineri i-au dat chestia aia pe la unşpe. L-au întrebat dacă mă ştie şi el le-a zis că da. După aia i-a dat-o lu' Frankie ca să mi-o aducă el. îi dăduseră un dolar ca să fie siguri că primesc pachetul. Mi-a mai spus că erau îmbrăcați bine.
— Politica, zice Frankie.
— O, da.
— Poate cred c-ai zis la poliție că te vezi cu băieții ăia dimineață.
— O, da.
— Politică proastă. Bine că pleci.
— Ți-au lăsat vreun mesaj ? îl întreb pe pustiu' spaniol.
— Nu, răspunde el. Mi-au zis doar să-ți dau aia.
— Acu' chiar că tre' să plec.
— Politică proastă. Foarte proastă, zice Frankie. Aveam toate actele pe care mi le dăduse agentul, aşa
că am plătit nota şi am ieşit din cafenea, apoi am traversat piața pînă am trecut de poartă, şi eram cu-adevărat bucuros cînd m-am văzut trecut şi de depozite şi ajuns pe docuri. Chiar că mă speriaseră puştii ăia. Erau destul de proşti să creadă că vîndusem cuiva vreun pont despre gaşca cealaltă. Puştii ăştia erau ca Pancho. Cînd le era frică deveneau agitați, şi cînd deveneau agitați voiau să omoare pe cineva.
M-am urcat pe vas şi am început să-ncălzesc motorul. Frankie mă privea de pe doc. Avea zîmbetu' ăla ciudat, de surd. M-am dus către el:
— Auzi, ai grijă să nu intri în vreo belea din cauza asta. Nu m-auzea. A trebuit să țip la el.
— Eu politică deşteaptă, mi-a spus. Apoi a lăsat vasul la apă.
I-am făcut cu mîna în timp ce arunca frînghia de la proră pe punte, apoi vasul a ieşit lunecînd şi am intrat pe canal. Un vas comercial englez ieşea şi el, aşa c-am

mers un timp pe lîngă el şi pe urmă l-am depăşit. Am ieşit din port şi am trecut de Morro, după care am îndreptat vasul spre Key West — spre nord. Am lăsat timona şi m-am dus în față să strîng firul, apoi m-am întors şi am

stabilit cursul, văzînd Havana de la pupă şi apoi lăsînd-o în urmă, apropiindu-mă de munți.
După o vreme am lăsat în urmă şi Morro, apoi hotelul Național şi în cele din urmă vedeam doar domul Capitoliului. Curentul nu era prea puternic, în comparație cu ziua trecută, cînd ieşisem la pescuit, şi bătea doar o briză uşoară. Am văzut vreo două bărci îndreptîndu-se spre Havana şi, cum veneau dinspre vest, mi-am dat seama că vîntul e slab.
Am oprit motorul. N-avea rost să pierd benzina aiurea. Am zis să las vasul să plutească. Pe urmă, cînd se-ntuneca, puteam oricum să mă iau după luminile din Morro sau, dacă se ducea prea departe, după cele din Cojimar şi s-o îndrept spre Bacuranao. După cum părea curentul, mă gîndeam c-o să mă deplaseze cu vreo douăzeci de kilometri spre Bacuranao şi, pe întuneric, o să văd luminile din Baracoa.
Ei, am oprit deci motorul şi m-am dus în față s-arunc o privire-n jur.
N-aveai ce să vezi în afară de cele două bărci şi, mult în spate, domul Capitoliului, înălțîndu-se alb deasupra orizontului. Nişte alge pluteau purtate de curent şi mai erau cîteva păsări, nu multe, care-şi căutau de mîncare. Am stat o vreme acolo sus, pe copertină, şi m-am uitat în jur, da' n-am văzut peşti, în afară de ăia mici şi maronii care apar în jurul algelor. Frățioare, să nu-1 crezi pe ăla care ți-o spune că nu-i mare golful dintre Havana şi Key West. Eu abia eram la început.
După un timp am coborît înapoi în carlingă şi de cine dau acolo? Eddy!
— Ce s-a-ntîmplat ? Ce-are motoru' ?
— S-a oprit.
— Şi de ce n-ai ridicat trapa ?
— Mai du-te dracu'! i-am spus.
Ştii ce făcuse? Se-ntorsese, se strecurase prin trapa din față şi se dusese-n cabină, unde se culcase. îşi luase la el două sticle de un sfert. Intrase în prima circiumă care-i ieşise-n cale, îşi luase sticlele şi urcase pe vas. Se

trezise cînd am pornit vasul şi apoi se culcase la loc. Cînd m-am oprit în golf şi vasul a-nceput să se legene puțin pe valuri s-a trezit din nou.
— Ştiam eu c-o să mă iei cu tine, Harry.
— Te iau pe dracu'. Nici măcar nu eşti trecut pe lista echipajului. Chiar că-mi vine să te-arunc peste bord.
— Mereu pus pe glume, Harry. Noi, scoicarii, ar trebui să ținem unu' cu celălalt la necaz.
— Da, mai ales cu gura aia a ta. Cine crezi tu c-o să aibă încredere în tine cînd o să te înfierbînți şi-o să-ncepi să dai pe goarnă?
— Sînt un tip bun, Harry. Pune-mă la-ncercare şi-o să vezi ce tip bun sînt.
— Adu-mi sticlele, i-am spus, gîndindu-mă la altceva. Mi le-a adus, am luat o gură din cea desfăcută şi apoi
le-am dus în față, la timonă. Stătea acolo, şi eu mă uitam la el. îmi părea rău pentru el şi pentru ce eram nevoit să fac. La dracu', îl cunoscusem şi pe cînd era un tip ca lumea.
— Da' ce-are barca, Harry?
— N-are nimic.
— Păi şi-atunci ce se-ntîmplă? De ce te uiți aşa la mine?

— Frăţioare, i-am spus, părîndu-mi atît de rău de el, eşti în mare belea.
— Ce vrei să zici, Harry?
— Nu ştiu încă. Nu-mi dau încă seama ce-o să fac. Am stat un timp aşa şi nu mai aveam nici un chef să
vorbesc cu el. Odată ce-mi dădusem seama de ce trebuie să fac, îmi venea greu să-i mai vorbesc. Apoi am coborît sub punte, de unde mi-am luat arma cu aer comprimat şi Winchester-ul de treizeci pe care le ţineam mereu în cabină şi le-am agăţat cu cutii cu tot sub copertină, unde puneam de obicei undiţele, chiar deasupra timonei, ca să le am la îndemînă. Le ţineam în nişte cutii căptuşite cu lînă înmuiată-n ulei. Doar aşa poţi ţine arme pe un vas, dacă nu vrei să rugineascâ. Am slăbit pompa de la puşca cu aer comprimat, după care am încercat-o de cîteva ori, şi pe urmă am încărcat-o.

Apoi am încărcat şi Winchester-ul. Mi-am scos şi pistolul Smith & Wesson de treişopt, pe care-1 aveam de cînd lucram la poliţia din Miami, l-am scos de sub saltea, l-am curăţat, l-am uns cu ulei şi după aia mi l-am prins de centură.
— Ce se-ntîmplă ? mă-ntreabă Eddy.
— Nimic.
— Ce dracu-ţi trebuie toate armele astea ?
— Le am mereu cu mine. Trag în păsările care nu-mi lasă momeala-n pace şi-n rechinii care umblă pe lîngă coastă.
— Pe dracu', zi-mi ce se-ntîmplă. Care-i problema?
— Nimic, i-am spus.
Stăteam acolo, cu pistolul lovindu-mi-se din cînd în cînd de coapsă, şi-1 priveam. Mă gîndeam că n-are rost să-i spun. Mai aveam încă nevoie de el.
— Avem puţină treabă, i-am spus. In Bacuranao. Iţi zic ce-ai de făcut la timpu' potrivit.
Nu voiam să-i zic nimic dinainte, pentru că ar fi început să-şi facă probleme, şi pînă la urmă ar fi fost aşa de înfricoşat că n-ar mai fi fost bun de nimic.
— Nu găseşti pe altu' mai bun ca mine, Harry. Eu sînt omu' de care-ai nevoie. Iţi ţin spatele orice-ar fi.
M-am uitat la el înalt şi confuz, tremurînd tot fără să spun nimic.
— Auzi, Harry ? Nu vrei să-mi dai măcar o băutură ? Nu vreau să m-apuce tremuratul.
I-am dat una şi pe urmă ne-am aşezat şi am aşteptat să se întunece. Era un apus frumos şi bătea o briză uşoară, plăcută, şi cînd soarele aproape că dispăruse am pornit motorul şi am luat-o încet spre mal.
Stăteam în întuneric, cam la vreo doi kilometri de mal. După ce apusese soarele, curentul devenise mai puternic, am observat asta cînd am intrat în el. Departe, la vest, se vedeau luminile din Morro şi strălucirea Havanei, şi-n faţa noastră erau Rincón şi Baracoa. Am mers împotriva curentului pînă-am trecut de Bacuranao şi ne-am apropiat

de Cojimar. Apoi am lăsat vasul să plutească. Se întunecase de tot, da' puteam să-mi dau seama fără probleme unde eram. Stinsesem toate luminile.
— Ce tre' să facem, Harry ? mă-ntreabă Eddy. Iar îl apucase frica.
— Tu ce crezi ?
— Nu ştiu. M-ai făcut să mă îngrijorez.
Mai avea puţin şi-1 apuca tremuratul, şi cînd s-a apropiat de mine i-am simţit respiraţia de şoricar.
— Cît e ceasu'?

— Mă duc jos să văd.
Cînd s-a-ntors mi-a spus că-i nouă şi jumătate.
— Ți-e foame ?
— Nu. Harry, ştii că în momente din astea nu pot să mănînc.
— Bine. Poți să mai iei o gură.
După ce a băut l-am întrebat cum se simte. Mi-a spus că se simte bine.
— O să-ți mai dau vreo două curînd. Ştiu că n-ai curaj dacă nu bei, da' nu prea avem rom. Aşa c-ai face bine s-o iei uşor.
— Zi-mi despre ce-i vorba.
— Ascultă, i-am spus din întuneric, trebuie să luăm doişpe gălbejiți din Bacuranao. Tu trebuie să treci la timonă cînd îți zic şi să faci ce-o să-ți spun atunci. Ii luăm pe gălbejiți şi-i încuiem sub puntea din față. Du-te acum acolo şi închide trapa pe dinafară.
S-a dus în față şi eu îi vedeam umbra în întuneric. Cînd s-a-ntors, m-a-ntrebat:
— Harry, pot să iau o gură ?
— Nu. Vreau să bei doar cît să-ți faci curaj, nu cît să nu mai fii bun de nimic.
— Sînt un tip bun, Harry. O să vezi.
— Eşti un bețiv. Ascultă mai departe. Un chinez o să-i aducă pe ăia doişpe. La început o să-mi dea nişte bani. Cînd sînt urcați cu toții, o să-mi mai dea nişte bani. Cînd îl vezi că-mi dă a doua tranşă, îndreaptă barca spre larg

şi porneşte. Nu te interesează ce şi cum. Mergi mai departe, indiferent ce se-ntîmplă. Ai înțeles ?
— Da.
— Dacă vreun gălbejit vrea să iasă din cabină sau dă să forțeze trapa, iei puşca cu aer comprimat şi tragi să pice-napoi la fel de repede cum a ieşit. Ştii să o foloseşti ?
— Nu. Da' mi-arăți tu.
— N-o să ții minte. Cu un Winchester ştii să tragi ?
— Trebuie doar să trag maneta şi pe urmă apăs.
— Aşa e. Da' ai grijă să nu găureşti carena.
— Cred c-ar fi timpu' să-mi mai dai de băut.
— Bine. Da' una mică.
I-am dat una destul de sănătoasă. Ştiam că acum n-o să se îmbete ; era mult prea speriat. Dar fiecare băutură avea să-1 ajute un timp. După ce bău, Eddy spuse pe un ton vesel:
— Deci, ne-am apucat să ducem chinezi. Ei, la dracu', mereu am zis că dac-aş ajunge lefter aş transporta gălbejiți.
— Atîta că n-ai fost niciodată lefter, ă ? Da, acum chiar că era haios.
I-am mai dat trei pahare ca să îl țină tare, şi asta pînă la zece şi jumătate. Mă distra şi-mi mai lua gîndu' de la ce urma. Nu mă gîndisem c-o să aştept atîta. Planul era să plec după ce se lăsa întunericul, să fug, să evit lumina şi să acostez lîngă Cojimar.
Puțin înainte de unşpe am văzut cele două lumini strălucind pe promontoriu. Am mai aşteptat puțin şi apoi am pornit încet. Bacuranao e un golf mic unde există un doc de pe care se încarcă nisip. Acolo se varsă un rîu, cînd ploile surpă bancul de nisip. Iarna veneau cei din nord şi îngrămădeau nisipul ca să închidă spărtura.
într-un timp, cînd acolo se afla un oraş, obişnuiau să vină cu bărci şi să le încarce cu guave culese din rîu. A venit însă uraganul şi a distrus totul, aşa că acum nu mai e nimic acolo în afară de o casă pe care au construit-o nişte tipi din rămăşițele rămase-n urma uraganului o casă de distracție, pe care o folosesc duminica, atunci

cîrid vin din Havana ca să înoate şi să facă un picnic. Şi mai e casa-n care stă delegatul, dar asta nu e pe plajă, e mai în spate.
De-a lungul coastei, prin fiecare locşor din ăsta există un delegat al guvernului, dar m-am gîndit că poate chinezul l-o fi uns şi mai mult, de vreme ce-i folosea chiar barca. Pe măsură ce ne apropiam, am început să simt mirosul algelor din golf, amestecat cu mirosul dulce care venea dinspre tufele de pe țărm.
— Du-te-n față, i-am spus lui Eddy.
— N-avem de ce să ne ciocnim pe partea asta. Reciful e dincolo.
Vezi, fusese un tip de-ncredere cîndva.
— Ai grijă de vas, i-am spus după ce m-am asigurat că ne pot vedea.
Cum nu erau valuri, puteau s-audă şi motorul. Nu voiam s-o mai lungesc pe-acolo fără să ştiu dacă ne-au văzut sau nu, aşa că am aprins o dată, scurt, luminile de croazieră, doar pe alea roşii şi verzi. Apoi am întors vasul spre larg şi l-am lăsat pe loc, aşa, chiar la marginea golfului, cu motorul abia mergînd. Mareea se apropia.
— Vino pînă-n spate, i-am spus lui Eddy şi i-am dat o băutură ca lumea.
— O amesteci cu degetul mai întîi ? mi-a şoptit.
Se dusese la timonă, iar eu deschisesem cutiile în care erau armele şi scosesem puțin patul fiecăreia.
— Da, aşa fac.
— O, Doamne.
Chiar că era miraculos ce putea să facă o băutură din el şi, mai ales, cît de repede.
Stăteam acolo şi din casa delegatului, printre tufişuri, se vedea lumină. Cele două lumini de pe promontoriu s-au lăsat în jos şi una dintre ele a început să se mişte, ocolindu-1. Pe cealaltă o stinseseră probabil.
La scurt timp după aceea am văzut o barcă ieşind din golf şi venind spre noi, purtată de-un vîslaş. îmi dădeam
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
seama că-i un vîslaş pentru că-1 vedeam aplecîndu-se înainte şi înapoi. Mi-am dat seama şi că are o ramă mare. Puteam să zic că-s mulțumit. Dacă veneau vîslind, asta însemna că-i un singur tip. Au ajuns lîngă noi.
— Bună seara, căpitane, mi-a spus domnul Sing.
— Adu-o la pupă şi lipeşte-o pe lateral, i-am răspuns. I-a spus ceva celui care vîslea, dar ăla nu putea s-o
aducă cu spatele, aşa că am apucat-o de partea mai ridicată din față şi am tras-o spre pupă. In barcă erau opt oameni. Cei şase chinezi, domnul Sing şi puştiul care vîslea. în timp ce-o trăgeam la pupă m-aşteptam să fiu lovit cu ceva în moalele capului, dar nu s-a-ntîmplat nimic de genu' ăsta. Mi-am îndreptat spatele şi l-am lăsat pe domnul Sing să se țină de vas.
— Hai să vedem ce-avem aici, i-am spus.
Mi-a dat banii şi m-am dus cu ei la timonă, lîngă Eddy, ca să-i văd la lumina becului. I-am cercetat atent, îmi păreau în regulă, aşa că am stins lumina. Eddy tremura.
— Toarnă-ți tu de băut, i-am spus.
L-am urmărit cum se-ntinde după sticlă şi o dă peste cap.
M-am dus înapoi la pupă.
— E-n regulă. Să urce cei şase.
Domnul Sing şi cubanezul care vîslea abia reuşeau să controleze barca, cu toate că mareea era slabă. Domnul Sing le-a spus ceva în limba gălbejiților şi ei au dat să se cațăre pe punte, pe la pupă.
— Cîte unu', pe rînd, le-am spus.
Le-am mai zis ceva şi apoi, unul în spatele celuilalt, cei şase gălbejiți au urcat. Erau tipi de toate mărimile.
— Condu-i tu, i-am spus lui Eddy.

— Pe-aici, domnilor, zice Eddy.
O, Doamne, mi-am dat seama că s-a servit într-adevăr din sticla aia.
— încuie cabina, i-am spus.

— Da, domnule.
— Mă duc după ceilalți, m-a anunțat domnul Sing.
— OK.
Le-am împins barca şi băiatul care-1 însoțise a început să vîslească.
— Ascultă-mă, i-am spus lui Eddy. Lasă sticla. Ți-ai făcut destul curaj.
— OK, şefu'.
— Ce dracu' te-a apucat ?
— Aşa-mi place mie să fac. Spui că tu o amesteci cu degetul?
— Bețiv jegos ce eşti. Dă-mi o gură.
— Nu mai e. îmi pare rău, şefu'.
— Ascultă. Ce trebuie să faci acum e să ai grijă de vas cît îmi dă banii şi după aia să porneşti.
— OK, şefu'. '
M-am întins după cealaltă sticlă, am luat tirbuşonul şi am desfăcut-o. Am luat o gură mare şi după aia am pus bine dopu' la loc şi am lăsat-o între două urcioare din răchită, pline cu apă.
— Uite-1 pe domnul Sing, i-am spus lui Eddy.
— Da, domnule.
Barca se apropia de noi.
Au adus-o la pupă şi de data asta i-am lăsat pe ei s-o lipească. Domnul Sing apucase ruloul care traversa pupa, folosit pentru a trage peştii mari pe punte.
— Lasă-i să urce, cîte unu', i-am spus.
Alți şase gălbejiți asortați au urcat pe punte.
— Deschide trapa şi condu-i, i-am spus lui Eddy.
— Da, domnule.
— Pe urmă închide cabina.
— Da, domnule.
L-am urmărit pînă a ajuns înapoi la timonă.
— în regulă, domnule Sing. Acum să vedem restul banilor.
Şi-a băgat mîna-n buzunar şi mi-a întins banii. M-am întins şi eu şi l-am apucat de încheietura mîinii în care

ținea banii şi, cum el s-a prăvălit spre pupă, l-am apucat de gît cu cealaltă mînă. Am simțit cum porneşte vasul icnind şi eram tare ocupat cu domnul Sing, dar în acelaşi timp mă uitam la cubanezul de la pupa bărcii, care se chinuia să țină vâsla, cu toate țopăielile domnului Sing. Sărea mai al dracu' ca un delfin prins în harpon.
I-am sucit brațul la spate şi m-am lăsat cu greutate pe el, dar îl sucisem prea tare, pentru că la un moment dat am simțit că s-a rupt. Cînd i-am rupt brațu', a scos un sunet ciudat şi s-a prăbuşit în față, în timp ce eu îl țineam de gît mai departe, şi m-a muşcat de umăr. însă îi dădusem deja drumu' la braț cînd l-am simțit rupîndu-se. Nu mai avea ce să-mi facă, aşa că l-am apucat de gît cu ambele mîini şi, frățică, ce se mai zbătea domnul Sing, exact ca un peşte, pe bune, şi brațul rupt îi fîlfîia, da' am reuşit să-1 pun în genunchi şi de-acu' îi băgasem bine degetele mari în vorbitoare, aşa că i-am dat pe spate tot angrenajul pînă s-a rupt. Şi să nu crezi cumva că n-auzi cînd se rupe.

L-am ținut o secundă ca să nu se mai zbată şi pe urmă l-am întins peste pupă. Zăcea acolo, liniştit, cu fața-n sus, cu hainele lui scumpe şi cu picioarele atîrnîndu-i în carlingă aşa că l-am lăsat.
Am adunat banii căzuți pe podeaua din carlingă şi apoi am aprins lumina şi i-am numărat. După aia m-am dus la timonă şi l-am pus pe Eddy să se uite sub pupă după nişte fiare pe care le foloseam ca ancore cînd pescuiam şi fundul era atît de stîncos, că nu voiam să risc să-mi stric ancora.
— Nu găsesc nimic.
I-era frică să stea acolo, lîngă domnul Sing.
— Treci la cîrmă, i-am spus. Ai grijă spre ce te-ndrepți. De dedesubt se auzea ceva mişcare, da' nu-mi era
frică de ei.
Am găsit vreo două bucăți din ce-mi trebuia (fier de pe docul de cărbuni de la Tortugas), după care am luat nişte gută şi le-am legat bine de gleznele domnului Sing.

După aia, cînd eram deja la mai bine de trei kilometri de mal, l-am rostogolit. A alunecat uşor pe rulou. Nici măcar nu l-am buzunărit. N-aveam chef să-mi mai pierd vremea cu el.
Ii cursese ceva sînge din nas şi din gură pe punte, aşa c-am luat o găleată cu apă, de era să mă şi răstorn la viteza cu care mergeam, şi am curățat totul bine cu o perie.
— Mergi mai încet, i-am spus lui Eddy.
— Dacă apare la suprafață?
— L-am lăsat să cadă la vreo mie trei sute. Se duce pînă la fund. Asta-i ditamai distanța, frățioare. Nu iese pînă nu se umflă de la gaze, şi pînă atunci o să-1 tot poarte curentu', şi-o să mai fie şi hrană pentru peşti. Aşa că, la dracu', n-ai tu nici o grijă în ce-1 priveşte pe domnul Sing.
— Da' ce-ai avut cu el ? mă-ntreabă Eddy.
— Nimic. A fost cel mai lejer partener de afaceri pe care l-am întîlnit vreodată. Mă tot gîndeam că ceva nu-i în regulă.
— Şi-atunci de ce l-ai omorît?
— Ca să nu trebuiască să moară alți doişpe gălbejiți.
— Harry, tre' să-mi dai să beau puțin, că simt tremuriciu'. Mi s-a făcut rău cînd am văzut cum îi atîrna capu'.
Aşa că i-am dat să bea puțin.
— Şi cu gălbejiții ce facem?
— Vreau să-i scoatem cît mai repede. Pînă nu împut cabina.
— Unde-i lăsăm ?
— Direct pe plajă.
— întoarcem acum ?
— Da, sigur. Intră încet.
Am trecut uşor peste recif, pînă puteam vedea plaja strălucind. E destulă apă deasupra recifului şi, odată intrat în golf, ai parte numai de nisip şi pante uşoare pînă la țărm.
— Du-te-n față şi zi-mi care-i adîncimea.

■V.1
O tot măsura cu o prăjină făcîndu-mi semne. S-a-ntors şi mi-a făcut semn să opresc.
— E cam de un metru şi ceva.

— Tre' să ancorăm. Dacă se-ntîmplă ceva şi n-avem timp s-o tragem înapoi, o rupem sau o tăiem.
Eddy a lăsat frînghia şi cînd a atins în cele din urmă fundul a fixat-o. Vasul se legăna, cu pupa intrată la apă.
— E fund nisipos, să ştii.
— Cît are apa la pupă?
— N-are mai mult de-un metru jumate.
— Ia puşca, i-am spus. Şi ai grijă.
— Lasă-mă să iau o gură.
Era îngrozitor de agitat. L-am lăsat să ia o gură, pe urmă am luat puşca cu aer comprimat. Am descuiat uşa de la cabină, am deschis-o şi le-am zis:
— Ieşiți.
Nu s-a-ntîmplat nimic.
Apoi un gălbejit şi-a scos capul, 1-a văzut pe Eddy cu puşca şi s-a băgat la loc.
— Ieşiți afară, le-am spus. Nu vă facem rău. Nimic. Doar discuții-n gălbejită, la grămadă.
— Ieşiți, bă, afară! strigă Eddy.
Doamne, îmi dădusem seama că şi-a luat sticla.
— Lasă sticla aia, i-am spus, sau îți fac vînt de pe punte. Ieşiți, le-am strigat chinezilor, sau mă apuc să trag în voi acolo unde stați.
L-am văzut pe unul uitîndu-se prin uşa crăpată, şi era evident că văzuse plaja, pentru că a-nceput să sporovăiască.
— Ieşiți, le-am spus, sau trag. Şi au ieşit imediat.
Da-ți zic, ar trebui să fii tare-al dracu' să măcelăreşti nişte gălbejiți din ăştia, şi pun pariu c-ai avea şi destule probleme, ca să nu mai vorbim de toată mizeria.
Ieşiseră speriați şi n-aveau arme, da' erau totuşi doişpe. Mergeam cu spatele spre pupă, ținînd puşca în mînă, şi le-am spus:

— Săriți în apă. Nu vă trece de cap. Nu se mişca nici unul.
— Hai, săriți. Nici o mişcare.
— Ai dracu' de imigranți gălbejiți şi mîncători de şoareci ce sînteți, săriți în apă! strigă Eddy.
— Mai tacă-ți fleanca aia beată, îi zic.
— Nu înotat, zice unul dintre gălbejiți.
— Nu-i nevoie înotat, îi spun. Nu adînc.
— Hai, săriți în apă, striga Eddy.
— Vino aici, în față, îi zic lui Eddy. Ține puşca într-o mînă şi cu cealaltă bagă prăjina ca să vadă cît e de adîncă.
Le-a arătat.
— Nu-i nevoie înotat? m-a-ntrebat cel care vorbise şi înainte.
— Nu.
— Adevărat ?
— Da.
— Noi unde este ?
— Cuba.
— Țeparu' dracu', mi-a spus şi s-a lăsat peste bord ținîndu-se de margine şi apoi dîndu-şi drumu-n apă. Țeparu' dracu', continua să spună, țeparu' dracu'.
Era furios şi foarte curajos. A mai zis ceva-n gălbejită şi ceilalți au început să-şi dea şi ei drumu-n apă.
— Bine, i-am spus lui Eddy. Acu' ridică ancora.
In timp ce ieşeam în larg, luna începuse să se ridice şi se vedeau capetele gălbejiților care mergeau spre mal, strălucirea plajei şi tufele din spate.

Trecuserăm de recif cînd m-am mai uitat o dată-n spate la plajă şi la munții care începuseră şi ei să se vadă — apoi am stabilit cursul spre Key West.
— Acu' poți să te culci, i-am spus lui Eddy. Nu, stai, du-te jos şi deschide toate hublourile ca să iasă putoarea şi adu-mi nişte tinctură de iod.
— Da' ce-ai pățit, m-a-ntrebat după ce mi-a adus-o.
— M-am tăiat la deget.

— Vrei să stau eu la cîrmă?
— Du-te şi culcă-te. Te trezesc eu.
S-a-ntins pe patul de campanie aşezat în carlingă peste rezervor şi în curînd a adormit.
Țineam timona cu genunchiul şi, desfăcîndu-mi cămaşa, m-am uitat la muşcătura cu care m-am pricopsit de la domnul Sing. Era o muşcătură pe cinste am dat cu nişte tinctură şi pe urmă m-am aşezat la cîrmă, întrebîndu-mă dacă muşcătura unui chinez e otrăvitoare, ascultînd motorul vasului cum rulează blînd şi plescăitul apei care se prelingea de-a lungul bărcii mele, şi m-am gîndit că, pe dracu', n-are cum să fie otrăvitoare. Un om ca domnu' Sing probabil că se spală pe dinți de vreo două-trei ori pe zi. Marele domnu' Sing. Da-i clar că nu prea se pricepea la afaceri. Sau poate că se pricepea. Poate că avusese încredere în mine, atîta tot. Iți zic, nu reuşeam să-mi dau seama ce fel de om e.
Ei bine, de-acum totul era aranjat, în afară de Eddy. Pentru că-i bețiv şi cînd îl ia valu' vorbeşte prea mult. Stăteam la timonă şi-1 priveam şi mă gîndeam că, pe dracu', ar putea fi la fel de bine şi mort, la starea în care e, şi eu aş scăpa cu totul. Cînd îl găsisem pe vas mă hotărîsem să-1 termin, da' prea mersese totu' ca pe roate, şi acum nu-mi prea venea s-o fac. Da' fără-ndoială că eram tentat, aşa cum îl vedeam întins acolo. Pe urmă m-am gîndit că n-are rost să stric totu' cu ceva de care o să-mi pară rău mai tîrziu. După care mi-a dat prin cap că nici măcar nu-i trecut pe lista de echipaj şi c-o să trebuiască să plătesc o amendă pentru el, aşa că iar nu mai ştiam ce să fac.
Ei, am avut o grămadă de timp ca să-ntorc problema pe toate fețele, timp în care mențineam cursul şi mai luam cîte-o gură din sticla pe care-o adusese el. Nu mai rămăsese mult în ea, aşa că după ce-am terminat-o am deschis şi ultima mea sticlă, şi-ți zic, era minunat să stai la cîrmă într-o noapte atît de bună pentru o traversare.

Chiar că pînă la urmă se dovedise o excursie bună, deşi lucrurile stătuseră rău de atîtea ori.
Eddy s-a trezit cînd s-a luminat de ziuă. Şi-a cerut mii de scuze.
— Ia tu roata puțin, i-am spus. Vreau să mă uit un pic prin jur.
M-am întors la pupă şi-am mai dat cu nişte apă. Dar era deja curată. Am mai frecat cu peria pe lateral. Am descărcat armele şi le-am băgat dedesubt, însă am păstrat pistolul la centură. Jos era un aer cît se poate de proaspăt, nu mirosea. Un pic de apă intrase pe la tribord şi udase unu' din paturi, dar asta era tot. Aşa c-am închis toate hublourile. Nu exista vameş în lumea asta care să poată simți miros de chinez acolo.
Am văzut actele în plasa pe care o atîrnasem sub licența înrămată, unde le pusesem cînd urcasem la bord, şi le-am scos ca să mă mai uit puțin prin ele. Apoi m-am dus în carlingă.
— Auzi, am spus, cum de-ai ajuns să fii trecut pe foaia de echipaj ?
— M-am întîlnit cu agentu' cînd se ducea spre consulat şi i-am zis că merg şi eu cu tine.

— Există un Dumnezeu al beţivilor, i-am spus, după care mi-am scos pistolul şi l-am pus lîngă restul armelor.
Am făcut nişte cafea şi-apoi m-am întors la timonă.
— Vezi că-i cafea jos, i-am spus.
— Frate, cafeaua nu-mi face nici un bine.
Simţeai că ai motive să-ţi pară rău pentru el. Chiar că arăta rău.
Pe la nouă am văzut farul de la Sand Key. De ceva vreme începuserăm să vedem petrolierele îndreptîndu-se spre golf.
— O s-ajungem imediat, i-am spus. O să-ţi dau tot patru dolari pe zi, ca şi cum ne-ar fi plătit Johnson.
— Cît ai făcut aseară?
— Doar şase sute.
Nu-mi dau seama dacă m-a crezut sau nu.
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
26
— Păi şi n-am şi eu parte din ăştia?
— Păi asta-i .partea ta. Cît ţi-am zis, şi dacă-ţi mai deschizi vreodată gura în legătură cu ce s-a-ntîmplat aseară, aflu şi te-am terminat.
— Ştii că nu-s turnător, Harry.
— Eşti un beţiv. Da' oricît ţi-ar da băutura-n cap, dacă vorbeşti vreodată de chestia asta, ai cuvîntul meu de onoare...
— Sînt un tip de treabă. N-ar trebui să-mi vorbeşti aşa.
— Nu s-a inventat aşa o băutură ca să te facă pe tine de treabă, i-am spus.
Da' nu-mi mai făceam griji în privinţa lui, pentru că — cine să-1 creadă? Domnul Sing n-o să facă vreo plîngere, asta era clar. Şi nici gălbejiţii. Cît despre pustiu' care vîslise, eram sigur că n-o să facă nimic. Eddy o să trăncănească probabil, mai devreme sau mai tîrziu, da' cine stă s-asculte un beţiv?
Spune, cine-ar putea dovedi ceva? Sigur, mult mai multe discuţii aş fi avut cînd i-ar fi văzut numele lui Eddy pe listă. în privinţa asta, da, chiar c-am avut noroc. Aş fi putut spune c-a căzut peste bord, dar asta naşte discuţii. Da' şi Eddy a avut noroc cu caru'. Chiar c-a avut.
După aia am ieşit din curent şi am ajuns la marginea golfului, unde apa nu mai era albastră, ci verzuie; se vedeau deja cazinourile de pe Long Reef şi cele de pe Western Dry Rocks, catargele vaselor ancorate la Key West şi hotelul La Concha, înălţîndu-se dintre toate casele mici, şi o grămadă de fum ridicîndu-se din locurile unde se ardea gunoiul. Farul de la Sand Key era foarte aproape acum şi se vedeau deja debarcaderul şi micul doc ce se-ntindea lîngă far; ştiam că mai avem doar patruj' de minute şi-mi părea bine că mă-ntorc acum puteam miza pe o vară frumoasă.
— Ce zici, Eddy, bem ceva ? l-am întrebat.
— Oh, Harry, mereu am ştiut că eşti tovarăşu' meu.
întoarcerea afaceristului
Traversară noaptea şi din nord-vest bătea un vînt puternic. Cînd se ridică soarele observă un petrolier venind dinspre golf, şi era atît de înalt şi de alb în soare, în aerul ăla rece, încît părea o clădire mare înălţîndu-se din ape; atunci îi spuse negrului:
— Unde dracu' sîntem?
Negrul se ridică să arunce o privire.
— Nimic nu se compară cu partea asta din Miami.
— Pe dracu', ştii bine că nu putea să ne ducă spre Miami.
— Tot ce zic eu e că pe nici un chei din Florida nu vezi clădiri din astea.
— Mergeam spre Sand Key.
— Păi atunci tre' să-1 vedem curînd. Ori Sand Key, ori vadu' american.

După scurt timp observă că era un petrolier, şi nu o clădire, iar apoi, în mai puțin de o oră, văzu farul din Sand Key, drept, subțire şi maroniu, ridicîndu-se din apele mării exact în locul în care trebuia să fie.
— Trebuie să ai încredere cînd cîrmeşti, îi spuse negrului.
— Am încredere. Da' după cum a mers drumu' ăsta, nu mai am deloc.
— Cum mai e picioru' ?
— Mă doare-ntruna.
— N-ai nimic. Tu ai grijă să fie curat şi înfăşurat în ceva şi o să se vindece de la sine.
Acum mergea spre vest ca să ajungă la Woman Key şi să stea în mangrovele de acolo, unde nu se va vedea cu nimeni şi unde trebuia să vină barca să se-ntîlnească.

— O să te faci bine, îi spuse negrului.
— Nu ştiu ce să zic, mă doare rău.
— Te repar eu cînd ajungem. Nu eşti rănit rău. Nu-ți mai face griji.
— Sînt împuşcat. Nu m-a mai împuşcat nimeni pînă acum. Oricum, tot e rău.
— Te-ai speriat, atîta tot.
— Nu, domnule. M-au împuşcat. Şi mă doare rău. Toată noaptea mi-a pulsat.
Negrul continua să bombăne şi nu se putea abține să-şi scoată bandajul ca să se uite la rană.
— Lasă aia în pace, îi spuse bărbatul care ținea cîrma. Negrul stătea întins pe podeaua din carlingă, printre
sacii cu băutură, ca nişte jamboane, îngrămădiți peste tot. îşi făcuse un locşor printre ei ca să se-ntindă. De cîte ori se mişca, auzea zgomotul ăla de sticlă spartă venind din saci, şi mai era şi mirosul băuturii vărsate, care se-mprăştiase peste tot. Bărbatul se-ndrepta spre Woman Key. Acum îl vedea bine.
— Mă doare, spuse negrul. Mă doare tot mai rău.
— îmi pare rău, Wesley. Da' acum tre' să țin cîrma.
— Te porți cu un om de parc-ar fi un cîine, spuse negrul.
Devenise enervant, dar bărbatului tot îi era milă de
el.
— O să am grijă să te simți mai bine, Wesley. Da' acum stai acolo şi taci.
— Nici nu-ți pasă de ce se-ntîmplă cu un om. Eşti atît de inuman.
— O să am grijă de tine. Stai acolo şi taci.
— N-o să ai nici o grijă.
Bărbatul, pe care-1 chema Harry, nu-i răspunse nimic, pentru că-i plăcea de negru, şi-n situația asta n-ar fi avut ce-i face, decît să-i dea una, şi nu putea să dea în el. Negrul bolborosea mai departe.
— De ce n-ai oprit cînd au început să tragă?

Bărbatul nu răspunse.
— Nu contează mai mult viața unui om decît o încărcătură de alcool?
Bărbatul se concentra la cîrmă.
— Nu trebuia decît să ne oprim şi să-i lăsăm să ia băutura.
— Nu, răspunse bărbatul. Iau băutura, iau şi barca şi te bagă şi-n puşcărie.
— Nu mă interesează de puşcărie, spuse negrul. Da' nu voiam să mă împuşte.
Deja îl enerva rău şi se plictisise să-1 tot asculte.
— Auzi, cine dracu' e rănit mai grav? Tu sau eu?
— Tu eşti, spuse negrul. Da' eu n-am fost împuşcat niciodată. Nu intra în planurile mele să fiu împuşcat. Nu-s plătit ca să fiu împuşcat. Nu vreau să fiu împuşcat.

— Calmează-te, Wesley. Nu-ți folosește la nimic să vorbești așa.
Se apropiau de chei. Erau deja în vad și, pe măsură ce intrau pe canal, vizibilitatea era tot mai redusă, din cauza soarelui care se reflecta în apă. Negrul ba își ieșea din minți, ba devenea religios din cauza faptului că fusese rănit în orice caz, vorbea întruna.
— De ce mai fac contrabandă cu băutură acum ? întrebă. S-a terminat cu prohibiția. De ce continuă cu traficul ăsta? De ce n-aduc băutura cu feribotul?
Bărbatul care ținea cîrma era atent la canal.
— De ce nu sînt oamenii cinstiți și respectabili și să-și cîștige traiul într-un mod cinstit și respectabil ?
Bărbatul vedea locurile unde apa vălurea pe lîngă mal chiar și atunci cînd nu putea să vadă malul în sine din cauza soarelui, așa că opri motoarele. întoarse vasul în loc învârtind timona cu o mînă și, cînd canalul se deschise, merse încet pînă la marginea mangrovelor. Veni la pupă, la motoare, și trase cele două ambreiaje.
— Sînt în stare să las ancora, spuse. Da' n-aș fi în stare s-o ridic.
— Eu nu pot nici măcar să mă mișc, spuse negrul.

— E clar că ești într-o stare groaznică.
Ii veni greu să scoată, să ridice și apoi să arunce mica ancoră, dar pînă la urmă reuși, lăsă ceva frînghie și vasul se opri chiar lîngă mangrove, așa că ele intrară direct în carlingă. Carlinga arăta admirabil, sau cel puțin așa i se părea lui.
Toată noaptea, după ce îngrijise rana negrului și negrul i-o bandajase pe a sa, de la braț, urmărise busola și ținuse cîrma, iar cînd se luminase de ziuă îl văzuse pe negru stînd întins acolo, între saci, da' la ora aia era atent la mare și la busolă, și se uita după farul de la Sand Key, așa că nu avusese cînd să se uite cu atenție cum stau lucrurile. Stăteau rău.
Negrul zăcea cu piciorul în sus, printre sacii cu băutură. Opt găuri de glonț despicaseră carlinga. Geamul era spart. Nu avea cum să știe cîtă marfă se spărsese, și pe unde nu sîngerase negrul, sîngerase el. Da' cel mai rău, așa cum i se părea atunci, era mirosul de băutură. Se-mbibase în absolut tot. Vasul stătea acum pe loc, lîngă mangrove, dar el tot simțea mișcarea mării pe care plutise toată noaptea, în golf.
— Mă duc să fac niște cafea, îi spuse negrului. Pe urmă mă-ntorc să mă ocup iar de tine.
— Nu vreau nici o cafea.
— Dar eu vreau, îi răspunse bărbatul.
Ajuns jos însă, începu să-1 ia amețeala, așa că reveni pe punte.
— Se pare că nu bem cafea, spuse.
— Vreau niște apă.
— Bine.
Ii dădu negrului o cană cu apă dintr-o damigeana.
— De ce dracu' ai vrut să fugi cînd au început să tragă ?
— De ce să tragă? îi răspunse bărbatul.
— Am nevoie de-un doctor.
— Ce poa' să-ți facă un doctor și n-am făcut eu?
— Doctorul măJ^^35SS},'-*>.X

— O să chemăm un doctor diseară, după ce pleacă barca.
— N-am chef s-aștept nici o barcă.
— Bine. Atunci aruncăm acum toată băutura, începu s-o arunce, dar era greu să facă asta cu o

singură mină. Un sac cu băutură n-avea mai mult de optişpe kile, dar n-apucase s-arunce prea multe cînd începu să-1 ia din nou amețeala. Se aşează în carlingă şi apoi se întinse.
— 0 să mori dacă faci aşa, îi spuse negrul. Bărbatul stătea întins liniştit, în carlingă, cu capul
rezemat de un sac.
Crengile mangrovelor intrau în cabină şi-i făceau umbră. Auzea vîntul bătînd şi, dacă se uita-n sus la cerul înalt şi rece, vedea norii subțiri, maronii, care veneau dinspre nord.
„Nu iese nimeni pe vîntu' ăsta", se gîndi. „Nu ne caută ei pe-aşa vînt."
— Crezi c-o să iasă? întrebă negrul.
— Sigur. De ce nu ?
— Bate prea tare.
— Ne caută.
— Nu cînd i-aşa. De ce vrei să mă minți ? Negrul vorbea cu gura aproape lipită de un sac.
— Calmează-te, Wesley.
— Să mă calmez, aşa zice omu' ăsta, continuă negrul. Să mă calmez. De ce să mă calmez? Pen' că mor ca un cîine? M-ai adus aici. Scoate-mă acum.
— Calmează-te, îi spuse bărbatul cu blîndețe.
— N-o să vină. Ştiu că n-o să vină. Crede-mă, mi-e frig. îți spun, nu mai suport durerea şi frigul ăsta.
Bărbatul se ridică, simțind un gol în stomac, şi amețeala îl cuprinse iar. Negrul îl urmări cu privirea cum se ridică în genunchi, cu brațul drept legănîndu-i-se, cum îşi ia mîna dreaptă şi şi-o bagă între genunchi şi apoi cum se ridică ținîndu-se de o scîndură bătută-n cuie deasupra copertinei, pînă ce reuşi să stea-n picioare,

uitîndu-se de sus la negru, cu mîna dreaptă prinsă în continuare între coapse. Se gîndea că pînă acum nu ştiuse cu adevărat ce e durerea.
— Dacă-mi țin brațul drept, dacă trag de el ca să-1 întind, parcă nu mă doare aşa rău, spuse.
— Să ți-1 leg cu o fîşie de gît, propuse negrul.
— Nu pot să-mi îndoi cotul. A înțepenit aşa.
— Ce facem?
— Hai să scăpăm de băutură. N-ai putea s-arunci sacii care-ți sînt la îndemînă?
Negrul încercă să se-ntindă pînă la un sac, dar gemu imediat şi se-ntinse la loc.
— Atît de rău te doare, Wesley ?
— O, Doamne, spuse negrul.
— Nu crezi că, odată ce te-ai mişcat, n-o să te mai doară aşa de tare ?
— Sînt rănit, spuse negrul. Nu mă mişc deloc. Ce mai om, se aşteaptă s-arunc saci cu băutură, cînd eu sînt rănit.
— Calmează-te.
— Dacă mai zici o dată chestia asta înnebunesc.
— Calmează-te, spuse bărbatul pe un ton scăzut. Negrul urlă şi, pipăind puntea, apucă piatra de moară
de sub traversă.
— Te omor, spuse. Iți scot inima.
— Nu faci tu asta cu o piatră de moară. Calmează-te, Wesley.
Negrul bălmăji ceva cu fața înfundată-n sac. Bărbatul continuă să ridice încet sacii cu băutură şi să-i arunce-n apă.

In timp ce făcea asta auzi un motor, iar cînd îşi ridică privirea zări o barcă ce se îndrepta spre ei, venind dinspre canal. Era o barcă albă cu carlinga maronie şi cu parbriz.
— Vine-o barcă. Ridică-te, Wesley.
— Nu pot.
— O să te ţin eu minte. înainte nu erai aşa.
— Bine, ţine-mă minte. Nici eu n-o să uit.

Grăbindu-se, cu transpiraţia curgîndu-i şiroaie pe faţă, fără să mai stea să se uite la barca ce înainta încet, bărbatul ridica sacii cu o mînă şi îi arunca.
— Dă-te mai încolo.
Se aplecă şi ridică sacul de care stătea rezemat negrul şi-1 azvîrli peste bord. Negrul se ridică-n capul oaselor şi privi barca.
— Uite-i, spuse.
Barca aproape că se lipise de ei.
— E Willie, căpitanul. Cu un echipaj.
La pupa bărcii albe, doi bărbaţi cu flanele şi pălării albe de pînză pescuiau din şezlonguri şi un bătrîn cu o pălărie de fetru şi un fîş conducea barca pe lingă mangrovele unde aştepta vasul cu băutură.
— Ce mai zici, Harry? strigă bătrînul, trecînd pe lîngă ei.
Harry îi făcu semn cu mîna. Barca trecu mai departe, în timp ce pescarii se uitară la vasul cu băutură şi-i spuseră ceva bătrînului. Harry n-auzea ce ziceau.
— O să întoarcă la gura de vărssare şi o să vină înapoi, îi spuse Harry negrului, după care coborî şi se-ntoarse cu o pătură. Să te acopăr.
— Era şi timpu' să m-acoperi. Nu se poate să nu fi văzut toată băutura aia. Ce facem?
— Willie-i de treabă. O să zică-n oraş că sîntem aici. Şi pescarii ăia n-o să ne facă probleme. Ce le pasă lor de noi?
II apucase tremuratul, aşa că se aşeză pe scaunul de la timonă, strîngîndu-şi braţul drept între coapse. Ii tremurau genunchii şi, odată cu tremuratul, simţea cum i se freacă unul de altul oasele din partea de sus a braţului, îşi desfăcu genunchii, scoase braţul şi-1 lăsă să atîrne. Aşa stătea, cu braţul atîrnînd pe lîngă el, cînd se-ntoarse barca de mai devreme. Bărbaţii din şezlonguri vorbeau, îşi lăsaseră undiţele la o parte şi unul dintre ei le supraveghea din spatele unei perechi de ochelari. Erau prea

departe ca să audă ce spun. Şi nici nu l-ar fi ajutat cu ceva.
La bordul vasului South Florida, care se plimba pe canalul de la Woman Key pentru că era prea urît afară ca să iasă la recif, căpitanul Willie Adams se gîndea: „Deci Harry a traversat aseară. Băiatu' ăsta are cojones. Tre' să fi prins toată furtuna. E adevărat că are un vas de mare. Cum o fi reuşit să-şi spargă parbrizul? Să fiu al dracu' dac-aş traversa într-o noapte ca noaptea trecută. Şi să fiu al dracu' dac-aş aduce vreodată băutură din Cuba. Acum o aduc din Măriei! Nu trebuie decît să te duci, s-o iei şi să pleci. Cică se poate face perfect la vedere."
— Ce spui acolo, căpitane ?
— Ce-i cu barca aia? întrebă unul dintre pescari.
— Care barcă, aia ?
— Da, aia.
— A, aia e o barcă de la Key West.
— Ce te-am întrebat era a cui e barca aia?
— Nu ştiu, căpitane.

— Proprietara' e pescar?
— Ei, aşa se zice.
— Ce vrei să spui ?
— Păi, că face cam de toate.
— Şi nu ştii cum îl cheamă ?
— Nu, domnule.
— Păi, l-ai strigat pe nume : Harry.
— Nu eu.
— Te-am auzit cînd i-ai zis Harry.
Căpitanul Willie Adams îl privi atent pe cel care-i vorbea. Avea în față un chip prelung, osos, cu buze subțiri, uşor buhăit, cu ochi cenuşii adînciți în orbite şi o expresie disprețuitoare pe buze, un chip care-1 privea de sub pălăria de pînză. Căpitanul Willie Adams n-avea de unde să ştie că acest bărbat era considerat irezistibil de către o grămadă de femei din Washington.
— Probabil că i-oi fi zis aşa din greşeală.

— Doctore, bărbatul ăla este în mod evident rănit, spuse celălalt pescar, întinzîndu-i ochelarii.
— Văd şi fără să-mi pun ochelarii, răspunse doctorul. Cine-i bărbatul ăla?
— N-am de unde să ştiu, răspunse căpitanul Willie.
— Ei, o să afli, spuse bărbatul cu expresia disprețuitoare. Notează-i numărul de înmatriculare.
— L-am notat, doctore.
— Să mergem să vedem care-i treaba.
— Sînteți doctor? întrebă căpitanul Willie.
— Da, dar nu-s medic, îi răspunse bărbatul cu ochi cenuşii.
— Dacă e pe-aşa, eu nu m-aş apropia.
— De ce?
— Dacă avea nevoie de noi ne făcea semn. Dacă n-are nevoie, atunci nu-i treaba noastră. Prin locurile astea fiecare tinde să-şi vadă de treaba lui.
— Bine. Păi, ce-ar fi atunci să-ți vezi şi tu de treaba ta? Du-ne la barca aia.
Căpitanul Willie îşi văzu de drum, în tuşea monotonă a motorului Palmer cu doi cilindri.
— N-ai auzit ce-am zis ?
— Ba da, domnule.
— Şi atunci, de ce nu-mi urmezi ordinul ?
— Cine dracu' te crezi? întrebă căpitanul Willie.
— Nu te interesează. Tu fă cum îți zic.
— Da' cine dracu' te crezi? întrebă căpitanul Willie încă o dată.
— Bine. Dacă vrei neapărat să ştii, sînt unul dintre primii trei oameni importanți din Statele Unite.
— Şi-atunci ce dracu' cauți în Key West? Celălalt bărbat se aplecă spre căpitan.
— E..., spuse pe un ton menit să impresioneze.
— N-am auzit în viața mea de el, răspunse căpitanul Willie.
— Ei bine, o s-auzi în curînd, interveni tipul căruia i se spusese „doctore". Toată lumea din orăşelul ăsta împuțit o s-audă, chiar dac-o fi nevoie să-1 smulg din rădăcini.

— Eşti un tip de treabă, spuse căpitanul Willie. Cum de-ai ajuns aşa de important?
— Este cel mai apropiat prieten şi sfătuitor al lui..., spuse celălalt bărbat.
— I-auzi. Păi şi dacă-i aşa mare, ce caută în Key West?

— A venit să se odihnească, explică secretarul. Urmează să fie numit...
— Ajunge, Harris, zise bărbatul căruia i se spusese „doctore". Acum, ne duci la barcă? continuă zîmbind.
Avea un zîmbet anume pentru astfel de circumstanțe.
— Nu, domnule.
— Ascultă, pescar retardat. O să te fac să nu-ți mai suporți viața...
— Da, răspunse căpitanul Willie.
— Nu mă cunoşti.
— Nu dau doi bani pe chestiile astea. Nici tu nu ştii unde eşti.
— Bărbatul ăla e contrabandist, nu-i aşa?
— Tu ce crezi ?
— Probabil că e şi o sumă pusă pe capul lui.
— Mă-ndoiesc.
— încalcă legea.
— Are o familie de hrănit. Cine dracu' crezi că are din ce trăi, cînd cei care lucrează aici pentru guvern primesc şase dolari şi jumătate pe săptămînă ?
— E rănit. Asta înseamnă c-a dat de necaz.
— Dacă nu cumva s-o fi împuşcat singur ca să se distreze.
— Hai, lasă sarcasmul. Ne duci la barcă şi-i luăm în custodie şi pe el şi vasul.
— Unde?
— în Key West.
— Eşti ofițer?
— Ți-am zis cine e, interveni secretarul.
— Bine, spuse căpitanul Willie.

Trase tare de timonă şi întoarse barca, apropiindu-se atît de mult de mal, încît elicea aruncă un nor rotund de nisip.
Se-ndreptă în josul canalului spre celălalt vas, lîngă mangrove.
— Ai vreo armă la bord? îl întrebă cel căruia i se spusese „doctore".
— Nu, domnule.
Cei doi bărbați îmbrăcați în flanele se ridicaseră acum în picioare şi se uitau la vasul cu băutură.
— E mai distractiv ca pescuitul, nu, doctore ? întrebă secretarul.
— Pescuitu-i o porcărie. Ce faci dacă prinzi un peştecu-velă1? Nu-i bun de mîncat. Dar asta chiar că-i ceva interesant. Mă bucur să particip atît de direct la aşa ceva. Rănit cum e, n-are cum să ne scape. E prea urît pe mare. Plus că i-am luat numărul.
— Şi chiar o să-1 prindeți de unu' singur? spuse secretarul admirativ.
— Şi neînarmat, completă doctorul.
— Fără proşti de la marele G2.
— Edgar Hoover exagerează cu publicitatea. Cred că l-am lăsat destul să-şi facă de cap. Trage într-o parte, îi spuse apoi căpitanului.
Căpitanul Willie trase ambreiajul şi barca pluti liber.
— Hei, le strigă căpitanul Willie celor de pe celălalt vas. Capu' la cutie!
— Ce faci? îl întrebă „doctorul" nervos.
— Taci, îi spuse căpitanul Willie. Hei, strigă din nou către ceilalți, ascultați! Duceți-vă-n oraş şi relaxați-vă. Barca lăsați-o dracu'. O s-o ia. Aruncați ce-aveți şi duceți-vă-n oraş. Am un tip la bord, nu-ş' ce turnător de la Washington. Da' nu-i nici un agent pe-aici. Doar tîmpitu' ăsta. Unu'
1. Peşte oceanic asemănător cu peştele-cu-spadă.
2. G-men în original, prescurtarea de la Government men termen informai care desemnează agenții F.B.I.

mai din prima bancă, aşa. Cică-i mai tare ca preşedintele, aşa zice. Vrea să vă ciupească puțin. Crede că sînteți contrabandişti. V-a luat număru' de înmatriculare. Eu nu v-am mai văzut în viața mea, aşa că nu ştiu cine sînteți. N-aş fi în stare să vă recunosc...
Bărcile se îndepărtaseră una de cealaltă, purtate de ape. Căpitanul Willie țipă mai departe :
— Nu ştiu unde ne aflăm acum. N-aş putea să mă întorc aici.
— OK, se auzi un strigăt din barca cealaltă.
— Pe istețu' ăsta îl duc la pescuit pînă se întunecă.
— OK.
— Tare se mai dă-n vînt după pescuit, mai țipă căpitanul Willie, aproape pierzîndu-şi vocea. Deşi jegosu' pretinde că peştii ăştia nu-s buni de mîncat.
— Mulțumesc, frate, se auzi vocea lui Harry.
— Tipu' ăla-i frate-tău ? întrebă doctorul, foarte roşu la față, dar cu aceeaşi sete de informație.
— Nu, domnule, cam toți tipii care se dau cu barca îşi spun „frate" unul altuia.
— Mergem în Key West, spuse doctorul, însă fără o convingere fermă.
— Nu, domnule, îi răspunse căpitanul Willie. Dumneavoastră, domnilor, mi-ați închiriat vasul pentru o zi. Trebuie să am grijă să primiți cît ați plătit. Mi-ați spus că-s retardat, dar cît de lungă e o zi tot oi şti şi eu.
— E un bătrîn, îi spuse doctorul secretarului său. Să ne dăm la el?
— Nici să nu vă gîndiți, spuse căpitanul Willie. Vă dau una peste cap cu asta.
Le arătă o țeava de fier cu care le dădea-n cap rechinilor.
— N-ați vrea dumneavoastră, domnilor, să dați la undiță şi să vă distrați? N-ați venit pîn-aicea ca să intrați în belea. Ați venit să vă odihniți. Spuneți că nu mîncați peşte-cu-velă, da' n-o să prindeți aşa ceva în canalu' ăsta. Dacă prindeți vreun crap sînteți norocoşi.
— Ce zici? întrebă doctorul.

1. Peşte carnivor din familia Sciaenidae.
— Mai bine-1 lăsăm în pace, spuse secretarul, cu ochii la țeava.
— Şi ați mai greşit cu ceva. Peştele-cu-velă e la fel de bun ca un corb de mare1. Cînd îi vindeam la Rios pentru piața din Havana, luam zece cenți pe suta de grame, exact ca pe corbi.
— Of, mai taci.
— Credeam că vă interesează lucrurile astea, avînd în vedere că sînteți un om de la guvern. Nu aveți cumva treabă cu prețul alimentelor sau aşa ceva? Nu despre asta e vorba? Să le scumpiți sau cam aşa? Numai la peşte scade prețul mereu.
— Of, mai taci.
Pe vasul cu băutura, Harry scăpase de ultimul sac.
— Dă-mi cuțitul de peşte, îi spuse negrului.
— S-a dus.
Harry porni motoarele. Luă securea şi tăie cu mîna stîngă frînghia ancorei bucată cu bucată. „O să se scufunde şi o să aibă de lucru cu ea cînd o să adune băutura", se gîndi. „Barca o las în Garrison Bight şi dacă e s-o ia, asta e. Tre' s-ajung la doctor. Nu vreau să-mi pierd şi barca şi brațul. încărcătura face cît vasu'. Nu s-a spart prea mult. Cîteva sticle sparte poa' să miroasă ca dracu'."
Apăsă pe ambreiaj şi dintr-o zvîcnitură ieşi dintre mangrove, odată cu începutul mareei. Motoarele torceau. Vasul căpitanului Willie era la vreo trei kilometri distanță şi se-ndrepta spre Boca Grande. „Cred că apele au crescut cît să trec printre lacuri", se gîndi Harry. IVase din nou ambreiajul şi motoarele începură să ragă cînd trase de accelerator. Simțea cum i se înalță prova, iar mangrovele verzi

trecură pe lîngă el în timp ce barca le sugea apa de la rădăcini. „Sper să nu mi-o ia", se gîndi. „Sper să-mi poată vindeca brațul. De unde să ştim c-o să tragă în noi tocmai în Măriei, cînd de şase luni acolo totu' se face la vedere? Na, aşa-s cubanezii. Careva nu i-a dat

banii cuiva şi noi ne-am ales cu împuşcăturile. Chiar că aşa-s cubanezii".
— Hei, Wesley, cum te mai simți, dansatorule ? spuse uitîndu-se-n carlingă, unde negrul stătea întins, cu pătura peste el.
— Doamne, spuse Wesley. Mai rău de-atîta n-are cum să-mi fie.
— Ei, o să te simți mai rău cînd o să-ți bage doctorul o sondă.
— N-ai pic de umanitate. N-ai sentimente omeneşti. „Willie ăla chiar că-i un tip de treabă", se gîndi Harry.
„Uite, da, ăsta zic şi eu gagiu, Willie. Mai bine ne-am fi dus direct în oraş decît să aşteptăm. Am fost prost c-am stat să aştept. Eram atît de ameți şi mi-era aşa de rău că mi-am pierdut capu'."
Acum îi apărură în față zidurile albe ale hotelului La Concha, catargele dezgolite şi casele din oraş. Se vedeau deja bacurile de pe docul Trumbo, pe care trebuia să-1 ocolească pentru a se-ndrepta spre Garrison Bight. „Willie, bătrînu' ăla", se gîndi. „Cre' că-i chinuie ca pe draci. Cine-or mai fi fost şi idioții ăia ? Să fiu al dracu' dacă nu mă simt în ultimu' hal. Sînt ameți de nu se poate. Ar fi fost mai bine să mergem direct în oraş. Să nu mai aşteptăm."
— Domnu' Harry, spuse negrul. îmi pare rău că n-am putut să te-ajut să scapi de chestia aia.
— Ei, la dracu'. Nu-i pe lumea asta negru care să mai fie bun de ceva după ce-a fost împuşcat. Eşti un negru de treabă, Wesley.
Peste turuitul motoarelor şi zgomotul înalt, strident, pe care-1 făcea barca spintecînd apa, simți în inimă un cîntec ciudat şi adînc. Aşa se simțea mereu cînd se-ntorcea acasă. „Sper să-mi repare brațul", se gîndi. „Am mare nevoie de brațu' ăsta."
Denunțul
Mai demult, în Madrid, Chicote era un fel de The Stork, dar fără muzică şi debutante, sau semăna cu ce ar fi barul masculin Waldorf dacă ar primi şi fete înăuntru. înțelegi, le lăsau să intre, dar era un loc pentru bărbați, iar ele n-aveau nici un fel de statut. Pedro Chicote era proprietarul localului şi avea gemi' de personalitate care asigură succesul unui bar. Era un barman minunat, mereu vesel, amabil şi plin de entuziasm. Entuziasmul e ceva destul de rar în zilele noastre, şi cei care-1 au, nu-1 au pentru mult timp. Şi n-ar trebui confundat cu capacitatea unuia de a se da-n spectacol. Chicote avea entuziasm şi nu era deloc ceva fals, contrafăcut. Mai era şi modest, un om simplu şi prietenos. Chiar că era la fel de amabil şi incredibil de eficient ca George de la barul Ritz din Paris, şi cei care mai ştiu cîte ceva îşi dau seama că asta-i cea mai flatantă comparație pe care o poate face cineva; şi barul era în regulă.
Pe-atunci, tinerii snobi de bani gata din Madrid pierdeau vremea printr-un local care se numea Nuevo Club, în timp ce tipii de treabă mergeau la Chicote. Erau mulți de care nu-mi plăcea, ca şi la The Stork, de altfel, dar nu pot să zic c-am intrat vreodată acolo şi atmosfera nu era plăcută. Şi unu' din motivele pentru care era aşa era că acolo nu se discuta niciodată politică. Erau nişte cafenele în care puteai să mergi doar pentru politică, dar niciodată la Chicote. Se vorbea în schimb din plin despre celelalte cinci subiecte, şi seara apăreau acolo cele mai frumoase fete din oraş; chiar că era locul din care putea începe o seară, şi cîte seri frumoase n-am început acolo.

Şi tot ăsta era locul din care puteai afla cine e în oraş şi unde se duseseră cei care au plecat. Şi chiar dacă era vară şi barul era gol, puteai oricum să te bucuri de o băutură, pentru că aici chelnerii erau foarte drăguți.
Era ca un club, numai că nu trebuia să plăteşti vreo taxă şi puteai să mai agăți şi cîte-o fată. Era cu siguranță cel mai bun bar din Spania, şi cred că unul dintre cele mai bune din lume; toți cei care stăteam pe-acolo iubeam foarte tare locul ăla.
Şi încă ceva băuturile erau foarte bune. Dacă cereai un martini, păi ăla era făcut cu cel mai bun gin pe care-1 puteai găsi, şi tot la Chicote mai găseai whisky la butoiaş adus din Scoția, care era atît de bun față de marile mărci, încît nici nu se punea problema să-1 compari cu un whisky obişnuit. Ei, şi cînd s-a declanşat revolta, Chicote era în San Sebastiân, îngrijind de localul de vară pe care-1 avea acolo. încă mai vede de localul ăla, şi se zice că-i cel mai bun bar din Spania lui Franco. Chelnerii au preluat barul din Madrid şi-1 conduc şi-acum, da' s-a terminat cu băutura bună de acolo.
Cei mai mulți dintre vechii clienți ai lui Chicote sînt de partea lui Franco — dar sînt şi cîțiva de partea guvernului. Şi pentru că era un loc vesel, iar oamenii cu adevărat veseli sînt de obicei şi cei mai curajoşi, iar cei mai curajoşi sînt în genere ucişi cel mai repede, mulți dintre vechii clienți sînt acum morți. Butoiaşul de whisky se dusese deja de multe luni şi ginul galben l-am terminat în mai 1938. Acum nu prea ai de ce să te mai duci pe-acolo, şi bănuiesc că dacă Luis Delgado ar fi sosit mai tîrziu la Madrid, ar fi ocolit locul ăla şi n-ar fi avut parte de necazuri. Dar în noiembrie 1937, cînd a sosit el în Madrid, mai era încă gin. galben şi apă tonică. Dar parcă totuşi nu ți-ai risca viața pentru ceva de genu' ăsta, aşa că n-o fi vrut decît să bea ceva în barul nostru. Cunoscîndu-1 pe el şi ştiind şi localul, e de înțeles.
în ziua aia tăiaseră o vacă la ambasadă şi portarul ne sunase la hotelul Florida să ne spună că ținuseră pentru

noi patru kile de carne proaspătă. M-am dus să o iau străbătînd Madridul peste care se lăsa o seară timpurie de iarnă. Doi soldați cu puşti stăteau de gardă în fața ambasadei, aşezați pe două scaune, iar carnea ne aştepta în ghereta portarului.
Portarul îmi spuse că era o porție bună, dar că vaca fusese cam uscățivă. I-am dat nişte semințe prăjite de floarea-soarelui şi nişte alune pe care le aveam în buzunar şi am stat puțin la glume lîngă gheretă, pe aleea cu pietricele ce ducea spre ambasadă.
M-am dus spre casă, traversînd oraşul cu pachetul greu sub braț. Pe Gran Via se bombarda, aşa că am intrat la Chicote ca să aştept să se termine. înăuntru era zgomot şi aglomerație, şi m-am aşezat în colț, la o masă mică de lîngă fereastra protejată de un sac cu nisip ; am pus carnea alături, pe băncuță, şi am băut un gin tonic. In săptămîna aia descoperiserăm că mai aveau încă apă tonică. Nimeni nu mai ceruse de cînd izbucnise războiul, şi era la acelaşi preț ca înainte. Ziarele de seară nu ieşiseră încă, aşa că am luat trei manifeste de la o bătrînă. Erau zece centavos bucata şi i-am zis să păstreze restul de la o pesetă. Mi-a urat să mă binecuvînteze Dumnezeu. Mă-ndoiam de asta, dar am citit cele trei fițuici cît mi-am băut ginul.
Un chelner pe care-1 ştiam de pe vremuri a venit la masă şi mi-a zis ceva.
— Nu, i-am răspuns. Nu prea aş crede.
— Ba da, insistă, clătinîndu-şi capul şi tava în aceeaşi direcție. Nu te uita acum. Uite-1.
— Nu-i treaba mea, i-am spus.
— Nici a mea.

Se îndepărtă şi eu cumpărai ziarele de seară de la o bătrînă care tocmai intrase cu ele. Nu era nici o îndoială în legătură cu bărbatul pe care mi-1 arătase chelnerul. II cunoşteam foarte bine amîndoi. Tot ce puteam să zic era: tîmpitu'. Tîmpitu' dracu'.

Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri

Tocmai atunci a venit un amic grec şi s-a aşezat la masa mea. Fusese comandantul unei companii din brigada a cinşpea, care fusese distrusă de o bombă aruncată din avion; patru oameni muriseră, iar el a fost ținut sub observație o vreme, după care a fost trimis acasă să se odihnească sau ceva de genu'.

— Ce mai faci, John? l-am întrebat. Ia gustă.

— Ce fel de băutură-i asta, domnu' Emmunds ?

— Gin tonic.

— Şi ce fel de tonic e ăsta ?

— Din chinină. Ia-ți unu'.

— Ascultă, eu nu prea beau, da' chinina foarte bună pentru febră. Eu iau una mică.

— Ce mai zice doctoru', John?

— Este nu neapărat nevoie să merg la doctor. Sînt bine. Doar că am zgomote de bîzîit în cap tot timpu'.

— Trebuie să te duci la doctor, John.

— Mă duc, sigur. Da' el nu-nțelege. Zice că n-am acte.

— O să dau un telefon. Ştiu nişte tipi pe-acolo. Doctoru-i neamț ?

— Aşa e. E neamț. Nu vorbit prea bine engleza. Exact atunci se apropie chelnerul. Era un bătrîn chelios

şi de o politețe demodată, pe care războiul nu i-o schimbase. Era foarte îngrijorat.

— Am un fiu plecat pe front, spuse. Altul a fost ucis. Şi acum mai e şi chestia asta.

— Este problema 'mneavoastră.

— Şi tu? Ți-am zis deja şi ție.

— Eu am intrat doar ca să beau ceva înainte de cină.

— Iar eu lucrez aici. Da' zi-mi totuşi.

— E problema 'mneavoastră, am repetat. Nu sînt politician. John, ştii spaniola ? l-am întrebat apoi pe amicul grec.

— Nu, înțeleg cîteva cuvinte, da' de vorbit vorbesc doar greaca, engleza şi araba. Mai demult ştiam bine araba. Auzi, ştii cum a fost atunci cu bomba ?

— Nu. Ştiu doar că a căzut bomba pe voi. Atît.

Ernest Hemingway

Avea un chip frumos, închis la culoare, şi nişte mîini foarte întunecate, cu care tot gesticula cînd vorbea. Venea de pe una din insule şi vorbea foarte pasionat.

— Păi, să-ți zic acum. Vezi tu, am o experiență mare la război. înainte de asta, sînt căpitan şi în armata greacă. Sînt militar bun. Aşa că atunci cînd văd avion vine acolo cînd noi sîntem în tranşee, acolo, la Fuentes del Ebro, mă uit atent la el. Mă uit la avion cum se apropie, se înclină, se întoarce aşa (se întoarse într-o parte şi-şi înclină brațele), se uită la noi, şi atunci zic: „Aha. E pentru generali. A făcut observație. Curînd vin alții". Şi exact cum zic, vin alții. Deci eu sînt aşezat acolo în picioare şi mă uit. Mă uit de aproape. Mă uit sus şi arăt companiei ce se întîmplă. Se vine trei şi cu trei. Unu-n față, doi în spate. Se trece un grup de trei şi eu zic la companie: „Vedeți ? Acum trecut o formație". Se trece şi celelalte trei şi eu zic la companie: „Acum e bine. Acum e-n regulă. Acum nu mai e de ce făcut griji". Şi asta e ultimu' lucru pe care mi-1 amintesc timp de două săptămîni.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Cam acu' o lună. Vezi tu, este casca forțată peste fața mea cînd ne-au îngropat cu bomba, aşa că am aeru' din cască de respirat pînă ne-au dezgropat, dar eu nu ştiu nimic despre asta. Da-n aeru' ăla pe care-1 respir e fumu' de la bombă, şi asta

m-a făcut bolnav mult timp. Acum sînt bine, atîta că-mi sună-n cap. Ce fel de băutură e asta?
— Gin tonic. Gin cu Schweppes. Asta era o cafenea foarte stilată înainte de război, şi ginu' ăsta costa cinci pesete cînd un dolar făcea şapte pesete. Tocmai ce-am descoperit că mai au tonic şi costă la fel. Mai e doar o ladă.
— Chiar că-i o băutură bună. Povesteşte-mi cum era oraşu' ăsta pînă să-nceapă războiu'.
— Frumos. Ca acum, numai că aveai ce mînca. Chelnerul veni şi se aplecă peste masă:
— Şi dacă nu vreau? zise. E responsabilitatea mea.

— Dacă vrei, du-te şi sună la numărul ăsta. Notează-ți-1. II notă.
— Cere cu Pepe, i-am spus.
— N-am nimic cu el, spuse chelnerul. Dar e vorba de causa. Un astfel de om reprezintă, cu siguranță, un pericol pentru cauza noastră.
— Ceilalți chelneri nu l-au recunoscut?
— Ba cred că da. Da' n-a zis nici unu' nimic. E client vechi.
— Şi eu sînt un client vechi.
— Păi, poate că a trecut şi el de partea noastră.
— Nu, n-a trecut.
— N-am făcut nici un denunț în viața mea.
— Asta-i problema ta. Poate că-1 denunță alt chelner.
— Nu. Numai chelnerii bătrîni îl cunosc şi ăia nu fac denunțuri.
— Mai adu-ne două ginuri şi nişte bitter, i-am spus. Mai e apă tonică în sticlă.
— Despre ce vorbit? întrebă John. Eu înțeleg puțin doar.
— E aici un bărbat pe care-1 cunoaştem amîndoi de mai demult. înainte era un excelent vînător de porumbei şi obişnuiam să-1 urmăresc cînd trăgea. E fascist, şi să apară acum aici, indiferent ce motive o avea, asta e o tîmpenie foarte mare. Da' a fost mereu un tip foarte curajos şi foarte tîmpit.
— Arată-mi-1.
— Acolo, la masa aia cu aviatori.
— Care-i el ?
— Cel cu fața maronie. Cu şapca aşezată într-o parte. Ala care rîde acum.
— Şi e fascist ? -Da.
— N-am mai văzut un fascist atît de aproape de cînd cu Fuentes del Ebro. Este mulți fascist aici ?
— Mai apar cîțiva din cînd în cînd.

— Bea ca tine. Noi bem asta, alți oameni cred că sîntem fascişti, ă? Auzi, ai fost vreodată în America de Sud, pe coasta de vest, la Magallanes ?
— Nu.
— E frumos. Doar că prea multe ca-laa-ca-ti-țe.
— Ce-s prea multe ?
— Ca-laa-ca-ti-țe.
Pronunța cu accentul pe „la": ca-Zaa-ca-ti-țe.
— Ştii tu, de alea cu opt brațe.
— A, caracatițe.
— Ca-laa-ca-ti-țe. Ştii, eu sînt şi scafandru. Şi acolo poți să munceşti şi să cîştigi mulți bani, doar că-s prea multe ca-Zaa-ca-ti-țe.
— Te încurcau ?
— Nu-ş' ce să zic. Prima dată cînd mă duc în port la Magallanes văd ca-Zaa-ca-ti-ță. El este stat în picioare, aşa.

John îşi înfipse buricele degetelor în masă şi-şi ridică încheieturile mîinilor, săltîndu-şi în acelaşi timp umerii şi sprîncenele.
— E stat în picioare mai înalt ca mine şi se uită în ochi la mine. Eu tras de coardă să mă ridice.
— Cît era de mare, John?
— Nu pot să zic sigur pentru că ochelarii fac distorsiune puțin. Dar capu' era mai gros de-un metru, orişicam. Şi el era stat pe picioare ca pe vîrfuri şi se uita la mine aşa (şi se holbă la mine). Aşa că atunci cînd mă ridic afară din apă ei scot casca şi eu le zic nu mai cobor. Şi atunci omu' cu angajarea zice: „Da' ce-ai, John? Ca-laa-ca-ti-ța e mai speriată de tine decît eşti tu de ca-laa-ca-ti-ță". Şi atunci eu zic: „Imposibil!". Ce zici să mai bem ceva din ce bea fascistu' ăla?
— Bine, am spus.
Eu îl priveam pe bărbatul de la masă. Numele lui era Luis Delgado şi ultima oară îl văzusem în 1933, la un concurs de tir în San Sebastián, şi-mi aduceam aminte cum stăteam lîngă el în tribunele de sus şi urmăream

finala. Făcusem un pariu, pe o sumă mai mare decît îmi permiteam şi cred că mult mai mare decît îşi permitea el să piardă în acel an, şi-mi aminteam cît de drăguț fusese cînd, coborînd scările, mi-a plătit, şi cum se purta de parcă ar fi fost un privilegiu să-mi plătească acea sumă. Apoi mi-am amintit cum am stat în bar la un martini şi cum mă cuprinsese acea uşurare pe care o ai cînd ieşi din necaz cu un pariu, şi mă întrebam cît de tare-1 afectase pariul nostru pe el. Trăsesem aiurea toată săptămîna şi el trăsese minunat, atîta că nu avusese noroc la tragerile la sorți şi pariase întruna pe el.
— Să facem un duro ? m-a întrebat.
— Eşti sigur ?
— Da, dacă vrei.
— Pe cît?
A scos un portofel, s-a uitat înăuntru şi a început să rîdă.
— Mi-ar plăcea să-ți pot spune că pe ce sumă vrei. Da' ce zici de opt sute de pesete? Atîta am aici.
Pe atunci asta făcea aproape o mie de dolari.
— Bine, am spus, dispărîndu-mi toată liniştea aia interioară şi fiind înlocuită cu golul de dinaintea oricărui pariu. Cine cere?
— Eu.
Am luat în mină cîte o monedă grea de cinci pesete şi ni le-am răsturnat pe dosul celeilalte mîini, acoperindu-le.
— Ce ai?
Mi-am luat mîna şi am văzut, pe moneda mare de argint, profilul de bebeluş al lui Alfonso al XlII-lea.
— Cap, am spus.
— Oh, ia jegurile astea şi, dacă eşti amabil, te rog să-mi faci cinste cu ceva de băut.
Şi-a golit portofelul.
— Nu vrei cumva să cumperi o puşcă Purdey bună ?
— Nu, am spus. Dar, Luis, dacă ai nevoie de nişte bani... Ii întinsesem mia de pesete, în bancnote împăturite,
tari, lucioase şi verzi.

— Termină cu prostiile, Enrique, mi-a zis. Am făcut un pariu, nu?
— Da. Insă ne ştim destul de bine.
— Nu chiar aşa de bine.

— In regulă, am spus. Tu hotărăşti. Zi-mi atunci ce vrei să bei.
— Ce zici de-un gin tonic? Ştii, e incredibil de bun. Aşa c-am băut un gin tonic şi-mi părea tare rău că-1
lefterisem, dar mă simțeam şi bine că am cîştigat banii ăia, şi niciodată nu mi s-a părut ginul tonic mai bun. N-are rost să minți în legătură cu lucrurile de genu' ăsta şi să te prefaci că nu-ți place cînd cîştigi. Dar băiatu' ăsta, Luis Delgado, era un parior destul de bunicel.
— Cred că dacă oamenii ar paria numai pe sume pe care şi le pot permite n-ar mai fi aşa de interesant. Tu ce zici, Enrique?
— Nu ştiu ce să zic. Eu nu mi-am permis niciodată sumele jucate.
— Termină cu tîmpeniile. Ai o grămadă de bani.
— Nu, nu am. Serios.
— Of, toată lumea are bani. E vorba doar să vinzi ceva sau să cumperi ceva, dacă eşti de partea cealaltă.
— Nu am mulți bani. Pe bune.
— Hai, lasă prostiile. N-am întîlnit în viața mea vreun american sărac.
Şi cred c-avea dreptate. Pe vremea aia nu i-ar fi putut întîlni pe ceilalți americani nici la Ritz, nici în Chicote. Şi acum era din nou la Chicote, şi toți americanii de-acolo erau de genul ăla pe care nu-1 mai întîlnise. In afară de mine, dar eu eram acolo din greşeală. Şi aş fi dat orice să nu-1 fi văzut înăuntru.
Dar, oricum, dacă avea chef să facă o prostie aşa de mare ca asta, era treaba lui. Pe de altă parte, cum mă uitam la masa lui şi-mi aminteam de vremurile de altădată, îmi părea rău pentru el şi regretam că i-am dat acelui chelner numărul de la biroul de contraspionaj din sediul Seguridad. Ar fi putut să ajungă la Seguridad dînd pur şi

simplu un telefon. Dar eu îi oferisem cea mai scurtă cale de a-1 trimite pe Delgado în închisoare, cuprins probabil de unul din acele excese de imparțialitate, înaltă moralitate şi nevoia de a mă spăla pe mîini ca un adevărat Pilat, plus acea dorință josnică de a vedea cum acționează oamenii cînd sînt supuşi unui conflict emoțional, dorința aceea care face din scriitori nişte prieteni atît de fermecători.
Chelnerul se apropie din nou de noi.
— Tu ce zici ? m-a întrebat.
— Eu, unul, nu l-aş denunța, am spus, încercînd acum să repar tîmpenia pe care o făcusem cu numărul. Dar eu sînt străin, şi e războiul vostru şi problema voastră.
— Insă eşti cu noi.
— In totalitate şi pentru totdeauna. Dar asta nu include să-mi denunț vechii prieteni.
— Dar în ce mă priveşte pe mine?
— Cu tine-i altceva.
Ştiam că aşa este şi că nu mai e nimic de adăugat, însă tare-aş fi vrut să nu fi auzit nimic din toată chestia asta.
Curiozitatea mea în legătură cu ce decizii ar lua oamenii într-un astfel de caz fusese de mult satisfăcută, şi încă într-un mod ruşinos. M-am întors către John fără să mă mai uit la masa la care stătea Luis Delgado. Ştiam că zburase alături de fascişti mai mult de un an şi uite-1 acum, în uniforma fidelilor, vorbind cu alți trei tineri aviatori fideli, din ultima promoție, antrenată în Franța.
Nici unul dintre puştii ăştia noi nu-1 cunoştea şi mă-ntrebam dacă venise să-ncerce să fure un avion sau ceva. Din orice motiv ar fi venit în oraş, fusese oricum o mare prostie din partea lui să intre la Chicote în condițiile alea.
— John, cum îți e?

— Mă simt bine. E bună băutura asta. Mă face să mă simt poate puțin beat. E face bine la bîzîitu' din cap.
Chelnerul se apropie. Era foarte agitat.

— L-am denunțat, spuse.
— Ei, atunci nu mai ai nici o problemă.
— Nu, spuse cu mîndrie. L-am denunțat. Sînt deja pe drum, vin să-1 prindă.
— Să mergem, i-am zis lui John. O să fie ceva probleme pe-aici.
— Atunci e mai bun să plecăm. Este belea mereu te prind chiar cînd încerci tare să eviți. Cît datorăm?
— Nu stați ? întrebă chelnerul.
— Nu.
— Păi tu mi-ai dat numărul de telefon.
— Ştiu asta. Ajungi să ai cam multe numere de telefon dacă stai prea mult în oraşul ăsta.
— Dar era datoria mea.
— Sigur, cum să nu? Datoria e un lucru mare.
— Păi şi-acu' ?
— Păi, pînă adineauri îți părea foarte bine, nu ? Poate că o să-ți pară bine în continuare. Poate c-o să ajungă să-ți şi placă treaba asta.
— V-ați uitat pachetul, spuse chelnerul.
Apoi îmi întinse carnea, împachetată în două plicuri mari în care fuseseră aduse exemplare din Spur, ce mai înălțaseră puțin mormanele de reviste care se strînseseră într-unui din birourile de la ambasadă.
— Te-nțeleg, i-am spus chelnerului. Serios.
— Era un client vechi şi bun. Pe lîngă asta, n-am mai făcut niciodată un denunț pîn-acum. Nu din plăcere l-am denunțat.
— Iar eu n-ar fi trebuit să fiu agresiv sau cinic în ce ți-am zis. Spune-i că eu l-am denunțat. Deja mă urăşte din cauza opțiunilor politice diferite. I-ar pica rău să ştie că tu ai fost.
— Nu. Orice bărbat trebuie să-şi asume responsabilitatea. Dar tu mă înțelegi ?
—Da, am spus. Şi apoi am mințit: Te înțeleg şi sînt de acord cu ce-ai făcut.

Pe timp de război eşti nevoit să minți foarte des, iar atunci cînd minți, trebuie s-o faci, pe cit se poate, fără să clipeşti.
Ne-am strîns mîinile şi apoi am ieşit împreună cu John. In drum spre ieşire m-am uitat la masa lui Luis Delgado. îşi mai luase un gin tonic şi toți cei de la masă rîdeau la o glumă pe care tocmai o făcuse. Avea un chip maroniu, foarte vesel, şi ochi de puşcaş; m-am întrebat sub ce identitate circula.
Fusese un prost pentru că intrase la Chicote. Dar era exact genu' de lucru pe care l-ar fi făcut cineva ca să aibă cu ce se lăuda cînd s-ar fi întors printre amici.
Tocmai ieşisem şi o luam în susul străzii, cînd o maşină mare de la Seguridad opri în fața barului şi opt oameni coborîră din ea. Şase dintre ei, înarmați cu nişte automate, îşi ocupară pozițiile, în fața uşii. Ceilalți doi, purtînd haine obişnuite, intrară. Un bărbat ceru să ne vadă actele şi cînd i-am spus: „Străini", ne spuse să mergem mai departe — nu-i nici o problemă.
Mergînd în întuneric pe Gran Vía, călcam pe multă sticlă spartă de curînd pe trotuare; în urma bombardamentului se adunase şi o grămadă de rumeguş. Era încă fum şi mirosul puternic de explozibil şi granit spulberat umplea strada.
— Unde mergi la mîneat? mă-ntreabă John.
— Am nişte carne pentru toți, putem s-o gătim în cameră.

— Eu o gătesc. Eu gătesc bine. Mi-aduc aminte, odată, cînd gătesc pe vapor...
— O să fie cam tare, i-am spus. Doar ce-a fost tranşată.
— A, nu, spuse John. Nu există aşa ceva — carne tare pe timp de război.
Oamenii se grăbeau spre case prin întuneric, ieşiți, din cinematografele în care se adăpostiseră pînă se terminase cu bombardamentul.
— Ce-o fi fost problemă cu fascista' ăla, să intre-n cafeneaua unde-1 ştia toată lumea?

— E nebun.
— Este problemă cu război. Este prea mulți oameni nebuni.
— John, i-am spus, cred că zici tu ceva acolo. Ajunşi la hotel, am intrat pe uşă, trecînd de sacii cu
nisip îngrămădiți ca să protejeze biroul recepționerului, şi eu am cerut cheile, dar recepționerul mi-a spus că doi tovarăşi urcaseră deja în cameră ca să facă o baie. Le dăduse lor cheile.
— Tu urcă, John, i-am spus. Vreau să dau un telefon. M-am dus în cabină şi am format acelaşi număr pe
care i-1 dădusem şi chelnerului.
— Alo? Pepe? '
Vocea unui om cu buze subțiri se auzi în receptor:
— ¿ Que tal, Enrique ?
— Auzi, Pepe, l-ați agățat cumva pe un tip, Luis Delgado, la Chicote?
— Si, hombre, si. Sin novedad. Fără probleme.
— Nu i-ați zis nimic despre chelner?
— Nu, hombre, nu.
— Atunci nici să nu-i spuneți. Vrei, te rog, să-i zici că eu l-am denunțat? Nu-i spune nimic de chelner.
— De ce, cînd n-are nici o importanță? E spion. O să-1 împuşte. Nu există alternativă.
— Ştiu. Dar contează.
— Cum vrei tu, hombre. Cum vrei tu. Cu 'mneata cînd mă mai văd?
— Mîine, la prînz. Avem nişte carne.
— Şi nişte whisky înainte. Bine, hombre, bine.
— Salud, Pepe, şi mersi.
— Salud, Enrique. Nici o problemă. Salud.
Avea o voce ciudată şi într-un fel morbidă şi nu m-am obişnuit niciodată s-o aud, dar acum, urcînd scările, mă simțeam bine.
Noi, toți clienții vechi de la Chicote, ținem cumva la locul ăla. Ştiam că de-aia fusese Luis Delgado atît de tîmpit încît să intre acolo. Ar fi putut la fel de bine să-şi

vadă de treburi în altă parte. Dar dacă era în Madrid, trebuia neapărat să treacă pe-acolo. Fusese un client bun, cum spusese şi chelnerul, iar noi am fost prieteni buni. E clar, dacă poți face cea mai mică faptă bună-n viață, merită s-o faci. Aşa că eram bucuros că-1 sunasem pe prietenul meu, Pepe, de la Seguridad, pentru că Luis Delgado era un client vechi la Chicote şi nu voiam să fie dezamăgit sau scîrbit de chelnerii de-acolo înainte să moară.

Fluturele si tancul

In seara aia mă-ntorceam spre casă, de la biroul de cenzură spre hotelul Florida, şi afară ploua. Aşa că pe la jumătatea drumului m-am săturat de-atîta ploaie şi m-am oprit la Chicote pentru un pahar. Era a doua iarnă de bombardament de cînd începuse asediul Madridului şi ne lipseau toate, inclusiv tutunul şi calmul, şi mai

tot timpu' ți-era puțin foame şi te enervai brusc şi fără măsură pe lucruri împotriva cărora oricum n-aveai ce să faci, ca de exemplu vremea. Ar fi trebuit să mă duc direct acasă. Mai erau doar vreo cinci străzi, dar cînd am văzut uşa de la Chicote m-am gîndit să intru pentru una mică şi să mă ocup pe urmă de alea şase străzi, pe Gran Via, prin noroiul şi molozul de pe bulevardul distrus de bombardamente.
La Chicote era plin. Nu puteai să te-apropii de bar şi nici la mese n-aveai loc. Tăiai fumul cu cuțitul, se cînta, erau bărbați în uniforme şi mai era mirosul hainelor de piele ude, iar la bar chelnerii primeau băuturile pe deasupra a trei rînduri de oameni.
Un chelner pe ca re-l cunoşteam îmi făcu rost de un scaun, aşa că m-am aşezat lîngă un neamț alb la față, slab, cu un măr al lui Adam pronunțat, pe care-1 ştiam pentru că lucra la cenzură, şi lîngă alte două persoane pe care nu le cunoşteam. Masa era în centru, puțin spre dreapta cum intrai.
Nu te puteai înțelege de atîta cîntat, aşa că am cerut un gin cu Angostura1, pe care l-am dat peste cap ca să-mi

1. Bitter folosit, în cantități mici, în amestecul unor cocteiluri, de obicei pentru a atenua gustul de chinină din apa tonică.

scot frigul din oase. Chiar că era aglomerație şi toată lumea era veselă poate că oamenii erau puțin prea veseli de la lichiorul catalan pe care-1 beau cu toții. Cîțiva oameni cu care nu mă cunoşteam m-au bătut pe spate, şi cînd fata de la masa noastră mi-a spus ceva ce n-am înțeles, i-am răspuns:
— Sigur.
Arăta destul de rău, am observat acum, cînd am încetat să mă uit în jur şi mi-am fixat atenția la masa noastră — chiar foarte rău. Abia cînd chelnerul a venit la noi mi-am dat seama că ce mă întrebase ea era dacă vreau să mai beau ceva cu ei. Tipu' care era cu ea nu părea prea forțos, însă era ea destul de forțoasă pentru amîndoi. Avea un chip din ăla puternic, cu trăsături aproape clasice şi o constituție de dresor de lei — iar băiatul care era cu ea arăta de parcă i s-ar fi potrivit o cravată de elev la colegiu. Nu era un dur. Purta o haină de piele, ca noi toți, de altfel. Doar că a lui nu era udă, pentru că erau înăuntru dinainte să-nceapă ploaia. Şi ea purta o haină de piele şi, la fața pe care o avea, i se potrivea de minune.
Regretam deja că mă oprisem la Chicote în loc să mă duc acasă, să mă schimb în nişte haine uscate şi să beau ceva stînd confortabil, în pat, cu picioarele ridicate, şi mă plictisea să mă uit la tinerii ăia doi. Viața-i foarte scurtă şi femeile urîte sînt foarte multe şi, stînd la masă, m-am hotărît că, deşi eram scriitor şi ar fi trebuit să am o curiozitate insațiabilă față de tot felu' de oameni, chiar nu-mi păsa să ştiu dacă erau căsătoriți sau ce găsiseră unul la celălalt sau să le aflu opiniile politice sau dacă el avea ceva bani sau ea avea ceva bani sau să ştiu orice despre ei. Am hotărît că trebuie să fie de la radio. De cîte ori vedeai în Madrid civili care să arate ciudat puteai să fii sigur că-s de la radio. Şi, ca să zic şi eu ceva, mi-am ridicat vocea ca să acopăr gălăgia şi am întrebat:
— Sînteți de la radio ?
— Da, a răspuns fata.
Deci asta era. Erau de la radio.

— Cum te simți, tovarăşe ? l-am întrebat pe neamț.
— Bine. Şi tu ?'
— Ud, i-am spus, şi el a rîs, lăsîndu-şi capul într-o parte.
— N-ai cumva o țigară ? m-a întrebat.

I-am întins penultimul pachet de țigări şi se servi cu două. Fata forțoasă luă şi ea două, iar băiatul cu cravata de colegiu luă una.
— Mai ia una, i-am strigat.
— Nu, mulțumesc, răspunse, şi atunci o luă neamțul.
— Te superi? mă-ntrebă zîmbind.
— Nu, te rog.
De fapt mă deranja şi el ştia asta. Da' voia atît de tare țigările alea, că nu mai conta. Cîntecele se opriseră pentru moment, sau era vorba doar de o scurtă pauză, cum se întîmplă uneori într-o furtună, aşa că acum ne puteam auzi.
— Eşti de mult timp aici? mă-ntrebă forțoasa.
— Cu pauze.
— Trebuie să vorbim ceva serios, îmi spuse neamțul. Cînd putem discuta?
— Te sun eu, i-am răspuns.
Neamțul era ciudat rău şi nici unul dintre compatrioții săi de treabă nu-1 suporta. Trăia cu impresia că ştie să cînte la pian, dar dacă reuşeai să-1 ții departe de piane era un tip în regulă, asta dacă nu-i dădeai să bea ceva sau nu-i ofereai posibilitatea să bîrfească, şi de astea două nu reuşise încă nimeni să-1 țină departe.
Cel mai bine se pricepea la bîrfit şi ştia mereu cîte ceva proaspăt şi foarte compromițător despre oricine ți-ar fi trecut prin cap din Madrid, Valencia, Barcelona sau alte centre politice.
Exact în clipa aceea cîntecele au început din nou în forță şi, cum nu prea poți să bîrfeşti urlînd, după-amiaza la Chicote se arăta a fi foarte plictisitoare, aşa că m-am hotărît să plec imediat după ce voi fi dat şi eu un rînd.
Chiar în clipa aia a început totul. Un civil într-un costum maroniu, cu o cămaşă albă şi cravată neagră, cu

părul pieptănat lins peste cap şi cu o frunte destul de înaltă, care făcuse pînă atunci circ pe la mese, îl stropi pe unul dintre chelneri cu un pistol cu apă. Rîseră cu toții, în afară de chelnerul care tocmai ducea o tavă încărcată cu pahare. Era indignat:
— No hay derecho, spuse chelnerul.
Asta înseamnă „nu ai dreptul să faci asta" şi e cea mai simplă şi mai puternică formă de protest în Spania.
Bărbatul cu pistolul, încîntat de succesul obținut şi fără să pară a lua în considerare faptul că se intrase de mult în al doilea an de război şi că se află într-un oraş asediat în care toată lumea e tensionată şi că mai erau doar alți trei civili în locul ăla, se apucă să-1 stropească pe alt chelner.
Mă uitai în jur după un loc în care să mă ascund. Şi al doilea chelner era indignat, dar bărbatul îl mai stropi de două ori, plin de veselie. Unora încă li se părea haios ce se-ntîmplă, printre ei numărîndu-se şi forțoasa. Dar chelnerul înghețase pe loc clătinînd din cap. Buzele-i tremurau. Era bătrîn şi doar eu îl ştiam de zece ani la Chicote.
— No hay derecho, îi spuse demn.
Dar oamenii continuau să rîdă şi, fără să observe că muzica încetase, bărbatul îl mai stropi o dată pe ceafă. Chelnerul se întoarse cu tava-n mînă.
— No hay derecho, îi spuse.
De data asta nu mai era vorba de nici un protest. Era deja o inculpare şi am observat cum trei bărbați în uniformă se ridică de la masa lor şi se-ndreaptă spre pistolar; următorul lucru pe care l-am văzut toți patru se năpusteau agitați spre uşa batantă şi s-a auzit o plesnitură cînd cineva i-a tras un pumn în gură pistolarului. Altcineva i-a ridicat de jos pistolul cu apă şi 1-a aruncat după el prin uşă.

Cei trei bărbați se-ntoarseră înăuntru cu nişte fețe foarte serioase, duri şi justițiari. Apoi se-nvîrti uşa şi pistolarul îşi făcu apariția. Părul îi căzuse peste ochi,

fața îi era plină de sînge şi avea cravata trasă într-o parte şi cămaşa sfîşiată. îşi luase pistolul cu apă şi după ce intră înapoi, palid la față şi cu o privire sălbatică, trase o rafală generală, fără țintă, către toți cei din bar.
L-am văzut pe unul dintre cei trei repezindu-se spre el, şi am observat şi ce expresie avea. De data asta i se alăturară mai mulți bărbați şi-1 îngrămădiră pe pistolar între două mese din stînga, în timp ce acesta se zbătea sălbatic, şi cînd se auzi împuşcătura am apucat-o pe forțoasă de braț şi m-am aruncat spre uşa de la bucătărie.
Uşa de la bucătărie era încuiată şi n-a cedat nici cînd am izbit-o cu umărul.
— Lasă-te jos, aici, în spatele barului, i-am spus şi ea a îngenuncheat. Pe burtă, i-am spus împingînd-o la podea.
Era furioasă.
Toți bărbații din bar, în afară de neamț, care se întinsese în spatele unei mese, şi de şcolarul care se trăsese într-un colț, lipit de perete, toți ceilalți bărbați îşi scoseseră armele. Trei blonde cu rădăcinile firelor de păr închise la culoare se ridicaseră pe vîrfuri pe una din băncile de la perete ca să vadă mai bine şi țipau întruna.
— Nu mi-e frică, spuse forțoasa. Eşti ridicol.
— N-ai vrea să fii împuşcată într-o încăierare de bar, i-am zis. Dacă regele pistoalelor are ceva prieteni pe-aici, o să iasă urît.
Dar n-avea, în mod clar, nici un prieten, pentru că bărbații începură să-şi bage armele la loc, cineva le dădu jos pe blondele urlătoare şi toți cei care se-ndreptaseră spre locul acțiunii cînd se auzise împuşcătura se retraseră acum de lîngă pistolarul care zăcea liniştit, întins pe spate.
— Nu pleacă nimeni pînă nu vine poliția, strigă cineva de la uşă.
Doi polițişti cu carabine, care patrulau şi auziseră hărmălaia, stăteau acum în dreptul uşii şi, exact cînd au făcut anunțul, am văzut cum şase bărbați se pun în rînd, ca o echipă de fotbal ieşind de la vestiare, şi se năpustesc

pe uşă. Trei dintre ei erau cei care-1 dăduseră prima oară afară pe regele pistoalelor. Unul dintre ei era cel care-1 împuşcase. Trecură chiar printre cei doi polițişti, care-şi țineau carabinele ca nişte obstacole foarte folositoare la sfîrşitul unui scandal. Şi imediat după ce ieşiră, un polițist îşi puse puşca de-a curmezişul uşii şi strigă:
— Nimeni nu pleacă. Nimeni.
— Aia de ce-au plecat? De ce ne mai țin pe noi, dacă ăia au plecat?
— Sînt mecanici şi trebuie să se-ntoarcă la aerodrom, spuse cineva.
— Dar dacă cineva a plecat deja, e o aiureală să-i mai reții pe ceilalți.
— Toată lumea trebuie să aştepte pînă vin cei de la Seguridad. Lucrurile trebuie rezolvate legal şi în spiritul ordinii.
— Dar nu pricepeți că, odată ce a ieşit cineva, e o prostie să-i mai reții pe ceilalți?
— Nimeni nu poate pleca. Toți trebuie să aştepte.
— E de rîs, i-am spus forțoasei.
— Nu, nu e. E pur şi simplu oribil.
Ne ridicaserăm în picioare şi ea privea indignată la locul unde zăcea regele pistoalelor. Avea brațele desfăcute larg şi un picior îi era întins.
— Mă duc să-1 ajut pe bietul om. E rănit. De ce nu 1-a ajutat nimeni ?
— Eu l-aş lăsa-n pace, i-am spus. E mai bine să nu te bagi.

— Dar e pur şi simplu inuman. Sînt asistentă şi o să-i acord primul ajutor.
— Eu n-aş face asta. Nu te apropia de el.
— De ce nu ?
Era foarte nervoasă, aproape isterică.
— Pentru că-i mort.
După sosirea poliției, ne-au mai ținut acolo încă trei ore. Au început prin a mirosi toate pistoalele. Aşa aveau să afle cu care s-a tras de curînd. Dar după vreo patruj'

de pistoale păreau să se fi plictisit şi, oricum, alt miros în afară de cel de piele udă nu se simțea. Apoi se aşezară la o masă, exact în spatele răposatului rege pistolar, care zăcea pe podea arătînd ca propria-i caricatură făcută din ceară, cu mîini şi chip gri de ceară, se aşezară şi începură să cerceteze actele tuturor.
Acum, că avea cămaşa sfîşiată, se putea vedea că regele pistoalelor nu avea maiou şi că tălpile de la pantofi îi erau găurite. Părea foarte mic şi demn de milă pe podeaua aia. Ca să ajungi la masa la care doi polițişti în civil îți verificau actele de identitate, trebuia să păşeşti peste el. Soțul forțoasei îşi găsi şi îşi rătăci actele de cîteva ori, atît era de speriat. Avea pe undeva un permis de liberă trecere pe care-1 rătăcise prin vreun buzunar, şi-1 tot căuta transpirînd pînă-1 găsea. Apoi îl băga în alt buzunar şi după aia trebuia să-1 caute din nou. Transpira din greu în timpul acestor căutări, aşa că acum era roşu la față şi părul i se încrețise. Acum părea că ar trebui să poarte nu numai cravata de şcolar, ci şi o şepcuță din aia mică, de care poartă elevii din clasele primare. Ați auzit de vorba aia, că anumite întîmplări îi fac pe oameni să îmbătrînească brusc? Ei bine, întîmplarea asta cu împuşcătura îl întinerise pe tip cu vreo zece ani.
Cît am aşteptat pe-acolo, i-am spus forțoasei că toată nebunia asta mi se părea a fi material bun pentru o povestire pe care o s-o scriu cîndva. Felul în care se aliniaseră cei şase şi ieşiseră pe uşă mi se părea impresionant. Ea a fost şocată şi mi-a spus că n-am dreptul să scriu aşa ceva, pentru că ar aduce prejudicii cauzei Republicii Spaniole. I-am răspuns că sînt de mult timp în Spania şi i-am spus că şi pe vremuri, sub monarhie, în Valencia exista un număr fenomenal de împuşcături şi că înainte cu sute de ani de apariția Republicii oamenii se tăiau între ei cu nişte cuțite mari, cărora în Andaluzia li se spunea navajas, şi că, dacă vedeam o moarte haioasă prin împuşcare la Chicote, în timpul războiului, puteam să scriu despre ea la fel de bine cum aş putea scrie

despre o asemenea întîmplare petrecută în New York, Chicago, Key West sau Marsilia. N-avea nici o legătură cu politica. Ea spunea că n-ar trebui s-o scriu. Probabil că mulți alții o să zică la fel. Neamțul însă părea să creadă c-ar fi o povestire frumoasă, aşa că i-am dat ultimul Camei. Ei, în fine, după vreo trei ore polițiştii ne-au spus că în sfîrşit putem pleca.
Cei de la hotel îşi cam făceau griji din pricina mea, pentru că, pe vremea aia, cu bombardamentele şi tot restu', dacă o luai pe jos spre casă şi n-ajungeai acolo după şapte şi jumătate, cînd se închideau barurile, oamenii se îngrijorau. Eram fericit c-am ajuns acasă şi le-am povestit totul cît timp am pregătit cina pe o plită electrică, iar povestea mea chiar a avut succes.
Ei, în timpul nopții s-a oprit ploaia şi a făcut loc unei zile frumoase, luminoase şi reci de iarnă timpurie, şi la unu fără un sfert am trecut prin uşile batante de la Chicote ca să beau un gin tonic înainte de prînz. Erau foarte puțini clienți la ora aia şi doi chelneri au venit împreună cu directorul la masa mea. Zîmbeau cu toții.
— L-au prins pe criminal ? întrebai.
— Nu glumi la ora asta. Da' tu l-ai văzut cînd a tras ?

— Da, i-am spus.
— Şi eu. Uite-aici stăteam, spuse arătîndu-mi colțul mesei. I-a lipit pistolul de piept cînd a tras.
— Pînă la cît i-au ținut pe oameni ?
— Oh, pînă după două dimineața.
— După fiambre, îmi spuse folosind termenul argotic pentru cadavru, termen care apărea adesea şi în meniuri, desemnînd carnea rece, după fiambre au venit abia la unşpe dimineața.
— Dar tu încă n-ai aflat, îmi spuse directorul.
— Nu. N-a aflat încă, se băgă un chelner.
— E o chestie care se-ntîmplă foarte rar, spuse alt chelner. Muy raro.
— Şi tristă, spuse directorul clătinînd din cap.
— Da, tristă şi bizară, completă chelnerul. Foarte tristă.

— Povestiți-mi.
— E o chestie de care-auzi foarte rar, spuse directorul.
— Povestiți-mi. Hai, povestiți-mi odată. Directorul se întinse peste masă ca şi cum ar fi vrut
să-mi şoptească un secret important.
— Ştii, în pistolul ăla cu apă... Avea apă de colonie. Bietu' băiat.
— Adică nu era o glumă chiar aşa de proastă, înțelegi ? spuse chelnerul.
■— Era doar ceva vesel. Nimeni n-ar fi avut de ce să se simtă jignit, spuse directorul. Bietu' băiat.
— înțeleg, spusei. Voia doar să ne distrăm cu toții.
— Da, a fost vorba doar de o tristă neînțelegere.
— Şi cu pistolul ce-au făcut ?
— L-a luat poliția. L-au trimis familiei.
— Cred c-o să se bucure cînd o să-1 primească.
— Da, spuse directorul. Un pistol cu apă e bun la casa omului.
— Da' cine era tipu'?
— Un dulgher.
— Căsătorit?
— Da, soția a venit dimineață cu polițiştii.
— Şi ce-a zis ?
— S-a prăbuşit lîngă el şi a zis: „Pedro, ce ți-au făcut, Pedro ? Cine ți-a făcut asta, Pedro ? Oh, Pedro".
— Polițiştii au fost nevoiți s-o ia de-acolo pentru că nu se mai putea controla, adăugă chelnerul.
— Se pare că avea probleme cu pieptul. Cică a luat parte la primele lupte ale mişcării şi a luptat în Sierra, dar era prea bolnav ca să mai poată continua.
— Şi ieri după-amiază ieşise şi el în oraş ca să mai înveselească lumea, sugerai.
— Nu, spuse directorul. Vezi, e o chestie cum rar ți se-ntîmplă să vezi. Tot ce e legat de ea e muy raro. Uite ce-am aflat de la polițişti, care sînt foarte eficienți dacă au destul timp. Au interogat nişte colegi de la atelierul la care lucra. De atelierul ăsta au aflat de pe carnetul de

membru de sindicat pe care-1 avea în buzunar. Ieri cumpărase pistolul cu apă şi agua de colonia ca să facă o glumă la o nuntă. Ii anunțase pe colegi de intenția sa. Le-a cumpărat de peste drum. Pe sticla de colonie era o etichetă cu adresa magazinului. Sticla au găsit-o în toaletă. Acolo şi-a umplut pistolul. După ce le-a cumpărat a intrat aici, probabil pentru că începuse să plouă.

— L-am văzut cînd a intrat, spuse chelnerul.
— Ei, şi la ce veselie era aici, cu cîntatu' şi restu', 1-a cuprins şi pe el buna dispoziție.
— Chiar că era vesel, spusei. Plutea.
Directorul îi dădea înainte cu logica lui spaniolă neobosită.
— Asta-ți face băutura cînd nu stai bine cu pieptu'.
— Nu-mi prea place povestea asta, i-am spus.
— Ascultă, ca să vezi ce chestie deosebită, continuă directorul. Veselia sa a intrat în contact cu seriozitatea războiului ca un fluture...
— O, chiar ca un fluture, l-am întrerupt. Poate chiar prea ca un fluture.
— Nu glumesc deloc, răspunse directorul. înțelegi ce vreau să spun? Ca un fluture care intră-n contact cu un tanc.
Era încîntat de ce debitase. Acum chiar că se băgase în adevărata metafizică spaniolă.
— Bea ceva din partea casei, îmi spuse. Trebuie să scrii o povestire despre asta.
Mă gîndeam la bărbatul cu pistolul cu apă, cu mîinile ca de ceară şi chipul la fel, ca de ceară, cu brațele desfăcute larg şi picioarele întinse, şi chiar că semăna puțin cu un fluture. Dar, ştiți, nu prea mult, totuşi. Dar nici a om nu prea arăta. Semăna mai degrabă cu o vrabie moartă.
— Un gin tonic, am cerut.
— Trebuie să scrii o poveste, îmi spuse directorul. Asta-i aur ce-ai văzut aici.
— Aur, i-am răspuns. Uite ce e, o englezoaică pe care-am cunoscut-o aici, aseară, mi-a zis că n-ar trebui s-o scriu. Că ar dăuna cauzei.

— Ce prostie, spuse directorul. E ceva foarte interesant şi important, veselia neînțeleasă intrînd în contact cu seriozitatea morbidă care e mereu prezentă aici. Pentru mine e cel mai deosebit şi interesant lucru pe care l-am văzut de ceva vreme încoace. Trebuie să scrii.
— Bine, i-am spus. Sigur. Avea copii?
— Nu, răspunse. I-am întrebat pe cei de la poliție. Dar tu trebuie s-o scrii şi s-o intitulezi Fluturele şi tancul.
— Bine. Sigur. Dar nu-mi prea place titlul.
— E un titlu foarte elegant, spuse directorul. E literatură pură.
— Bine. Sigur. Păi, atunci, aşa-i zicem: Fluturele şi tancul.
Şi am mai stat acolo, în locul acela care mirosea a curat şi aerisit şi care abia ce fusese măturat, în acea dimineață veselă şi luminoasă, am stat alături de director, care mi-era prieten vechi şi care era acum foarte mulțumit de bucata literară pe care o făceam împreună, şi am luat o gură de gin privind pe fereastra protejată de sacii cu nisip şi gîndindu-mă la o soție care îngenunchea spunînd: „Pedro, Pedro, cine ți-a făcut asta, Pedro?". Şi m-am mai gîndit că polițiştii n-o să-i poată spune niciodată, chiar şi dacă ar afla, cum se numea cel care a tras.

Noaptea dinaintea bătăliei

Pe vremea aia lucram într-o casă distrusă de bombe care dădea spre Casa del Campo din Madrid. Dedesubt se purta o bătălie. Ii vedeam pe combatanții împrăştiați sub noi şi pe dealuri, simțeam mirosul bătăliei, îi gustam praful, iar zgomotul era ca o peliculă continuă de focuri de carabină şi automate care creşteau şi scădeau în intensitate şi care erau amestecate cu bubuitul proiectilelor trase de bateriile din spatele nostru şi apoi de bubuiturile exploziilor care ridicau nori gălbui, vălătuciți, de praf. Eram însă prea departe ca să putem filma ca lumea, încercaserăm să ne apropiem, dar tot luau camera la țintă, făcîndu-ne astfel munca imposibilă.

Camera aia mare era lucrul cel mai scump pe care-1 aveam, şi dacă o distrugeau eram terminaţi. Făceam filmul cu mai nimic şi toţi banii se duseseră pe rolele de film şi pe camere. Nu ne permiteam să pierdem film şi trebuia să fim îngrozitor de grijulii cu camerele.
Cu o zi în urmă fuseserăm luaţi la ţintă cînd eram într-un loc foarte bun pentru filmat şi am fost nevoit să mă tîrăsc înapoi ţinînd camera mică în dreptul stomacului, încercînd să-mi ţin capul mai jos de linia umerilor şi tîrîndu-mă pe coate în timp ce gloanţele muşcau din zidul de cărămidă pe care-1 aveam în spate, ridicînd de două ori vârtejuri de praf chiar lîngă mine.
Dumnezeu ştie de ce, noi executam cele mai grele atacuri după-amiaza, cînd fasciştii aveau soarele în spate — şi se reflecta în lentilele camerelor noastre făcîndu-le să strălucească precum un heliograf şi maurii deschideau

focul imediat ce vedeau camera strălucind. Ştiau tot ce era de ştiut despre flash-urile camerelor sau ale ochelarilor ofiţerilor şi, dacă voiai să fii o ţintă vie, n-aveai nimic altceva de făcut decît să-ţi porţi ochelarii de vedere fără să-i umbreşti cum trebuie. Ştiau să tragă şi m-au făcut să tremur în pantaloni toată ziua.
După-amiază ne-am mutat sus, în casa aia. Era un loc bun pentru filmat şi am făcut un fel de acoperitoare pentru lentilă din nişte perdele rupte dar, aşa cum v-am zis, eram prea departe.
Nu eram însă prea departe ca s-avem imagini cu dealurile împînzite de pini, cu lacul, cu şirul de ferme care dispăreau în trîmbe bruşte de piatră explodată, în urma loviturilor proiectilelor, şi nu eram prea departe ca să surprindem norii de fum şi praf ce tunau deasupra crestei dealului în timp ce bombele zumzăiau pe deasupra. Insă, de la o distanţă de 700-900 de metri, tancurile arătau ca nişte bondari mici acoperiţi de noroi, forfotind printre copaci şi scuipînd mici flăcări, iar bărbaţii din spatele lor erau parcă nişte soldăţei care stăteau întinşi pe burtă, apoi se ghemuiau şi pe urmă alergau şi se aruncau la pămînt, doar ca să o ia din nou la fugă, sau alţii să rămînă unde căzuseră, mici pete pe coama dealului, în timp ce tancurile continuau să înainteze. Speram totuşi să fi surprins desfăşurarea bătăliei. Aveam multe imagini luate de aproape şi, cu puţin noroc, speram să avem şi mai multe, iar dacă puteam surprinde bruştele arteziene de pămînt explodat, trîmbele aruncate de şrapnel, vălătucii de fum şi praf aprinşi de flăcările galbene şi înfloriturile albe lăsate de grenade, care sînt esenţa desfăşurării unei bătălii, atunci aveam ce ne trebuia.
Aşa că atunci cînd n-am mai avut lumină am cărat camera mare pe scări, i-am scos trepiedul, am împărţit-o în trei rucsacuri şi apoi, unul cîte unul, am traversat în fugă colţul măturat de gloanţe de pe Paseo Rosales, adăpostindu-ne după zidurile groase ale grajdurilor Montana. Ştiam că am găsit un loc bun de filmare şi eram veseli. Dar ne păcăleam singuri crezînd că nu eram prea departe.

— Hai să mergem la Chicote, i-am spus în timp ce coboram dealul spre hotelul Florida.
Insă ei trebuiau să repare o cameră, să schimbe filmul şi să sigileze rolele pe care filmaserăm, aşa că m-am dus singur. In Spania nu eşti niciodată singur, aşa că de data asta chiar îmi surîdea o schimbare.
Mergînd pe Gran Via, către Chicote, în seara aia de aprilie, eram fericit, vesel şi plin de entuziasm. Munciserăm din greu şi credeam că făcuserăm o treabă bună. Dar cum mergeam singur pe stradă, mi-a pierit toată exaltarea. Acum, că rămăsesem singur şi toată agitaţia pierise, îmi dădeam seama că fuseserăm prea departe şi că orice prost putea să-şi dea seama că ofensiva-i un eşec. Fusesem conştient de asta

toată ziua, dar adesea sîntem păcăliți de speranță şi de optimism. însă acum, cînd reluam totul, ştiam că asistasem doar la un alt măcel, comparabil cu cel de pe rîul Somme1. Armata poporului era, în sfîrşit, în ofensivă. Dar felul în care ataca nu putea duce decît la un singur lucru: autodistrugerea. Şi, gîndindu-mă acum la ce văzusem şi auzisem toată ziua, ajunsesem să mă simt destul de rău.
In gălăgia şi fumul de la Chicote mi-a fost clar că ofensiva-i un eşec, şi lucrul ăsta mi-a devenit şi mai clar după ce am băut primul pahar la bar. Cînd lucrurile stau bine şi eşti doar tu deprimat, o băutură te poate face să te simți mai bine. Dar cînd lucrurile stau rău şi tu te simți bine, o băutură nu face decît să îți limpezească imaginea. Acum, la Chicote era aşa o îngrămădeală, că trebuia să-ți faci loc cu coatele ca să duci paharul la gură. Abia luasem o înghițitură mare, cînd cineva mă-mpinse, aşa că o parte din whisky-ul cu sifon mi se vărsă. M-am uitat furios în jur, iar bărbatul care tocmai mă-mpinsese începu să rîdă :
1. Bătălia de pe Somme (1 iulie-18 noiembrie 1916), cea mai sîngeroasă luptă din Primul Război Mondial, soldată cu peste un milion de victime.

— Sal't, față de meduză.
— Salut, capro.
— Hai să căutăm o masă. Chiar că păreai posomorit cînd te-am împins.
— De unde vii ? l-am întrebat.
Haina de piele îi era murdară şi unsuroasă, avea o privire goală şi era nebărbierit. Prins de centură, avea Colt-ul ăla mare, automat, care fusese al altor trei tipi înainte, numai din cei pe care-i ştiam eu, pistol pentru care ne chinuiam mereu să facem rost de cartuşe. Tipu' era foarte înalt şi fața-i era unsuroasă şi înnegrită de fum. Avea o cască de piele cu o creastă din piele întărită care o străbătea de la frunte spre ceafă şi cu o bordură tot din piele întărită.
— De unde vii?
— Casa del Campo, îmi spuse cu o intonație muzicală, aşa cum auziserăm la un valet în holul unui hotel din New Orleans, şi care devenise acum o glumă între noi.
— Uite-o masă, i-am spus cînd am văzut doi soldați şi două fete ridicîndu-se ca să plece. Haide s-o prindem.
Ne-am aşezat la masa asta din mijlocul încăperii şi mă uitam la el în timp ce îşi ridica paharul la gură. Mîinile îi erau unsuroase şi încheieturile degetelor mari erau amîndouă negre ca pulberea aruncată de reculul mitralierei. Mîna în care ținea paharul îi tremura.
— Uită-te şi tu la astea, şi îşi întinse şi cealaltă mînă, care tremura şi ea. Două asemenea, spuse cu aceeaşi intonație haioasă.
Apoi mă întrebă serios:
— Ai fost şi tu acolo ?
— O să facem un film din asta.
— Ai filmat bine ?
— Nu prea.
— Pe noi ne-ai văzut ?
— Unde?
— Atacul de la fermă. La trei şi douăşcinci după-amiaza.

— A, da, am văzut.
— Ți-a plăcut ?
— Aăă, nu.
— Nici mie, spuse. Ascultă la mine, toată treaba asta e enervantă ca o ploşniță. De ce ar vrea să atace frontal poziții ca alea? Cui dracu' i-o fi venit ideea asta?

— Unui tîmpit, Largo Caballero pe numele său, spuse un tip scund cu ochelari groşi care stătea deja la masă cînd ne aşezaserăm. Cum l-au lăsat să se uite prin binoclu, cum l-au făcut general. A lui e capodopera aia.
Ne-am uitat amîndoi la el. Al Wagner, tanchistul, mă privi ridicînd din ceea ce obişnuiau să-i fie sprîncenele, înainte să-i fie arse. Omuleţul ne zîmbi.
— Dacă vorbeşte careva engleză pe-aicea, eşti bun de executat, colega, îi spuse Al.
— Nu, răspunse omuleţul. Largo Caballero e bun de executat. El ar trebui să fie cel împuşcat.
— Auzi, colega, îi spuse Al. Nu vrei să vorbeşti puţin mai încet ? S-ar putea să te audă cineva şi să creadă că sîntem împreună.
— Ştiu eu ce zic, spuse omuleţul cu ochelarii foarte groşi.
L-am examinat atent. Lăsa impresia că, într-adevăr, ştie ce vorbeşte.
— In fine, însă nu-i bine să spui mereu ce ştii, i-am spus. Bei ceva?
— Sigur, spuse. Cu tine pot să vorbesc. Te cunosc. Eşti de treabă.
— Nu-s chiar aşa de treabă. Şi, oricum, sîntem într-un loc public.
— Un loc public este singurul loc privat pe care-1 poţi găsi. Aici nu te-ascultă nimeni. De la ce unitate eşti, tovarăşe ?
— Păi am nişte tancuri la vreo opt minute de mers pe jos de-aici, îi spuse Al. Am terminat pe ziua de azi şi am cîteva ore libere.
— De ce nu te speli şi tu? l-am întrebat pe Al.

— Aşa intenţionez. în camera ta. După ce plecăm de-aici. Ai nişte săpun pentru un tanchist?
— Nu.
— Nu-i nimic. Am eu o bucăţică-n buzunar, pe care am păstrat-o.
Omuleţul cu ochelarii groşi se holba la Al:
— Eşti membru de partid, tovarăşe ? întrebă.
— Sigur, răspunse Al.
— Ştiu că prietenul nostru, tovarăşul Henry, nu este, spuse omuleţul.
— Păi atunci, în locul tău, n-aş avea încredere-n el. Eu, unul, nu am niciodată.
— Nenorocitule, i-am spus. Mergem ?
— Nu, răspunse Al. Mor după încă un pahar.
— Ştiu totul despre tovarăşul Henry, spuse omuleţul. Dar staţi să vă mai zic ceva despre Largo Caballero.
— E neapărat nevoie? întrebă Al. Reţine, eu fac parte din armata poporului. Nu crezi că asta m-ar descuraja?
— Ştii, atît de tare i s-a umflat capu', c-a ajuns să fie cam nebun. E prim-ministru şi ministru de război şi nimeni nu se mai înţelege cu el. Ştii, în perioada răposatului Sam Gompers şi a lui John L. Lewis era doar un şef de sindicat cinstit, dar tipu' ăla, Araquistain, ăla 1-a făcut ce este azi.
— Ia-o mai încet, nu pot să te urmăresc, îi zise Al.
— O, păi Araquistain 1-a făcut! Araquistain, care-i ambasador la Paris acum. El 1-a făcut din nimic, ştiţi? I-a zis că-i un Lenin al Spaniei şi de atunci bietu' om a încercat mereu să-şi merite renumele ăsta, şi cînd 1-a lăsat şi pe el cineva să se uite prin binoclu, s-a crezut deodată Clausewitz.
— Ai mai spus asta, îi răspunse Al cu răceală. Pe ce te bazezi?
— Păi, acu' trei zile, la şedinţa de cabinet, vorbea de strategii militare. Se discuta despre chestia asta de acum şi Jesús Hernández, ca să-1 înţepe puţin, înţelegeţi, 1-a întrebat care-i diferenţa dintre tactică şi strategie. Şi ştiţi ce i-a răspuns băiatu' nostru?

— Nu, îi răspunse Al, şi mi-am dat seama că tovarăşul ăsta începuse să-1 cam enerveze.
— I-a zis: „Cînd e vorba de tactică, îți ataci inamicul din față. La strategie îl ataci din părți". Nu-i aşa că-i tare ?
— Cred că mai bine ți-ai vedea de drum, tovarăşe. Prea te-ai descurajat.
— Da' scăpăm noi de Largo Caballero, spuse micul tovarăş. Chiar după ofensivă o să scăpăm de el. Tîmpenia asta pe care-a făcut-o acum îi va fi sfîrşitul.
— OK, tovarăşe. Dar eu am de dus un atac dimineață.
— A, o să continuați atacul ?
— Ascultă, tovarăşe. Poți să-mi povesteşti tu ce tîmpenii vrei, pentru că-s interesante şi eu sînt destul de matur ca să-mi dau seama singur ce să cred. Da' nu-mi pune întrebări, mă-nțelegi? Că atunci chiar c-ai dat de belea.
— Mă interesa aşa, personal, de curiozitate. Nu-ți ceream vreo informație.
— Nu ne cunoaştem destul de bine ca să ne punem întrebări atît de personale, tovarăşe. Nu vrei tu să te muți la altă masă şi să ne laşi pe mine şi pe tovarăşul Henry să discutăm? Vreau să-1 întreb cîte ceva.
— Salud, tovarăşi. Mai vorbim altă dată.
— Bine, îi spuse Al. Altă dată.
L-am urmărit din priviri cînd s-a dus la altă masă. A cerut voie, nişte soldați i-au făcut loc şi l-am văzut cum începe să vorbească. Toți îl ascultau cu interes.
— Ce zici de micuțu' ăla? m-a întrebat Al.
— Nu ştiu ce să zic.
— Nici eu. Da' chiar că avea ofensiva asta-n buzunar. Luă o gură şi-mi arătă mîinile.
— Vezi ? Nu-mi mai tremură. Şi nu-s vreun bețiv. Niciodată nu beau înainte de un atac.
— Cum a fost azi ?
— Păi ai văzut şi tu. Cum părea să fie ?
— Groaznic.
— Aşa a şi fost. Chiar ăsta-i cuvîntu' cel mai potrivit. A fost groaznic. Cred că acum foloseşte şi tactica şi

strategia, pentru că atacăm şi din față şi pe ambele flancuri. In celelalte părți cum e?
— Duran a ocupat hipodromul cel nou. Am mai strîns rîndurile pe culoarul dinspre campusul universitar. Mai sus, am traversat strada Coruna. Şi de ieri-dimineață sîntem blocați la Cerro de Aguilar. Azi-dimineață am fost pe-acolo. Cică Duran şi-a pierdut juma' de brigadă. La voi cum e?
— Mîine încercăm din nou să luăm fermele alea şi biserica. Biserica aia de pe deal, de zic ei că-i mănăstire, aia e ținta. Tot dealul e tăiat de crevasele alea şi din cel puțin trei părți e apărat de cuiburi de mitraliere. Sînt înfipți bine acolo şi ştiu ce fac. N-avem destulă forță de artilerie ca să putem trage la acoperire ca lumea, şi nici cît să-i aruncăm în aer. Au obuze antitanc în casele alea trei şi o baterie lîngă biserică. O să fie un adevărat măcel.
— La ce oră trebuie să-nceapă?
— Nu mă-ntreba. Nu pot să-ți zic.
— Mă gîndeam să ştiu, ca să putem filma. Toți banii de pe film se duc la ambulanțe. Am filmat brigada a douăşpea în contraatacul de la podul Argada. Şi tot pe ei în atacul de săptămîna trecută, de la Pingarron. Avem nişte imagini bune cu tancuri.
— Tancurile n-au fost de nici un folos acolo, spuse Al.
— Ştiu, dar au dat foarte bine pe film. Deci, cum rămîne mîine?

— Păi, ieşi şi tu devreme şi ai răbdare. Da' nu prea devreme.
— Cum îți e ?
— Sînt tare obosit. Şi mă doare capu' rău. Da' mă simt mult mai bine. Hai să mai bem una şi pe urmă mergem la tine să mă spăl.
— Poate-ar fi bine să mănînci ceva înainte.
— Sînt prea jegos ca să mănînc acum. Ai putea să mergi şi să ții un loc, cît mă duc eu să mă spăl, şi după aia vin şi eu pe Gran Via.
— Vin şi eu cu tine.

— Nu. Mai bine ocupă un loc şi vin şi eu, spuse punîndu-şi capul pe masă. Doamne, ce mă doare capu'. E de la zgomotu' din căldările astea. M-am obişnuit, nu-1 mai aud, da' oricum îmi tîmpeşte urechile.
— Nu vrei să te culci ?
— Nu. Mai bine-aş mai sta cu tine un timp şi să mă culc cînd mă-ntorc. Nu vreau să mă trezesc de două ori.
— Nu te-a luat cumva tremuriciu', ă?
— Nu. Mă simt bine. Auzi, Hank, nu vreau să vorbesc prostii, da' cred c-o să mor mîine.
Am bătut de trei ori în masa de lemn.
— Toți ne simțim aşa. Şi eu am crezut asta de multe ori.
— Nu, îmi spuse. Mie nu mi s-a mai întîmplat. Doar că ce-o să facem mîine e o mare prostie. Nici nu ştiu dacă o să reuşesc să-i fac să urce. Nu poți să-i mişti din loc, dacă nu vor să meargă. Poți să-i împuşti după aia. Da' pe moment, dacă nu vor să meargă, n-o să meargă. Şi dacă te apuci să-i împuşti pe cîțiva, restu' tot n-o să meargă.
— Poate c-o să iasă bine.
— Nu. Mîine o s-avem o trupă bună de infanterişti. Şi ăştia o să meargă, orice-ar fi. Nu ca jegosii ăia din prima zi.
— Şi poate iese bine, totuşi.
— Nu. N-o să fie bine. Dar o să încerc să fac să iasă cît de bine se poate. Pot să-i fac să pornească şi să-i aduc pînă la un punct cînd, unul cîte unul, o să cedeze. Da' poate că nu cedează. Mă pot baza pe trei oameni. Asta dacă nu şi-o ia unu' din ei chiar de la-nceput.
— Cine-s ăştia buni ?
— Păi un grec solid din Chicago ăsta se bagă oriunde-i zici. Mai bun ca el nu vezi. Mai am un francez din Marsilia ăsta are umărul stîng în ghips şi două răni care supurează încă şi a cerut să iasă din spitalul de la Palace special pentru spectacolu' ăsta; trebuie să fie prins de alții în curele cînd intră-n tanc şi nu ştiu cum dracu' reuşeşte să lupte. Fizic, vreau să zic. Ți-ar frînge inima

dacă l-ai vedea. înainte era şofer de taxi, spuse şi apoi se opri. Vorbesc prea mult. Opreşte-mă cînd vezi că m-apuc să pălăvrăgesc.
— Şi al treilea ?
— Al treilea ? Am zis că-s trei ?
— Da.
— A, da. Al treilea-s eu.
— Şi ceilalți ?
— Sînt mecanici, da' n-ai putea să faci soldați din ei niciodată. Nici nu realizează ce se-ntîmplă. Şi tuturor le e frică să moară. Am încercat să-i fac să treacă peste asta. Da-i apucă la fiecare atac. Arată a tanchişti cînd îi vezi lîngă tancuri, cu căştile pe cap. Arată a tanchişti cînd intră înăuntru. Da' după ce închid trapele, vezi că n-ai

nimic acolo, în interior. Nu-s tanchişti. Şi pînă acum n-am avut timp să pregătim alții.
— Mergem să te speli ?
— Să mai stăm puțin. E plăcut aici.
— Da, chiar că-i ciudat în capătu' străzii e un război din care poți pleca pentru a intra aici.
— Şi pe urmă ieşi de aici şi te întorci în război.
— Ce-ai zice de-o fată ? Sînt două americance la Florida. Corespondente de război. Poate-o vrăjeşti pe una.
— N-am chef să stau să vorbesc cu ele. Sînt prea obosit.
— Uite, la masa aia din colț sînt două maure din Ceuta.
Le privi. Amîndouă erau închise la culoare şi cu părul vîlvoi. Una era grasă şi cealaltă era micuță, dar amîndouă arătau în mod clar ca nişte tipe puternice şi active.
— Nu, spuse Al. O să văd prea mulți mauri mîine, n-am de ce să mă-ncurc şi-n seara asta cu ei.
— Mai sînt o grămadă de alte fete. Mai e Manolita, tot la Florida. Tipu' de la Seguridad cu care stă e plecat în Valencia şi ea îi e fidelă cu oricine.
— Auzi, Hank, ce-ncerci să-mi vinzi tu aicea?
— Voiam doar să te-nveselesc puțin.

— Maturizează-te odată. Ce mi-e încă o gagică?
— încă o gagică.
— Nu mă deranjează să mor nițel. Treaba asta cu moartea e doar o porcărie. Ce mă enervează e că-i degeaba. Atacul ăsta e conceput greşit, şi-atunci e degeaba. Am ajuns să mă pricep bine la tancuri. Dac-aş avea timp, aş putea pregăti nişte tanchişti buni. Şi dac-am avea nişte tancuri puțin mai rapide, tunurile nu ne-ar face atîtea probleme cîte ne fac acum, cînd n-avem mobilitate. Şi, ascultă la mine, Hank, nu-s ceea ce credeam noi c-o să fie. Mai ții minte cînd toată lumea zicea: „Ah, numai dac-am avea tancuri" ?
— Au fost de folos la Guadalajara.
— Desigur. Dar acolo erau băieții. Aia erau soldați. Şi-n plus, ne luptam cu italienii.
— Păi şi ce s-a schimbat ?
— O grăma' de lucruri. Mercenarii au semnat doar pentru şase luni. Cei mai mulți dintre ei erau francezi. S-au luptat bine cinci luni, da' acum nu vor decît să treacă şi de luna asta cu bine şi să se-ntoarcă acasă. Acu' nu mai sînt buni de nimic. Ruşii care au venit să facă demonstrații cînd au cumpărat ăia din guvern tancurile erau perfecți. Da' acum îi retrag, ca să-i trimită-n China, cică. Spaniolii ăştia noi, unii dintre ei sînt buni, alții nu. Ai nevoie de şase luni ca să pregăteşti un tanchist bun, vreau să zic care să ştie cîte ceva. Şi ca să fie capabil să-şi dea seama de anumite lucruri şi să lucreze inteligent, mai ai nevoie să fie şi talentat. Noi am fost nevoiți să-i pregătim în şase săptămîni şi nu-s aşa de mulți care să aibă talent.
— Au pregătit aviatori buni.
— Da, şi o să scoată şi tanchişti buni. Da' trebuie să faci rost de cei care au chemare. E ca la preoți, într-un fel. Trebuie să ai vocație. Mai ales acum, cînd au toată bateria aia puternică.
La Chicote trăseseră jaluzelele şi acum închideau uşa. De acum nu mai putea să intre nimeni. Dar cei dinăuntru mai aveau juma' de oră pînă la închidere.

— îmi place aici, spuse Al. Acum nu mai e aşa multă gălăgie. Mai ţii minte cînd ne-am cunoscut în New Orleans eu eram pe vapor atunci şi ne-am dus să bem la Monteleone şi pustiu' ăla de ziceai că-i Sfîntu' Sebastian chema oamenii la telefon, cu vocea aia ciudată, de parcă le cînta, şi eu i-am dat o monedă ca să-1 cheme pe domnul J. E. Goss?
— Da, aşa ai spus tu mai devreme „Casa del Campo".
— Da. Mă pufneşte rîsu' de fiecare dată cînd mi-aduc aminte. Vezi tu, au ajuns să nu le mai fie frică de tancuri. Nimănui nu-i mai e teamă. Nici nouă nu ne e. Dar mai sînt de folos. Chiar sînt. Doar că acum, cu bateriile alea antitanc, sînt prea vulnerabile, la dracu'. Poate-ar trebui să fac altceva. De fapt, nu. Pentru că-s chiar de folos. Doar că, aşa cum sînt făcute acum, trebuie să ai vocaţie. Ai nevoie de mult sprijin politic ca să poţi deveni un tanchist bun.
— Tu eşti un tanchist bun.
— Ei, mîine mi-ar plăcea să fiu altceva. Vorbesc tare aiurea, dar pot vorbi oricum dacă nu fac rău nimănui. Şi, ştii, îmi plac tancurile, doar că nu le folosim cum trebuie, pentru că infanteria încă nu le înţelege cum trebuie. Ei nu vor decît să aibă tancu-n faţă ca să-i acopere cît de cît la atac. Nu aşa se face. Aşa ajung să fie dependenţi de tancuri şi nu mai fac un pas fără ele. Uneori nici nu se mai desfăşoară pe flancuri.
***
— Ştiu.
— Dar, vezi tu, dac-am avea tanchişti pricepuţi ar face aşa: ar lua-o înainte şi ar trage cu mitraliera şi apoi ar rămîne în spatele infanteriei, de unde ar trage cu tunul şi ar acoperi astfel atacul infanteriştilor. Şi între timp alte tancuri ar putea să atace cuiburile de mitralieră ca şi cum ar fi o cavalerie. Şi ar mai putea încăleca în linie o tranşee şi să tragă de pe flancuri. Şi aşa ar putea împinge din spate infanteria cînd e nevoie, sau i-ar acoperi înaintarea din faţă cînd asta e de făcut.

— Pe cînd?
— Pe cînd, altfel, e cum o să fie şi mîine. Sîntem înarmaţi atît de prost, încît sîntem folosiţi ca o unitate de artilerie blindată şi vag mobilă. Şi de îndată ce rămîi pe loc şi acţionezi ca o artilerie uşoară, fără mobilitate însă, încep să te ia la ţintă cu antitancul. Şi dacă nu sîntem în situaţia asta, sîntem ca nişte cărucioare de fier care trebuie împinse în faţa infanteriei. Şi-n ultimu' timp nici nu mai ştii dacă o să meargă cărucioru' sau dacă tipii dinăuntru o să-1 împingă. Şi nu ştii dacă o să fie cineva în spatele tău atunci cînd ajungi acolo.
— Cîţi mai sînteţi într-o brigadă ?
— Şase într-un batalion. Treizeci într-o brigadă. Dar asta-i în principiu.
— Hai, mergem să faci baie şi să mîncăm după aia?
— Bine. Da' acum nu te-apuca să-mi porţi de grijă pentru c-aş fi îngrijorat sau ceva, pentru că nu sînt. Sînt doar obosit şi-aveam chef de vorbă. Şi nu te-apuca nici să-mi ţii discursuri de încurajare, pentru că avem deja un comisar cu linia politică şi ştiu pentru ce mă lupt şi nu-mi fac griji. Doar că mi-ar plăcea ca lucrurile să fie într-adevăr eficiente şi să se facă mai cu cap.
— Da' ce-ţi veni, de crezi că m-aş apuca să-ţi ţin discursuri ?
— Aşa păreai.
— Nu voiam decît să văd dacă ai chef de-o fată şi să nu mai vorbim porcării despre cum o să mori.
— E, uite, n-am chef de nici o fată în seara asta şi o să vorbesc porcării cît vreau, dacă nu fac rău nimănui. Te deranjează?
— Hai să te speli. Poţi să vorbeşti ce vrei şi cît vrei.
— Cine crezi c-o fi fost piticu' ăla care vorbea de parcă le ştia pe toate?

— Nu ştiu. Da' o să aflu.
— M-a deprimat. Hai, să mergem. Chelnerul cel bătrîn şi chelios ne descuie uşa.
— Cum merge ofensiva, tovarăşi ? ne-ntrebă.

— Bine, tovarăşe. Totu-i în ordine.
— Mă bucur. Am un băiat în brigada 145. Ii ştiți cumva ?
— Eu sînt tanchist, spuse Al. Tovarăşu' face un film. I-ai văzut tu cumva pe 145?
— Nu, am răspuns.
— Luptă pe Extremadura, spuse chelnerul. Băiatul meu e comisar pe linie politică la compania mitraliorilor. E cel mai mic dintre băieții mei. Are douăzeci de ani.
— Din ce partid faci parte, tovarăşe? îl întrebă Al.
— Din nici unu'. Da' băiatu' meu e comunist.
— Şi eu, spuse Al. Tovarăşe, ofensiva e încă indecisă. E foarte greu. Fasciştii se țin tare pe poziții. Voi, cei din ariergardă, trebuie să rămîneți la fel de fermi pe cît vom fi noi pe front. S-ar putea să nu cucerim chiar acum pozițiile dorite, dar le-am demonstrat că avem o armată capabilă de ofensivă şi-o să vadă ei ce-o să le facem.
— Şi cum e pe Extremadura ? întrebă bătrînul chelner ținîndu-ne încă uşa. E periculos acolo ?
— Nu, îi spuse Al. Acolo e-n regulă. N-ai de ce să-ți faci griji pentru el.
— Fiți binecuvîntați, spuse chelnerul. Dumnezeu să vă aibă-n pază.
Afară, străbătînd strada întunecată, Al îmi spuse:
— Doamne, da-i cam confuz politic tipu', nu?
— E de treabă, i-am spus. II ştiu de mult.
— Pare de treabă. Da' ar trebui să se mai pună la punct cu politica, spre binele lui.
în camera de la hotel se strînsese o grămadă de lume. Se puseseră discuri la gramofon, era plin de fum şi pe podea se juca barbut. Tovarăşii tot intrau ca să se spele, şi-n cameră se amestecaseră mirosurile de fum, săpun, uniforme murdare şi abur venit din baie.
Manolita, spanioloaica, foarte curățică, îmbrăcată cuminte, etalînd ostentativ un fel de şic franțuzesc, foarte jovială, foarte demnă şi cu o privire rece, stătea de vorbă pe pat cu un ziarist englez. în afară de gramofon, nu se auzea prea multă gălăgie.

— Asta e camera ta, nu ? mă-ntrebă ziaristul englez.
— E înregistrată pe numele meu la recepție. Cîteodată mai dorm aici.
— Dar whisky-ul al cui e ? mai întrebă el.
— Al meu, spuse Manolita. Au terminat sticla ailaltă, aşa că am mai luat una.
— Eşti de treabă, surioară, i-am spus. Cu asta îți datorez trei sticle.
— Două, spuse ea. Cealaltă a fost cadou.
Pe masă, lîngă maşina mea de scris, acoperită pe jumătate cu o foiță de celofan, era o bucată uriaşă de şuncă rozalie cu margini albe şi, din cînd în cînd, cîte un tovarăş se-ntindea şi îşi tăia o felie cu briceagul, după care se-ntorcea la barbut. Mi-am tăiat şi eu o felie.
— Tu urmezi la baie, i-am spus lui Al, care pînă atunci se uitase prin cameră.
— E drăguț aici, la tine, spuse. Şunca aia de unde-a mai apărut?
— Am cumpărat-o noi de la intendencia unei brigăzi, spuse ea. Nu că-i frumoasă?
— Noi, cine ?
— El şi cu mine, spuse arătînd cu capul spre corespondentul englez. Nu ți se pare că-i drăguței?
— Manolita a fost foarte drăguță, zise englezul. Sper că nu te deranjăm.
— Deloc, i-am spus. Mai încolo poate o să vreau să mă-ntind, da' pîn-atunci mai durează.

— Putem să mutăm petrecerea la mine-n cameră, spuse Manolita. Nu eşti supărat, nu-i aşa, Henry?
— Eu ? Niciodată. Cine-s tovarăşii care joacă barbut ?
— Nu-i ştiu. Au venit ca să se spele şi pe urmă au rămas aici să joace barbut. Dar toată lumea s-a purtat foarte frumos. Ai auzit de vestea proastă pe care am primit-o ?
— Nu.
— E de rău. II ştii pe logodnicul meu, care era poliţist şi a trebuit să se ducă la Barcelona?

— Da, cum să nu. Al se duse-n baie.
— Ei, s-a întîmplat un accident şi a fost împuşcat, şi acum nu mă mai pot baza pe nimeni din cercurile alea poliţieneşti şi el nu mi-a făcut rost pînă la urmă de actele alea pe care mi le promisese şi azi am auzit că vor să m-aresteze.
— De ce?
— Pentru că n-am acte şi ei zic că mă-nvîrt mereu în jurul vostru şi al ălora din brigăzi, aşa că-s probabil spioană. Totul ar fi fost în regulă dacă nu l-ar fi împuşcat pe logodnicul meu. încerci tu să m-ajuţi?
— Sigur, i-am spus. N-o să păţeşti nimic dacă eşti în regulă.
— Cred c-ar fi mai bine să stau cu tine, ca să fiu sigură.
— Şi asta o să-mi prindă bine dacă nu eşti în regulă, nu?
— Pot să stau cu tine ?
— Nu. Dacă păţeşti ceva, dă-mi un telefon. Eu, unul, nu te-am auzit niciodată punînd întrebări legate de armată. Cred că eşti în regulă.
— Chiar sînt, îmi spuse atunci, aplecîndu-se spre mine ca să n-o audă englezul. Crezi c-ar fi bine să stau cu el? EI e în regulă?
— De unde vrei să ştiu? Nu l-am văzut în viaţa mea.
— Eşti supărat. Hai să nu ne mai gîndim la asta acum, mai bine să fim veseli şi să mergem să mîncăm.
M-am dus la ăia care jucau barbut.
— Veniţi să mîncăm ?
— Nu, tovarăşe, spuse fără să mă privească cel care avea zaruri!e-n mînă. Te bagi la un joc?
— Mă duc să mănînc.
— Ne găseşti aici cînd te-ntorci, spuse alt barbugiu. Hai, aruncă-le. Am pus eu pentru tine.
— Dacă faci rost de nişte bani, vino să te bagi şi tu-n joc.

io:;
în afară de Manolita, mai cunoşteam pe încă cineva din cameră. Era din brigada a douăşpea şi el punea discurile la gramofon. Era ungur un ungur trist, nu din ăia veseli.
— Salud, îmi spuse. Mulţumesc pentru ospitalitate.
— Tu nu joci ?
— N-am eu banii lor. Sînt aviatori sub contract. Mercenari... Fac o mie de dolari pe lună. Au fost pe frontul din Teruel şi acum i-au mutat aici.
— Şi cum de-au ajuns aici, la mine?
— Erau cu un tip care te cunoaşte. Da' a trebuit să plece pe frontul lui. Au venit să-1 ia cu o maşină, da' începuseră deja să joace.
— Mă bucur c-ai trecut. Mai vino cînd vrei şi fă-te comod.
— Am venit s-ascult discurile astea noi. Nu te deranjează?
— Nu, e-n regulă. Bea şi tu ceva.

— Puțină şuncă, zise.
Unul dintre barbugii se-ntinse şi tăie o felie.
— Nu l-ai văzut cumva pe unu', Henry, care stă-n camera asta? mă-ntrebă barbugiul.
— Eu sînt ăla.
— A, scuză-mă. Vrei să joci?
— Mai tîrziu.
.....OK, îmi spuse şi apoi se-ntoarse către ceilalți cu
gura plină de şuncă: Auzi, tîmpitu' dracu', aruncă zaru' ăla pînă-n perete!
— Nu te interesează pe tine, tovarăşe, îi spuse cel care tivea zarurile-n mînă.
Al ieşi din baie. Era curat, în afară de nişte pete pe la ochi.
— De alea scapi şi cu un prosop, i-am spus.
— De ce ?
— Du-te şi mai uită-te o dată în oglindă.
— E prea aburită. Da' las-o dracu', eu simt că-s curat.

— Hai să mîncăm, i-am spus. Hai, Manolita. Vă cunoaşteți?
Am văzut-o cum îl măsoară pe Al din priviri.
— Incîntată.
— Mi se pare o idee foarte potrivită, spuse englezul. Chiar că ar trebui să mîncăm. Dar unde ?
— Aia joacă barbut ? mă-ntrebă Al.
— Nu i-ai văzut cînd ai intrat?
— Nu. Nu-mi mai luam ochii de pe bucata aia de şuncă.
— Da, joacă barbut.
— Mergeți voi să mîncați. Eu rămîn aici.
Pe cînd ieşeam, cei şase stăteau pe podea, iar Al se-ntinsese să-şi taie o bucată de şuncă.
— La ce armă eşti, tovarăşe ? l-am auzit pe unul dintre aviatori întrebîndu-1 pe Al.
— Tancuri.
— Spune-mi că nu mai sînt bune de nimic.
— O să-ți spun o grămadă de lucruri. Ce aveți acolo ? Ceva zaruri?
— Vrei să te uiți la ele ?
— Nu. Vreau să dau cu ele.
Am coborît eu, Manolita şi englezul înalt — şi ni s-a spus că băieții plecaseră deja spre restaurantul de pe Gran Via. Ungurul rămăsese să-şi mai pună o dată discurile noi. Mi-era foarte foame şi mîncarea de pe Gran Via era jalnică. Cei doi operatori mîncaseră deja şi acum se apucaseră să repare camera stricată.
Restaurantu' ăsta era într-o pivniță şi, ca s-ajungi la el, trebuia să treci de un şir de paznici, apoi o luai prin bucătărie şi mai trebuia să cobori nişte scări. Şi era o păcăleală.
Aveau supă de mei, orez galben cu carne de cal şi ca desert, portocale. înainte mai avuseseră şi nişte mazăre cu cîrnați, despre care toți ziceau că fusese îngrozitoare, dar aia se terminase. Ziariştii stăteau cu toții la o masă, iar la celelalte mese erau ofițeri, fete de la Chicote, tipi

de la cenzură, care pe atunci îşi avea sediul în palatul telefoanelor de peste drum, şi-n rest, tot felu' de cetățeni pe care nu-i recunoşteai.
Restaurantul era condus de un sindicat anarhist şi aveau numai vinuri din pivnițele regale, iar pe etichete era trecut anul. In cea mai mare parte era atît de vechi, că fie era înfundat, fie i se dusese pur şi simplu orice gust. Or, nu poți bea

etichete, aşa că a trebuit să refuz trei sticle, pînă am dat de un vin care să poată fi băut. S-a comentat mult pe tema asta.
Chelnerii nu cunoşteau diferitele soiuri de vinuri pe care le aveau. îți aduceau pur şi simplu o sticlă, şi-ți încercai şi tu norocul. Erau la fel de diferiți de chelnerii de la Chicote cum e ziua de noapte. Chelnerii erau nişte mucoşi care primeau nişte bacşişuri aşa de mari, că ajunseseră să aibă feluri de mîncare speciale, precum homar sau pui, pe care le vindeau la nişte prețuri astronomice. Dar se duseseră şi toate astea cînd am ajuns noi, aşa că am luat doar supă, orez şi portocale. Locul ăla mă scotea mereu din minți, pentru că toți chelnerii erau nişte profitori nesimțiți, şi mîncarea era la fel de scumpă, dacă-ți luai vreun fel din ăla special, ca-n 21 sau Colony, din New York.
Stăteam deci la masă cu o sticlă de vin care nu era chiar aşa de rău, adică simțeai cum începe să-i piară gustul, da' nu era atît de rău cît să comentezi, cînd intră Al Wagner. Se uită în jur, ne văzu şi veni la masă.
— Ce s-a-ntîmplat? l-am întrebat.
— M-au curățat.
— Nici n-a durat prea mult.
— Nu cu tipii ăia. Se juca pe sume serioase. Ce-i de mîncare pe-aici?
Am chemat un chelner.
— E prea tîrziu, spuse. Nu mai servim nimic la ora asta.
— Tovarăşul este tanchist, i-am spus. A luptat toată ziua şi mîine luptă din nou şi n-a mîncat nimic.

— Asta nu-i vina mea. E prea tîrziu. Nu mai e nimic de mîncare. De ce nu mănîncă tovarăşul la unitatea sa ? Armata are o grămadă de mîncare.
— Pentru că l-am invitat să mîncăm împreună.
— Ar fi trebuit să ne spuneți dinainte. Acum nu mai avem nimic.
— Cheamă-1 pe şeful de sală.
Şeful ne spuse că bucătarul plecase acasă şi stinseseră focul în bucătărie. Apoi se-ndepărtă. Erau nervoşi că refuzasem vinu' ăla.
— Dă-i dracu', spuse Al. Să mergem în altă parte.
— N-ai unde să mergi la ora asta. Au ei ceva de mîncare. Doar că-i nevoie să mă duc să perii puțin la şefu' ăla de sală şi să-i dau şi lui ceva.
M-am dus şi-am făcut exact asta, aşa că pînă la urmă chelnerul ursuz ne aduse un platou cu carne rece, apoi juma' de homar spinos cu maioneză şi salată verde şi linte. Şefu' de sală ne dăduse astea din stocul lui privat, pe care-1 ținea fie ca să-1 ducă acasă, fie ca să-1 vîndă întîrziaților.
— Te-a costat mult? mă-ntrebă Al.
— Nu, i-am strecurat o minciună.
— Ba pun pariu că da. Mă revanşez cînd iau banii.
— Cît mai iei acum ?
— Nu. ştiu încă. Pînă acum erau zece pesete pe zi, da' acum, că-s ofițer, mi s-a mărit solda. Da' n-am luat încă banii şi nici nu m-am interesat cîți sînt.
— Tovarăşe, l-am chemat pe chelner. Veni la masă, încă nervos pentru că şeful de sală trecuse peste capul lui şi-I servise pe Al. Mai adu-ne, te rog, o sticlă de vin.
— De care ?
— De oricare o fi, dacă nu-i prea vechi, de să i se fi dus tot roşul din el.
— Toate-s la fel.
I-am spus un „Sînt la fel pe dracu*" în spaniolă şi ne aduse o sticlă de Château Mouton-Rothschild din 1906, care era pe-atit de bun pe cît fusese de jalnică sticla dinainte.

— O, Doamne, da' ştiu că ăsta-i vin, nu glumă, spuse Al. Ce i-ai zis de l-ai făcut să ni-1 aducă tocmai pe ăsta?
— Nimic. Am avut pur şi simplu noroc.
— Cele mai multe din vinurile astea de la palat sînt de tot rahatu'.
— Sînt prea vechi. Şi nici clima asta nu-i bună deloc pentru vin.
— Uite-1 pe tovarăşu' ăla isteț, spuse Al, înclinîndu-şi capul către masa cealaltă.
Omulețul cu ochelari groşi care ne povestise despre Largo Caballero stătea de vorbă cu nişte tipi despre care ştiam că sînt mahări mari.
— Se pare că-i un şmecher.
— Cînd sînt destul de mari, îi doare undeva de ce scot pe gură. Da' tare-aş vrea să fi aşteptat pînă poimîine. Mi-a cam stricat ziua de mîine.
I-am umplut paharul.
— Părea de bun-simț ce zicea, continuă Al. M-am mai gîndit. Dar datoria mea este să execut ordinele.
— Nu-ți mai face griji despre asta şi culcă-te puțin.
— M-aş băga înapoi în jocu' ăla, dacă mă-mprumuți cu o mie de pesete. Tre' să primesc mult mai mult de-atîta şi-ți fac o trimitere direct din soldă.
— Nu vreau nici o trimitere. Mi-î dai cînd poți.
— Nu cred c-o să trag număru' norocos mîine. Chiar că vorbesc aiurea, nu ? Şi ştiu şi că pariurile sînt pentru boemi. Dar numai cînd intru-ntr-un joc din ăsta reuşesc să nu mă gîndesc la ce va fi mîine.
— Ți-a plăcut fata aia, Manolita? Ei îi plăcea de tine.
— Are ochi de şarpe.
— Nu-i fată rea. E prietenoasă şi e de treabă.
— Nu vreau nici o fată. Vreau să mă bag înapoi în jocu* ăla.
In cealaltă parte a mesei, Manolita rîdea de ceva ce spusese în spaniolă englezul cel nou. Cei mai mulți plecaseră deja.

— Hai să terminăm vinu' ăsta şi să mergem. Tu nu vrei să te bagi în joc?
— O să mă uit cum joci tu, i-am spus şi l-am strigat pe chelner să ne-aducă nota.
— Unde mergeți voi ? ne întrebă Manolita de la capătul mesei.
— In cameră.
— Venim şi noi mai încolo. Tipu' ăsta-i foarte haios.
— Mă tachinează la modul cel mai fioros, spuse englezul. Se ia de erorile mele în vorbirea spaniolei. La naiba, leche nu înseamnă lapte ?
— Asta e unul dintre sensuri.
— înseamnă şi ceva animalic ?
— Mă tem că da.
— Ştii, este o limbă animalică, îmi spuse. Şi tu, Manolita, nu mă mai lua peste picior. îți zic, încetează.
— Dar nu te iau peste picior, rîse Manolita. Nici nu ți-am atins piciorul. Rîd doar de chestia aia cu leche.
— Dar înseamnă lapte. Nu l-ai auzit pe Edwin Henry ? Manolita începu să rîdă din nou, iar noi ne ridicarăm
să plecăm.
— Da' chiar că-i un fraier şi jumătate, îmi spuse Al. Aproape că-mi vine să i-o iau, doar pentru că-i aşa fraier.
— Nu ştii niciodată, cu englezii ăştia, i-am spus. Era o observație aşa de profundă, că mi-am dat imediat
seama că cerusem prea multe sticle. Afară se făcuse frig şi, în lumina lunii, norii mari şi foarte albi treceau peste Gran Via, largul canion mărginit de blocuri, iar noi

mergeam pe trotuar printre proaspetele urme de obuze făcute-n timpul zilei, care tăiau frumos cimentul, pline încă de moloz, şi urcam micul deal care ducea spre Piaza Callao, unde hotelul Florida dădea spre celălalt deal, mai mic, spre care ducea strada largă.
Am trecut de paznicii care stăteau în întuneric în faţa hotelului şi am aşteptat o clipă-n hol, să ascultăm împuşcăturile de pe străzi care se intensificaseră un timp şi apoi scăzuseră.

— Dac-o ţine tot aşa, cred c-ar trebui să mă duc, spuse Al trăgînd cu urechea.
— N-a fost nimic. Şi, oricum, se auzea din stingă, dinspre Carabanchel.
— Mie mi s-a părut că se auzea din Campo.
— Aşa se propagă sunetele aici noaptea. Te păcălesc mereu.
— N-o să se-arunce la un contraatac diseară, spuse Al. Nu cînd ei au poziţiile alea şi noi sîntem prinşi în pîrîu — nu şi le lasă ei ca să ne gonească din pîrîu.
— Care pîrîu ?
— Ştii tu cum se cheamă pîrîu' ăla.
— A, pîrîul ăla.
— Da, sîntem pe pîrîul ăla şi n-avem o vîslă.
— Hai înăuntru. Nu era nevoie să stai s-asculţi schimbu' ăla de focuri. Aşa-i în fiecare noapte pe-aici.
Traversarăm holul trecînd pe lîngă portarul de noapte, care stătea la biroul lui de la recepţie, iar el se ridică şi ne chemă liftul. Apăsă pe buton şi liftul coborî. înăuntru era un bărbat care purta o haină scurtă din blană creaţă de oaie, cu blana-n interior, şi care avea faţa şi chelia rozalii şi o expresie furioasă în priviri. Ţinea şase sticle de şampanie la subsuori şi în mîini şi ne spuse:
— Ce dracu' v-a apucat să chemaţi liftu' ?
— De o oră te plimbi cu el, îi spuse portarul.
— N-am ce să fac, îi răspunse bărbatul cu haina de lînă.
Apoi mi se adresă mie :
— Unde-i Frank?
— Care Frank?
— Ştii tu, Frank. Hai să m-ajuţi cu liftu' ăsta.
— Eşti beat, i-am spus. Hai, sari peste tura asta şi lasă-ne să urcăm.
— Aşa de beat îţi doresc să fii tu. Aşa să fii tu de beat, tovarăşe, dragă tovarăşe. Auzi, unde-i Frank?
— Păi tu unde crezi că e ?
— E-n cameră la un tip, Henry, unde merge jocu' ăla.

— Hai cu noi, i-am spus. Nu te mai juca la butoanele alea. De aia se opreşte mereu.
— Eu pot să pilotez orice, spuse bărbatul. Mă descurc eu şi cu liftu' ăsta vechi. Vreţi să fac o acrobaţie ?
— Lasă, mai bine nu, îi spuse Al. Eşti beat. Şi noi tot la jocu' ăla mergem.
— Tu cine mai eşti? Poate-ţi dau c-o sticlă-n cap.
— Ia încearcă, băi, copie beţivă de Moş Crăciun ce eşti. Tare te-aş mai răcori puţin.
— Copie beţivă de Moş Crăciun. Auzi, copie beţivă de Moş Crăciun. Cu asta m-aleg drept mulţumire din partea Republicii.
Luaserăm liftul, coborîserăm la etajul la care stăteam eu şi acum mergeam pe hol.
— Mai luaţi şi voi din sticlele astea, spuse cheliosul. Ştiţi de ce m-am îmbătat?
— Nu.
— Păi nici nu vă zic. Da' aţi fi surprinşi. O copie beţivă de-a lu' Moş Crăciun, ă? Bine, bine... La ce armă eşti, tovarăşe?
— Tancuri.

— Şi tu, tovarăşe ?
— Fac un film.
— Şi eu sînt o copie beţivă de-a lu' Moş Crăciun. Bine, bine... Repet: bine, bine...
— Hai, las-o baltă, îi spuse Al. Copie beţivă de-a lui Moş Crăciun ce eşti.
Ajunserăm în faţa uşii. Bărbatul îl apucă pe Al de braţ cu două degete:
— Mă faci să rîd, tovarăşe. Chiar că mă faci să rîd. Am deschis uşa. Camera era plină de fum şi jocu'
mergea exact ca atunci cînd plecaserăm, doar că şunca şi whisky-ul dispăruseră.
— A venit Cheliuţă! strigă unul dintre barbugii.
— Ce mai faceţi, tovarăşi? spuse Cheliuţă făcînd o plecăciune. Ce mai faceţi? Ce faceţi?
Jocul se întrerupse şi toţi se repeziră cu întrebările asupra lui.

— Mi-am completat foaia de raport, tovarăşi, spuse Cheliuţă. Şi v-am adus nişte şampanie. Pe mine, unul, nu mă mai interesează decît aspectele foarte plastice ale întregii chestiuni.
— Păi şi colegii de patrulă unde dispăruseră?
— N-a fost vina lor, spuse Cheliuţă. Eu eram prins în contemplarea acelui spectacol de o superbitate rară şi nici nu mai eram core-ştient că am colegi de patrulă, pînă nu m-am trezit cu toate Fiaturile alea zburînd pe deasupra mea, pe dedesubt şi pe lîngă mine, şi atunci mi-am dat seama că micul meu a-e-ro-plan de încredere nu mai avea coadă.
— Doamne, aş vrea să nu te fi îmbătat.
— Dar sînt beat. Şi mi-ar plăcea ca voi toţi, domnilor tovarăşi, să vă alăturaţi beţiei mele, chiar dacă am fost insultat de un tanchist ignorant care m-a făcut copie beţivă a lui Moş Crăciun.
— Ce bine era dacă erai treaz. Şi cum ai ajuns înapoi în cazarmă?
— Nu mă-ntrebaţi, spuse Cheliuţă foarte demn. M-am întors cu o maşină a brigăzii a douăşpea. După descinderea efectuată cu pa-ra-şu-ta-mi de încredere, printre cei de la sol exista tendinţa de a mă lua drept fascist, din cauza inabilităţii mele de a stăpîni spalimbaniola. Dar aceste dificultăţi au fost înlăturate cu diplomaţie de îndată ce s-au convins asupra identităţii mele, şi atunci am fost tratat cu o înaltă consideraţie foarte rar întîlnită. O, Doamne, să fi văzut Junker-ul ăla cînd a izbucnit în flăcări! La asta mă uitam cînd s-au aruncat asupra mea Fiaturile. Doamne, ce-aş vrea să vă pot spune cum era.
— Tipu' ăsta a dărîmat un rahat de Junker azi, la Jarama, şi colegii de patrulă l-au lăsat acolo, aşa că l-au nimerit şi pe el, da' a scăpat, îmi spuse unul dintre piloţi, îl ştii, Cheliuţă Jackson.
— Cît ai căzut înainte să-ţi deschizi paraşuta, Cheliuţă ? îl întrebă un alt pilot.

— Aproape 2 000 de metri, şi cred că mi s-a rupt diafragma-n faţă cînd s-a întins. Am crezut că mă taie-n două. Tre' să fi fost vreo cinşpe Fiaturi şi eu voiam să cad într-un loc sigur. A fost nevoie să mă lupt o grămadă cu paraşuta ca să cad pe malul drept al rîului. Am tot manevrat la ea şi m-am prăbuşit destul de tare. Bătea vîntu' ca lumea.
— Frank a trebuit să se-ntoarcă la Alcalá, îi spuse alt pilot. Noi am pus de-un barbut. Trebuie să fim şi noi înapoi pînă-n zori.
— N-am nici un chef să mă joc cu zarurile. Am chef să beau licoarea asta numită şampanie din pahare cu mucuri de ţigări pe fund.
— Le spăl eu, spuse Al.

— Pentru tovarăşul Copie de Moş Crăciun. Pentru bătrînu' Tovarăş Crăciun! spuse Cheliuță.
— Las-o baltă, îi zise Al.
Adună paharele şi intră cu ele-n baie.
— E tanchist ? întrebă un pilot în urma lui.
— Da. A fost aici de la început.
— Cică tancurile nu mai sînt bune de nimic, spuse alt pilot.
— I-ai mai zis asta o dată, i-am răspuns. Nu vrei s-o laşi mai moale ? A muncit toată ziua.
— Şi noi. Da', serios vorbind, chiar nu mai sînt bune de nimic, nu?
— Nu, nu prea. Dar el e bun.
— Da, aşa cred. Pare un tip de treabă. Cu cît sînt plătiți ?
— Luau zece pesete pe zi. Da' acum are soldă de locotenent.
— De locotenent spaniol ?
— Da.
— Păi tre' să fie nebun. Sau e implicat politic ?
— E politic.
— A, aşa se explică. Auzi, Cheliuță, da' tre' să te fi chinuit niţel cu presiunea aia de la vînt, dacă zici că ți-a zburat coada.

— Da, tovarăşe, spuse Cheliuță.
— Şi cum te-ai simțit ?
— Mă gîndeam întruna, tovarăşe.
— Da' din Junker cîți au scăpat, Cheliuță ?
— Patru, dintr-un echipaj de şase. Eram sigur că l-am ucis pe pilot. Am observat că la un moment dat a încetat să tragă. Şi în alea mai au şi-un copilot care trage, şi cred că l-am luat şi pe ăla. Trebuie să-1 fi luat, pentru că nici el n-a mai tras. Da' s-ar putea să nu-mi dau seama prea bine, de la agitație. In orice caz, afară au ieşit doar patru. Vreți să vă descriu toată scena ? Mă pricep foarte bine la descris scene.
Acum se aşezase pe pat cu un pahar mare plin de şampanie-n mînă, şi chelia şi fața rozalie îi luceau de la transpirație.
— De ce nu bea nimeni în cinstea mea ? întrebă Cheliuță. Mi-ar plăcea ca toți tovarăşii de față să bea în cinstea mea şi după aceea să vă descriu scena în toată grozăvia şi splendoarea ei.
Băurăm cu toții.
— Unde rămăsesem? întrebă Cheliuță.
— Tocmai ieşeai din hotelul McAlester, îi răspunse un pilot. In toată grozăvia şi splendoarea ta nu te mai prosti, Cheliuță. Oricît de ciudat pare, ne interesează povestea.
— Să vă descriu scena. Dar înainte de asta aş mai dori nişte şampanie.
Golise paharul cînd băuserăm în cinstea lui.
— Dac-o ține tot aşa o să adoarmă, spuse alt pilot. Pune-i doar jumătate de pahar.
Cheliuță îl goli dintr-o înghițitură.
— Să v-o descriu, continuă. După înc-un păhărel.
— Auzi, Cheliuță, ia-o şi tu mai uşurel, da? Vrem să ne lămurim ce-i cu treaba asta. Tu nu tre' să mai zbori cîteva zile, da' noi ieşim mîine şi ce vrei tu să ne povesteşti, pe lîngă că-i interesant, e şi foarte important.

— Păi am făcut un raport. Puteți să-1 citiți la unitate. 0 să afişeze o copie.
— Hai, Cheliuță, termină cu prostiile.

— Păi dac-aveți răbdare o să v-o descriu, spuse Cheliuță clipind des. Salut, tovarăşe Moş Crăciun, îi spuse apoi lui Al. O să v-o descriu eu. Voi nu trebuie decît să m-ascultați. Şi apoi începu: A fost foarte ciudat şi foarte frumos, spuse şi-şi goli paharul.
— Termină, Cheliuță.
— Am simțit nişte emoții extrem de profunde. Emoții foarte profunde. Din cele mai intense.
— Hai să ne-ntoarcem la Alcalá, spuse un pilot. Nu scoatem nimic de la căposu' ăsta rozaliu. Cu jocu' cum rămîne ?
— Ba o să zică. Da' deocamdată o mai suceşte şi el.
— Vă luați de cum povestesc ? Asia-i mulțumirea ce-o primesc din partea Republicii?
— Ascultă, Moş Crăciune, interveni Al. Zi-ne, cum a fost?
— M-ai întrebat ceva ? îi răspunse Cheliuță holbîndu-se la el. Tu îmi pui mie întrebări? Ai luat măcar o dată parte la acțiune, tovarăşe?
— Nu. Sprîncenele astea mi le-am ars cînd mă bărbieream.
— Ține-ți caii-n frîu, tovarăşe. O să vă descriu ciudata şi frumoasa scenă. Ştii, pe lîngă că sînt pilot, mai şi scriu.
Şi dădu din cap, confirmîndu-şi propria afirmație.
— Scrie pentru un ziar din Mississippi, Argus, interveni un pilot. Scrie întruna. N-au ce să-i facă, nu-1 pot opri.
— Sînt un scriitor talentat. Descriu cu prospețime şi originalitate. Am şi un articol decupat dintr-un ziar în care se spune asta, da' l-am pierdut. Şi-acum o să mă lansez în descrierea de care vorbeam.
— OK. Cum arăta ?
— Tovarăşi, spuse el ridicîndu-şi paharul, era de nedescris.

— Ce v-am zis eu ? spuse un pilot. Ăsta nu reuşeşte să-ngaime ceva de-acu-ntr-o lună. Niciodată n-o să reuşească să spună ceva care să aibă cit de cît sens.
— Ei, spuse Cheliuță, săracu' de tine, mititelule. Ei bine... După ce m-am ridicat m-am uitat în jos, şi sigur că scotea fum în draci prin spate, dar îşi menținea cursul, încercînd să treacă de munți. Pierdea rapid altitudine şi atunci m-am poziționat iar deasupra şi m-am aruncat asupra lui. La momentu' ăla mai eram cu restul formației, şi a început să se clatine şi să scoată de două ori mai mult fum, şi pe urmă s-a deschis carlinga şi era ca şi cum m-aş fi uitat într-un cuptor explodat şi atunci au început să iasă. Eu mă întorsesem pe jumătate şi mă lăsasem în picaj, şi după aia m-am ridicat şi, cum mă uitam în spate, îi vedeam ieşind din cuptorul ăla explodat, căzînd şi încercînd să scape din zonă şi paraşutele li s-au deschis ca nişte zorele mari şi frumoase care înfloresc pe loc, iar avionul era acum o chestie mare, cuprinsă de flăcări, ceva cum nu s-a mai văzut, şi se tot învîrtea, şi mai erau patru paraşute, la fel de frumoase ca orice lucru frumos la care vă puteți gîndi, care se ridicau încet profilîndu-se pe cer, iar una dintre ele a luat foc la margine şi, cum ardea, tipul a început să se prăbuşească tot mai repede, şi la el mă uitam cînd au început să treacă gloanțele pe lîngă mine şi Fiaturile dinspre care veneau şi gloanțele şi Fiaturile.
— Da' chiar că eşti un scriitor, spuse un pilot. Ar trebui să scrii la War Aces. Da' n-ai vrea să-mi spui în cuvinte mai simple ce s-a întîmplat?
— Da, vă zic. Da' ştiți, serios, chiar merita să vezi toată chestia. Şi n-am mai dărîmat nici un Junker mare, cu trei motoare, pînă acum, şi-s fericit.
— Toți sîntem fericiți, Cheliuță. Da' spune-ne ce s-a întîmplat. Serios.
— OK. Să mai iau o gură de vin şi vă zic.
— In ce formație erați cînd i-ați văzut ?

— Păi ne eşalonaserăm în V-uri. Pe urmă ne-am aliniat la stînga şi ne-am aruncat asupra lor trăgînd cu toate armele pînă ce aproape că ne-am ciocnit, şi atunci ne-am răsucit şi am ieşit. In afară de ăsta prăbuşit, am mai lovit încă trei. Fiaturile stăteau sus, în soare. N-au coborît pînă n-am rămas singur, ca să admir peisajul.
— Şi restu' echipajului a fugit?
— Nu. Eu am fost de vină. Priveam captivat peisajul, cînd m-am trezit că nu mai sînt cu ei. Nu există vreun gen de formație pentru privit spectacole. Bănuiesc că şi-au văzut de treabă şi au refăcut formația. Nu ştiu. Nu mă-ntrebați. Mai sînt şi obosit. Eram entuziasmat. Da' acum sînt obosit.
— Vrei să zici că eşti somnoros. Eşti prostit de băutură şi somnoros.
— Sînt doar obosit. Un bărbat aflat în situația mea are tot dreptu' să fie obosit. Şi dacă mi se face somn, am dreptu' să mi se facă somn. Nu-i aşa, Moş Crăciune ?
— Da, îi răspunse Al. Bănuiesc că ai dreptul să fii somnoros. Chiar şi mie mi s-a făcut somn. Nu mai jucăm nimic ?
— Tre' să-1 ducem pe ăsta la Alcalâ şi, oricum, tre' s-ajungem şi noi tot acolo, spuse unul dintre piloți. Da' de ce, ai pierdut mult?
— Am cam pierdut ceva.
— Vrei să dăm o dată, poate-ți recuperezi ceva ?
— Da, arunc eu pe o mie.
— Mă bag, spuse pilotul. Voi nu prea luați mulți bani, ă ?
— Nu, spuse Al. Nu luăm mult.
Puse bancnota de o mie pe podea, învîrti zarurile între palme, țăcănindu-le, şi apoi se auzi o plesnitură cînd le aruncă. Doi de unu.
— Ține zarurile, dacă vrei, îi spuse pilotul luînd bancnota de jos.
— N-am ce face cu ele, îi spuse Al ridicîndu-se.
— Ai nevoie de ceva bani? îl întrebă pilotul, cercetîndu-1 curios din priviri.

— Nu, n-aş avea ce face cu ei.
— Tre' s-ajungem dracu' la Alcalá. Mai facem un joc într-una din serile astea. O să ne strîngem şi cu Frank şi cu restu'. Te lăsăm undeva?
— Chiar. Ai nevoie să te lăsăm undeva?
— Nu, spuse Al. Mă duc pe jos. E chiar aici, în josul străzii.
— Ei, noi ne ducem la Alcalá. Ştie careva parola pentru seara asta?
— Ei, tre' să ştie şoferu'. Tre' s-o fi aflat înainte să se întunece.
— Hai, Cheliuță. Golan bețiv şi somnoros ce eşti.
— Nu-s eu ăla, spuse Cheliuță. Eu aş putea fi un as al armatei poporului.
— Tre' să dobori zece ca să fii un as, Cheliuță. Chiar dacă le numeri şi pe alea italiene. Tu ai dat jos unu' singur, Cheliuță.
— Nu erau italieni. Erau nemți. Şi tu nu l-ai văzut cum arăta cînd îl cuprinseseră flăcările pe dinăuntru. Era un infern dezlănțuit.
— Hai, scoateți-1 de-aici, interveni un pilot. Iar s-a apucat să scrie pentru Meridian, ziaru' ăla din Mississippi. Ei, la revedere. Mersi că ne-ai primit la tine.
Ne-am strîns mîinile şi pe urmă au plecat. I-am condus pînă la scări. Liftul nu mai mergea şi m-am uitat la ei cum coborau pe scări. Cheliuță dădea din cap încet, sprijinit de cîte un tip de fiecare parte. Acu' chiar că era adormit.
La ei în cameră, cei doi tipi cu care făceam filmul încercau încă să repare camera stricată. Era o treabă delicată şi foarte obositoare pentru ochi. Cînd i-am întrebat dacă o să reuşească, cel înalt îmi răspunse:
— Da. Sigur. Trebuie. Tocmai fac o piesă care s-a rupt.

— Cine erau ăia cu petrecerea ? întrebă celălalt. Noi stăm mereu să lucrăm la camera asta, a dracu'.
— Piloți americani, i-am spus. Şi-un amic de-al meu, care-i tanchist.
— Distracție bine ? îmi pare rău să nu fiu acolo.

— A fost în regulă. Destul de haios.
— Tre' dormit şi tu. Trebuie toți sculat devreme. Tre' să fim proaspeți mîine.
— Cît mai aveți de lucru la camera asta ?
— Uite, din nou. Ale dracu' arcuri.
— Lasă-1. O terminăm noi. După aia dormim toți. La cît ne scoli?
— La cinci ?
— Bine. Cum se luminează.
— Noapte bună.
— Salud. Culcă-te şi tu.
— Salud, am spus. Mîine trebuie să ne-apropiem mai mult.
— Da. M-am gîndit şi eu la asta. Mult mai aproape. Mă bucur că şi tu zici aşa.
Al adormise în fotoliul mare din cameră şi lumina îi bătea drept în față. L-am învelit cu o pătură, dar atunci s-a trezit.
— Mă duc şi eu.
— Culcă-te aici. Pun ceasu' să te scoale.
— Poate se-ntîmplă ceva cu ceasu'. Mai bine mă duc. Nu vreau să întîrzii.
— îmi pare rău că nu s-a mai jucat.
— M-ar fi curățat, oricum. Tipii ăia-s ai dracu' rău la aruncat zarurile.
— Păi tu le-ai aruncat la ultimul joc.
— Sînt ai dracu' şi la ținut miza. Şi-s nişte tipi foarte ciudați. Şi nu cred că-s plătiți prea bine. Cred că dacă faci asta pentru bani, nu există destui bani pe lume ca să merite.
— Vrei să te conduc ?
— Nu, spuse ridicîndu-se şi prinzîndu-şi Colt-ul cel mare pe care şi-1 dăduse jos cînd ne întorseserăm de la masă. Nu-i nevoie, acu' mă simt bine. Privesc din nou în perspectivă. Asta-i tot, trebuie să vezi lucrurile în perspectivă.
— Mi-ar plăcea să te conduc.

— Nu. Tu culcă-te. O să mă duc şi-o să prind şi eu cinci ore ca lumea de somn înainte să-nceapă totu'.
— Aşa devreme începe ?
— Da. N-o să aveți destulă lumină ca să filmați. Mai bine-ați rămîne-n pat.
Scoase un plic din haina sa de piele şi-1 aşează pe masă:
— Vrei, te rog, să iei asta şi să i-o trimiți lu' frate-meu, în New York? Adresa e notată pe spate.
— Sigur. Da' n-o să fie nevoie să trimit nimic.
— Aşa e, nici eu nu cred c-o să fie nevoie. Da-s acolo nişte poze şi alte lucruri care le-ar plăcea. Are o soție drăguță. Vrei să-ți arăt o poză cu ea?
O scoase din buzunar. O ținea în buletin. Era o fată drăguță, brunetă, lîngă o barcă pe malul unui lac.
— Asta-i făcută în Catskills, zise Al. Da. Are o soție drăguță. E evreică. Da. Altă dată să nu mă mai laşi să vorbesc tîmpenii. La revedere, puştiule. Serios îți zic, acum mi-e bine. Da' după-amiază nu mă simțeam bine deloc.
— Hai să te conduc, totuşi.
— Nu. S-ar putea să ai probleme la întoarcere, cînd treci prin Plaza de España. Unii dintre tipii de-acolo sînt cam stresați noaptea. Noapte bună. Ne vedem mîine seară.

— Aşa te vreau.
Sus, în camera de deasupra mea, Manolita şi englezul făceau ceva zgomot. Ceea ce însemna în mod clar că nu fusese arestată.
— Da, aşa e. Aşa trebuie să fiu. Doar că uneori îți ia vreo trei-patru ore ca să-ți revii.
îşi pusese casca de piele cu bordura întărită şi chipul i se întunecase ; am observat cearcănele negre pe care le avea sub ochi.
— Ne vedem mîine-seară la Chicote, i-am spus.

— Da, spuse fără să se uite-n ochii mei. Mîine-seară, la Chicote. Să nu mai pierdem timpu'. Şi plecă.
Dacă nu l-aş fi cunoscut destul de bine şi dacă n-aş fi ştiut unde se ducea să atace a doua zi, aş fi spus că era furios din vreun motiv anume. Şi cred că pe undeva, înăuntrul său, chiar era furios, foarte furios. Sînt o grămadă de lucruri care te pot înfuria, şi faptul că trebuie să mori fără rost este unul dintre ele. Da' mă gîndesc şi că aşa e cel mai bine să fii atunci cînd ataci, furios.
Mai jos de creastă
In ziua aia călduroasă şi prăfuită ne întorceam împovărați, cu gurile uscate, cu nasurile înfundate, şi coboram de pe cîmpul de bătălie aflat pe creasta lungă de deasupra rîului unde se aflau trupele spaniole de rezervişti.
M-am sprijinit de marginea scundă a tranşeei, cu ceafa şi umerii lipite de movilita de pămînt, la adăpost chiar şi față de gloanțele rătăcite, şi mi-am ațintit privirea la ce zăcea jos, în vale. Erau tancurile, acoperite cu crengi de măslin. La stînga erau maşinile statului-major, mînjite cu noroi şi acoperite cu crengi, iar printre tancuri şi maşini se vedea un lung şir de brancardieri care duceau răniții pe tărgi la poalele dealului, unde-i urcau în ambulanțe. Catîrii încărcați cu saci de pîine şi butoaie cu vin urcau spre creastă prin trecătoare, urmați de un alt şir de catîri legați între ei care cărau muniție, conduşi de păstori, în spatele cărora veneau încet bărbați ducînd tărgile goale.
La dreapta, sub curbura crestei, se vedea intrarea în peştera unde se instalase statul-major al brigăzii. Firele de telegraf ieşeau de sub tavanul peşterii, ocoleau creasta şi ajungeau în adăpostul în care stăteam noi.
Motociclişti cu căşti şi costume de piele mişunau în susul şi-n josul trecătorii pe motocicletele lor sau, în locurile prea abrupte, mergînd pe lîngă ele şi apoi lăsîndu-le la marginea trecătorii, se duceau înspre peşteră, se aplecau şi intrau. In timp ce-i urmăream, un motociclist ungur, un tip înalt pe care îl ştiam, ieşi din peşteră,

împături nişte hîrtii şi le îndesă în portofelul de piele, se duse la motocicleta sa şi, împingînd-o, sparse rîndul catîrilor şi brancardierilor, o încalecă şi dispăru cu un răget în spatele crestei, lăsînd în urmă o trîmbă de praf.
Dedesubt, dincolo de cîmpul pe care mişunau ambulanțele, se vedea frunzişul înverzit de pe malul rîului. Mai era o casă mare cu acoperişul din țiglă roşie şi o moară făcută din bolovani; printre copacii din jurul casei aflate dincolo de rîu se vedeau sclipirile aruncate de armele soldaților noştri. Trăgeau direct spre noi şi întîi vedeai flash-urile gemene, apoi auzeai bum-bum-u\ sec, răguşit, ieşit din gurile de 76, şi apoi scîncetul în crescendo al obuzelor care veneau spre noi şi, trecînd pe deasupra capetelor noastre, se duceau mai departe. Ca de obicei, artileria era cam slabă. Nu erau decît patru baterii acolo, cînd de fapt ar fi trebuit să fie patruzeci, şi tunurile nu trăgeau decît cîte două deodată. Atacul eşua înainte să ajungem noi jos.
— Sînteți ruşi? mă-ntrebă un soldat spaniol.

— Nu, americani. Ai cumva nişte apă ?
— Da, tovarăşe.
îmi întinse o ploscă din piele de porc. Rezerviştii erau soldaţi doar cu numele, pentru simplul fapt că purtau o uniformă. N-avea nimeni intenţia de a-i folosi în luptă, aşa că se împrăştiau de-a lungul şi de-a latul liniei de atac de sub creastă, se strîngeau în grupuri, mîncau, beau, purtau discuţii sau pur şi simplu stăteau ca proştii, aşteptînd. Atacul era susţinut de o brigadă internaţională.
Băurăm amîndoi. Apa avea gust de asfalt şi păr de porc.
— Vinu-i mai bun, spuse soldatul spaniol. Mă duc s-aduc nişte vin.
— Da. Dar cînd ţi-e sete, apa-i mai bună.
— Nu există sete ca aia din bătălie. Chiar şi eu, ca rezervist, sînt însetat întruna.
— E de la frică, spuse alt soldat. Setea înseamnă frică.

— Ba nu, se băgă altul. Cu frica vine şi setea, asta aşa e. Da-n bătălie ţi se face sete chiar şi cînd nu-ţi mai e frică.
— In orice bătălie ţi-e frică, spuse primul soldat.
— Poate ţie.
— E normal să fie aşa.
— Poate pentru tine.
— Mai tacă-ţi fleanca aia împuţită. Sînt doar un tip care spune adevărul.
Era o zi strălucitoare de aprilie şi vîntul bătea sălbatic, aşa că-n urma fiecărui catîr care mergea prin trecătoare rămînea un nor de praf, iar cei doi brancardieri care duceau cîte o targa mai ridicau şi ei unul; vîntul le amesteca într-unui singur şi jos, peste cîmpie, trîmbe mari de praf se ridicau în urma ambulanţelor şi se duceau purtate de vînt.
Eram destul de sigur că de-acum n-o să mai mor în ziua aia, din moment ce dimineaţă tăcuserăm treabă bună şi am scăpat de două ori la începutul atacului, cînd a fost cît pe ce să fim ucişi. Şi asta îmi dădea încredere. Prima oară fusese cînd urcaserăm cu tancurile ca să ne-alegem un loc din care să filmăm atacul. După aia am început să am dubii în privinţa locului ales, aşa că ne-am mutat cam o sută de metri mai la stînga. Chiar înainte să ne mutăm, mi-am marcat locul folosind cea mai veche metodă de a face lucrul ăsta, şi în zece minute un obuz de 152 a căzut exact pe locul unde fusesem eu, iar acum nu mai era nici un semn că pe-acolo ar fi fost vreodată o fiinţă umană. Nu mai era decît o gaură mare cu marginile bine conturate.
Apoi, după două ore, un ofiţer polonez detaşat recent de la batalion şi mutat la statul-major s-a oferit să ne arate poziţia pe care doar ce-o cuceriseră polonezii şi, ieşind din adăpostul pe care ni-1 oferise un dîmb, ne-am trezit în faţa tirului unei mitraliere şi a trebuit să ne tîrîm înapoi cu bărbiile lipite de pămînt şi cu nările înfundate de praf; atunci am descoperit că polonezii nu

cuceriseră nici o poziţie, ci dimpotrivă, erau puţin mai în spate faţă de locul din care porniseră dimineaţă. Şi acum, aşa cum stăteam întins în tranşee, eram leoarcă de transpiraţie, mi-era foame şi sete şi, odată trecut pericolul atacului, rămăsesem gol pe dinăuntru.
— Sigur nu sînteţi ruşi? ne întrebă soldatul. Au apărut ruşi pe-aici astăzi.
— Aşa e. Dar noi nu sîntem ruşi.
— Tu ai faţă de rus.
— Nu. Te înşeli, tovarăşe. Am o faţă destul de haioasă, da' nu-i chiar de rus.
— El are faţă de rus, spuse arătîndu-1 cu degetul pe un operator.
— Tot ce se poate. Şi totuşi nici el nu-i rus. De unde eşti?

— Extremadura, spuse mîndru.
— Şi-n Extremadura sînt ruşi ?
— Nu, îmi răspunse şi mai mîndru. Nu există ruşi în Extremadura şi nici în Rusia n-o să găseşti extremadurieni.
— Şi ce convingeri politice ai ?
— Ii urăsc pe toți străinii.
— Ei, asta-i o platformă-program destul de laxă.
— Ii urăsc pe mauri, pe englezi, pe francezi, pe italieni, pe nemți, pe americani şi pe ruşi.
— în ordinea asta ?
— Da. Dar poate că cel mai tare îi urăsc totuşi pe ruşi.
— Domne, da' ştiu că ai nişte idei foarte interesante. Eşti fascist?
— Nu. Sînt extremadurian şi-i urăsc pe străini.
— Are idei foarte crețe, interveni alt soldat. Nu-i da prea multă importanță. Mie, unu', îmi plac străinii. Eu sînt din Valencia. Mai ia o cană de vin, te rog.
M-am întins şi am luat-o. Simțeam încă în gură gustul de alamă al primei căni. M-am uitat la extremadurian. Era înalt şi slab. Avea o față istovită, era nebărbierit şi

avea obrajii supți. Cuprins de furie, se ridicase în picioare şi-şi ținea pătura strînsă pe umeri.
— Ține-ți capu' la cutie, i-am spus. Trec multe gloanțe rătăcite pe-aici.
— Nu mă tem eu de gloanțe. Şi-i urăsc pe toți străinii, spuse cu asprime.
— Nu-i nevoie să-ți fie frică de gloanțe ca să le eviți cînd eşti în rezervă, i-am spus. Nu-i o treabă prea inteligentă să fii rănit cînd aşa ceva se poate evita.
— Nu mi-e frică de nimic, răspunse extremadurianul.
— Tovarăşe, eşti foarte norocos.
— Aşa este, spuse celălalt, cel cu cana de vin. Nu-i e frică de nimic, nici măcar de aviones.
— E nebun, interveni alt soldat. Toți se tem de avioane. Nu prea ucid ele mult, dar îți provoacă frică.
— Nu mi-e frică de nimic. Nici de avioane, nici de nimic, spuse extremadurianul. Şi-i urăsc pe toți străinii de pe pămîntu' ăsta.
In trecătoare, făcîndu-şi loc printre doi brancardieri fără să pară a acorda vreo atenție locului în care se afla, apăru un bărbat înalt purtînd o uniformă a brigăzilor internaționale şi o pătură legată la brîu şi strînsă peste umeri. îşi ținea capul sus şi mergea ca un somnambul. Era un tip între două vîrste. Nu purta vreo armă şi nici rănit nu părea, din cîte puteam să-mi dau seama.
L-am urmărit cum se îndepărta singur de pe cîmpul de luptă. înainte să ajungă-n dreptul maşinilor statuluimajor, făcu stînga şi, ținîndu-şi în continuare capul ridicat în felul ăla ciudat, trecu de creastă şi dispăru.
Tipu' care era cu mine nu-1 observase pe bărbat pentru că schimba filmul în cameră.
Un obuz stingher trecu peste creastă, căzînd chiar lîngă tancuri, şi pămîntul țîşni în aer ca o arteziană însoțită de un fum negru.
Un tip îşi scoase capul din peştera în care era statulmajor şi apoi dispăru înapoi înăuntru. M-am gîndit c-ar fi bine să intrăm acolo, dar eram sigur că-s toți nervoşi

pentru că atacul eşuase şi n-aveam chef să-i văd. Dacă vreo misiune se termina cu un succes, erau foarte fericiți s-o aibă pe film. Da' cînd era vorba de un eşec, erau toți atît de nervoşi, că puteai să te trezeşti şi arestat.
— De-acu' s-ar putea să-nceapă să ne bombardeze, am spus eu.

— Mie îmi este indiferent, spuse extremadurianul. Tipu' începuse să mă cam obosească.
— Mai aveți ceva vin? am întrebat, încă îmi simțeam gura uscată.
— Da, omu' meu, avem o grămadă, îmi răspunse soldatul prietenos.
Era mic de statură, avea nişte pumni mari şi un smoc de barbă tuşinată şi era de lungimea părului tuns scurt şi era foarte murdar.
— Crezi că o să-şi înceapă de-acu' bombardamentul ?
— Păi aşa ar trebui. Da' după cum merge războiu' ăsta, nu mai poți fi sigur de nimic.
— Da' ce-are războiu' ăsta ? se repezi furios extremadurianul. Nu-ți convine ceva la războiu' ăsta?
— Taci! îi spuse soldatul prietenos. Aici eu comand şi aceşti tovarăşi sînt oaspeții noştri.
— Păi atunci nu-1 lăsa să vorbească de rău despre război. N-o să se-apuce străinii să vină şi să vorbească de rău războiul nostru.
— Din ce oraş eşti, tovarăşe? l-am întrebat pe extremadurian.
— Badajoz. Din Badajoz sînt. Acolo, în Badajoz, am fost bătuți şi jefuiți şi femeile ne-au fost violate de englezi, francezi şi acum de mauri. Ce-au făcut maurii acum nu-i deloc diferit de ce ne-au făcut englezii conduşi de Wellington. Ar trebui să-nveți şi tu ceva istorie. Străbunica mea a fost ucisă de englezi. Casa familiei mele a fost arsă de englezi.
— îmi pare rău, i-am spus. Şi pe americani de ce-i urăşti ?
— Americanii l-au omorît pe tata cînd a fost recrutat în Cuba.

— îmi pare rău şi pentru asta. Sincer, crede-mă. Şi pe ruşi de ce-i urăşti?
— Pentru că ei reprezintă tirania şi nu pot să suport fețele-alea ale lor. Şi tu ai față de rus.
— Eu zic să mergem, mai bine, i-am spus colegului meu, care nu înțelegea spaniola. Se pare că am față de rus şi asta-mi creează probleme.
— Eu mă culc, spuse. Stăm bine aici. Nu mai vorbi atîta şi n-o să dai de nici un necaz.
— Un tovarăş de-aici nu mă-nghite. Cred că-i anarhist.
— Ei, păi atunci ai grijă să nu te-mpuşte. Eu mă culc. Chiar atunci au apărut doi bărbați în haine de piele,
unul scund şi îndesat, celălalt de o statură potrivită, care purtau berete fără însemne militare şi aveau fețe teşite cu pomeți înalți; prinse de centură, aveau pistoale Mauser cu pat de lemn.
Cel mai înalt mi se adresă în franceză:
— A trecut cumva pe-aici un tovarăş francez ? Cu o pătură strînsă pe umeri ca o bandulieră? Un tovarăş la vreo patruşcinci-cincizeci de ani? L-ați văzut pe tovarăşu' ăsta îndepărtîndu-se de cîmpul de bătălie ?
— Nu, i-am răspuns. N-am văzut nici un tovarăş care s-arate aşa.
M-a privit pentru o clipă şi am observat că ochii îi erau de un galben care bătea spre gri şi că nu clipea deloc.
— Mulțumesc, tovarăşe, îmi răspunse în franceza aia ciudată şi apoi vorbi repede cu colegul său într-o limbă care nu-mi suna cunoscut. Apoi urcară pe cea mai înaltă parte a crestei, de unde puteau vedea toată valea.
— Uite-aşa arată cu adevărat un rus, spuse extremadurianul.
— Mai taci! i-am retezat-o.
îi urmăream pe cei doi bărbați cu hainele de piele. Stăteau acolo, expuşi în totalitate focurilor de armă, cercetînd cu atenție câmpia distrusă care se întindea de la poale piuă la rîu.

Deodată, unul dintre ei îl văzu pe omul pe care-1 căutau şi-1 arătă cu degetul. Atunci o luară la fugă precum doi cîini de vînătoare, unul direct în jos şi celălalt făcînd o curbă, ca şi cum ar fi vrut să-i taie calea. înainte ca al doilea să dispară în spatele crestei, am apucat să văd cum şi-a scos pistolul, ţinîndu-1 întins înainte în timp ce fugea.
— Şi de chestia asta ce zici, îţi place ? mă-ntrebă extremadurianul.
— Nu mai mult decît ţie.
De dincolo de creasta paralelă se auzi lătratul Mauserelor. Au tras mai mult de douăşpe focuri. Probabil că începuseră să tragă de la o distanţă prea mare. După un şir de focuri de armă se lăsă liniştea, apoi se mai auzi o singură împuşcătură.
Extremadurianul mă privi în tăcere, fără să mai zică nimic. Mă gîndeam c-o să fie mai simplu dacă începea bombardamentul. Dar n-a început.
Cei doi tipi cu beretele civile şi hainele de piele reapărură de după spinarea dealului, mergînd prin trecătoare unul lîngă celălalt coborau dealul cu genunchii îndoiţi în felul ăla ciudat, cum fac toate animalele bipede care coboară o pantă. Priviră în susul trecătorii şi se dădură într-o parte cînd un tanc trecu vîjîind şi zornăind.
Tancurile eşuaseră din nou în ziua aia, şi tanchiştii care se întorceau de pe cîmp, ţindu-şi căştile de piele prin turelele deschise acum, cînd erau adăpostiţi de creastă, aveau acea privire fixă pe care o au fotbaliştii cînd sînt scoşi de pe teren pentru că-s fricoşi.
Cei doi bărbaţi cu haine de piele şi chipuri teşite stăteau lîngă noi ca să facă loc tancurilor.
— L-aţi găsit pe tovarăşul pe care-1 căutaţi? l-am întrebat în franceză pe tipul mai înalt.
— Da, tovarăşe, mulţumesc, îmi răspunse cercetîndu-mă atent din priviri.
— Ce zice? mă-ntrebă extremadurianul.
— Zice că l-au găsit pe tovarăşul pe care-1 căutau.

Extremadurianul nu spuse nimic.
Toată dimineaţa fuseserăm în locul acela din care plecase francezul între două vîrste. Fuseserăm acolo, prin praf, fum, înconjuraţi de zgomot, răni, moarte, frică de moarte, vitejie, laşitate, toată nebunia şi ratarea unui atac lipsit de succes. Fuseserăm acolo, pe terenul acela arat pe care nici un infanterist nu l-ar fi putut străbate fără să fie ucis. Te aruncai la pămînt şi rămîneai întins acolo; îţi făceai o movilită ca să-ţi aperi capul, îţi înfigeai bărbia în praf, aşteptînd ordinul să urci panta aceea pe care nici un om n-ar fi putut-o urca fără să fie împuşcat.
Fuseserăm acolo, alături de cei care stăteau întinşi aşteptînd tancurile care n-au mai venit. Aşteptam, în timp ce obuzele năvăleau ţipînd ascuţit şi explodau cu un răget. Metalul şi bulgării de pămînt erau aruncate-n aer ca o fîntînă arteziană. Şi, pe deasupra capetelor, era perdeaua de gloanţe, şoptind, pocnind întruna. Ştiam ce simţeau cei care aşteaptă. Ajunseseră cît de departe puteau s-ajungă. Şi atunci cînd a venit ordinul de a avansa, nu aveai unde să te mai duci fără să fii omorît.
Fuseserăm acolo toată dimineaţa, în locul din care plecase francezul între două vîrste. înţelegeam cum un bărbat poate vedea deodată clar cît de prostesc e să mori într-un atac eşuat. Să vezi deodată lucrurile la fel de clar şi de corect cum le vezi înainte să mori. Să vezi cît de fără rost, cît de idiot e războiu' ăsta, cum arată totul de fapt şi să te întorci pur şi simplu şi să pleci, aşa cum făcuse francezul. S-ar putea să fi plecat nu din laşitate, ci pentru că văzuse prea limpede. Ştiuse deodată că trebuie să plece de-acolo şi că nu are altceva de făcut.

Francezul părăsise demn cîmpul de luptă, mergînd, şi ca bărbat îl înțelegeam. Dar pentru că era soldat, fusese urmărit de cei doi bărbați din poliția militară şi moartea din fața căreia plecase îl ajunsese din urmă tocmai cînd trecuse peste creastă, scăpase de gloanțe şi de obuze şi se-ndrepta spre rîu.

— Ge chestie mai e şi asta, comentă extremadurianul făcînd un semn cu capul spre cei doi polițişti.
— E război, i-am spus. într-un război ai nevoie de disciplină.
— Şi ar trebui să murim ca să menținem disciplina asta ?
— Fără disciplină am muri oricum cu toții.
— Există disciplină şi disciplină. Ascultă-mă. în februarie eram tot aici unde ne aflăm şi acum, doar că atunci atacau fasciştii. Ne-au împins de pe dealurile astea pe care ați încercat să le luați azi voi, internaționalii, şi n-ați reuşit. Ne-au împins pînă aici, pe creasta asta. Atunci au venit internaționalii şi au luat primele linii.
— Ştiu asta.
— Dar nu ştii ce vreau eu să-ți zic, îmi răspunse nervos. Era un băiat din provincia mea pe care 1-a cuprins frica în timpul bombardamentului şi atunci s-a împuşcat în mînă, ca să fie scos din prima linie.
Acum ascultau şi ceilalți soldați. Cîțiva dintre ei dădeau din cap aprobator.
— Ei, continuă extremadurianul, unora dintre băieții ăstora le sînt bandajate rănile şi apoi sînt trimişi înapoi în prima linie. E corect aşa.
— Da, spusei. Aşa şi trebuie să fie.
— Aşa şi trebuie să fie. Doar că băiatul ăsta s-a împuşcat atît de rău, că şi-a spulberat osul şi a apărut o infecție; aşa că i-au amputat mîna.
Cîțiva soldați dădură din cap.
— Hai, spune-i şi restul, zise unul dintre ei.
— Poate-i mai bine să nu vorbim despre asta, interveni soldatul tuns periuță şi neras care susținea că e comandant.
— E de datoria mea să vorbesc, spuse extremadurianul. Comandantul dădu din umeri:
— Nici mie nu mi-a plăcut treaba aia. Bine, povesteşte. Da' nici s-o aud nu-mi place.

— Băiatu' ăsta a rămas în spital pînă-n februarie. Unii dintre noi l-am vizitat. Şi toți spuneam că era foarte îndrăgit de cei de-acolo şi că-i ajuta atît cît poate s-ajute un om cu o singură mînă. Nu fusese pus sub arest nici o clipă. Nu existase nimic care să-1 pregătească.
Comandantul îmi dădu din nou cana cu vin, fără să zică nimic. Ascultau cu toții, aşa cum ascultă o poveste cei care nu ştiu să citească.
— Ei, şi ieri pe seară, înainte să aflăm că se va da atacul de azi... Ieri, înainte s-apună soarele, cînd credeam că ziua de azi o să fie ca orice altă zi, vedem că-1 aduc pe poteca aia din cîmp care dă-n trecătoare. Pregăteam masa de seară cînd l-au adus. Erau doar patru. Era băiatul, Paco, ăia doi pe care i-ai văzut mai devreme, cu beretele şi cu hainele de piele, şi un ofițer de la brigadă. I-am văzut pe toți patru urcînd prin trecătoare şi am văzut că Paco nu era legat în nici un fel. Cînd s-au apropiat ne-am strîns toți în jurul lui: „Salut, Paco. Ce mai faci, Paco? Paco, cum îți merge, Paco, băiete ?". Şi el zice: „Totu-i în regulă. Totu-n afară de asta" şi ne arată ciotul. „A fost o tîmpenie şi o laşitate. îmi pare rău c-am făcut asta. Dar încerc să fiu de folos şi cu o mînă. Pentru Cauză, o să fac tot ce pot face cu o singură mînă."
— Aşa e, îl întrerupse un soldat. Aşa a zis, l-am auzit eu.

— Am vorbit cu el, continuă extremadurianul. Şi el cu noi. în război, e întotdeauna un semn rău cînd apar tipii ăştia cu haine de piele şi pistoale, ca şi atunci cînd apar ăia cu hărți şi binocluri. Cu toate astea, credeam că l-au adus în vizită şi toți cei care nu fuseseră la spital se bucurau să-1 vadă şi, aşa cum ți-am zis, tocmai pregăteam cina şi seara era călduroasă şi senină.
— Abia noaptea a început să bată vîntu', completă alt soldat.
— Şi atunci, continuă sumbru extremadurianul, unu' dintre ei 1-a întrebat pe ofițer în spaniolă: „Unde s-a întîmplat?". La care ofițeru': „Unde a fost rănit Paco ăsta?".

— Eu i-am răspuns, interveni comandantul. I-am arătat unde se întîmplase. E puțin mai departe de unde stai tu acum.
— Uite, aici, spuse un soldat.
Arătă cu degetul şi atunci îmi deveni clar că ăla era locul. Fără îndoială.
— Atunci unu' dintre ei 1-a apucat pe Paco de braț şi î-a dus acolo, continuînd să-1 țină în timp ce vorbea în spaniolă. Vorbea în spaniolă, cu multe greşeli de gramatică. La început ne-a venit să rîdem şi Paco zîmbea. N-am înțeles tot discursul, dar ideea era că Paco trebuie pedepsit ca un exemplu, ca să nu mai fie cazuri de automutilare şi că toți cei care vor mai încerca aşa ceva vor primi aceeaşi pedeapsă. Şi atunci, în timp ce ăla-1 ținea de mînă şi lui Paco îi era ruşine şi-i părea rău că se vorbeşte aşa de el, celălalt îşi scoase pistolul şi-1 împuşcă-n ceafă fără să-i spună vreun cuvînt. Fără să mai zică nici după aia nimic.
Toți soldații dădură din cap.
— Aci a fost, spuse unul. Se mai vede. Acolo a dat cu gura cînd a căzut. Se vede încă.
De unde stăteam întins, vedeam locul destul de bine.
— Nu l-au avertizat şi nu l-au lăsat să se pregătească. A fost foarte brutal, spuse comandantul.
— De aia-i urăsc acum pe ruşi ca pe orice alți străini, spuse extremadurianul. Nu trebuie să ne facem iluzii în privința străinilor. Dacă eşti străin, îmi pare rău. Dar în ce mă priveşte, acum nu pot face nici o excepție. Ai mîncat pîine şi ai băut vin cu noi. Acum eu zic c-ar trebui să pleci.
— Nu mai vorbi aşa, îi spuse comandantul. Trebuie să fim civilizați.
— Cred că ar fi mai bine să plecăm, am răspuns eu.
— Nu te superi ? mă întrebă comandantul. Poți să stai cît vrei aici. Ți-e sete? Mai vrei nişte vin?
— Mulțumesc, dar ar fi mai bine să mergem.

— înțelegi de ce vă urăsc ? mă întrebă extremadurianul.
— Da, înțeleg.
— Bine, spuse întinzîndu-mi mîna. Nu refuz să-ți strîng totuşi mîna. Şi să-ți urez mult noroc.
— Şi ție la fel. Şi ca individ, şi ca spaniol.
L-am trezit pe colegul care filmase şi am coborît culmea spre cartierul general. Acum se întorceau toate tancurile şi abia te mai auzeai de atîta zgomot.
— Ai vorbit întruna, cît am dormit ?
— Nu, am ascultat.
— Şi-ai auzit ceva interesant ?
— O grămadă.
— Şi acum ce vrei să faci ?
— Să mă-ntorc în Madrid.
— Ar trebui să trecem pe la general.

— Da, trebuie.
Generalul era împietrit de nervi. I se ordonase ca atacul să fie o surpriză — să fie purtat de o singură brigadă, care să ajungă sus cu trupele înainte de ziuă. Ar fi trebuit purtat de cel puțin o divizie întreagă. Folosise trei batalioane şi pe unul îl ținuse în rezervă. Comandantul francez al brigăzii de tancuri băuse ca să-şi facă curaj, dar pînă la urmă se îmbătase prea rău ca să mai fie bun de ceva. După ce se trezea urma să fie executat.
Tancurile n-au ajuns la timp şi, pînă la urmă, nici n-au mai vrut să avanseze, iar două dintre batalioane nu-şi atinseseră obiectivele. Al treilea îşi cucerise poziția, dar era evident că nu o s-o poată păstra. Singurul rezultat palpabil fusese un număr de prizonieri, numai că aceştia fuseseră predați tanchiştilor ca să-i transporte, iar tanchiştii îi omorîseră. Generalul nu avea nimic de arătat decît eşecul atacului şi prizonierii omorîți.
— Ce pot să scriu despre asta? l-am întrebat.
— Nimic în afară de ce e în comunicatul oficial. Ai ceva whisky în plosca aia lungă?
— Da.

Luă o gură şi-şi linse grijuliu buzele. Mai demult fusese căpitan de husari unguri şi odată, cînd fusese comandantul unei cavalerii neregulate din Armata Roşie, în Siberia, capturase un tren plin cu aur şi-1 ținuse acolo toată iarna, cînd se ajungea la -40°C. Eram prieteni buni şi el era nebun după whisky; acum era un om mort.
— Pleacă acum, îmi spuse. Ai cu ce ?
— Da.
— Ai prins ceva imagini ?
— Cîteva. Nişte tancuri.
— Tancurile, spuse amar. Porcii. Laşii. Ai grijă să nu fii ucis. Se presupune că eşti scriitor.
— Nu pot scrie acum.
— Scrie după aia. După aia poți să scrii despre tot. Şi nu muri. Mai ales asta, nu te lăsa ucis. Şi-acum dă-i drumu' de-aici.
Nu a putut asculta de propriul sfat, dat fiind că peste două luni a fost ucis. Dar cea mai ciudată chestie a acelei zile a fost că imaginile cu tancurile au ieşit minunat. Văzute pe ecran, păreau că avansează cu hotărîre peste deal, că urcă pe creste cum plutesc pe valuri vapoarele mari, tîrîndu-se cu un huruit către victoria iluzorie pe care o inventaserăm filmînd.
Singurul om care s-a apropiat de victorie în acea zi a fost francezul care, mergînd cu capul sus, a încercat să dezerteze. Dar nici victoria lui n-a durat decît pînă a ajuns la jumătatea culmii. Cînd coboram ca să ajungem la maşina care avea să ne aducă înapoi în Madrid, l-am văzut zăcînd întins pe pantă, acoperit în continuare cu pătura.

Tencuiala casei fusese roz, dar acum se scorojise şi culoarea pălise din cauza umezelii; de pe verandă se vedea, în capătul străzii, marea de un albastru intens. De-a lungul străzii creşteau dafini, care erau destul de înalți cît să-şi arunce umbra asupra verandei, iar la umbră era răcoare. Intr-o colivie de răchită agățată în colțul verandei era o mierlă care acum nu cînta, nici măcar nu ciripea, pentru că un tînăr la vreo douăşopt de ani, brunet, slăbuț, cu cearcăne vineții şi neras, tocmai îşi scosese de pe el un pulover şi-1 întinsese peste colivie. Şi acum tînărul stătea în picioare, ascultînd cu gura întredeschisă. Cineva tot încerca uşa din față, care era încuiată cu cheia şi avea şi zăvorul tras.
Cum stătea aşa, auzea frunzele de dafin foşnind în vînt, claxonul unui taxi care trecea pe stradă şi vocile copiilor care se jucau pe un teren viran. Şi apoi auzi din

nou cheia care se învîrtea în broască. Auzi cum se deschide uşa, cum se izbeşte de zăvor şi apoi cum este încuiată din nou. In acelaşi timp, pe terenul viran se auzi cum o bîtă loveşte mingea de baseball, urmată de țipete ascuțite şi strigăte în spaniolă. Rămase în picioare, umezindu-şi buzele şi ascultînd cum cineva încearcă să descuie uşa din spate.
Tînărul, pe care-1 chema Enrique, îşi scoase pantofii şi, după ce-i aşează cu grijă pe podea, se mişcă încet pe lingă balustrada verandei, pînă ajunse într-un loc din care putea vedea uşa din spate. Nu surprinse pe nimeni. Se strecură înapoi în fața casei şi, încercînd să nu fie văzut, se uită în josul străzii.

Un negru, cu o pălărie de pai turtită şi cu boruri înguste, îmbrăcat într-o haină gri de alpaca şi pantaloni negri, se îndepărta pe sub dafinii de pe trotuar. Enrique rămase la locul său, dar nu mai văzu pe nimeni altcineva. Rămase acolo un timp, privind înjur şi trăgînd cu urechea, apoi îşi luă puloverul de pe colivie şi-1 trase pe el.
Transpirase mult cît trăsese cu urechea, şi acum i se făcuse frig pe veranda umbrită şi străbătută de vîntul răcoros dinspre nord-vest. Ceea ce acoperea puloverul era un toc de pistol pentru umăr, a cărui piele era încrețită şi albită de la transpirație; în toc se afla un Colt 45, şi greutatea sa constantă îi făcuse un furuncul puțin mai jos de subsuoară. Se întinse aproape de zidul casei, pe un pat de campanie. Asculta în continuare cu atenție.
Pasărea ciripea şi sărea prin cuşcă, iar tînărul se uită în sus la ea. Apoi se ridică, scoase cîrligul uşiței de la colivie şi o deschise. Pasărea îşi scoase capul prin uşă, apoi şi-1 trase înapoi, după care şi-1 smuci brusc în afară, înclinîndu-1 Uşor într-o parte.
— Hai, du-te, îi spuse încetişor tînărul, nu-i nici o şmecherie.
îşi băgă mîna-n cuşcă şi pasărea se trase în spate fluturînd din aripi şi lovindu-se de gratii.
— Eşti tîmpițică, spuse tînărul. O s-o las deschisă. Apoi se întinse pe pat cu fața-n jos, sprijinindu-şi
bărbia pe brațele încrucişate şi ascultînd în continuare. Auzi cum pasărea zbură din colivie, iar apoi o auzi cîntînd într-un dafin.
„A fost o tîmpenie să păstrez pasărea, cînd casa asta ar trebui să fie părăsită", se gîndi. „E exact genu' de prostie care te bagă-n încurcătură. Cum să mai dau vina pe alții, cînd chiar eu fac asemenea prostii?"
Pe terenul viran băieții continuau să joace baseball şi de-acum se făcuse chiar răcoare. Tînărul îşi desfăcu tocul de piele de pe umăr şi-şi aşeză pistolul mare lîngă picior. Apoi adormi.
Cînd se trezi era deja întuneric, iar felinarul de pe colț strălucea printre frunzele de dafin. Se ridică, se duse

pînă-n fața casei şi, stînd la adăpost, în umbra de lîngă zid, se uită în stînga şi-n dreapta, pe stradă. La colț, sub un copac, stătea un bărbat cu o pălărie turtită şi cu boruri înguste. Nu putea să vadă ce culoare au haina şi pantalonii lui, dar era clar că-i un negru.
Enrique se trase repede în fundul verandei, dar acolo nu era pic de lumină, în afară de cea aruncată pe cîmpul plin de buruieni de la ferestrele din spate ale următoarelor două case. Puteau să fie oricîți în spate. Era conştient de asta, mai ales că acum nu mai auzea la fel de bine ca după-amiază, din cauza radioului pornit în a doua casă.

Deodată, mecanic şi în crescendo, se auzi sunetul unei sirene şi tînărul simți un val de pişcături pe pielea capului. Valul veni repede, ca atunci cînd roşeşti, şi era ca o căldură înțepătoare, însă trecu la fel de repede precum apăruse. Sirena fusese la radio era dintr-o reclamă şi fu urmată de o voce: „Pasta de dinți Gavis. Nu se alterează, e de neîntrecut, e cea mai bună".
Enrique zîmbi în întuneric. De-acum era timpul să vină cineva.
După sirena de la reclamă urmă un copil care plîngea şi despre care se spunea că va fi pe deplin mulțumit cu Malta-Malta, şi apoi un claxon şi un client care cerea benzină cu propan „Nu-ncerca să-mi vinzi gogoşi. Am cerut benzină cu propan. Mai multă economie, mai mulți kilometri. Cea mai bună".
Enrique ştia toate reclamele pe dinafară. In cele cinşpe luni în care fusese în război nu se schimbaseră deloc probabil că încă folosesc aceleaşi discuri; şi totuşi, sirena aia îl înşelase şi-1 făcuse să simtă pişcăturile alea usturătoare pe scalp, care erau o reacție clară în fața pericolului, aşa cum un cîine de vînătoare înțepeneşte cînd simte mirosul de prepeliță.
La început nu simțea pişcăturile. înainte, pericolul şi teama îi provocau un gol în stomac. îl slăbeau ca şi cînd ar fi avut febră şi cunoscuse neputința de a se mişca, atunci cînd trebuia să se forțeze să facă un pas pe nişte

picioare amorțite de parcă ar fi fost paralizate. Dar toate astea dispăruseră acum, cînd îndeplinea fără nici o greutate tot ceea ce trebuia să facă. Pişcăturile erau singurele rămăşițe ale acelei vaste capacități de înfricoşare pe care unii bărbați curajoşi o au la început. Era singura lui reacție în fața pericolului, în afara transpirației, de care ştia de acum că nu va scăpa niciodată şi care îi servea drept avertisment, atîta tot.
Cum stătea aşa, uitîndu-se la bărbatul de sub copac, o piatră căzu pe verandă. Enrique se uită după ea, dar nu putu s-o vadă. Pipăi cu mîinile pe sub pat, însă nici acolo nu era. In timp ce se punea-n genunchi, o altă pietricică se izbi de gresia de pe verandă, săltă şi se rostogoli înspre colțul care dădea-n stradă. Enrique o ridică era o pietricică obişnuită, netedă şi-o băgă în buzunar; apoi intră-n casă şi coborî treptele care duceau la uşa din spate.
Se aşeză în lateralul uşii şi, cu mîna dreaptă, scoase din toc Colt-ul greu.
— Victoria, spuse foarte încet în spaniolă, pe un ton disprețuitor, după care, cu picioarele goale, se mută fără să facă zgomot de cealaltă parte a uşii.
— Celor care o merită, îi răspunse cineva din spatele uşii.
Era vocea unei femei cea care-i răspunse la parolă vorbea repede şi agitat.
Enrique trase zăvorul dublu şi apoi deschise uşa cu stînga, ținîndu-şi încă Colt-ul în dreapta.
în întuneric stătea o fată cu un coş în mînă. Pe cap îşi legase o batistă.
— Bună, îi spuse, după care închise repede uşa şi trase zăvorul.
O auzea cum respiră în întuneric. îi luă coşul din mînă şi o bătu uşor pe umăr.
— Enrique, spuse ea, dar el nu putea să vadă cum îi străluceau ochii, şi nici ce expresie avea pe chip.

— Hai sus, îi spuse. E un tip care supraveghează intrarea din față. Te-a văzut cumva?
— Nu. Am traversat terenul viran.
— O să ți-1 arăt. Hai pe verandă.
Urcară, Enrique ducînd coşul în mînă. II aşeză lîngă pat şi apoi se duse la marginea verandei şi se uită. Negrul cu pălăria de pai turtită şi cu boruri înguste plecase.

— Aşa..., făcu Enrique în şoaptă.
— Aşa, ce? întrebă fata, care-i apucase braţul şi se uita şi ea afară.
— Aşadar a plecat. Ce-i de mîncare ?
— îmi pare rău c-ai stat singur toată ziua. Mi se pare aşa o prostie c-a trebuit să aştept să se facă întuneric ca să pot veni. Toată ziua am stat ca pe ghimpi, tot vrînd să vin încoace.
— E o prostie să stau aici, în principiu. M-au adus cu un vas şi m-au lăsat aici înainte să se lumineze — cu o parolă şi nimic de mîncare, într-o casă supravegheată. Nu poţi mînca o parolă. N-ar fi trebuit să mă bage într-o casă care-i supravegheată din alte motive. E o chestie tipic cubaneză. Da' mai demult ne lăsau măcar ceva de mîncare. Tu ce mai faci, Măria?
în întuneric, ea-1 sărută apăsat pe gură. îi simţi buzele pline strivindu-se de ale lui şi trapul care îi tremura lipit de al său; apoi şalele îi fură înjunghiate de o durere surdă.
— Aaauu ! Ai grijă.
— Ce e?
— Spatele.
— Ce-i cu spatele? Eşti rănit?
— O, dac-ai vedea.
— Pot. să mă uit acum ?
— Nu, după. Trebuie să mîncăm şi să plecăm de-aici. Ce-au depozitat în casa asta?
— Prea multe. Chestii rămase după eşecul din aprilie. Lucruri de păstrat pentru viitor.
— Pentru un viitor foarte îndepărtat. Ştiau că-i supravegheată ?

— Sigur că nu.
— Ce-i acolo?
— Nişte puşti, în cutiile alea. Şi nişte cutii cu muniţie.
— Ar trebui mutate toate diseară, spuse el cu gura plină. O să mai fie nişte ani de tras pînă s-avem din nou nevoie de ele.
— Iţi place escabeche ?
— E foarte bun. Vino mai aproape, stai aici.
— Enrique, spuse ea lipindu-se de el.
îşi aşează o mînă pe coapsa lui şi cu cealaltă îl mîngîie pe gît:
— Enrique al meu.
— Ai grijă cum mă atingi, spuse el mestecînd. Stau foarte rău cu spatele.
— Te bucuri că te-ai întors din război ?
— Nu m-am gîndit la asta.
— Enrique, ce-i cu Chucho ?
— Mort, la Lérida.
— Şi Felipe ?
— Mort. Tot la Lérida.
— Arturo ?
— Mort la Teruel.
— Şi Vicente ? întrebă ea cu o voce slabă, îmbrăţişîndu-i coapsa.
— Mort. In atacul de pe şoseaua de la Celadas.
— Vicente-i fratele meu.
îşi luase mîinile de pe el şi acum stătea încordată şi singură.
— Ştiu, spuse Enrique, continuînd să mănînce.
— E singurul meu frate.
— Credeam că ştii.
— Nu, nu ştiam; şi e fratele meu.

— Măria, îmi pare rău. Ar fi trebuit să ți-o spun în alt
fel.
— Şi e mort ? Ştii tu că-i mort ? N-o fi doar un raport ?
— Ascultă-mă. Rogelio, Basilio, Esteban, Felo şi cu mine sîntem în viață. Ceilalți sînt morți.

— Toți?
— Toți.
— Nu mai suport. Te rog, nu mai suport.
— Păi n-are nici un rost să discutăm. Sînt morți cu toții.
— Da' nu e vorba doar de faptu' că Vicente-i frate-meu. Pot să trec peste asta. E vorba însă de crema partidului.
— Da. Crema partidului.
— Nu merită. Ni i-au distrus pe cei mai buni.
— Ba nu. Merită.
Ea începuse să plîngă, în timp ce Enrique mînca în continuare.
— Nu mai plînge, îi spuse. Ce-avem de făcut e să ne gîndim cum putem să facem noi treaba, să umplem golurile.
— Dar e vorba de fratele meu. Nu-nțelegi ? Fratele meu.
— Sîntem frați cu toții. Unii-s morți şi alții vii. Ne trimit acasă acum ca să mai rămînem cîțiva. Altfel n-ar mai rămîne nici unul. Şi acum trebuie să muncim.
— Dar cum de-au fost omorîți cu toții ?
— Luptam într-o divizie de atac. In astea fie mori, fie eşti rănit. Noi, ceilalți, am fost răniți.
— Cum a murit Vicente ?
— Traversa şoseaua şi a fost lovit de-un tir de mitralieră venit de la o fermă din dreapta. De la ferma aia măturai toată strada.
— Erai şi tu acolo ?
— Da. Conduceam compania întîi. Noi eram la dreapta lui. Am cucerit ferma pînă la urmă, da' a durat ceva. Aveau trei mitraliere. Una-n grajd şi două-n casă. Era greu să te-apropii. A trebuit să scoatem un tanc în față, care să tragă întruna spre fereastră cît ne-am repezit noi la ultima mitralieră. Numai eu am pierdut opt oameni. Prea mulți.
— Şi unde s-a întîmplat asta ?
— La Celadas.
— N-am auzit niciodată de locu' ăsta.

— Nu, n-ai auzit. Operațiunea n-a fost deloc un succes. Nimeni n-o s-audă de el. Acolo au fost ucişi Vicente şi Ignacio.
— Şi zici că astea-s chestii justificate? Că astfel de bărbați trebuie să moară în atacuri eşuate din nu ştiu ce țară străină?
— Măria, unde se vorbeşte spaniola nu există țară străină. Unde ai murit, asta nu contează atîta timp cît mori pentru libertate. Oricum, ideea-i să trăieşti, nu să mori.
— Dar gîndeşte-te la cei care au murit departe de casă şi în operațiuni eşuate.
— Nu s-au dus să moară. S-au dus să lupte. Că au murit e doar un accident.
— Dar eşecurile... Fratele meu a murit într-o bătălie pierdută. Chucho într-o înfrîngere. Ignacio într-o înfrîngere.
— Ei nu reprezintă decît o parte. Unele din lucrurile pe care a trebuit să le facem erau imposibil de realizat. Pe multe dintre cele care păreau de nerealizat le-am făcut. Dar uneori cei de pe flancuri refuzau să atace. Alteori n-aveam destulă artilerie. Sau ni se ordona să facem lucruri fără să avem forța necesară — ca la

Celadas. Chestiile astea provoacă înfrîngerile. Dar cînd te uiți în urmă, n-a fost o înfrîngere.
Fata nu-i răspunse, iar el termină de mîncat.
Vîntul bătea proaspăt printre copaci şi pe verandă se făcuse frig. Băgă vasele înapoi în coş şi se şterse la gură cu un şervet. Se scutură cu grijă pe mîini şi apoi îşi puse brațul pe după umerii fetei. Ea plîngea.
— Măria, nu plînge. Ce-a fost, a fost. Acum trebuie să ne gîndim la ce-i de făcut. Sînt multe lucruri care trebuie făcute.
Nu primi nici un răspuns şi îi privi chipul luminat de felinarul de pe stradă fata privea țintă înainte.
— Trebuie să terminăm cu orice romantism. Locul ăsta e un exemplu de romantism. Trebuie să punem capăt

terorismului. Trebuie să facem în aşa fel încît să nu mai cădem în capcana de a fi nişte revoluționari aventurieri.
Fata tot nu-i răspunse, iar el îi privi chipul la care se gîndise în toate acele luni, cînd se gîndea la altceva decît la ce avea de făcut pe front.
— Vorbeşti din cărți, îi spuse ea. Nu vorbeşti ca o ființă umană.
— îmi pare rău. E vorba doar de nişte lecții pe care le-am învățat. Lucruri despre care ştiu că trebuie făcute. Pentru mine, lucrurile astea-s mai reale decît orice altceva.
— Morții sînt tot ce-i mai real pentru mine.
— Şi noi îi onorăm. Dar nu-s importanți.
— Iar vorbeşti din cărți, îi răspunse furioasă. Inima ta e o carte.
— îmi pare rău, Măria. Credeam că tu o să înțelegi.
— Morții sînt tot ce înțeleg.
Ştia că asta n-are cum să fie adevărat, pentru că ea nu-i văzuse, aşa cum îi văzuse el, în crîngurile de măslini de la Jarama, în soarele arzător de la Quijorna, printre case distruse, în zăpada de la Teruel. Dar ştia că ea-1 învinuieşte că-i viu, în timp ce Vicente e mort, şi dintr-odată cu acea mică şi necondiționată părticică umană care-i mai rămăsese şi pe care nu era conştient că o mai are — suferi cumplit.
— Era o pasăre. O mierlă într-o colivie.
— Da.
— I-am dat drumu'.
— Vai, ce drăguț, spuse ea în bătaie de joc. Toți soldații sînt aşa de sentimentali?
— Sînt un soldat bun.
— Te cred. Aşa şi vorbeşti. Frate-meu ce fel de soldat era?
— Foarte bun. Mai voios ca mine. Eu nu eram voios. Asta-i o lipsă.
— Dar tu eşti un adept al autocriticii şi vorbeşti din cărți.

— Aş fi mai bun dac-aş fi mai voios. Chestia asta însă n-aş putea s-o învăț niciodată.
— Şi toți cei voioşi sînt morți acum.
— Ba nu. Basilio e voios.
— Atunci o să moară şi el.
— Măria? Nu mai vorbi aşa.Vorbeşti ca o fatalistă.
— Şi tu vorbeşti din cărți. Te rog, nu m-atinge. Ai inima de gheață şi te urăsc.
Acum suferea din nou, el, care crezuse că are inima de gheață şi că nimic nu-1 va mai putea răni vreodată, cu excepția durerii fizice; aşezat pe pat, se aplecă în față.
— Ridică-mi puloverul.
— Nu vreau.

Şi-1 ridică singur la spate şi se aplecă din nou.
— Uită-te, Măria. Asta nu-i din nici o carte.
— Nu pot să văd nimic. Nici nu vreau.
— Pune-ți degetele pe şale.
Simți cum degetele ei ating gaura aia imensă în care ar fi încăput o minge de baseball, cicatricea grotescă rămasă de pe urma rănii în care chirurgul îşi băgase tot pumnul cu mănuşa de cauciuc cînd i-o curățase, cicatricea care se întindea dintr-o parte a şalelor în cealaltă. Simți cum îl atinge înăuntru şi se cutremură brusc. După cîteva secunde ea-1 strîngea tare-n brațe şi-1 săruta, iar buzele-i erau o insulă în marea albă de durere care trecuse deodată peste el, strălucitoare, de nesuportat, crescîndă, orbitoare, un val care trecuse peste el şi-1 măturase cu totul. Buzele erau acolo, încă acolo; apoi, copleşit, după ce durerea a trecut în timp ce şedea, era singur, transpirat leoarcă, iar Măria plîngea şi spunea:
— Of, Enrique. Iartă-mă. Te rog să mă ierți.
— E-n regulă, spuse Enrique. N-am de ce să te iert. Doar că nu-i din nici o carte.
— Dar te doare mereu ?
— Doar dacă mă atinge sau mă loveşte cineva.
— Şi măduva spinării ?

— A fost atinsă foarte puțin. Şi rinichii, dar ei sînt în regulă. Şrapnelul mi-a intrat pe o parte şi a ieşit pe cealaltă. Am şi alte răni mai jos, pe picioare.
— Enrique, te rog, iartă-mă.
— N-am de ce să te iert. Da' nu-i prea plăcut că nu pot face dragoste, şi-mi pare rău că nu-s mai voios.
— Putem face dragoste după ce se vindecă de tot.
— Da.
— Şi o să-ți treacă.
— Da.
— Şi o să am grijă de tine.
— Nu. Eu o să am grijă de tine. Chestia asta nu mă-ncurcă în nici un fel. Mă doare doar dacă sînt atins sau lovit acolo. Nu mă deranjează. Acum însă va trebui să muncim. Hai să plecăm de-aici. Tot ce-i depozitat aici trebuie mutat chiar în seara asta. Trebuie depozitate într-un loc nou, care să nu dea de bănuit şi-n care să nu se strice. O să treacă mult timp pînă o să avem nevoie de ele. Sînt multe de făcut pînă s-ajungem din nou la nivelul ăla şi sînt mulți care trebuie educați. Pînă atunci, cartuşele astea s-ar putea să nu mai fie bune de nimic. Clima asta nu-i deloc bună pentru explozibili. Şi acum trebuie să mergem. Am fost un prost să stau aici atîta timp şi idiotu' care m-a trimis o să răspundă-n fața comitetului.
— Trebuie să te duc acolo-n seara asta. Au zis că eşti în siguranță aici în timpul zilei.
— E o prostie curată c-au ales casa asta.
— Să mergem.
— Ar fi trebuit să plecăm mai devreme.
— Enrique, sărută-mă.
— Da, dar cu grijă.
Şi aşa, pe pat, în întuneric, mişcîndu-se cu grijă, cu ochii închişi, buzele lor s-au atins, iar fericirea era acolo, fără durere; întoarcerea acasă o simțea fără durere, senzația că era în viață se întorsese, ca şi confortul de a fi iubit, fără nici urmă de durere. Aşadar fusese golul lăsat de iubire, care acum era umplut, şi cele două perechi de

buze în întuneric apăsînd una pe cealaltă şi făcîndu-i să se simtă acasă într-un fel fericit şi blînd, întunecat şi călduros, şi nici urmă de durere în întunericul ăla, cînd deodată se auzi sirena, cu violența unei tăieturi se auzea tot mai tare şi aducea cu sine toată durerea din lume. Era sirena adevărată, nu cea de la radio. Şi nu era una singură. Erau două. Veneau din ambele capete ale străzii.
îşi întoarse capul şi se ridică-n picioare. Se gîndi că întoarcerea acasă nu durase prea mult.
— Ieşi pe uşa din spate şi traversează cîmpul. Du-te. Eu o să trag de-aici ca să creez o diversiune.
— Nu, du-te tu, spuse ea. Te rog, rămîn eu aici să trag şi ei o să creadă că eşti tu.
— Hai, spuse el, mergem amîndoi. N-avem ce apăra aici. Toate astea nu-s bune de nimic. Mai bine plecăm.
— Vreau să rămîn. Vreau să te apăr.
Se întinse după pistolul din toc şi el o plesni peste față.
— Haide. Nu fi prostuță. Haide!
Acum coborau scara şi el o simțea aproape, lîngă el. Deschise uşa dintr-o lovitură, ieşiră împreună şi se depărtară de casă. Enrique se-ntoarse şi încuie uşa.
— Măria, fugi, spuse. Peste cîmp, ia-o încolo. Du-te!
— Vreau să merg cu tine.
îi mai dădu imediat o palmă.
— Fugi. După aia ascunde-te între buruieni şi tîrăşte-te. Iartă-mă, Măria. Dar du-te. Eu o iau în partea ailaltă. Du-te. La dracu', du-te.
Intrară în bălării în acelaşi timp. Enrique alergă vreo douăzeci de paşi şi apoi, cînd maşinile poliției opriră în fața casei şi nu se mai auziră sirenele, se aruncă la pămînt şi începu să se tîrască.
Polenul i se lipea de față şi, în timp ce se tîra pe coate şi buruienile îi înțepau ascuțit şi des palmele şi genunchii, le auzi venind în spatele casei. O înconjuraseră.

Se tîra mai departe, gîndind intens, fără să dea vreo importanță durerii.
J)e ce au pornit sirenele?", se gîndi. ,JDe ce n-a venit o a treia maşină din spatele casei? De ce nu pun un reflector pe cîmp sau de ce nu se apucă să caute cu lanternele? Cubanezi...", se gîndi. „E posibil să fie chiar atît de proşti şi de teatrali? Trebuie să se fi gîndit că nu-i nimeni în casă. Or fi venit doar să confişte marfa. Dar de ce au pornit sirenele?"
Ii auzi în spate cum sparg uşa. Se împrăştiaseră în jurul casei. Cineva suflă de două ori într-un fluier şi el continuă să se tîrască.
„Ce proşti sînt", se gîndi. „Da' de-acum tre' să fi găsit coşul şi vasele. Ce oameni! Ce fel de a percheziționa o casă!"
Ajunsese aproape de marginea câmpului şi ştia că trebuie să se ridice şi să traverseze strada în fugă ca să ajungă la casele de dincolo. Descoperise un fel de a se tîrî care era mai puțin dureros. Se putea acomoda cu aproape orice fel de mişcare. II durea doar cînd îşi schimba brusc poziția şi îi era groază cînd se gîndea că va trebui să se ridice-n picioare.
Se ridică într-un genunchi, simți un şoc dureros, aşteptă să-i treacă şi apoi îl simți din nou cînd îşi ridică şi celălalt picior ca să se scoale.
O luă la fugă înspre cea mai apropiată casă de peste drum, cînd auzi un declic şi un reflector îl prinse-n raza lui se uita drept în lumină şi întunericul se întindea ca o linie subțire de ambele părți.
Reflectorul era al maşinii de poliție care se apropiase încet, fără sirenă, şi se postase într-un colț al cîmpului.

In timp ce Enrique se ridică-n picioare, slab, sfrijit, profilat clar în lumina reflectorului, încercînd să-şi scoată pistolul mare din tocul de pe umăr, mitralierele de lîngă maşina întunecată deschiseră focul asupra sa.
Era ca şi cum ar fi fost lovit cu o bîtă-n piept, însă nu simți decît prima izbitură. Celelalte lovituri nu erau decît ecouri ale primeia.

Se prăbuşi cu fața-n buruieni şi, în timp ce cădea, sau poate în pauza dintre momentul în care s-a aprins reflectorul şi cel în care au început să tragă, se gîndi: „Nu-s chiar aşa de proşti. Poate că mai au o şansă să se deştepte".
Dacă i-ar mai fi rămas timp pentru încă un gînd, ar fi sperat că în celălalt colț nu-i nici o maşină. Dar acolo era o altă maşină şi reflectorul ei mătura cîmpul. Raza largă trecea pe deasupra buruienilor în care stătea ascunsă, întinsă la pămînt, Măria. In maşina întunecată, polițiştii îşi balansau armele urmînd raza reflectorului cu urîtele, scobitele şi eficientele guri de foc ale Thompson-urilor.
La umbra unui copac, în spatele maşinii pe care era montat reflectorul, stătea un negru. Purta o pălărie de pai turtită şi cu boruri înguste şi o haină de alpaca. Pe sub cămaşă, purta la gît un colier din mărgele albastre voodoo. Stătea-n tăcere şi urmărea raza reflectorului.
Lumina trecea în continuare peste cîmpul părăginit unde fata stătea întinsă, cu bărbia înfiptă-n pămînt. Nu se mişcase de cînd auzise împuşcăturile. Îşi simțea inima bătînd, lipită de pămînt.
— O vezi? întrebă un bărbat din maşină.
— Să înceapă să răscolească iarba din partea cealaltă, zise locotenentul aşezat pe scaunul din față. Hola, îi spuse apoi negrului. Du-te la cei de lîngă casă şi spune-le să se alinieze şi să răscolească buruienile venind către noi. Sînt doar doi?
— Doar doi, spuse negrul cu o voce joasă. Şi pe celălalt l-am prins.
— Du-te.
— Da, domnule locotenent.
Ținîndu-şi pălăria de pai cu ambele mîini, o luă la fugă spre casa în care luminile străluceau acum la toate ferestrele.
Fata stătea întinsă pe cîmp, cu mîinile prinse pe după ceafă.
— Ajută-mă să trec cu bine prin asta, spuse cu gura-n iarbă, fără a se adresa însă cuiva, pentru că nu era nimeni acolo.

Apoi deodată, suspinînd, deveni personală:
— Ajută-mă, Vicente. Felipe, ajută-mă. Chucho, ajută-mă. Ajută-mă, Arturo. Enrique, ajută-mă acum. Ajută-mă.
In alte vremuri s-ar fi rugat, dar acum îşi pierduse credința şi avea nevoie de ceva.
— Ajută-mă să nu vorbesc dacă mă prind, spuse cu gura-n iarbă. Ajută-mă să nu vorbesc, Enrique. Vicente, ajută-mă să nu vorbesc niciodată.
Din spate, îi auzea trecînd printre buruieni ca hăitaşii într-o vînătoare de iepuri. Se împrăştiaseră şi înaintau ca nişte scormonitori, aruncînd luminile lanternelor printre buruieni.
— O, Enrique, spuse, ajută-mă.
îşi luă mîinile de pe ceafă şi le încleşta pe coapse.
„E mai bine aşa", se gîndi. „Dacă fug o să tragă. O să fie mai simplu aşa."
Se ridică încet şi începu să alerge către maşină. Acum raza reflectorului o prinsese din plin şi ea alerga văzînd doar lumina, ochiul acela alb şi orb. Credea că aşa e cel mai bine.
Din spate auzea strigăte. Dar nu împuşcături. Cineva o placă violent şi căzu. îi auzea respirația grea în timp ce o ținea la pămînt.

Altcineva o apucă de subsuoară şi o ridică-n picioare. Ținînd-o de mîini, merseră împreună spre maşină. Nu erau brutali, dar o duceau spre maşină fără ca ea să aibă posibilitatea de a se împotrivi.
— Nu, spuse ea. Nu! Nu!
— Este sora lui Vicente Irtube, spuse locotenentul. Ar trebui să ne fie de folos.
— A mai fost interogată şi înainte, spuse cineva.
— Dar niciodată în mod serios.
— Nu, spuse ea. Nu ! Nu! Apoi începu să țipe: Vicente, ajutor! Enrique, ajutor!
— Sînt morți, spuse altcineva. N-o să te ajute, nu fi proastă.

— Ba da. O să m-ajute. Morții sînt cei care mă vor ajuta. O, da, da, da! Morții noştri sînt cei care mă vor ajuta!
— Păi, uită-te puțin la Enrique, atunci, spuse locotenentul. Vezi dac-o să te-ajute. E în maşina aia, în spate.
— Mă ajută chiar acum. Nu-ți dai seama că m-ajută chiar acum? Mulțumesc, Enrique, mulțumesc.
— Să mergem, spuse locotenentul. E nebună. Lăsați patru oameni să păzească marfa şi o să trimitem un camion să o ridice. Pe nebuna asta o ducem la comisariat. O să vorbească ea acolo.
— Nu, spuse Măria apucîndu-l de mînecă. Nu-ți dai seama că acum mă ajută cu toții ?
— Nu, nu-mi dau. Eşti nebună.
— Nimeni nu moare degeaba. Toți mă ajută acum.
— Păi, cheamă-i să te ajute cam într-o oră.
— O să m-ajute. Te rog, nu-ți face griji. Sînt mulți oameni care mă ajută acum. *
Stătea nemişcată, cu spatele lipit de spătarul scaunului. Acum părea să posede o siguranță de sine foarte ciudată. Era acelaşi gen de siguranță pe care, cu puțin mai mult de 500 de ani înainte, o avusese o altă fată de vîrsta ei, în piața unui oraş care se numea Rouen.
Măria nu se gîndea însă la asta. Şi nici altcineva din maşina aia. Cele două fete, Ioana şi Măria, nu aveau nimic în comun, cu excepția acestei siguranțe bizare care venise exact cînd aveau nevoie de ea. Dar toți ofițerii din maşină erau foarte stînjeniți cînd o vedeau pe Măria acum, aşa cum stătea dreaptă cu fața strălucind în lumina felinarului.
Maşinile porniră şi pe bancheta din spate a primei maşini bărbații îşi băgau mitralierele în cutiile lor grele, le scoteau patul şi-l băgau în buzunarele diagonale, apoi țeava şi minerul în buzunarele mari cu închizătoare şi magaziile în buzunarele lor înguste.
Negrul cu pălăria de pai turtită ieşi din umbra casei şi făcu semn primei maşini. Se urcă pe locul din față, aşa

că acum stăteau doi lingă şofer, şi cele patru maşini intrară pe drumul principal, care ducea spre Havana.
înghesuit pe scaunul din față, negrul îşi băgă degetele sub guler şi prinse colierul de mărgele albastre voodoo. Stătea în tăcere, ținînd mărgelele între degete. Fusese muncitor în docuri înainte de a primi slujba asta de informator al poliției pentru seara aceea de muncă avea să primească 50 de dolari. 50 de dolari înseamnă mult în Havana, dar negrul nu se mai gîndea la bani acum. Cînd intrară pe şoseaua luminată de la Malecon îşi întoarse puțin capul şi, privind în spate, văzu chipul fetei strălucind mîndru; Măria îşi ținea capul sus.

Negrului i se făcu frică şi-şi strînse tare colierul. Dar mărgelele albastre nu-1 puteau ajuta cu nimic în privința fricii care-1 cuprinsese, pentru că acum lupta se dădea împotriva unei magii mult mai vechi.

Leul cel bun

Afost odată ca niciodată un leu care trăia în Africa împreună cu ceilalți lei. Ceilalți lei erau răi şi-n fiecare zi mîncau zebre, fiare sălbatice şi antilope de toate felurile. Uneori leii cei răi mîncau şi oameni — swahili, umbulu şi wandorobo, dar mai ales le plăcea să-i mănînce pe negustorii hinduşi. Toți negustorii hinduşi sînt foarte graşi şi leii îi găsesc delicioşi.

Dar leul ăsta, pe care-1 iubeam pentru că era aşa de bun, avea aripi pe spate. Şi toții leii îşi rîdeau de el pentru că avea aripi pe spate.

— Uite şi la ăsta, cu aripi pe spate, aşa ziceau şi apoi izbucneau în răgete de rîs.

— Şi uite ce mănîncă, mai spuneau, pentru că leul cel bun mînca doar paste şi creveți, tocmai pentru că era atît de bun.

Leii cei răi răgeau în hohote, după care mai mîncau un negustor hindus şi soțiile lor îi beau sîngele lipăind, lip-lip, ca nişte pisici mai mari. Se opreau doar ca să mîrîie sau să ragă în hohote şi să rîdă de aripile lui. Chiar că erau nişte lei răi pînă-n măduva oaselor.

Dar leul cel bun se aşeza şi-şi strîngea aripile la spate, cerînd politicos un Americano1 sau un Negroni2, pentru că întotdeauna prefera să bea asta în loc de sînge de negustor hindus. Intr-o zi a refuzat să mănînce opt vite

1. Cocteil alcătuit dintr-un amestec de Campari, vermut dulce şi apă minerală (n. r.)

2. Cocteil format prin adăugarea de gin în tradiționalul Americano (n. r.)

ale tribului masai şi s-a mulțumit doar cu nişte paste şi-un pahar de suc de roşii.

Asta îi înfurie foarte tare pe leii cei răi şi una dintre leoaice, care era cea mai rea şi nu reuşea niciodată să-şi curețe sîngele de negustor de pe mustăți, chiar şi atunci cînd îşi freca fața de firele de iarbă, îi spuse:

— Cine-oi mai fi şi tu de te crezi atît de bun ? De unde-ai mai apărut, leu mîncător de paste ce eşti? Şi, oricum, ce cauți aici?

II mîrîi şi toți ceilalți lei izbucniră-n răgete care de data asta nu mai erau de rîs.

— Tatăl meu locuieşte într-un oraş, sub turnul cu ceas, şi de-acolo supraveghează o mie de porumbei care sînt, cu toții, supuşii săi. Cînd zboară, parcă auzi un rîu repede. In oraşul în care locuieşte tata sînt mai multe palate decît în toată Africa, şi-n fața tatălui meu stau patru cai măreți din bronz şi toți îşi țin un picior ridicat în aer, pentru că se tem de el. In oraşul tatălui meu oamenii merg pe jos sau cu bărcile şi nici un cal adevărat nu ar intra în oraş de teama tatălui meu.

— Taică-tu a fost un grifon, spuse leoaica ticăloasă lingîndu-şi mustățile.

— Minți, spuse unul din leii răi, nu există aşa un oraş.

— Dă încoace o bucată din negustorul ăla, spuse un alt leu foarte rău. Vita asta din tribul masai e prea proaspătă.

— Eşti un mincinos nenorocit şi un copil de grifon, spuse cea mai rea dintre leoaice. Şi cred c-o să te omor şi-o să te mănînc cu aripi cu tot.

Asta îl înspăimîntă foarte tare pe leul cel bun, pentru că-i vedea ochii galbeni şi coada care se legăna şi sîngele închegat pe mustăți şi îi simțea respirația foarte puturoasă, pentru că ea nu se spăla niciodată pe dinți. Şi mai avea şi bucățele de negustor hindus rămase sub gheare.

— Nu mă omorî, spuse leul cel bun. Tatăl meu este un leu nobil care a fost mereu tratat cu" respect, şi tot ceea ce spun e adevărat.

Leoaica cea rea se aruncă deodată asupra sa. Dar el se ridică în aer purtat de aripile sale şi făcu un cerc pe deasupra leilor răi, care răgeau privindu-1. Se uită la ei şi se gîndi: „Ce sălbatici mai sînt şi leii ăştia".
Se mai învîrti o dată pe deasupra lor ca să-i facă să ragă şi mai tare. Apoi se lăsă mai jos ca s-o poată privi în ochi pe leoaica cea rea, care se ridicase pe labele din spate încercînd să-1 atingă. Dar ghearele ei nu-1 ajunseră.
— Adios, le spuse, căci, fiind un leu cultivat, vorbea o spaniolă foarte curată. Au revoir, le mai strigă în franceza sa exemplară.
Toți începură să ragă şi să mîrîie în dialectul leilor africani.
Apoi leul cel bun se îndepărtă în cercuri tot mai înalte şi se îndreptă spre Veneția. Ateriza în Piazza şi cu toții fură încîntați să-1 revadă. Se înălță pentru o clipă şi-şi sărută tatăl pe ambii obraji şi văzu că picioarele cailor erau încă ridicate, iar Basilica era mai frumoasă ca un balon de săpun. Campanila era la locul ei şi porumbeii se retrăgeau la cuiburile lor.
— Cum ți s-a părut Africa ?
— Foarte sălbatică, tată.
— Noi avem iluminare nocturnă acum.
— Văd, răspunse leul cel bun ca un fiu îndatoritor.
— Mă deranjează puțin la ochi, se confesa tatăl. Şi acum unde te duci, fiule?
— La barul lui Harry.
— Transmite-i salutările mele lui Cipriani şi spune-i că o să trec şi eu zilele astea să-mi achit nota.
— Da, tată, spuse leul cel bun aterizînd uşor şi mergînd pe cele patru labe spre barul lui Harry.
Nimic nu se schimbase la Cipriani. îşi găsi acolo toți prietenii vechi. El însă era puțin schimbat în urma călătoriei în Africa.
— Un Negroni, signor barone ? îl întrebă domnul Cipriani. însă leul cel bun zburase tocmai în Africa, şi Africa-1
schimbase.

— Aveți cumva sendvişuri cu negustor hindus ?
— Nu, dar pot să fac rost.
— Cit trimiți pe cineva după ele, dă-mi un martini foarte sec. Cu gin Gordon's, adăugă.
— Foarte bine, spuse Cipriani. într-adevăr, foarte bine. Şi acum leul cerceta chipurile semenilor de treabă din
jurul său şi se simțea acasă, ştiind însă că a şi călătorit. Era foarte fericit.

Taurul credincios

Afost odată un taur pe care nu-1 chema Ferdinand şi căruia nu-i plăceau deloc florile. îi plăcea să se lupte şi se lupta cu toți ceilalți tauri de vîrsta lui sau de orice vîrstă şi era un campion.
Coarnele lui erau tari ca lemnul şi la fel de ascuțite precum țepii porcului spinos. Cînd se lupta îl durea rădăcina coarnelor, dar lui nici că-i păsa. Muşchii de pe gît formau o cocoaşă mare căreia în spaniolă i se spune morillo şi, cînd se pregătea să atace, această morillo era înaltă cît un deal. Era mereu gata de luptă, iar pielea neagră îi strălucea şi ochii îi erau limpezi.
Era gata să se lupte pentru orice şi o făcea cu o seriozitate mortală, aşa cum unii oameni mănîncă, citesc sau merg la biserică. Intenționa să ucidă de fiecare dată cînd lupta, şi ceilalți tauri nu se temeau de el, pentru că aveau sînge bun şi nu cunoşteau frica. Dar nu îşi doreau deloc să-1 provoace. Şi nici să se lupte cu el.

El nu era un arţăgos, şi nici rău nu era, însă îi plăcea să se lupte aşa cum oamenilor le poate plăcea să cînte sau să fie regi sau preşedinţi. Nu stătea să se gîndească. A se lupta era obligaţia, datoria şi bucuria lui.
Se lupta pe muntele stîncos. Se lupta pe sub stejari şi pe păşunea de lîngă rîu. Umbla cîte cinşpe mile-n fiecare zi, de la rîu pe muntele stîncos, şi era gata să se lupte cu orice taur care i-ar fi aruncat o privire. Şi totuşi, nu era niciodată furios.
Asta nu-i chiar adevărat, pentru că în sinea lui era furios. Dar nu ştia de ce, pentru că nu putea gîndi. Era foarte nobil şi adora să se lupte.

Deci, ce s-a mai întîmplat cu el ? Proprietarul lui, dacă se poate spune că cineva posedă un astfel de animal, ştia ce taur grozav are, dar era totuşi îngrijorat pentru că îl costa enorm, de vreme ce se tot lupta cu ceilalţi tauri. Fiecare taur valora peste o mie de dolari, dar după ce se luptau cu marele taur ajungeau să valoreze sub două sute şi uneori chiar mai puţin.
Aşa că bărbatul, care era un tip de treabă, s-a gîndit să-i continue linia în loc să-1 trimită-n arenă, unde ar putea fi ucis. Aşa că 1-a ţinut pentru prăsilă.
Dar taurul ăsta era destul de ciudat. Prima oară cînd l-au lăsat la păşune alături de vaci a văzut-o pe una care era tînără şi frumoasă, mai slabă şi mai vînoasă, mai strălucitoare şi mai drăguţă decît toate celelalte. Şi, cum tot nu avea voie să lupte, s-a îndrăgostit de ea, pe restul ignorîndu-le cu totul. Voia să fie doar cu ea şi celelalte nu însemnau nimic pentru el.
Aşa că bărbatul 1-a trimis, împreună cu alţi cinci tauri, să fie ucis în arenă — dacă era aşa de credincios, atunci să se lupte măcar. Se luptă superb şi toţi îl admirară, mai ales bărbatul care 1-a ucis. Dar haina de luptă a celui care-1 ucisese, a matadorului, cum i se spune, era udă, iar gura îi era foarte uscată.
— Que toro măs bravo1, spuse matadorul cînd îi dădu valetului său sabia.
I-o întinse ţinînd-o de mîner şi de pe lamă se scurgea sîngele din inima viteazului taur care acum scăpase de toate problemele şi era scos din ring de patru cai.
— Da. E cel de care a trebuit să scape marchizul de Villamayor, pentru că era atît de credincios, spuse valetul, care ştia tot.
— Poate că ar trebui să fim cu toţii credincioşi, răspunse matadorul.
1. Ce taur curajos (în spaniolă în orig.)

— i atunci ce-am făcut? o întrebă. k_y îi povesti.
— Partea asta a fost foarte stranie. Nu-mi amintesc nimic.
— îţi aminteşti cînd au plecat vînătorii ?
— Ar trebui. Dar nu-mi amintesc. Ştiu doar cum s-au dus femeile după apă, pe cărarea aia care ducea spre plajă, cum îşi ţineau urcioarele pe cap, şi-mi aduc aminte de cîrdul ăla de gîşte pe care toto ăla le tot ducea la apă şi-napoi. îmi amintesc cît de încet mergeau şi cum le vedeam mereu ducîndu-se sau întorcîndu-se de la apă. Mai era şi o maree uriaşă şi cîmpul era galben şi canalul se-ntindea pînă la cea mai îndepărtată insulă. Vîntul bătea întruna şi nu erau nici muşte, nici ţînţari. Sub acoperiş era o podea de ciment şi vîntul bătea mereu printre stîlpii care susţineau acoperişul. Toată ziua era răcoare şi noaptea era frumos şi răcoros.
— îţi aminteşti cînd a venit vasul ăla mare, vasul arab, cum i s-a împotmolit carena Ia reflux?
— Da, mi-aduc aminte de vas — şi echipajul a tras la mal cu bărcile, iar gîştele şi femeile se temeau de ei.
— Asta a fost în ziua aia cînd am prins o grămadă de peşte, dar a trebuit să ne-ntoarcem la mal pentru că era vremea prea urîtă.
— Mi-aduc aminte.
— Ai o memorie bună azi, spuse ea. Să nu exagerezi cu chestia asta.

— îmi pare rău că n-ai mai ajuns să zbori pînă la Zanzibar, îi răspunse el. Pe plaja aia se putea ateriza

foarte bine. Puteai să decolezi sau să aterizezi pe ea foarte uşor.
— Putem merge oricînd în Zanzibar. Nu te forța să-ți aduci aminte de prea multe lucruri într-o singură zi. Vrei să-ți citesc ceva ? Găsim mereu cîte ceva ce n-am citit în New Yorker-ele alea mai vechi.
— Nu, te rog, nu-mi citi nimic. Să vorbim doar. Să vorbim despre zilele frumoase.
— Vrei să-ți descriu cum e afară?
— Plouă. Asta ştiu.
— Plouă tare. N-o să iasă nici un turist pe vremea asta. Bate şi vîntul foarte rău am putea merge jos să stăm la foc.
— Am putea merge oricînd. Nu mă mai deranjează, îmi place să-i aud vorbind.
— Unii dintre ei sînt îngrozitori. Dar alții-s destul de drăguți. Cred că cei mai de treabă merg la Torcello.
— Asta cam aşa e, spuse el. Nu m-am gîndit niciodată la chestia asta. Nu prea ai ce să vezi acolo, asta doar dacă nu eşti puțin cam prea drăguț.
— Să-ți dau ceva de băut. Ştii că nu-s bună de nimic ca asistentă. N-am fost pregătită pentru aşa ceva şi n-am nici o înclinație. Da' ştiu să prepar o băutură.
— Da, să bem ceva.
— Ce-ai vrea?
— Orice.
— Atunci o să te surprind. Mă duc jos s-o pregătesc. Auzi uşa deschizîndu-se şi închizîndu-se la loc, apoi îi
auzi paşii pe scări şi se gîndi: „Trebuie s-o conving să plece într-o excursie. Tre' să găsesc o cale s-o conving. Să mă gîndesc la ceva practic. Eu o să trăiesc toată viața cu chestia asta a mea şi trebuie să găsesc o metodă prin care să nu-i distrug şi ei viața. A fost aşa de bună, iar ea nu-i făcută să fie bună. Vreau să zic că nu în felul ăsta. Nu în felul ăsta plicticos, de zi cu zi".
O auzi urcînd treptele şi observă diferența din mersul ei, acum, că ducea o tavă cu două pahare. Ascultă cum se

izbeau stropii de ploaie de geamuri şi simți mirosul buştenilor de pe plajă care ardeau în şemineu. Cînd ea intră în cameră, el îşi întinse mîna după pahar şi îl strînse cînd îl simți în palmă, apoi simți cum ea îi atinge paharul cu al său.
— E ce beam de obicei cînd veneam aici. Campari cu Gordon's şi gheață.
— Mă bucur că nu eşti genul de fată care să spună ou the rocks1.
— Nu, spuse ea. N-aş spune aşa ceva. Doar am fost pe stînci.
— Da, pe picioarele noastre, cînd zarurile fuseseră aruncate şi jocurile făcute. îți aminteşti cînd am interzis genu' ăsta de fraze?
— Da, era pe vremea leului meu. Nu-i aşa că era un leu minunat? Abia aştept să-1 mai vedem.
— Şi eu, spuse el.
— îmi pare rău.
— Am interzis şi fraza asta, nu-ți aduci aminte ?
— Aproape că era s-o zic din nou.
— Ştii, îi spuse el, a fost o alegere foarte bună să venim aici. îmi amintesc de toate care-au fost aşa de bine, că devin palpabile. Uite, ăsta-i un cuvînt nou şi o să-1 interzicem şi pe ăsta în curînd. Dar e minunat. Cînd aud ploaia pot s-o văd cum cade pe stînci, peste canal şi peste lagună şi ştiu cum se îndoaie copacii, în funcție de ce fel de vînt bate, şi cum arată biserica şi turnul în lumini diferite. în ce mă

priveşte, nu e loc mai bun în care să fi venit. E cu adevărat perfect. Avem radioul cu noi şi un reportofon bun, aşa că o să scriu mai bine decît am scris vreodată. Dacă nu te grăbeşti cînd te înregistrezi, poți să-ți alegi foarte bine cuvintele pînă le nimereşti pe cele bune. Pot lucra încet şi pot să văd cuvintele atunci cînd le rostesc. Dacă-s greşite, le aud

1. Joc de cuvinte: on the rocks înseamnă „[băutură] cu cuburi de gheață", dar şi „pe stînci".

că-s greşite şi pot să le tot înlocuiesc pînă le nimeresc pe alea potrivite. Draga mea, din mai multe puncte de vedere, ne merge mai bine decît ne-am fi imaginat vreodată.

— O, Philip...

— Căcat, spuse. Intunericu-i doar întuneric. Nu e ca bezna adevărată. Pot să văd foarte bine pe dinăuntru, iar acum stau tot mai bine cu mintea şi încep să-mi amintesc şi să recuperez. Aşteaptă şi-ai să vezi. Nu mi-am amintit mai multe azi ?

— Iți aminteşti din ce în ce mai bine. Şi te întăreşti.

— Sînt puternic. Acum, dacă tu...

— Dacă eu, ce ?

— Ce-ar fi dac-ai pleca un timp ca să te mai odihneşti un pic şi să mai faci o schimbare față de toate astea ?

— Nu mă vrei lîngă tine ?

— Ba sigur că da, draga mea.

— Şi-atunci ce-s vorbele astea cu plecatu'? Ştiu că nu mă pricep să-ți port de grijă, dar pot face lucruri pe care alții nu le-ar putea face pentru tine şi, în plus, ne iubim. Mă iubeşti şi ştii asta iar noi ştim lucruri pe care nu le mai ştie nimeni altcineva.

— Facem lucruri minunate pe întuneric.

— Şi le-am făcut şi-n timpu' zilei.

— Ştii că prefer întunericul. Din anumite puncte de vedere, asta reprezintă o îmbunătățire.

— Nu minți prea mult. Nu-i nevoie să fii aşa de al dracu' de nobil.

— Auzi cum plouă. Cum e refluxul ?

— Apa s-a retras mult şi vîntul a împins-o şi mai în spate. Aproape că se poate merge pînă la Burano.

— Da, în afară de un singur loc, pe unde nu poți trece. Sînt multe păsări?

— Pescăruşi. Stau pe plajă şi cînd se înalță sînt purtați de vînt.

— Alte păsări de plajă nu-s ?

— Cîteva îşi caută de mîncare prin porțiunile alea de nisip care nu apar decît la reflux şi cînd se amestecă felu' ăsta de vînt.

— Crezi c-o să mai vină odată primăvara ?

— Nu ştiu. Dar nu pare, asta-i clar. Ți-ai terminat băutura ?

— Aproape. Tu de ce n-o bei pe-a ta?

— Trăgeam de ea. Dă-o peste cap, spuse ea. Nu era groaznic cînd nu puteai să bei?

— Nu, să ştii. Uite la ce mă gîndeam cînd ai coborît te-ai putea duce la Paris şi apoi la Londra, să te mai vezi şi tu cu lumea şi să te distrezi, iar cînd te-ai întoarce ar fi deja primăvară şi mi-ai putea povesti cum a fost.

— Nu.

— Cred că ar fi un lucru inteligent. Ştii bine că tîmpenîa asta-i o chestie a dracu' de lungă şi va trebui să învățăm să ne acomodăm amîndoi cu situația. Şi n-aş vrea să te epuizez. Ştii...

— Mi-ar plăcea să nu mai zici aşa de des „ştii".
— Vezi? Uite, asta-i una din chestiile despre care vorbeam. Aş putea învăța să vorbesc într-un fel care să fie mai puțin iritant. Cînd te-ai întoarce ai putea fi nebună după mine.
— Şi ce-ai face noaptea?
— Noaptea e uşor.
— Sînt sigură. Sînt sigură că te-ai învățat şi să dormi.
— O să mă-nvăț, îi spuse şi goli jumătate de pahar. Face parte din Marele Plan. Ştii că aşa trebuie făcute lucrurile. Dac-ai pleca şi te-ai distra, aş avea şi eu conştiința mai împăcată. Şi atunci, cînd aş fi împăcat cu mine pentru prima oară-n viața mea, aş putea dormi fără probleme. Aş lua o pernă care să reprezinte conştiința mea împăcată, aş îmbrățişa-o şi uite-aşa aş adormi. Dacă s-ar întîmpla să mă trezesc, m-aş gîndi la lucruri frumoase, vesele şi perverse. Sau aş lua nişte hotărîri demne de toată stima. Sau mi-aş aminti lucruri. Ştii, vreau să te distrezi...
— Te rog, nu mai zice „ştii".
— O să mă concentrez să nu mai zic aşa. E interzis, dar am uitat şi am zis. Oricum, n-aş vrea să fii doar un chne pentru orbi.

— Nu sînt şi tu ştii asta foarte bine. Şi, oricum, nu aşa i se zice.
— Ştiam. Vino, te-ar deranja să stai aici puțin?
Se aşează lingă el pe pat şi ascultară amîndoi ploaia bătînd în geam, iar el încerca să se abțină şi să nu-i pipăie fața frumoasă aşa cum fac orbii, însă nu era alt fel în care i-ar fi putut atinge chipul. O trase aproape şi-i sărută creştetul capului. „Trebuie să mai încerc în altă zi", se gîndi. „Nu trebuie să mă port prosteşte în ceea ce o priveşte. E atît de bine s-o ating şi o iubesc atît de mult şi i-am făcut atîta rău, încît acum trebuie să-nvăț să am multă grijă de ea în ce fel voi putea. Dacă mă gîndesc numai la ea, totul o să fie în regulă."
— N-o să mai zic întruna „ştii", îi spuse. Să-ncepem cu asta.
Ea clătină din cap şi el o simți cum tremură.
— Zi cît vrei, îi spuse şi-1 sărută.
— Nu plînge, te rog, comoara mea.
— Nu vreau să dormi cu vreo pernă nenorocită.
— N-o să fac asta. Nu cu orice nenorocită de pernă, „încetează", îşi spuse. „încetează imediat."
— Uite, tu, spuse el. Acu' o să coborîm să mîncăm de prînz la masa noastră veche de lîngă şemineu şi eu o să-ți vorbesc despre ce pisicuță minunată eşti şi ce pisicuțe norocoase sîntem amîndoi.
— Chiar sîntem.
— O s-o scoatem la capăt.
— Doar că nu vreau să fiu trimisă nicăieri.
— Nu te trimite nimeni nicăieri.
Dar în timp ce cobora scările, pipăind cu grijă fiecare treaptă şi ținîndu-se de balustradă se gîndi: „Trebuie s-o fac să plece, şi asta cît mai repede, fără însă s-o fac să sufere. Asta pentru că nu mă descurc prea bine la capitolu' ăsta. Poți fi sigur de asta. Şi ce altceva ai putea face? Nimic. N-ai ce face. Decît, poate, pe măsură ce trece timpul, să ajungi să te descurci mai bine".

Un tip de gaşcă

Orbul recunoştea după zgomotele lor toate aparatele din sala de jocuri. Nu ştiu cît a durat pînă să le-nvețe pe toate, dar trebuie să-i fi luat ceva timp, pentru că lua pe rînd toate cîrciumile. Dar lucra totuşi în două oraşe şi, după ce se întuneca, pleca de la The Flats şi o ținea aşa pînă în Jessup. Cînd auzea cîte o maşină venind se oprea pe marginea drumului, aşteptînd să îl ia şi pe el; uneori nu-1 lua, caz în care

mergea mai departe pe şoseaua înghețată. Depindea de cît de încărcate erau maşinile, şi mai conta şi dacă erau femei înăuntru, asta pentru că orbul mirosea destul de tare, mai ales iarna. Insă pînă la urmă oprea cineva, pentru că era totuşi un orb.
Toți îl ştiau şi-i ziceau Orbete, care în partea aia a țării reprezintă o poreclă drăguță pentru un orb, şi numele sălii în care-şi făcea meseria era The Pilot. Chiar lîngă ea mai era o sală, tot aşa, cu jocuri şi restaurant, şi ăsteia-i zicea The Index. Ambele purtau nume de munți şi erau la fel de bune, cu baruri ca-n vremurile de altădată şi cu jocuri care mergeau la fel de bine în amîndouă, doar că, poate, la The Pilot se mînca mai bine, deşi la The Index aveau o friptură mai bună. Şi-n plus, The Index era deschis toată noaptea şi-i găseai întotdeauna acolo pe clienții de dimineață din zori pînă la zece, băuturile erau gratis. Erau singurele locuri din Jessup şi n-ar fi fost nevoie să se zbată atît. Dar aşa se făceau lucrurile acolo.
Orbete prefera The Pilot probabil pentru că aici aparatele erau toate lipite de peretele din stînga, cum intrai.

Asta îl făcea să se simtă mai sigur pe sine decît la The Index, unde erau împrăştiate, pentru că era mai mult spațiu. în noaptea aceea era foarte frig şi, cînd intră, avea țurțuri agățați de mustață şi nişte pojghițe mici pe gene şi n-arăta prea bine. Pînă şi mirosul îi era înghețat, însă asta n-a ținut prea mult — cum a închis uşa, a şi început să se simtă. De obicei mi-era greu să mă uit la el, dar acum îl priveam atent, pentru că nu puteam înțelege cum de-a înghețat aşa de rău, din moment ce îl lua mereu cîte o maşină. în cele din urmă l-am întrebat:
— Orbete, cît ai mers pe jos?
— M-a dat jos Willie Sawyer mai înainte de podu' de peste calea ferată. Şi pînă s-ajung aici n-a mai trecut nici o maşină.
— De ce te-a dat jos ? îl întrebă cineva.
— Cică miros prea urît.
Cineva trase de minerul unui aparat şi Orbete începu să asculte atent la morişca aparatului. Nu ieşi nimic.
— Joacă cineva p-aici? mă întrebă.
— N-auzi ?
— N-aud nimic încă.
— Nu-i nici un tip, Orbete, şi e miercuri.
— Ştiu ce zi e azi. Nu te-apuca să-mi spui tu ce zi e. Orbete trecu pe lîngă aparate, pipăind în toate să
vadă dacă n-o fi uitat careva ceva monede. Normal că nu era nimic, însă asta era doar prima tură. Se-ntoarse la bar şi Al Chaney îl întrebă dacă vrea ceva de băut.
— Nu, spuse Orbete. Tre' să am grijă pe şoselele astea.
— Ce vrei să zici cu „şoselele astea" ? îl întrebă cineva. Nu mergi decît pe o şosea de-aici pînă la The Flats.
— Am umblat pe multe şosele. Şi-n orice clipă s-ar putea să trebuiască să mă car şi să merg pe şi mai multe.
Cineva dădu lovitura la un aparat, dar nu era cine ştie ce cîştig. Dar Orbete se duse oricum lingă aparat. Era unul care mergea cu fise de douăşcinci şi tînărul care juca îi dădu o fisă cam în silă. Orbete o pipăi înainte s-o bage-n buzunar.

— Mulțumesc, îi spuse. N-o să-ți pară rău pentru ea.
— Mă bucur s-aud asta, îi răspunse tînărul şi băgă altă fisă-n aparat.
Trase din nou şi de data asta cîştigă destul de bine şi, îngropîndu-şi mîna-n fise, îi mai dădu una lui Orbete.
— Mulțumesc, îi spuse Orbete. Te descurci de minune.

— Asta-i noaptea mea, spuse tînărul care juca.
— Noaptea ta e noaptea mea, îi răspunse Orbete, iar tînărul continuă să joace, dar nu-i mai ieşea nimic şi Orbete putea aşa de tare, cum stătea lîngă el, şi arăta atît de rău, încît în cele din urmă băiatul renunță să mai joace şi veni la bar.
Orbete îl făcuse să plece, însă el n-avea cum să-şi dea seama de asta, pentru că tipu' nu spusese nimic; aşa că mai făcu o tură pe lîngă aparate şi apoi rămase-n picioare, aşteptînd ca altcineva să intre şi să vină la aparat.
La ruletă nu era nici o mişcare, şi nici la zaruri, iar la masa de pocher erau doar împătimiți care-şi luau banii unii altora. Era o seară liniştită din mijlocul săptămînii şi nu se-ntîmpla nimic interesant. In afară de ce se mai petrecea pe la bar, nu se cheltuia nimic în The Pilot. Dar era plăcut să stai la bar, şi-n general atmosfera fusese plăcută pînă să intre Orbete. Acum toți începuseră să se gîndească că mai bine s-ar muta alături, la The Index, sau s-ar duce acasă.
— Tu ce vrei, Tom? mă-ntrebă barmanul, pe care-1 chema Frank. Asta-i din partea casei.
— Mă gîndeam s-o întind.
— Păi atunci mai bea una înainte să pleci.
— Tot aia, atunci.
Frank îl întrebă şi pe băiatul cu haine tipice de Oregon şi pălărie neagră, care era proaspăt ras şi avea fața roşie de parc-ar fi fost arsă de ninsoare, ce vrea, şi el ceru acelaşi lucru. Era whisky Old Forester.
I-am făcut un semn din cap şi mi-am ridicat paharul, după care am luat amîndoi cîte-o gură. Orbete stătea la capătul aparatelor. Bănuiesc că-şi spunea că nu mai intră

nimeni dacă-1 vede la uşă. Şi asta nu pentru că tipu' şi-ar fi dat seama că-i ceva în neregulă cu el.
— Cum de şi-a pierdut vederea bărbatul ăla ? mă-ntrebă tînărul.
— într-o bătaie, îi răspunse Frank.
— Eu habar n-am, răspunsei şi eu.
— Asta, să se bată ? spuse străinul clătinînd din cap.
— Da, răspunse Frank. Şi vocea aia-naltă tot de-acolo i se trage. Spune-i şi tu, Tom.
— Eu n-am auzit de-aşa ceva.
— Nu. Nici n-aveai cum. Sigur că nu. Cre' că tu nu erai p-aici atuncea. Domne, era o noapte cam la fel de rece ca asta. Poate că era chiar şi mai frig. Şi să ştii c-a fost o bătaie scurtă. Eu n-am prins-o de la început. Şi-odată îi văd că ies de la The Index bătîndu-se. Era Blackie, adică Orbete, şi mai era băiatu' ăstălalt, Willie Sawyer şi se pocneau şi-şi băgau scurte cu genunchii şi se muşcau, şi-odată văd că unu' din ochii lui Blackie îi atîrna aşa, pe obraz. Se băteau pe gheața de pe şosea, între nămeți, şi n-aveau lumină decît de la The Index şi d-aicea, şi Hollis Sands stătea chiar în spatele lui Willie Sawyer, care încerca să-i bage lu' ăsta şurubelnița-n ochi, şi striga: „Muşcă-1! Smulge-1 cu dinții, ca pe-un strugure!". Blackie îl muşca pe Willie Sawyer de față şi-i prinsese o scurtă bună pe care a smuls-o dintr-o smucitură şi pe urmă i-a mai prins aşa o scurtă, şi acum căzuseră deja pe gheață şi Willie Sawyer îl tot împungea cu şurubelnița, ca să-1 facă să-i dea drumu', şi deodată Blackie a scos un urlet cum n-ai mai auzit vreodată. Mai rău decît atunci cînd tai un vier.
Orbete venise-n spatele nostru şi cînd i-am prins mirosul ne-am întors către el.
— Muşcă-1 ca pe-un strugure, spuse cu vocea sa înaltă şi cu fața spre noi, dînd din cap. Şi gata cu ochiu' stîng. De celălalt s-a ocupat fără să mai aibă nevoie de

sfaturi. Şi pe urmă, cînd nu mai puteam să văd, m-a jucat în picioare. Asta a fost partea mai urîtă.

Se bătu singur pe umăr.
— Ştiam să mă bat pe-atunci. Da' mi-a scos ochiu' pînă să-mi dau seama ce sentîmplă. A avut noroc cînd a băgat şurubelniţa aia. Ei, spuse Orbete fără ranchiună, şi aşa s-a cam terminat cu bătăile mele.
— Dă-i ceva de băut lui Blackie, i-am spus lui Frank.
— Pe mine mă cheamă Orbete, Tom. Mi-am cîştigat numele ăsta. Ai văzut şi tu că mi l-am cîştigat. Şi acelaşi tip m-a dat azi jos din maşină. Ala de mi-a muşcat ochiu'. Nu ne-am împăcat niciodată.
— Da' tu ce i-ai făcut? întrebă străinul.
— Ei, o să-1 vezi tu pe-aici, spuse Orbete. O să-1 recunoşti cînd ai să-1 vezi. Prefer să nu-ţi spun, să fie o surpriză.
— N-ai vrea să-1 vezi, i-am spus străinului.
— Ştii, ăsta-i unu' dintre motivele pentru care mi-aş dori să văd din nou. Mi-ar plăcea să mă uit bine de tot la faţa lui, spuse Orbete.
— Ştii cum arată. L-ai pipăit odată, îi zise Frank.
— Şi-n seara asta l-am pipăit din nou, spuse Orbete cu veselie. De-aia m-a dat jos din maşină. N-are deloc simţu' umorului. I-am zis că pe frigu' ăsta ar trebui să sencotoşmăneze, ca să nu-i îngheţe faţa pe dedesubt. Nici măcar nu i s-a părut haios. Ştiţi, Willie Sawyer ăla n-o să fie niciodată un tip de gaşcă.
— Blackie, uite una din partea casei. Nu pot să te duc acasă, că eu stau puţin mai jos. Da' poţi să dormi la mine, în spate.
— Eşti foarte generos, Frank. Da' nu-mi mai zice Blackie. Nu mai sînt Blackie. Pe mine mă cheamă Orbete.
— Hai, ia şi bea, Orbete.
— Desigur, domnule, spuse Orbete.
îşi întinse mîna, apucă paharul şi-1 ridică spre fiecare dintre noi, fără să greşească.
— Aşa-i cu Willie Sawyer. Probabil că acu' stă singur în casă. Willie Sawyer ăsta habar n-are să se distreze.

Iubitorii de vară

La jumătatea drumului plin de pietricele dintre oraşul Hortons Bay şi lac era un izvor. Apa trecea printr-o conductă îngropată, apoi se scurgea prin gura crăpată a ţevii, traversa un cîmp cu mentă de la marginea drumului şi se vărsa-n mlaştină. Stînd în întuneric, Nick îşi băgă mîna-n apa izvorului, dar nu putu s-o ţină acolo, pentru că era prea rece. Simţi pe degete trîmbele de nisip înălţate de pe fundul izvorului. „Aş vrea să pot intra cu totul în apă. Precis că asta m-ar face bine", se gîndi Nick. îşi scoase braţul din apă şi se aşează pe marginea drumului. Era o noapte călduroasă.
în josul străzii, printre copaci, se vedea casa albă a familiei Bean, suspendată pe stîlpi deasupra apei. Nu voia să se ducă la doc. Erau toţi acolo, înotau. Nu voia s-o vadă pe Kate cu Odgar pe lîngă ea. îi vedea maşina parcată pe stradă, puţin mai jos de depozit. Odgar şi Kate erau acolo. Odgar, care avea o privire de peşte de cîte ori se uita la Kate. Odgar ăsta — oare chiar n-avea habar de nimic? Kate nici măcar n-avea de gînd să se mărite cu el. Nu s-ar mărita niciodată cu cineva care să nu-i fie pe plac. Şi dacă tipii încercau să-i fie pe plac, se închidea în sine şi se ţinea tare, alunecîndu-le printre degete. El ştia cum s-o facă fericită. în loc să se strîngă tare în ea şi să-i alunece, ea i se deschidea încetişor, se relaxa, se înmuia şi era uşor de cuprins în braţe. Odgar credea că iubirea face ca lucrurile astea să fie posibile. Ochii i se făceau ca de peşte şi i se înroşeau la colţul pleoapei. Ea nu-i suporta atingerea. Puteai vedea asta în

ochii lui. Şi apoi, Odgar ar fi vrut să fie prieteni ca-ntotdeauna. Să se joace-n nisip. Să deseneze-n noroi. Să facă excursii de-o zi cu barca, iar Kate să poarte mereu costumul ei de baie. Şi Odgar s-o privească.
Odgar avea treişdoi de ani şi fusese operat de tromboflebită de două ori. Era urît şi tuturor li se părea că are o faţă simpatică. Odgar nu reuşea să marcheze şi asta ajunsese să însemne totul pentru el. Cu fiecare vară care trecea era tot mai afectat de chestia asta. Ţi se făcea milă. Odgar era cît se poate de amabil şi drăguţ. Fusese mai drăguţ cu Nick decît oricine altcineva. Acum, Nick ar fi putut marca dac-ar fi vrut. „Odgar s-ar omorî dac-ar şti", se gîndi Nick. „Mă-ntreb ce metodă ar alege". Nu şi-1 putea imagina pe Odgar mort. Probabil că n-ar face-o. Şi totuşi, oamenii fac asta. Şi nu numai din dragoste. Odgar credea că doar dragostea l-ar scoate la mal. Şi Dumnezeu ştie că Odgar o iubea la nebunie. Era vorba despre plăcere, să-ţi placă trupul, să introduci trupul în ecuaţie, să duci muncă de convingere şi să-ţi asumi riscuri, să nu te temi niciodată, să intuieşti dorinţele celuilalt şi să iei mereu, să nu ceri niciodată, era despre blîndeţe şi plăcere, să faci plăcere şi să aduci fericire, să glumeşti şi să-i faci pe oameni să nu le fie teamă. Şi după aia să faci totu' bine. Nu era legat de dragoste. Să iubeşti era ceva înspăimîntător. El, Nicholas Adams, putea să aibă ce voia, pentru că avea ceva în el. Poate că n-o să ţină. Poate că o să piardă acel ceva. Ar fi vrut să i-1 dea lui Odgar, să-i spună cum e să fii aşa. Insă n-ai cum să-i spui nimănui nimic despre nimic. Şi mai ales lui Odgar. Nu, nu lui Odgar în mod special. Oricui, de oriunde. Asta fusese dintotdeauna prima lui greşeală, că vorbea prea mult. Pierduse multe cu vorbitu' ăsta. Dar trebuia să existe ceva, vreo metodă prin care să rezolvi şi virginele de la Princeton, Yale sau Harvard. De ce nu găseai nici o virgină în universităţile de stat? Poate pentru că astea erau mixte. Tipii cunoşteau fete puse pe măritat, ele le dădeau o mînă de ajutor şi în cele din urmă se căsătoreau.

Dar ce-o să se aleagă de tipii ăştia ca Odgar, Harvey, Mike şi tot restu'? Nu ştia. Nu trăise îndeajuns pentru asta. Ei erau cei mai buni oameni din lume. Ce-o să se întîmple cu ei ? De unde dracu' să ştie el ? Cum dracu' să scrie ca Hardy sau ca Hamsun, cînd experienţa lui de viaţă era de zece ani? N-avea cum. Trebuia s-aştepte pînă pe la cincizeci.
Ingenunche în întuneric şi bău o gură de apă din izvor. Se simţea bine. Ştia că o să fie un mare scriitor. El ştia unele lucruri, iar ei n-aveau cum să-1 rănească. Nimeni nu putea să-1 rănească. Atîta că nu ştia încă îndeajuns de multe lucruri. Dar o să vină şi restul. Ştia el. Apa era rece şi-i provocase o durere-n ochi. Luase o gură prea mare. Ca şi cu îngheţata. Aşa se întîmplă cînd bei cu nasu' băgat în apă. Mai bine s-ar duce şi el să înoate. Nu era bine să stea pe gînduri. Odată ce începea, pe urmă o ţinea tot aşa. O luă în josul străzii, trecu de maşină şi de depozitul mare din stînga, de unde se încărcau toamna pe vase merele şi cartofii, trecu de casa vopsită-n alb a familiei Bean, unde mai dansau uneori la lumina felinarelor, pe podeaua din lemn tare, şi ajunse la doc, unde lumea ieşise să înoate.
Erau cu toţii la celălalt capăt al docului. In timp ce mergea pe scîndurile negeluite, înălţate mult deasupra apei, auzi cum trambulina lungă scîrţîie de două ori în semn de protest, şi apoi o bufnitură-n apă. Valurile mici se ciocneau de piloni. „Ăsta tre' să fi fost Untură", se gîndi. Kate ieşi din apă ca o focă şi se prinse de scară.
— A venit Wemedge, strigă către ceilalţi. Hai în apă, Wemedge. E minunată.
— Salut, Wemedge, spuse Odgar. Doamne, ce bună-i.

— Unde-i Wemedge ? se auzi glasul lui Untură, care înota în larg.
— Tipu' ăsta, Wemedge, e unu' din ăia care nu înoată ? se auzi şi vocea joasă, de bas, a lui Bill.
Nick se simţea bine. Era haios să se strige aşa la tine. îşi scoase încălţările din pînză, îşi trase cămaşa peste

cap şi scăpă de pantaloni. Sub tălpile goale simţea nisipul de pe scînduri. Alergă foarte repede pe scîndura flexibilă a trambulinei, apoi degetele de la picioare i se îndoiră pe muchia de la capătul ei, se încorda şi sparse catifelat suprafaţa apei, scufundîndu-se fără să ştie la ce adîncime. Luase o gură mare de aer cînd pornise şi acum se scufunda tot mai adînc, ţinîndu-şi spatele arcuit şi picioarele drepte. Apoi era din nou la suprafaţă şi plutea cu faţa în jos. Se întoarse pe spate şi-şi deschise ochii. N-avea nici o treabă cu înotatul, îi plăcea doar să sară, să se scufunde, să fie sub apă.
— Cum e, Wemedge ? Untură era chiar în spatele lui.
— Caldă ca pişatu'.
Respiră adînc, îşi prinse gleznele în mîini, ducîndu-şi genunchii sub bărbie, şi se scufundă încet. La suprafaţă apa era caldă, dar ajunse rapid unde era răcoroasă şi apoi rece. Pe măsură ce se apropia de fund, devenea chiar rece. Nick pluti încetişor şi atinse fundul apei. Era nămolos şi nu-i plăcu să simtă asta cu degetele de la picioare cînd se descolăci, aşa că se împinse tare ca să iasă la suprafaţă şi să ia o gură de aer. Era ciudat să ieşi de sub apă şi să te trezeşti în întuneric. Nick se odihni, bătînd leneş apa cu mîinile şi picioarele. Odgar şi Kate stăteau de vorbă pe doc.
— Cari, ai înotat vreodată într-o mare fosforescentă?
— Nu.
Vocea lui Odgar suna fals cînd vorbea cu Kate.
„Am putea să ne frecăm cu beţe de chibrit pe tot corpul", gîndi Nick. Respiră adînc, îşi trase genunchii, se strînse puternic şi se scufundă, de data asta ţinîndu-şi ochii deschişi. Se scufunda încet, la început pe o parte şi apoi cu capul înainte. Nu era bine aşa. Nu vedea nimic sub apă din cauza întunericului. Făcuse bine prima oară, cînd se scufundase cu ochii închişi. Ce ciudate mai erau şi reacţiile astea. Şi totuşi nu erau mereu cele bune. De data asta nu se mai lăsă pînă la fund, ci se îndreptă şi

înotă pînă aproape de apa caldă de la suprafaţă, trecînd de porţiunea unde era răcoroasă. Ciudat, ce haios era să înoţi pe sub apă şi ce plictisitor să înoţi la suprafaţă. In ocean, da, e haios să înoţi la suprafaţă. Acolo te ţine apa. Da' ai şi gustul ăla sărat, care-ţi face sete. Apa proaspătă de lac e mai bună. Exact cum e acum, în noaptea asta călduroasă. Ieşi chiar sub marginea docului şi urcă pe scară.
— O, Wemedge, spuse Kate, fă o săritură, nu vrei? Una ca lumea.
Stăteau cu spatele sprijinit de un stîlp.
— Una fără zgomot, Wemedge, îi spuse Odgar.
— Bine.
Şiroind de apă, Nick se duse către marginea trambulinei, repetîndu-şi în minte săritura. Două siluete negre în întuneric, stînd la capătul celălalt al trambulinei, Odgar şi Kate îl priviră cum se balansează şi apoi îşi face săritura pe care o învăţase urmărind o vidră. In apă, în timp ce se-ndrepta spre suprafaţă, Nick se gîndi: „Doamne, dac-aş fi cu Kate aici". Sparse în grabă suprafaţa, simţind că are apă-n ochi şi în urechi. Probabil că încercase să respire cînd era încă dedesubt.

— A fost perfect. Absolut fără greşeală, îi strigă Kate de pe doc.
Nick se cățără pe scară.
— Unde-s băieții ?
— înoată în larg, tocmai în golf, îi răspunse Odgar. Nick se aşează lîngă ei pe doc. îi auzea pe Untură şi pe
Bill cum înoată departe, în întuneric.
— Eşti un săritor minunat, Wemedge, îi spuse Kate atingîndu-i spinarea cu talpa goală.
Nick se încorda cînd o simți.
— Ba nu-s.
— Eşti o minunăție, Wemedge, îi spuse şi Odgar.
— Neeaa...
Se gîndea, se gîndea dacă-i posibil să fii cu cineva sub apă putea să stea pe fundul apei şi să-şi țină respirația

trei minute şi după aia ar putea ieşi împreună la suprafață, ar lua o gură de aer şi s-ar scufunda e uşor să te scufunzi dacă ştii cum s-o faci. Odată, ca să se dea mare, se scufundase şi băuse o sticlă cu lapte, după care decojise şi mîncase o banană, însă ar fi fost nevoie de greutăți, ca să îl țină la fundul apei — dac-ar fi fost un inel pe fund, ceva prin care să-şi poată trece brațul, era sigur c-ar fi putut s-o facă. Doamne, cum ar fi, da' nu puteai să găseşti aşa o fată totuşi, o fată n-ar reuşi să facă treaba asta, ar înghiți apă Kate s-ar îneca, nu era prea bună la scufundat ; i-ar fi plăcut să existe aşa o fată, poate că o s-o găsească, dar probabil că nu, în afară de el nu mai era nimeni care să se descurce atît de bine sub apă. înotătorii, pe dracu', înotătorii-s nişte împiedicați, nimeni nu cunoaşte apa mai bine ca el; în Evanston e un tip care poate să-şi țină respirația şase minute, da' ăla-i nebun. Şi-ar fi dorit să fie peşte, ba nu, nu-şi dorea asta. începu să rîdă.
— Zi-mi şi mie bancu', Wemedge, spuse Odgar cu vocea lui răguşită, vocea aia pe care o avea cînd era lîngă Kate.
— Mi-ar plăcea să fiu un peşte.
— Bună gluma, spuse Odgar.
— Sigur că da, răspunse Nick.
— Nu fi de căcat, Wemedge, îi zise Kate.
— Ție ți-ar plăcea să fii peşte, Butstein ? spuse, întinzîndu-se pe scînduri cu spatele la ei.
— Nu, răspunse Kate. Nu-n seara asta. Nick îşi împinse spatele în talpa ei.
— Odgar, ție ce animal ți-ar plăcea să fii ?
— J. P. Morgan1, răspunse Odgar.
— Eşti drăguț, Odgar, spuse Kate. Nick simți cum Odgar se îmbujorează.
— Mie mi-ar plăcea să fiu Wemedge, spuse Kate.
1. John Pierpont Morgan (1837-1913) — bancher şi mare filantrop american, fondator al General Electric. A fost unul dintre cei mai bogați oameni din lume.

— Păi poți să fii doamna Wemedge, zise Odgar.
— N-o să fie nici o doamnă Wemedge, interveni Nick. îşi încorda muşchii spatelui. Kate îşi întinsese ambele
picioare pe spinarea lui, de parcă şi le-ar fi sprijinit pe un buştean în fața focului.
— Nu fi aşa de sigur, spuse Odgar.
— Ba-s foarte sigur. Eu o să mă-nsor cu o sirenă.
— Păi, atunci ea ar fi doamna Wemedge, se băgă Kate.
— Ba n-ar fi. Nu i-aş da voie.

— Cum ai putea s-o-mpiedici ?
— Aş şti eu. Doar să-ncerce şi vede ea.
— Sirenele nu se mărită.
— Uite, cu asta n-aş avea nici o problemă, spuse Nick.
— Ți-ai lua-o cu legea Mann1, spuse Odgar.
— Păi n-am depăşi limita de patru mile. Ne-am lua mîncare de la contrabandişti. Odgar, dacă ți-ai face rost de un costum de scafandru, ai putea să ne faci cîte o vizită. Poți s-o aduci şi pe Butstein dacă vrea să vină. Ne găsiți în fiecare joi după-amiaza.
— Ce facem mhne ? întrebă Odgar şi vocea îi era din nou răguşită, vocea de lingă Kate.
— Pe dracu', lasă mhne. Hai să vorbim de sirena mea.
— Nu, am terminat cu sirena ta.
— Bine, spuse Nick. Păi, tu vorbeşte cu Odgar atunci. Eu o să mă gîndesc la ea.
— Wemedge, eşti imoral. Eşti dezgustător de imoral.
— Ba nu sînt. Sînt sincer.
Apoi, stînd întins, cu ochii închişi, le mai spuse:
— Nu mă deranjați. Mă gîndesc la ea.
Odgar şi Kate continuau să vorbească, dar el nu-i mai auzea. Stătea întins fără să se mai gîndească la nimic şi era fericit.
1. Lege adoptată în 1910, prin care era menită descurajarea traficului de persoane şi a prostituției, prin interzicerea mutării unei femei dintr-un stat în altul în „scopuri imorale".

Bill şi cu Untură ieşiseră din apă mai în josul malului, se duseseră la maşină şi o aduseseră pe doc. Nick se ridică şi se îmbrăcă. Bill şi Untură stăteau în față, obosiți după atîta înotat. Nick intră în spate, cu Kate şi cu Odgar. Se întinseră pe banchetă. Bill urcă dealul turînd tare motorul şi apoi intră pe drumul principal. Ajunşi pe şosea, Nick vedea farurile altor maşini care veneau din față, le pierdea din vedere, apoi era orbit de ele cînd urcau dealul, clipea des cînd se apropiau şi apoi se pierdeau încet în întuneric după ce Bill le depăşea. Şoseaua era înaltă, şerpuind pe lingă malul rîului. Maşinile mari din Charlevoix, maşini de bogătani care stăteau pe bancheta din spatele şoferului, veneau din față, ocupînd tot drumul şi fără să-şi reducă farurile. Treceau ca nişte trenuri. Bill îşi aprindea farurile spre maşinile parcate de-a lungul drumului, între copaci, făcîndu-i pe ocupanți să-şi schimbe pozițiile. Nimeni nu-1 depăşise din spate pe Bill, deşi un far li se tot jucase pe cefe o vreme, pînă ce Bill se trăsese într-o parte. încetini, apoi întoarse brusc pe drumul nisipos care trecea printre livezi şi ajungea la fermă. Acum maşina trecea încet printre livezi. Kate îşi apropie buzele de urechea lui Nick:
— Cam într-o oră, Wemedge.
Nick îşi lipi tare coapsa de a ei. Ajunsă în vîrful dealului, deasupra livezilor, maşina întoarse şi trase în fața casei.
— Mătuşa doarme. Nu faceți zgomot, spuse Kate.
— Noapte bună, băieți, şopti Bill. Trecem să vă luăm dimineață.
— Noapte bună, Smith, răspunse în şoaptă Untură. Noapte bună, Butstein.
— Noapte bună, Untură, zise Kate. Odgar rămînea la casă.
— Noapte bună, băieți, spuse Nick. Ne vedem, Morgen.
— Noapte bună, Wemedge, îi spuse Odgar de pe verandă.

Nick şi cu Untură o luară pe drum şi intrară în livadă. Nick îşi luă un măr dintr-unul din pomii Ducesei. Nu era copt, însă el sugea zeama acidă după ce muşca şi scuipa fructul.
— Da' ştiu c-ai înotat ceva cu Pasăre.
— Nu aşa mult, răspunse Untură.
Ieşiră din livadă şi, după ce trecură de căsuța poştală, ajunseră pe şosea. In locul în care aceasta trecea peste pîrîu se formase o ceață rece. Nick se opri pe pod.
— Haide, Wemedge.
— Bine.
Urcară dealul pînă unde şoseaua făcea o curbă prin pilcul de copaci dimprejurul bisericii. Nu era nici o lumină aprinsă în toate casele pe lîngă care trecură. Hortons Bay dormea. Nu trecuse nici o maşină.
— încă n-am chef să mă bag în pat, spuse Nick.
— Vrei să ne plimbăm ?
— Nu, Untură, stai liniştit.
— Bine.
— Te conduc pînă la cabană.
Descuiară poarta şi intrară în bucătărie. Nick deschise frigiderul şi se uită ce-i prin el.
— Vrei ceva de-aici, Untură?
— O bucată de plăcintă.
— Şi eu, spuse Nick.
înveli în celofan nişte pui prăjit şi vreo două felii de plăcintă cu cireşe.
— O să iau astea cu mine, spuse.
Untură bău un urcior de apă ca să alunece mai bine plăcinta.
— Untură, dacă vrei să citeşti ceva caută în camera mea. Untură se uita la picnicul pe care-1 pregătise Nick.
— Nu fi tîmpit, Wemedge.
— Bine, Untură.
— Bine. Numai nu fi tîmpit.
Untură deschise poarta şi o luă peste pajişte spre cabană. Nick stinse lumina şi ieşi, închizînd poarta în

urma sa. învelise mîncarea într-un ziar. Trecu prin iarba udă, sări gardul şi, mergînd pe sub ulmii mari, o luă pe strada care ducea în oraş. Trecu de cutiile poştale R.F.D. de la intersecție şi dădu în şoseaua care ducea spre Charlevoix. După ce trecu pîrîul o tăie peste un cîmp, înconjură o livadă, ținîndu-şi drumul pe marginea unui luminiş şi apoi, după ce sări gardul de lîngă calea ferată, intră în pădure. în mijlocul pădurii erau patru bucinişi care crescuseră foarte aproape unul de celălalt. Acele de pin acoperiseră pămîntul uscat ca un covor moale. Copacii din pădure nu fuseseră tăiați niciodată şi pămîntul de sub ei era uscat, cald şi fără tufe. Nick lăsă mîncarea la rădăcina unui buciniş, se întinse şi aşteptă. O văzu pe Kate venind printre copaci, dar nu se mişcă. Ea nu-1 văzuse şi se opri pentru o clipă, strîngînd în brațe două pături. în întuneric, păturile o făceau să arate de parcă ar fi fost gravidă şi ar fi avut o burtă uriaşă. Nick fu şocat, însă după aia i se păru haios.
— Sal', Butstein, spuse. Ea scăpă păturile pe jos.
— Of, Wemedge. Nu trebuia să mă sperii aşa. Mă temeam că n-o să vii.
— Draga de Butstein, spuse Nick.
O strînse tare-n brațe, simțindu-i trupul lipit de al său, corpul ei dulce atît de aproape de al său. Ea se lipi şi mai tare de el.
— Te iubesc aşa de mult, Wemedge.

— Draga mea, drăguța de Butstein. întinseră păturile şi Kate le netezi.
— A fost foarte riscant să iau păturile.
— Ştiu. Hai să ne dezbrăcăm.
— O, Wemedge.
— E mai haios aşa.
Se aşezară pe pături şi se dezbrăcară. Lui Nick îi era puțin jenă să stea aşa.
— Wemedge, îți place cum arăt fără haine?
— Doamne, hai să ne-nvelim odată.

Se băgară între păturile aspre. Se simțea fierbinte cum se lipea de trupul ei răcoros, vînîndu-1, şi apoi totul fu bine.
— E bine ?
Drept răspuns, Kate se lipi de el cu totul.
— Te simți bine ?
— O, Wemedge. Atît de mult voiam asta. Aveam atîta nevoie.
Stăteau întinşi între pături. Wemedge îşi lăsă capul în jos, îi atinse gîtul cu nasul, pe care-1 duse apoi între sîni. Era ca şi cum ar fi apăsat clapele unui pian.
— Miroşi atît de proaspăt, spuse el.
Ii atinse încet cu buzele unul din sînii mici. Acesta prinse viață între buzele sale, sub limba care apăsa uşor. Era copleşit de sentimentul care îi revenea şi, lăsîndu-şi mîinile în jos, o întoarse pe Kate invers. Se lăsă în jos şi ea se cuibări aproape. Se împinse tare în abdomenul lui. Se simțea minunat acolo. El începu să caute şi totul era puțin bizar, apoi găsi ce voia. îi prinse sînii în mîini şi o trase mai aproape. O sărută apăsat pe spate. Kate îşi lăsă capul în jos.
— îți place aşa ?
— La nebunie. La nebunie. La nebunie. O, Wemedge, haide. Haide, te rog. Vino, vino. Te rog, Wemedge. Te rog, Wemedge, te rog.
— Acum, gata, spuse Nick.
Deodată începuse să simtă asprimea păturii pe trupul său gol.
— N-am fost bună, Wemedge ?
— Ba nu, ai fost bună.
Mintea începuse să-i lucreze şi totul era foarte limpede. Vedea totul cît se poate de clar.
— Mi-e foame, spuse.
— Aş vrea să putem dormi aici toată noaptea, spuse Kate cuibărindu-se lîngă el.
— Ar fi nemaipomenit. Dar nu se poate. Trebuie să ne întoarcem acasă.

— Nu vreau să plec.
Nick se ridică, simțind adierea vîntului pe trup. îşi trase cămaşa şi se simți bine aşa, îmbrăcat. îşi puse pantalonii şi pantofii din pînză.
— Bîlbîilă, trebuie să te îmbraci.
Ea stătea întinsă, cu păturile trase peste cap.
— O clipă doar.
Nick luă pachetul cu mîncare. II deschise.
— Haide, Bîlbîilă, îmbracă-te.
— Nu vreau. O să dorm aici toată noaptea. Apoi se ridică-n capul oaselor: Wemedge, dă-mi hainele.
Nick i le dădu.
— Tocmai mi-a venit o idee. Dacă dorm aici, n-o să creadă decît că-s o idioată care şi-a adus păturile cu ea ca să doarmă-n pădure, aşa că n-o să fie nici o problemă.
— N-o să dormi bine.

— Dacă nu mi-e bine mă duc acasă.
— Să mîncăm înainte să plec.
— Stai să mă îmbrac.
Mîncară împreună puiul şi apoi cîte o felie de plăcintă.
Nick se ridică, apoi se aşează-n genunchi şi o sărută.
Trecu prin iarba udă şi apoi urcă spre camera sa, păşind cu grijă ca să nu scîrţîie podeaua. Era bine să fie în pat, pe cearşaf, să se întindă cît e de lung şi să-şi cufunde capul în pernă. Bine în pat, confortabil, fericit, mîine pescuit, se rugă aşa cum se ruga întotdeauna, atunci cînd nu uita, pentru familie, pentru el, să devină un mare scriitor, pentru Kate, pentru băieţi, pentru Odgar, pentru un pescuit norocos, bietu' Odgar, bietu' Odgar, doarme acolo, în căsuţă, poate nu pescuit, poate nu dormit toată noaptea. Şi totuşi, n-aveai ce-i face, nu era nimic de făcut.
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
1 HI
Publicată iniţial în ciclul de povestiri ce-l au ca protagonist pe Nick Adams, această povestire a rămas neterminată.
Ultimul loc bun
— "\Tickie, îi spuse sora sa, ascultă ce-ţi zic, Nickie. X N — Nu vreau s-aud nimic.
Se uita în fundul izvorului, acolo unde bulbucii de apă aruncau trîmbe de nisip. Pe un băţ care se despărţea în două la un capăt şi fusese înfipt în pietrişul de la mal era fixată o ceaşcă de tinichea, şi Nick se uita la ceaşcă şi la izvorul care se umfla şi apoi curgea lin în albia sa pietroasă, de-a lungul şoselei.
Putea să vadă bine în ambele direcţii se uită în sus, pe deal, şi apoi în jos, unde erau docul şi lacul, promontoriul împădurit care traversa golful în spatele căruia se deschidea lacul, pe apele căruia se puteau vedea şepcile albe ale celor care navigau. Stătea sprijinit de un cedru mare şi-n spatele său se întindea un crîng des de cedri crescuţi din mlaştină. Soră-sa stătea lîngă el pe nişte muşchi şi-şi pusese braţul pe după umărul lui.
— Te aşteaptă să vii la masă. Sînt doi. Au venit cu o birjă şi au întrebat unde eşti.
— Le-a zis careva ?
— Păi în afară de mine nu ştia nimeni. Ai prins ceva, Nickie ?
— Douăşase.
— Sînt mari ?
— Exact cum îi vor oamenii.
— O, Nick, ce-aş vrea să nu-i vinzi...
— îmi dă un dolar pe juma' de kil.

Sora lui era bronzată puternic şi avea ochii căprui închis şi părul şaten, cu şuviţe blonde, de la soare. Ea şi cu Nick se iubeau mult şi nu le păsa de ceilalţi. Se gîndeau mereu la restul familiei ca fiind ceilalţi.
— Au aflat totul, Nickie. Au zis că vor să te dea drept exemplu şi să te trimită la şcoala de corecţie.
— Nu pot dovedi decît un singur lucru. Da', oricum, cred c-ar fi mai bine să dispar o vreme.
— Pot să vin cu tine ?
— Nu. îmi pare rău, Piticot. Cîţi bani avem ?
— Paişpe dolari şi şaişcinci de cenţi. îi am la mine.
— Au mai zis şi altceva ?
— Nu. Decît că o să te-aştepte pînă te întorci.
— Mama o să se plictisească să le tot dea de mîncare.
— Le-a dat deja de prînz.
— Şi ce mai făceau ?

— Stăteau doar, pe verandă. I-au spus lu' mama să le dea carabina ta, dar eu o ascunsesem deja în magazie, de cînd i-am văzut la poartă.
— Te aşteptai să vină?
— Da. Tu nu?
— Ba cam da. Mai dă-i dracu'.
— Să-i ia dracu' şi din partea mea. Nu-s destul de mare ca să pot merge cu tine? Doar am ascuns carabina. Şi am mai adus şi banii.
— Mi-aş face griji pentru tine. Nici măcar nu ştiu unde-o să mă duc.
— Ba sigur că ştii.
— Dacă-am pleca amîndoi ne-ar căuta mai cu suflet. Un băiat şi o fată ies în evidență.
— M-aş deghiza-n băiat. Oricum mereu am vrut să fiu băiat. Nu şi-ar da nimeni seama, dacă m-aş tunde.
— Nu, asta aşa e.
— Hai să ne gîndim la ceva ca lumea. Te rog, Nick, te rog. Te-aş ajuta la multe lucruri şi, oricum, fără mine te-ai simți singur. Nu-i aşa?

— încep să mă simt singur chiar şi acum, cînd mă gîndesc să plec de lingă tine.
— Păi vezi? Şi s-ar putea să fie nevoie să lipsim ani întregi. Cine ştie? Ia-mă şi pe mine, Nickie. Te rog, ia-mă cu tine.
îl sărută şi se agață de el cu ambele brațe. Nick Adams o privi şi încercă să-şi pună gîndurile-n ordine. Era greu. Dar n-avea de ales.
— N-ar trebui să te iau cu mine. Dar, pe de altă parte, nici chestiile alea n-ar fi trebuit să le fac. Te iau. Dar poate doar pentru vreo două zile.
— Sigur. Cînd îmi zici că nu mai vrei să vin mă-ntorc acasă. Mă întorc oricum, dacă văd că te deranjez sau te plictisesc sau că trebuie să cheltui prea mult cu mine.
— Să facem un plan, îi spuse Nick Adams.
Se uită în susul şi-n josul străzii, apoi la cerul pe care treceau norii înalți şi albi de după-amiază şi la şepcile albe de pe lac.
— Eu aş lua-o prin pădure pînă la hanul ăla de după promontoriu, şi acolo să vînd păstrăvii. I-a cerut pînă diseară, la cină. In vremurile astea, la cină se mănîncă mai mult păstrăv decît pui. Nu ştiu de ce. Păstrăvii arată bine. Le-am scos măruntaiele şi i-am învelit în bumbac, aşa c-o să rămînă proaspeți. O să-i spun şi ei c-am nişte probleme cu pădurarii, că mă caută şi că tre' să lipsesc o vreme. O s-o conving să-mi dea o tigaie mică şi nişte sare şi piper, puțină şuncă, ceva mezeluri şi porumb. îi mai cer şi-un sac şi nişte caise uscate, ceva prune, nişte ceai, multe chibrituri şi o secure. Da' nu pot să fac rost decît de-o pătură. O să m-ajute, pentru că a cumpăra păstrăv e la fel de rău ca a vinde păstrăv.
— Pot să fac eu rost de-o pătură. O să înfăşor carabina în ea şi o să-mi iau mocasinii şi ți-i aduc şi pe-ai tăi, mă schimb de haine şi pe astea le ascund ca să creadă că le port şi mai aduc nişte săpun, un pieptene, o foarfecă şi ceva de cusut; şi mai iau şi Lorna Doone şi Swiss Family Robinson.

— Adu toate cartuşele de 22 pe care le găseşti, spuse Nick Adams, după care aproape strigă: Vino mai în spate, ai grijă să nu te vadă.
Văzuse o birjă.
Ascunşi în spatele cedrilor, stăteau întinşi în muşchiul de primăvară, ținîndu-şi capetele aplecate şi ascultînd sunetul blînd pe care îl făceau potcoavele cailor în nisip şi scîrțiitul slab al roților. Nici unul dintre bărbații din birjă nu scoase o vorbă, însă Nick Adams îi mirosi cînd trecură pe lîngă ei şi simți sudoarea cailor.

Transpiră şi el din plin, pînă ce trecură urmîndu-şi drumul spre doc se temea să nu se oprească la izvor ca să bea apă.
— Ei erau, Piticot ?
— Da.
— Trage-te mai în spate.
Se tîrî şi el mai spre mlaştină, trăgînd plasa cu păstrăvi. Mlaştina era plină de muşchi în partea aia şi nu era foarte nămoloasă. La un moment dat, Nick se ridică-n picioare, ascunse sacul în spatele unui cedru mare şi-i făcu semn soră-sii să se tragă şi mai în spate. Intrară în mlaştina cu cedri, mişcîndu-se la fel de tăcuți ca nişte căprioare.
— II ştiu pe tip. E un nenorocit.
— Zicea că de patru ani te urmăreşte.
— Ştiu.
— Celălalt, ăla în costum albastru şi cu fața de zici că-i scuipat cu tutun, e trimis de stat.
— Bine. Acu', că i-am văzut cum arată, ar fi bine să mă duc. Te descurci s-ajungi acasă?
— Sigur. O tai peste deal, n-o iau pe drum. Nickie, ne vedem diseară?
— Piticot, nu cred c-ar trebui să vii cu mine.
— Trebuie să vin şi eu. Tu habar n-ai cum e. Pot să-i las un bilet lu' mama, în care să-i spun c-am plecat cu tine şi c-o să ai grijă de mine.
— Bine, spuse Nick Adams. Mă găseşti lîngă bucinişul ăla mare care a fost trăsnit. Ala prăbuşit. De la golf o ții drept înainte. II ştii? E pe scurtătura spre şosea.

— E mult prea aproape de casă.
— Nu vreau să te pun să cari prea departe lucrurile.
— Fac cum zici. Da' nu risca, Nickie.
— Ce mi-ar plăcea să am carabina la mine acum aş merge pînă la marginea pădurii şi i-aş omorî pe nenorociții ăia doi. Cînd îi văd că stau pe doc, le-aş trimite nişte oțel — aşa, o telegramă specială să-i scufunde-n canal.
— Şi ce-ai face după aia? Doar i-a trimis cineva, nu?
— Pe primu' nenorocit nu 1-a trimis nimeni.
— Dar ai omorît elanul, ai vîndut păstrăv şi ai mai omorît şi ce-au luat din barca ta.
— Aia era în regulă, trebuia s-o împuşc.
Nu-i plăcea să-i spună pe nume, pentru că exact aia era dovada pe care o aveau.
— Ştiu. Da' acum n-o să te-apuci să omori oameni, şi tocmai de aia vin cu tine.
— Hai să nu mai vorbim despre asta. Da' pe nenorociții ăia doi chiar că mi-ar plăcea să-i omor.
— Ştiu. Şi mie. Da' n-o să ne-apucăm să omorîm oameni, Nickie. îmi promiți?
— Nu. Acum nu mai ştiu nici dacă e sigur să-i duc păstrăvii.
— îi duc eu.
— Nu. Sînt prea grei. îi duc eu, o iau prin mlaştină şi pe urmă prin pădure pînă-n spatele hotelului. Tu du-te direct la hotel şi vezi dacă-i acolo şi dacă-i totul în regulă. Şi dacă e, mă găseşti acolo, lîngă teiul ăla mare.
— E drum lung pînă acolo dacă o iei prin mlaştină.
— Şi să te întorci de la şcoala de corecție e ditamai drumu'.
— Nu pot s-o iau prin mlaştină cu tine ? Şi după aia mă duc să văd cum e — tu m-aştepți şi apoi ne întoarcem amîndoi şi-i ducem.
— Bine, spuse Nick. Da' mi-ar plăcea să faci cum am zis.
— De ce, Nickie ?

— Pentru că aşa poate-i vezi pe ăia pe drum şi-mi zici unde s-au dus. Ne vedem în pădurea aia mai tînără din spatele hotelului, lîngă tei.
Nick aştepta de mai bine de-o oră în pădure şi soră-sa încă nu venise. Era agitată cînd apăru şi el îşi dădu seama că-i obosită.
— Sînt la noi acasă, spuse ea. Stau pe verandă, beau whisky şi au deshămat caii. Zic că aşteaptă pînă apari. Mama le-a zis că te-ai dus să pescuieşti. Nu cred c-a făcut-o cu intenție. Sau, mă rog, sper că nu.
— Şi doamna Packard ?
— Era în bucătărie şi m-a întrebat dacă te-am văzut; i-am zis că nu. Mi-a zis că te aştepta să-i aduci nişte peşte. Era îngrijorată. Cred c-ai putea să-i duci.
— Bine. Sînt proaspeți. I-am împachetat din nou, în ferigi.
— Pot să vin şi eu?
— Da, sigur.
Hotelul era o clădire lungă, din lemn, care dădea spre lac. Nişte trepte largi tot din lemn duceau la pontonul care se întindea în apă, iar balustradele de pe verandă şi cele de lîngă trepte erau din cedru. Şi şezlongurile de pe verandă, în care stăteau oameni între două vîrste îmbrăcați în alb, erau făcute tot din lemn de cedru. Pe pajişte erau trei țevi din care țîşnea apa de izvor — ajungeai la ele pe nişte potecuțe. Apa avea gust de ouă stricate, pentru că erau dintr-un izvor mineral, iar Nick şi cu soră-sa obişnuiau să bea din ea ca să se autodisciplineze. Acum, în timp ce se îndreptau spre bucătăria din spatele hotelului, trecură pe un pod din scînduri care era aşezat deasupra unui pîrîu ce se vărsa într-unui dintre lacuri. Apoi se strecurară în bucătărie.
— Spală-i şi pune-i în cutia frigorifică, Nickie. O să-i cântăresc după aia.
— Doamnă Packard, aş putea vorbi un minut cu dumneavoastră ?

— Spune. Nu vezi că-s ocupată ?
— Aş vrea, dacă se poate, să-mi plătiți acum. Doamna Packard era o femeie frumoasă şi purta un
şorț din bumbac vopsit. Avea o piele foarte fină şi era foarte ocupată, iar ajutoarele de la bucătărie veniseră şi ele.
— Doar nu vrei să zici că vinzi păstrăvi ? Nu ştii că-i ilegal ?
— Ştiu, spuse Nick. Peştii vi-i fac cadou. Mă refer la banii pentru lemnele pe care le-am tăiat.
— Hai să ți-i dau. Sînt în anexă.
Nick şi cu soră-sa se luară după ea. Cînd ajunseră pe trotuarul care ducea la magazia în care se ținea gheața, femeia se opri, îşi băgă mîna-n buzunarul de la şorț şi scoase un portofel.
— Trebuie să pleci de-aici, spuse ea repede şi amabil. Şi cît mai curînd cu putință. De cît ai nevoie?
— Am şaişpe dolari, spuse Nick.
— Uite, mai ține douăzeci. Şi n-o băga-n belea pe fetița asta. Las-o să se ducă acasă şi să-i mai supravegheze pînă scapi.
— Cînd ați auzit de ei ? Femeia clătină din cap.
— Să cumperi e mai rău decît să vinzi. Stai ascuns pînă se liniştesc apele. Nickie, orice-ar spune alții, eşti un băiat de treabă. Dacă se înrăutățeşte situația, vino să vorbeşti cu Packard. Şi dacă ai nevoie de ceva, treci noaptea pe-aici. Am un somn uşor. Bate-n geam.
— N-o să-i serviți diseară, nu-i aşa, doamnă Packard ? La cină, vreau să zic.
— Nu, spuse ea. Da' nici n-o să-i las să se strice. Packard poate să mănînce juma' de duzină, şi-i mai ştiu şi pe alții care pot. Ai grijă de tine, Nickie, şi aşteaptă pînă se liniştesc lucrurile. Ascunde-te.

— Piticot vrea să vină cu mine.
— Nici să nu-ți treacă prin cap s-o iei. Vino diseară, o să-ți pregătesc nişte lucruri.

— Ați putea să-mi dați o tigaie mică ?
— O să-ți pregătesc tot ce-ai nevoie. Alți bani nu-ți mai dau, ca să nu intri-n alte belele.
— Aş vrea să vorbesc şi cu domnul Packard, să-mi facă rost de nişte lucruri.
— O să-ți facă el rost de tot ce ai nevoie. Tu însă nu te apropia de magazin.
— O s-o pun pe Piticot să-i facă o listă.
— Da, tot ce ai nevoie. Şi nu-ți face griji. Packard o să vadă ce se poate face.
— La revedere, mătuşă Halley.
— La revedere, spuse ea şi-1 sărută.
Mirosea foarte frumos. Cum miroase în bucătărie cînd se coace ceva. Doamna Packard mirosea ca bucătăria sa, iar bucătăria ei mirosea mereu bine.
— Nu-ți face griji şi să nu faci prostii.
— O să fie bine.
— Sigur că da. Şi Packard o să rezolve cumva problema.
Acum se ascunseseră în crîngul de buciniş din spatele casei. Era seară şi soarele coborîse în spatele dealurilor, pe malul opus al lacului.
— Am găsit tot ce trebuie. O să ai de cărat destul de multe, Nick.
— Ştiu. Ei ce făceau ?
— Au mîncat o cină sănătoasă şi acum stau pe verandă beau şi-şi spun poveşti din care reiese cît de deştepți sînt.
— Păi pînă acu' n-au fost prea deştepți.
— Vor să te înfometeze. Cică după cîteva nopți în pădure o să te întorci. Cică dac-auzi cum strigă un cufundac şi tu ai stomacu' gol o să te-ntorci imediat.
— Ce le-a dat mama să mănînce ?
— O, ceva groaznic.
— Bine.
— Am găsit tot ce era trecut pe listă. Mama s-a culcat, o durea capu' îngrozitor. I-a scris lu' tata.

— Ai văzut scrisoarea?
— Nu. E-n camera ei, lîngă lista cu cumpărături pentru mîine. Cînd o să se scoale dimineață şi o să vadă că nu mai e nimic o să trebuiască să facă altă listă.
— Au băut mult ?
— Cam o sticlă, cred.
— Ce mi-ar mai plăcea să le pun nişte somnifere-n băutură.
— Aş putea să le pun eu, dacă-mi zici cum să fac. Le picur în sticlă.
— Nu. In pahare. Da' n-avem.
— Poate în dulapul cu medicamente.
— Nu, nu sînt.
— Aş putea să le pun pastile, din astea avem. Mai au o sticlă.
— Nu. încearcă să-mi aduci cam jumate din sticla ailaltă după ce se culcă. Toarn-o în orice sticlă din dulap.
— Ar fi mai bine să mă duc să văd ce mai fac. Of, ce-aş mai vrea să avem picături din alea, somnifere. Nici măcar n-am mai auzit de aşa ceva.
— Nu-s chiar picături. E o clorură. Curvele pun aşa ceva în băutura tăietorilor de lemne cînd vor să-i fure.
— Nu sună bine deloc. Probabil c-ar trebui totuşi s-avem şi noi aşa ceva, în caz de urgență.

— Vino să te pup. Auzi, doar în cazuri de urgență. Hai să mergem să-i vedem cum beau. Mi-ar plăcea să-i aud cum stau de vorbă în casa noastră.
— îmi promiți că nu te enervezi şi nu faci nimic rău ?
— Sigur că da.
— Şi nici cailor nu le faci nimic. Nu-i vina lor.
— Nici cailor.
— Aş vrea să fi avut picături din alea.
— Ei, asta e, n-avem. Cred că nici nu există prin partea asta din Boyne City.
Se ascunseseră în magazie şi îi priveau pe cei doi bărbați care stăteau la o masă pe verandă. Luna nu apăruse încă, aşa că era întuneric, dar siluetele celor doi

bărbați se profilau în lumina care venea de pe lacul din spate. Acum nu vorbeau, îşi rezemaseră coatele pe masă. Apoi Nick auzi cum cuburile de gheață răscolite se loveau de pereții găleții.
— Nu mai e bere, spuse unul dintre bărbați.
— Ți-am zis eu că n-o să ne-ajungă. Tu nu, că-i destulă.
— Adu nişte apă. Vezi că-i un urcior în bucătărie.
— Nu mai beau. Mă duc să mă culc.
— Nu vrei să stai treaz, să vedem dac-apare pustiu'?
— Nu. Mă duc să mă culc. Stai tu.
— Crezi că apare-n seara asta?
— Nu ştiu. Eu mă duc să mă culc. Trezeşte-mă cînd ți se face somn.
— Eu pot să stau toată noaptea, spuse pădurarul local. Multe au fost nopțile în care am stat fără să-nchid un ochi, pîndindu-i pe tăietorii de lemne.
— Şi eu am avut din astea, spuse cel trimis de stat. Da' acu' mă duc să mă culc.
Nick şi cu soră-sa îl priviră cum intră-n casă. Mama lor le spusese bărbaților că se pot culca în dormitorul de lîngă sufragerie. II văzură aprinzîndu-şi un chibrit. Apoi fereastra se întunecă din nou. II urmăriră şi pe celălalt cum stătea la masă, pînă ce-şi puse capul pe coate. Apoi îl auziră sforăind.
— Să-1 mai lăsăm puțin, ca să fim siguri că doarme adînc. După aia luăm lucrurile, spuse Nick.
— Tu aşteaptă-mă afară, lîngă gard, îi zise soră-sa. Dacă mă învîrt eu pe-aici nu-i nimic. Da' mi-e să nu se trezească şi să te vadă.
— Bine. Iau eu ce-i de luat de-aici. Cele mai multe lucruri sînt aici.
— Poți să le găseşti fără lumină ?
— Sigur. Unde-i puşca ?
— E-ntinsă pe rastelul de sus. Vezi să n-aluneci sau să răstorni lemnele.
— Stai liniştită.

Ea ieşi pe poartă şi se îndreptă spre copacul trăsnit, unde Nick îşi aranja lucrurile. Copacul fusese lovit de trăsnet cu o vară în urmă şi toamna, în timpul unei furtuni, căzuse. Luna tocmai ieşea de după dealurile din depărtare, şi Nick avea destulă lumină ca să-şi poată aranja lucrurile.
— Dorm ca porcii, Nickie, spuse soră-sa lăsînd jos sacul pe care-1 cărase.
— Bine.
— Ala care a fost trimis sforăia, şi la fel şi ăla de-afară.
— Piticotu' meu drag.
— I-am lăsat un bilet lu' mama în care-i spun că plec cu tine ca să te feresc de necazuri şi i-am mai zis să nu spună la nimeni şi că o să ai grijă de mine. I l-am băgat pe sub uşă, pentru că era încuiată.
— Of, rahat. îmi pare rău, Piticot.

— Nu e vina ta, iar eu n-am cum să-ți înrăutățesc situația.
— Eşti groaznică.
— N-am putea fi mai veseli acum?
— Ba da, sigur.
— Am adus whisky-ul, spuse ea cu speranță-n glas. Am mai lăsat ceva şi-n sticlă. Aşa nici unu' nu poate fi sigur că nu 1-a băut celălalt. Şi, oricum, mai au o sticlă.
— Ai adus o pătură pentru tine ?
— Sigur că da.
— Păi atunci să mergem.
— Dacă mergem unde cred eu, o să fie bine. Singura chestie care te îngreunează e pătura mea. Dă să duc eu puşca.
— Bine. Cu ce eşti încălțată ?
— Cu mocasinii.
— Ce-ai luat de citit ?
— Lorna Doone, Kidnapped şi Wuthering Heights.
— In afară de Kidnapped, nici una nu-i pentru vîrsta
ta.
— Ba Lorna Doone este.

— O să citim cu voce tare. Aşa o să le terminăm mai greu. însă, Piticot, ai complicat nițel lucrurile, aşa c-ar fi mai bine s-o luăm din loc. Ticăloşii ăia n-au cum să fie aşa de proşti cum par. Poate că doar au băut prea mult.
Nick închisese rucsacul, îi strînsese curelele şi acum îşi trăgea mocasinii. îşi puse brațul pe umerii soră-sii:
— Eşti sigură că vrei să vii cu mine ?
— Trebuie, Nickie. Nu fi slab şi nehotărît tocmai acum. Doar am lăsat biletul.
— Bine. Să mergem. Poți să duci tu puşca pînă oboseşti.
— Sînt gata. Să te ajut cu rucsacul.
— îți dai seama că n-ai dormit deloc şi că va trebui să mergem destul de mult?
— Ştiu. Doar că eu chiar sînt cum se lăuda că e ăla de sforăia pe masă.
— Poate că odată era şi el aşa. însă va trebui să ai grijă de picioare. Te strîng mocasinii?
— Nu. Şi am tălpile întărite, toată vara am umblat desculță.
— Şi ale mele-s la fel. Haide. Să mergem.
Se aşternură la drum, păşind pe covorul de ace; copacii erau înalți şi între trunchiuri nu erau tufişuri. începură să urce dealul şi luna ieşi dintre copaci — în lumina ei se vedeau Nick cărînd rucsacul uriaş şi soră-sa cu carabina de 22. Cînd ajunseră pe creasta dealului, priviră înapoi la lacul strălucind sub clar de lună. Era atît de senin, că puteau să vadă promontoriul întunecat şi dealurile înalte de mai departe, care se întindeau pînă la far.
— Cred că putem să-i spunem adio liniştiți, spuse Nick.
— Adio, lacule, spuse Piticot. Şi eu te iubesc.
Apoi coborîră dealul, trecură peste un cîmp lung, după care o luară prin livadă; după ce săriră gardul de la calea ferată, intrară într-un cîmp în care nu mai rămăseseră decît tulpinile retezate ale grînelor. Mergînd printre ele, se uitară-n dreapta şi văzură abatorul, hambarul mare şi, pe celălalt deal care dădea spre lac, vechea fermă

construită din buşteni. în lumina lunii se vedea drumul spre lac, mărginit de plopi de Lombardia.
— Te dor picioarele, Piticot? întrebă Nick.

— Nu.
— Am luat-o pe aici ca să ne ferim de cîini. S-ar potoli imediat ce şi-ar da seama că sîntem noi, da' cineva tot i-ar putea auzi pînă atunci.
— Ştiu, spuse soră-sa. Şi dacă ar înceta brusc să latre, s-ar gîndi imediat la noi.
înainte se vedea linia întunecată a dealurilor din spatele şoselei. Ajunseră la capătul cîmpului şi trecură peste micul pîrîu subteran care ducea la magazie. Apoi trecură prin alt cîmp cu mirişte, după aia alt gard, drumul nisipos şi, dincolo de el, pădurea.
— Stai să trec eu primul şi pe urmă te ajut şi pe tine, spuse Nick. Vreau să văd întîi dacă nu-i cineva pe stradă.
Urcat pe gard, se uită la stivele de buşteni întunecați şi la lacul strălucind în întuneric. Apoi se uită pe drum.
— N-au cum să-şi dea seama pe unde am luat-o şi, chiar dacă ar bănui, nu cred că au cum să ne ia urma în nisipu' ăsta, îi spuse soră-sii. Eventual am putea să ne ținem pe marginea drumului.
— Nick, sincer, nu cred că-s atît de inteligenți ca să poată lua urma cuiva. Uită-te şi tu teoretic, trebuiau să fie pregătiți dacă te întorceai, da' ei s-au îmbătat şi înainte de masă, şi după.
— Au venit la doc, exact unde eram. Dacă nu m-ai fi avertizat tu, m-ar fi prins.
— Nu era nevoie să fie prea inteligenți ca să vină la rîu, după ce mama le-a zis că eşti la pescuit. După ce-am plecat eu trebuie să fi văzut că bărcile erau la locul lor, şi atunci era clar că eşti la pîrîu. Şi toată lumea ştie că tu pescuieşti între moara de grîu şi aia de cidru. Atîta că le-a luat ceva timp pînă să-şi dea seama de toate astea.
— Aşa e. Totuşi, au fost al dracu' de-aproape. Soră-sa îi întinse puşca prin gard, ținînd-o de țeava,
şi apoi se strecură printre bîrne. Ajunse lîngă Nick şi el o mîngîie pe cap:

— Eşti tare obosită, Piticot?
— Nu, mi-e bine. Sînt prea fericită ca să fiu obosită.
— Ia-o pe marginea mai nisipoasă. E foarte moale şi n-o să se vadă urmele. Eu o să merg pe marginea mai tare.
— Pot şi eu să merg pe-acolo.
— Nu, nu vreau să te zgîrii.
Urcară, alunecînd însă mereu cîte puțin, pe dealul abrupt dintre cele două lacuri. Poteca trecea printr-o pădure deasă, cu copaci mari şi tufe de mure şi zmeură, în față, crestele dealurilor răsăreau din mijlocul pădurii ca nişte sculpturi. Luna începuse să coboare de ceva vreme.
— Cum te simți, Piticot?
— Minunat. Nickie, mereu e aşa palpitant să fugi de-acasă ?
— Nu. De obicei te simți foarte singur.
— Cît de singur ai fost ?
— Oribil de singur. E groaznic.
— Crezi că şi cu mine o să te simți la fel ?
— Nu.
— Nu te superi că eşti cu mine, în loc să fii cu Trudy?
— Ce ai de vorbeşti mereu de ea ?
— Ba n-am vorbit. Poate că te-ai tot gîndit tu la ea şi ți se pare că vorbesc eu.
— Eşti prea deşteaptă. M-am gîndit la ea pentru că mi-ai zis tu unde e după ce am aflat unde e, am început să mă gîndesc la ce-o face şi tot aşa.
— Cred că era mai bine să nu vin.
— Ți-am zis să nu vii.

— O, ce dracu'! O să fim ca tot restu' şi să ne certăm? Dacă-i aşa, mă-ntorc chiar acum. Nu eşti obligat să mă iei cu tine.
— Mai taci.
— Nickie, nu vorbi aşa, te rog. Pot să mă-ntorc sau să rămîn cu tine, cum vrei tu. Mă întorc imediat ce-mi spui să fac asta. Dar n-am chef de ceartă. Nu ne-ajung certurile pe care le-am văzut în casă?

— Ba da.
— Ştiu că te-am obligat să mă iei. Da' am făcut în aşa fel încît să nu dai tu de necaz din cauza asta. Şi i-am mai şi împiedicat să te prindă.
Ajunseseră pe culme şi de aici puteau să vadă din nou lacul, chiar dacă acum părea îngust şi arăta mai mult ca un rîu mare.
— De-aici o luăm prin mijloc, pînă dăm de poteca aia pe care se transportă buştenii. Acum trebuie să faci stînga-mprejur, dacă vrei să te întorci acasă.
îşi dădu rucsacul jos de pe umeri şi-1 sprijini de un copac, iar soră-sa rezemă puşca de sac.
— Stai jos, Piticot, odihneşte-te. Sîntem obosiți amîndoi. Nick se-ntinse şi-şi puse capul pe rucsac, iar soră-sa
se întinse alături, sprijinindu-şi capul pe umărul lui.
— Nickie, dacă nu-mi spui tu să mă-ntorc, nu mă-ntorc. Doar că nu vreau să ne certăm. îmi promiți că nu ne certăm ?
— îți promit.
— Şi n-o să mai vorbesc despre Trudy.
— Dă-o dracu' pe Trudy.
— Vreau să-ți fiu de folos şi să fiu un partener bun.
— Eşti. N-o să te superi cînd o să fiu neliniştit, şi asta o să se-amestece cu singurătatea?
— Nu. O s-avem grijă unul de celălalt şi o să ne distrăm. Ne-am putea distra de minune.
— Bine. O să-ncepem de pe-acum.
— Eu m-am simțit minunat de cînd am plecat.
— Mai avem o bucată puțin mai grea, pe urmă una foarte grea şi după aia am ajuns. De-acum putem să aşteptăm să se facă lumină. Culcă-te, Piticot. Nu ți-e frig?
— Nu, Nickie. Am puloverul pe mine.
Se ghemui lîngă el şi adormi. în scurt timp adormi şi Nick. După două ore îl trezi lumina dimineții.
Nick înconjurase de cîteva ori tufele pînă s-o ia pe poteca pe care se transportau buştenii.

— Să nu lăsăm urme direct de pe drumul principal, îi explică soră-sii.
Tufărişul se-ntinsese aşa de tare peste potecă, încît fură nevoiți să se oprească de cîteva ori ca să evite crengile.
— Parcă sîntem într-un tunel, spuse soră-sa.
— O să se lărgească mai încolo.
— Am mai fost vreodată pe-aici ?
— Nu. Nu te-am luat niciodată la vînătoare atît de departe.
— Şi cînd se termină ajungem în locul ăla secret?
— Nu, Piticot. Trebuie să trecem de nişte încrengături rele de tot. Nimeni nu va putea intra acolo după noi.

O ținură pe poteca aia, după care o apucară pe alta, care era şi mai sălbatică. In cele din urmă ieşiră într-un luminiş. Pufulița crescuse peste tot şi rulotele în care stătuseră tăietorii de lemne erau încă acolo. Erau foarte vechi şi unora le căzuseră acoperişurile. Pe lîngă potecă trecea un izvor din care băură apă. Soarele nu se ridicase încă şi amîndoi îşi simțeau stomacul gol după o noapte de mers.
— Tot ce-ai văzut în spate era buciniş. li taie doar pentru coajă, trunchiurile nu le folosesc.
— Şi cu poteca aia ce e ?
— Păi, probabil c-au început să-i taie din capătul celălalt, după care au tîrît cojile şi le-au strîns lîngă drum ca să le poată duce noaptea. După care au tăiat tot ce era pînă-n drum şi le-au strîns pe toate.
— Şi locul secret e mai încolo de unde s-au apucat să taie ?
— Da, trecem prin locul de care ți-am zis, după care mai e un drum, apoi mai e iar un loc din care s-a tăiat şi după aia ajungem într-o pădure virgină.
— Păi aia cum de le-a scăpat ?
— Nu ştiu. Poate era a cuiva care nu voia s-o vîndă. Au tot furat de pe margini, pentru care au plătit ceva, dar grosul e încă acolo şi nu există drum care să ducă la partea aia de pădure.

— Dar de ce n-au urmat cursul pîrîului ? Pîrîul trebuie să aibă o gură din care izvorăşte.
Se odihneau înainte să-nceapă partea mai grea a drumului, iar Nick încerca să-i explice:
— Uite, Piticot. Pîrîul traversează drumul principal şi trece pe pămîntul unui fermier. Şi fermierul ăla 1-a îngrădit, e vorba de o păşune, şi-i goneşte pe cei care vin să pescuiască. Aşa că s-au oprit la podul de dinainte de gard. Şi-n partea de rîu la care ai putea ajunge dacă-i traversezi cîmpul ține un taur. E un taur al dracu' de rău, şi ăla chiar că îi ține departe pe intruşi. E cel mai al dracu' taur pe care l-am văzut, stă mereu acolo, furios ca naiba, şi îi pîndeşte pe oameni. Şi după porțiunea aia-n care stă taurul se termină pămîntul fermierului şi începe o mlaştină cu cedri — acolo-s ochiuri în care te poți îneca dacă nu ştii bine pe unde s-o iei. Şi chiar dacă ştii, tot e urît. Mai jos de mlaştina aia e locul secret. Şi-acum să mergem trebuie să trecem de partea grea.
Acum trecuseră de porțiunea grea şi de cea foarte grea. Nick se cățărase pe o grămadă de buşteni care îl depăşeau în înălțime şi pe alții care-i veneau pînă la talie. Lua puşca, o punea pe buştean, după care o trăgea şi pe soră-sa, şi după ce treceau peste buştean ea se lăsa jos sau se lăsa el întîi, lua puşca şi după aia o ajuta şi pe ea. Au tot ocolit tufărişuri cînd n-au putut trece prin ele, şi era foarte cald, şi polenul pufulițelor se depunea pe părul fetei şi o făcea să strănute.
— Al dracu' drum, spuse ea.
Se odihneau pe un buştean inelat, acolo unde fusese tăiat. Urma toporului era cenuşie în trunchiul gri şi putrezit, şi peste tot erau trunchiuri gri şi crengi gri din care creşteau minunații muguri care nu mai foloseau la nimic.
— Ii urăsc, spuse soră-sa. Şi buruienile astea, parcă-s nişte flori într-un cimitir de copaci de care nu se îngrijeşte nimeni.

— Acum înțelegi de ce n-am vrut să mergem pe întuneric.
— N-am fi reuşit.
— Nu. Şi pe-aici n-o să ne urmărească nimeni. Acum urmează partea bună de drum.

Acum, în locul soarelui arzător din locurile în care se tăiaseră buştenii, dădură de umbra marilor copaci. Locurile golaşe se-ntindeau pînă pe o culme şi puțin după, dar apoi începea pădurea. Mergeau pe pămîntul maroniu, şi-1 simțeau răcoros sub tălpi. Nu erau tufişuri, iar crengile copacilor începeau abia de la optişpe metri înălțime. Era răcoare la umbră, şi sus, printre vîrfurile copacilor, Nick auzea foşnetul unui vînt tot mai puternic. Nici o rază de soare nu trecea de coroanele copacilor, iar Nick ştia că aşa o să fie pînă la amiază. Soră-sa îl luă de mînă şi merseră aşa, apropiați.
— Nu mi-e frică, Nickie. Da-mi dă o senzație ciudată.
— Şi mie. Mereu e aşa.
— N-am mai fost niciodată într-o pădure ca asta.
— Da, e singura din care nu s-a tăiat nimic.
— E întinsă?
— Da, e destul de mare.
— Mi-ar fi frică dac-aş fi singură.
— Mă face să mă simt ciudat. Da' frică nu mi-e.
— Eu am zis prima asta.
— Ştiu. Poate că tot zicem asta pentru că ne e frică.
— Ba nu. Mie nu mi-e frică, pentru că sînt cu tine. Ai mai venit aici cu altcineva?
— Nu. Doar singur.
— Şi nu ți-a fost frică ?
— Nu. Da' am mereu o senzație ciudată. Cam aşa cum mă simt în biserică.
— Nickie, locul în care o să stăm noi nu e aşa solemn, nu?
— Nu. Nu-ți face griji. E un loc vesel. Piticot, bucură-te de pădurea asta. îți face bine. Aşa arătau pădurile în vremurile de demult. Ăsta-i cam ultimul loc bun care a mai rămas. Nimeni nu pătrunde pînă aici. Niciodată.

— Sînt moartă după vremurile de demult. Da' nu mi-ar plăcea să fie numai locuri din astea solemne.
— Nu era totul solemn. Dar pădurile vechi de buciniş erau.
— Da, e foarte frumos să te plimbi pe-aici. Şi eu care credeam că-i minunat în spatele casei noastre. Aici e mult mai bine. Nickie, tu crezi în Dumnezeu? Nu tre' să-mi răspunzi dacă nu vrei.
— Nu ştiu.
— Bine. Nu-i nevoie să spui ceva. Dar n-o să te superi dacă-mi zic rugăciunea seara, nu?
— Nu. Dacă o să uiți, îți aduc şi aminte.
— Mulțumesc. înțelegi, genu' ăsta de pădure mă face să mă simt teribil de religioasă.
— Păi de aia se construiesc catedrale, să fie ca aici.
— N-ai văzut niciodată o catedrală, nu-i aşa ?
— Nu. Da' am citit despre ele şi pot să mi le imaginez. Asta-i cea mai tare catedrală din zonă.
— Crezi că o să ajungem vreodată prin Europa, să vedem catedralele?
— Sigur că da. Da' mai întîi trebuie să scap de necazu' ăsta şi să văd cum aş putea face bani.
— Crezi c-o să faci vreodată bani din scris ?
— Dacă ajung să fiu destul de bun.
— Oare n-ai putea face dac-ai scrie lucruri mai vesele ? Asta nu-i părerea mea, să ştii. Mama zice că tot ce scrii tu e morbid.
— Păi a fost prea morbid pentru St. Nicholas. N-au spus nimic. Dar nu le-a plăcut.
— Dar St. Nicholas este almanahul nostru preferat.

— Ştiu, spuse Nick. Dar se pare că-s deja prea morbid pentru ei. Şi nici măcar nu m-am maturizat.
— Cînd se maturizează un bărbat ? Cînd se căsătoreşte ?
— Nu. Pînă să fii matur te trimit la şcoala de corecție. După ce eşti matur te trimit la închisoare.
— Atunci mă bucur că nu eşti matur.
— N-o să mă trimită nicăieri. Şi hai să nu mai vorbim despre lucruri morbide, chiar dacă ce scriu eu e morbid.

— Eu n-am zis că-i morbid.
— Ştiu. Dar toată lumea zice asta.
— Hai să ne-nveselim, Nickie. Pădurea asta ne-a făcut să fim prea solemni.
— Ieşim din ea în curînd. Şi atunci o să vezi locul în care o să stăm. Ți-e foame, Piticot?
— Puțin.
— Aşa mă gîndeam şi eu. Să mîncăm nişte mere.
Coborau un deal lunguieț cînd zăriră razele soarelui printre copaci. Ajunşi la marginea pădurii, începuseră s-apară perişorii şi gladiolele, şi pămîntul era acoperit cu tot felul de plante. Printre trunchiurile copacilor începea să se vadă o pajişte pe care creşteau mesteceni albi de-a lungul unui rîu. Dincolo de pajişte se vedea o mlaştină verde cu cedri şi, mult în spatele mlaştinii, se înălțau dealurile de un albastru închis. Un braț al lacului se-ntindea între mlaştină şi dealuri. Numai că de unde stăteau acum nu-1 puteau vedea. Simțeau doar de la distanță că e acolo.
— Uite izvorul, îi spuse Nick soră-sii. Şi unde vezi bolovanii ăia, acolo mi-am pus cortul ultima oară.
— E foarte, foarte frumos, Nickie. Putem să mergem să vedem lacul?
— E un loc de unde se vede. Dar ar fi mai bine să ne punem lucrurile aici. Mă duc s-aduc nişte lemne şi după aia mîncăm.
— Da' cum l-ai găsit aşa, direct prin pădure, fără indicatoare ?
— N-ai văzut bețele alea de pe dealuri, care-ți indică drumul ?
— Nu.
— O să ți le arăt odată. -— Sînt puse de tine?
— Nu. Sînt de mai demult.
— Şi de ce nu mi le-ai arătat ?
— Nu ştiu. Cred că voiam să mă dau mare.
— Nickie, n-o să ne găsească niciodată aici.
— Sper că nu.

Cam pe cînd Nick şi soră-sa ajunseseră-n primul luminiş făcut de tăietori, pădurarul care adormise pe veranda casei ascunsă-n umbra copacilor, deasupra lacului, fu trezit de lumina soarelui care, ridicîndu-se deasupra versantului din spatele casei, îi străluci pe față.
Se sculase în timpul nopții ca să bea nişte apă şi cînd se-ntorsese din bucătărie se-ntinsese pe jos, cu capul pe o pernă luată de pe un scaun. Acum se trezi, îşi dădu seama unde este şi se ridică-n picioare. Dormise pe partea dreaptă, pentru că sub brațul stîng avea un toc în care era aşezat un revolver Smith & Wesson de calibrul 38. Acum, că se trezise, îşi căută pistolul, îşi feri ochii de lumina soarelui şi se duse-n bucătărie, unde bău nişte apă din găleata de lîngă masă. Fata-n casă făcea focul în sobă şi pădurarul o întrebă:
— Ce-i la micul dejun ?

— Nici un mic dejun, spuse ea.
Fata dormea într-o colibă din spatele casei şi venise-n bucătărie cu o jumătate de oră mai devreme. Văzîndu-1 pe pădurar cum doarme pe podeaua verandei şi sticla de whisky aproape goală pe masă, se sperie, însă în acelaşi timp fu scîrbită. Apoi se înfurie.
— Cum adică, nu-i nimic ? o întrebă pădurarul ţinînd încă urciorul în mînă.
— Aşa, simplu.
— De ce ?
— Că nu-i nimic de mîncare.
— Da' nişte cafea?
— Nici cafea.
— Ceai?
— Nu. Nici şuncă. Nici porumb. Nici sare. Nici piper. Nici cafea. Nici smîntînă Borden. Nici făină Aunt Jemima. Nimic.
— Ce zici acolo ? Aseară era o grămadă de mîncare.
— Acum nu mai e. Or fi furat-o spiriduşii. Pădurarul trimis de stat se trezise cînd îi auzise vorbind
şi acum intră-n bucătărie.

— Ce mai faceţi, cum vă simţiţi ? îl întrebă fata. Pădurarul o ignoră şi-1 întrebă pe celălalt:
— Evans, ce s-a-ntîmplat?
— A trecut aseară puşlamaua aia pe-aici şi-a luat tot ce era de mîncare.
— Tu să nu-njuri în bucătăria mea, se băgă fata.
— Hai să ieşim, spuse cel trimis de stat.
Ieşiră amîndoi pe verandă şi închiseră uşa de la bucătărie.
— Cu asta ce e, Evans? întrebă delegatul, arătînd spre sticla de Old Green River din care mai rămăsese mai puţin de un sfert. Cît de beat erai?
— Am băut cît ai băut şi tu. Am stat la masă...
— Şi ce-ai făcut ?
— L-am aşteptat pe nenorocitu' de băiat al lui Adams în caz că apare.
— Şi ai băut.
— Nu, n-am băut. Şi pe urmă m-am ridicat de la masă pe la patru jumate, m-am dus în bucătărie să beau nişte apă şi după aia m-am întins aici, în faţa uşii, să mă odihnesc puţin.
— De ce nu te-ai întins în faţa uşii de la bucătărie ?
— De-aici îl vedeam mai bine dacă venea.
— Şi ce s-a întîmplat ?
— Tre' să fi intrat cumva în bucătărie, poate pe geam, şi a luat tot ce era de luat.
— Mănînci rahat.
— Da' tu ce-ai făcut tot timpu' ăsta ? se repezi pădurarul local.
— Am dormit, la fel ca tine.
— Bine. Hai să nu ne mai certăm pe tema asta. Nu ne-ajută cu nimic.
— Spune-i fetei ăleia să vină încoace. Fata veni şi delegatul îi spuse:
— Spune-i doamnei Adams că vrem să vorbim cu ea. Fata nu spuse nimic, însă intră în casă şi închise uşa
după ea.

— Mai bine strînge sticlele astea şi pe alea goale, şi pe alea pline. Oricum n-avem ce face cu ce a mai rămas. Mai vrei o gură?
— Nu, mersi. Am de lucru azi.

— Eu o să iau o gură. Oricum m-ai tras pe sfoară cu ea.
— Eu n-am mai băut deloc după ce-ai plecat.
— De ce insişti să mănînci rahat?
— Nu-i nici un rahat. Delegatul lăsă sticla jos :
— Aşa, îi spuse fetei care apăruse din nou. Ce-a zis ?
— O doare rău capu' şi nu poate vorbi cu dumneavoastră. Zice că aveți un mandat. Şi a mai zis că puteți să percheziționați casa, dacă vreți, şi după aia să plecați.
— Şi de băiat ce-a zis ?
— Nu 1-a văzut şi nu ştie nimic de el.
— Şi ceilalți copii unde sînt ?
— Sînt plecați într-o vizită în Charlevoix.
— La cine ?
— Nu ştiu. Nici ea nu ştie. S-au dus la dans şi a rămas că duminică o să stea cu prietenii lor.
— Păi şi cine era copilul ăla care era ieri pe-aici ?
— N-am văzut nici un copil.
— Era unul.
— Poate era vreun prieten de-al copiilor şi-i căuta. O fi fost copilul cuiva de pe-aici. Era fată sau băiat?
— O fată la vreo unşpe-doişpe ani. Cu păr şaten şi ochi căprui. Pistruiată. Foarte bronzată. Purta nişte pantaloni largi de lucru şi o cămaşă băiețească. Umbla desculță.
— Poate să fi fost oricine. Ziceți că avea vreo unşpedoişpe ani?
— Of, rahat, spuse delegatul. Nu scoți nimic de la țărănoii ăştia.
— Dacă io-s țărancă, ăsta ce e ? spuse fata privindu-1 pe pădurarul local. Domnu' Evans ce mai e atunci? Am mers la aceeaşi şcoală cu copiii lui.
— Cine era puştoaica ? întrebă Evans. Hai, Suzy, că oricum aflu.

— N-am de unde să ştiu. Se pare c-au început să vină tot felu' de oameni pe-aici în ultimu' timp. Parc-am fi într-un oraş.
— Nu vrei să dai de necaz, nu-i aşa, Suzy? insistă Evans.
— Nu, domnule.
— Vorbesc foarte serios.
— Da' nici dumneata nu vrei să dai de necaz, nu-i aşa ?
Ajunşi la hambar, delegatul spuse:
— Nu ne-am descurcat prea bine, ă ?
— Acum a scăpat. Are şi hrană şi şi-o fi luat şi puşca. Da-i tot prin zonă. II prind eu. Ştii să cauți după urme?
— Nu. Nu prea. Tu ?
— Dacă-i zăpadă, rîse celălalt pădurar.
— Da' nu-i nevoie să căutăm urme. Să ne gîndim doar pe unde s-ar fi ascuns.
— Nu s-a încărcat el cu toate alea ca să meargă-n sud. Dac-ar fi fost aşa, îşi lua doar ceva de drum şi pe urmă o lua pe şine.
— Nu-mi dau seama ce lipsea din magazie. Da' ştiu că din bucătărie şi-a luat o grămadă de lucruri. Se ducea el undeva. Trebuie să aflu ce obişnuia să facă, ce prieteni avea şi pe unde umbla. Tu blochează-i ieşirile spre Charlevoix, Petoskey, Sheboygan şi Sf. Ignațiu. Tu unde te-ai duce dac-ai fi în locul lui?
— In Upper Peninsula.
— Şi eu la fel. Şi a mai umblat pe-acolo. Cu feribotul ajungea cel mai uşor. Numai că între locul ăsta şi Sheboygan e o regiune a dracu' de mare şi el o cunoaşte.
— Mai bine ne-am duce să vorbim cu Packard. Ştii că ziceam să mergem la el azi.
— Ce putem face să-1 împiedicăm să ajungă la East Jordan şi Grand Traverse?

— Nimic. Numai că aia nu-i zona lui. S-ar duce în locuri pe care le cunoaşte.
Cînd deschideau poarta apăru Suzy:
— Mă duceți şi pe mine pînă la magazin ? Trebuie să cumpăr cîte ceva de mîncare.

— Da' de ce crezi că mergem la magazin?
— Păi vorbeați ieri că mergeți să vorbiți cu domnu' Packard.
— Şi cum o să cari cumpărăturile înapoi ?
— Păi cred că mă ia careva de pe stradă sau cine merge la lac. Azi e sîmbătă.
— Bine. Urcă, spuse pădurarul local.
— Mulțumesc, domnu' Evans.
Ajunşi în fața poştei, Evans legă caii şi discută puțin cu delegatul înainte de a intra.
— Nu pot vorbi cît e proasta asta de Suzy.
— Aşa e.
— Packard e un tip de treabă. Nu e nimeni mai iubit în toată zona. N-ai reuşi să-1 condamni pe chestia aia cu păstrăvii. Nu se sperie de nimeni şi, în orice caz, n-am vrea să ni-1 punem împotrivă.
— Crezi c-o să coopereze ?
— Nu, dacă-1 iei tare.
— Hai să mergem la el.
Intrată-n magazin, Suzy trecu fără să se uite nici în stînga, nici în dreapta, printre vitrine, printre butoaiele deschise, trecu pe lîngă cutii fără s-arunce o privire, trecu de rafturile cu conserve şi se opri în fața ghişeului cu timbre de la oficiul poştal. Domnul Packard desfăcea o ladă cu o rangă. Se uită la ea şi-i zîmbi.
— Domnu' John, spuse fata-n casă vorbind foarte repede, au venit doi pădurari după Nickie. El a fugit aseară cu soră-sa mai mică. Să nu le zici asta. Maică-sa ştie tot şi e în regulă. Şi, oricum, ea n-o să zică nimic.
— V-a luat toată mîncarea ?
— Aproape toată.
— Ia ce-ți trebuie şi fă o listă şi după aia ne uităm amîndoi pe ea.
— O să intre acuma.
— Ieşi prin spate şi pe urmă intră din nou prin față. Mă duc să vorbesc cu ei.
Suzy ocoli clădirea lungă şi urcă din nou treptele din față. De data asta se uită atent la toate lucrurile din jur.

îi cunoştea pe indienii care aduseseră coşurile şi îi ştia şi pe cei doi puşti indieni care se uitau la uneltele pentru pescuit aşezate în primele vitrine de pe stînga. Ştia şi medicamentele din vitrina următoare şi-i cunoştea şi pe cei care le cumpărau. Servise în magazinul ăla într-o vară şi ştia să descifreze codurile scrise cu stiloul pe cutiile de carton în care erau pantofi, pîslari de iarnă, şosete de lînă, mănuşi, şepci şi pulovere. Ştia cît fac coşurile alea aduse de indieni şi era prea tîrziu să le mai poată da la un preț bun pentru anul ăla.
— De ce le-ați adus aşa de tîrziu, doamnă Tabeshaw ? întrebă.
— Prea multă distracție de 4 Iulie, răspunse indianca rîzînd.
— Ce mai face Billy ?
— Nu ştiu, Suzy. Nu văzut la el de săptămîni deja.
— De ce nu le duceți la hotel ca să încercați să le vindeți turiştilor?
— Poate. Am dus o dată.
— Ar trebui să duceți în fiecare zi.
— Prea mult mers.

în timp ce Suzy vorbea cu cunoscuții şi-şi făcea lista cu ce avea nevoie, cei doi pădurari se duseseră în spatele magazinului să vorbească cu domnul John Packard.
Domnul John avea ochi albaştri-verzui, era brunet şi avea mustață; avea mereu aerul că ar fi intrat din greşeală într-un magazin universal. Fusese plecat din Michigan timp de optişpe ani cînd era mai tînăr şi acum arăta mai mult ca un negociator de pace sau parior cinstit decît ca proprietarul unui magazin. Fusese proprietarul unor restaurante foarte bune de-a lungul timpului şi le condusese bine. însă cînd ținutul începuse să fie despădurit el rămăsese aici şi cumpărase teren. în cele din urmă, cînd în regiune se votase opțiunea locală1 îşi cumpărase magazinul.
1. Local option dreptul unei regiuni de a alege dacă să vîndă sau nu alcool în perioada prohibiției.

Avea deja hotelul. Dar spunea mereu că nu-i place un hotel fără bar, aşa că rareori îl vedeai pe-acolo. Doamna Packard conducea hotelul. Ea era mai ambițioasă decît domnul John, iar el spunea că n-are de gînd să-şi piardă timpul cu nişte oameni care au destui bani ca să poată pleca-n vacanță oriunde-n toată țara şi aleg să meargă la un hotel care n-are bar şi-şi petrec timpul legănîndu-se-n balansoare pe verandă. Ii numea „salvatori" pe oaspeții hotelului şi rîdea de ei cînd era cu doamna Packard, însă ea-1 iubea şi nu se supăra:
— Nu mă supăr că le zici „salvatori", i-a spus într-o seară cînd stăteau în pat. Am avut eu chestia aia, dar sînt încă tot ce-ți trebuie la o femeie, nu?
Ei îi plăceau oaspeții pentru că unii aduceau lucruri culturale cu ei — domnul John spunea că nevastă-sa e moartă după cultură, aşa cum un tăietor de lemne e mort după Peerless, tutunul ăla de mestecat care era foarte bun. De fapt, el respecta dragostea ei pentru cultură, pentru că ea-i zisese că iubeşte cultura aşa cum iubeşte el whisky-ul tare, şi-i mai zicea:
— Packard, nu-i nevoie să-ți pese şi ție de cultură. N-o să te enervez cu treaba asta. Dar pe mine mă face să mă simt minunat.
Domnul John spunea că poa' să bage-n ea cultură pînă crapă, atîta timp cît el nu-i nevoit să meargă cu ea la vreo chestie caritabilă sau vreun curs de autodepăşire. Fusese într-o tabără religioasă1 şi la un misionariat2, dar la o chestie caritabilă nu fusese-n viața lui. Zicea că şi taberele şi misionariatul sînt îngrozitoare, dar că măcar la astea cei care se excitau puteau să mai prindă cîte un
1. Camp meeting — fenomen creştin apărut pe lîngă frontierele Americii în secolul XVIII, cînd existau prea puține lăcaşuri de cult aşa au ajuns să se organizeze întruniri în aer liber într-o anumită locație. Cei care veneau de departe campau acolo pe toată durata întrunirii.
2. Revival revival meetings întîlniri ținute de biserica protestantă, ce au ca scop atragerea de noi adepți.

contact sexual. Doamna Packard, îi povestea el lui Nick Adams, îşi făcea griji pentru sufletul lui după ce fusese la vreun misionariat ținut de careva ca Gypsy Smith, marele predicator, dar în cele din urmă se dovedea că el, Packard, nu-i cu nimic mai prejos decît Gypsy Smith şi totul se va aranja pînă la urmă. Da' să te duci la o chestie caritabilă, aia chiar că era ciudat. Poate că pînă la urmă cultura e mai bună decît religia, credea domnul Packard. Dar asta nu era decît o părere. Totuşi, oamenii păreau înnebuniți după religie. Dar chiar şi el îşi dădea seama că-i vorba de mai mult decît o manie.

— Chiar că-i prinde, îi spusese cîndva lui Nick Adams. Tre' să fie ca un fel de carusel, doar că totul se-ntîmplă-n capul lor. Studiază şi tu chestia asta cînd ai chef şi zi-mi ce crezi. Dacă vrei să fii scriitor, ar trebui să te apuci din timp de treaba asta. Nu-i lăsa să ți-o ia prea mult înainte.
Domnul John îl plăcea pe Nick Adams pentru că avea în el păcatul originar. Nick nu înțelegea ce însemna asta, dar era mîndru.
— Tu o să ai pentru ce să te căieşti, băiete, aşa îi spunea. Şi ăsta-i unul dintre cele mai bune lucruri din lume. Şi poți oricînd să te hotărăşti dacă vrei să te căieşti pentru ele sau nu. Dar toată treaba e să ai pentru ce te căi.
— Dar nu vreau să fac nimic rău.
— Nici eu n-aş vrea să faci aşa ceva. Dar eşti în viață şi o să faci lucruri. Nu minți şi nu fura. Toți trebuie să mințim. Alege-ți însă pe cineva pe care să nu-1 minți niciodată.
— Vă aleg pe dumneavoastră.
— Bine. Nu mă minți niciodată, orice-ar fi, şi nici eu n-o să te mint.
— O să-ncerc.
— Nu, nu aşa. Trebuie să fie o chestie absolută.
— Bine. N-o să vă mint niciodată.
— Ce-a mai făcut fata ta ?
— Mi-a zis cineva că lucrează la Soo.

— Era o fată frumoasă şi-mi plăcea de ea.
— Şi mie.
— încearcă să nu-ți pară rău.
— N-am ce-i face. Ea n-a fost de vină cu nimic. Aşa e ea făcută să fie. Dacă m-aş întîlni cu ea din nou, cred că ne-am încurca iar.
— Poate că nu.
— Poate că da. Deşi aş încerca să nu.
Domnul John se gîndea la Nick cînd ieşi la tejgheaua din spate, unde-1 aşteptau cei doi bărbați. îi cercetă din priviri şi nici unul nu-i plăcu. Nu-i plăcuse niciodată de Evans şi nici n-avea vreo urmă de respect pentru el, dar simțea că delegatul era periculos. Nu stătuse să-1 analizeze, dar îi observase privirea lipsită de expresie şi gura mai încleştată decît a unuia care mestecă tutun. Şi mai avea şi un dinte veritabil de elan prins de lanțul 'de la ceas. Era un colț frumos, provenit de la un mascul de vreo cinci ani. Era un dinte frumos şi domnul John îl mai privi o dată şi se mai uită şi la umflătura uriaşă care i se vedea pe sub haină din cauza tocului.
— Cu tunu' ăla de-1 porți sub braț ai omorît elanu' ? Delegatul îl privi vag disprețuitor.
— Nu. L-am omorît într-o trecătoare din Wyoming cu un Winchester de 45.
— Eşti un mare vînător, ă? spuse domnul John, după care se uită pe sub tejghea.Văd că ai şi picioare mari. Ai nevoie de tunu' ăla cînd mergi la vînătoare de copii?
— Cum adică, copii ? întrebă delegatul. Era cu un pas înainte.
— Adică copilu' pe care-1 cauți.
— Ai zis copii, spuse delegatul.
Domnu' John veni spre ei. Trebuia să facă asta.
— Oare ce poartă Evans sub haină cînd îl caută pe cel care i-a caftit băiatu' de două ori ? Probabil că eşti înarmat pînă-n dinți, Evans. Băiatu' ăla te-ar cafti şi pe tine fără probleme.

— De ce nu ne zici tu unde e, ca să-1 punem la-ncercare ?

— Ai zis „copii", domnu' Jackson, îi replică pădurarul de la stat. Ce te-a făcut să zici asta?
— Din cauză că mă uitam la tine, muistule. Jegos cu platfus!
— De ce nu ieşi de după tejgheaua aia, dac-aşa vrei să vorbeşti ?
— Vezi că vorbeşti cu dirigintele unei poşte din Statele Unite ale Americii. Şi zici lucruri fără să ai martori, în afară de Față-Balegă Evans. Cred că ştii de ce i se zice FațăJ3alegă. Dă-ți şi tu seama. Eşti un detectiv, doar.
Acum era mulțumit. El fusese cel care atacase şi se simțea aşa cum se simțea în zilele bune, înainte să-şi cîştige pîinea din hrănitul şi culcatul unor turişti care se leagănă în balansoare pe verandă în timp ce se uită la lac.
— Auzi, băi, Platfus, acum mi-am dat seama de unde te ştiu. Tu nu mă mai ții minte, Platfusică?
Pădurarul îl privi atent. Dar nu-1 ținea minte.
— Te ştiu din Cheyenne, din ziua aia în care l-au spînzurat pe Tom Horn. Tu eşti unu' dintre ăia care l-au păcălit cu promisiuni de la asociație. Acum ți-aduci aminte ? A cui era circiuma din Medicine Bow atunci cînd tu lucrai pentru oamenii care i-au ars-o lui Tom ? De aia ai ajuns să faci ce faci? N-ai pic de memorie?
— Cînd te-ai întors aici ?
— Doi ani după ce l-au agățat pe Tom.
— Să fiu al dracu'.
— Mai ții minte cînd ți-am dat colțu' ăla de elan, cînd ne strîngeam lucrurile ca să plecăm din Greybull?
— Sigur că da. Ascultă-mă, Jim, tre' să-1 prind pe pustiu' ăsta.
— Mă cheamă John. John Packard. Hai în spate să bem ceva. Cred că te interesează să ştii ce-i şi cu Bulă ăsta. îi zice Față-Palidă Evans. Noi îi ziceam Față-Balegă Evans. I-am zis aşa adineaori doar pentru că-s de treabă.
— Domnu' John, spuse domnul Evans. De ce nu vrei matale să fii prietenos şi să cooperezi?

— Doar ce ți-am schimbat numele, nu? Şi ce fel de cooperare vreți voi, băieți?
Ajunşi în spate, domnul John luă o sticlă de pe raftul de jos din colț şi i-o dădu delegatului:
— Bea, Platfusică. Pari să ai nevoie.
Luară cu toții cîte o gură şi după aceea domnul John îi întrebă:
— De ce-1 căutați pe pustiu' ăsta ?
— Braconaj.
— Şi în ce ar consta asta ?
— Pe 12, luna trecută, a împuşcat un cerb.
— Şi-acum doi bărbați înarmați umblă după un băiat pentru că a împuşcat un cerb luna trecută, pe 12.
— Au mai fost şi altele.
— Dar asta-i singura pe care o puteți dovedi.
— Cam aşa ceva.
— Şi celelalte în ce-au constat ?
— O grămadă.
— Da' n-aveți dovezi.
— N-am zis asta, spuse Evans. Da' pentru cerb avem.
— Şi data era 12 ?
— Exact, spuse Evans.
— De ce nu pui ceva întrebări în loc să dai răspunsuri ? îi spuse delegatul partenerului său.
John izbucni în rîs:

— Lasă-1 în pace, Platfusică. Aş vrea să-i văd minunea aia de creier la lucru.
— Cît de bine-1 ştii pe băiat? întrebă delegatul.
— Destul de bine.
— Ai făcut vreodată afaceri cu el ?
— Mai cumpără cîte ceva de pe-aici. Plăteşte cu bani gheață.
— Ai vreo bănuială pe unde s-o fi dus ?
— Are nişte rude în Oklahoma.
— Cînd l-ai văzut ultima oară? întrebă Evans.
— Hai să mergem, Evans, spuse delegatul. Mă faci să-mi pierd timpul. Jim, mersi de băutură.

— John, îi spuse domnul John. Pe tine cum te cheamă, Platfusică ?
— Porter. Henry J. Porter.
— Platfusică, să nu te-apuci să tragi în băiatu' ăla.
— Cumva trebuie să-1 predau.
— Ai fost mereu un criminal nenorocit.
— Hai, Evans, spuse delegatul. Ne pierdem vremea aiurea.
— Ține minte ce ți-am zis cu împuşcatul, spuse domnul John foarte încet.
— Te-am auzit, îi replică delegatul.
„Henry J. Porter", se gîndi domnul John. „Nu-mi amintesc să-i fi zis altfel decît Platfusică. Avea picioare aşa de mari că trebuia să-şi facă încălțăminte pe comandă. Platfus, aşa-i ziceau. Şi pe urmă Platfusică. Şi la izvorul ăla, unde l-au împuşcat pe băiatul lui Nester, băiatul pentru care l-au spînzurat pe Tom, erau clar urmele lui. Platfusică. Platfusică şi mai cum? Poate că n-am ştiut niciodată. Platfus Platfusică. Platfus Porter? Nu, nu Porter."
— îmi pare rău de coşurile astea, doamnă Tabeshaw, spuse apoi. Anu' ăsta e prea tîrziu şi pînă la anu' n-o să țină. Da' dacă aveți răbdare cu turiştii de la hotel, vi le cumpără ei pe bani buni.
— Cumpără mata, vinzi la hotel.
— Nu, ar prefera să le cumpere de la tine. Eşti o femeie frumoasă.
— Mai demult eram, spuse doamna Tabeshaw.
— Suzy, aş vrea să vorbim puțin, spuse domnul John. După ce merseră în spatele magazinului, el îi spuse:
— Zi-mi cum a fost tot.
— V-am spus deja. Au venit după Nickie şi pe urmă au rămas să-1 aştepte. Soră-sa mai mică 1-a anunțat că-1 aşteaptă. După ce s-au îmbătat şi-au adormit, Nickie şi-a luat lucrurile şi-a plecat. Rezistă de departe două săptămîni cu mîncarea pe care şi-a luat-o şi mai are şi puşca; Piticot s-a dus cu el.
— Păi ea de ce s-a dus ?

— Nu ştiu, domnu' John. Probabil că voia să aibă grijă de el şi să nu-1 lase să facă ceva rău. Doar îl ştiți cum e.
— Tu stai pe lîngă Evans. Crezi că are vreo idee pe unde umblă Nick?
— Ştie şi el cît poate. Da' habar n-am cît.
— Tu unde crezi că s-au dus?
— N-am de unde să ştiu, domnu' John. Nickie ştie o grămă' de locuri.
— Tipu' ăla care-i cu Evans e o piază rea. E chiar un ticălos.
— Nu-i prea deştept.
— E mai deştept decît pare. L-a terminat băutura. Da-i deştept şi e al dracu'. L-am cunoscut mai demult.
— Ce vreți să fac ?

— Nimic, Suzy. Doar dă-mi de ştire despre orice se mai întîmplă.
— îmi strîng cumpărăturile, domnu' John, ca să le verificăm.
— Cum o s-ajungi acasă?
— Iau vasu' de la docul lui Henry şi pe urmă iau o barcă cu vîsle de la căsuță. Domnu' John, ce-o să-i facă lui Nickie ?
— Asta mă îngrijorează şi pe mine.
— Vorbeau c-o să-1 trimită la şcoala de corecție.
— Tare mi-aş dori să nu fi omorît cerbu' ăla.
— Şi el şi-ar dori. Mi-a povestit cum a citit într-o carte că poți cresta pe cineva cu un glonț fără să-1 răneşti cu adevărat. Atîta că paralizează de frică şi Nickie a vrut să încerce chestia asta. Zicea c-a fost o mare prostie. Da' a vrut să-ncerce. Şi atunci l-a împuşcat şi i-a rupt gîtu'. I-a părut groaznic de rău. îi părea rău chiar şi că a încercat chestia aia, cu crestatul.
— Ştiu.
— Şi Evans trebuie să fi găsit carnea, acolo unde o agățase, în coliba în care mai doarme primăvara. Oricum, cineva a luat-o.
— Da' cine să-i fi spus lu' Evans ?

— Cred că băiatu' ăla al lui o fi găsit-o. Mereu se ține după Nick. Se ascunde de nu-1 vezi. El tre' să-1 fi văzut pe Nickie cînd a omorît cerbu'. Băiatu' ăla nu-i bun de nimic, domnu' John. Da' chiar că ştie să urmărească pe cineva. Nu m-ar mira să fie aici chiar acum.
— Nu, spuse domnul John. Da' ar putea trage cu urechea de-afară.
— Cred că umblă deja după Nick.
— I-ai auzit zicînd ceva de băiatu' ăsta cînd erau la voi?
— Nu, n-au zis nimic.
— Probabil că Evans 1-a lăsat să se ocupe de casă. Nu cred c-avem de ce să ne-ngrijorăm în privința lui pînă n-ajung acasă la Evans.
— Pot să merg cu barca pîn-acasă şi să-i întreb pe copii dacă Evans a angajat pe cineva ca să se ocupe de casă. Asta ar însemna că i-a dat liber băiatului.
— Ăştia doi sînt prea bătrîni ca să ia urma cuiva.
— Da' băiatu' ăla-i ceva de groază, domnu' John, şi ştie prea multe despre Nickie şi locurile prin care umblă. L-ar găsi şi pe urmă i-ar conduce pe ăia doi.
— Hai să mergem în spate.
în spatele căsuțelor poştale, ale seifurilor, ale registrelor, ale cărților poştale şi ale timbrelor pentru recomandate, cu ghişeul închis, astfel încît Suzy retrăi sentimentul glorios de a se afla în biroul ce fusese al ei atunci cînd lucrase la magazin, în acea vară, acolo o întrebă domnul John:
— Suzy, unde crezi că s-au dus ?
— Nu ştiu, serios. Probabil că nu prea departe, altfel n-ar fi luat-o cu el pe Piticot. Şi într-un loc unde să le fie bine, altfel, iarăşi zic, n-ar fi luat-o pe Piticot cu el. Să ştiți că ăia ştiu şi de păstrăvii pe care vi-i aducea pentru cină.
— Băiatu' ăla le-a zis ?
— Sigur că da.

— Poate ar trebui să facem ceva cu băiatu' ăla al lu' Evans.
— Eu, una, l-aş omorî. Aş băga mîna-n foc că de aia s-a dus Piticot cu frate-său. Ca să nu-1 omoare Nickie.
— Fă cumva să ştim mereu ce fac ăia.

— Aşa o să fac. Dar trebuie să vă gîndiți la ce-i de făcut, domnu' John. Doamna Adams e distrusă. O tot apucă durerea aia de cap care o ia mereu. Poftiți, luați scrisoarea asta.
— Las-o în cutie. E vorba de poşta Statelor Unite.
— Cînd adormiseră aseară, îmi venea să-i omor pe amîndoi.
— Nu, să nu mai vorbeşti aşa şi nici să nu-ți treacă prin cap ceva de genu' ăsta.
— Dumneavoastră n-ați vrut să omorîți niciodată pe nimeni, domnu' John?
— Ba da. Insă e păcat şi, oricum, nu asta-i soluția.
— Tata a omorît un om.
— Şi asta nu 1-a ajutat cu nimic.
— Nu s-a putut abține.
— Trebuie să învățăm să ne abținem. Şi acum du-te, Suzy.
— Ne vedem diseară sau mîine-dimineață. Tare mi-ar fi plăcut să mai fi lucrat aici, domnu' John.
— Şi mie mi-ar fi plăcut, Suzy. Dar doamna Packard e de altă părere.
— Ştiu, spuse Suzy. Aşa se-ntîmplă mereu.
Nick se-ntinse cu soră-sa pe un pat din mlădițe, sub un adăpost1 pe care-1 construiseră împreună la marginea pădurii; cum stăteau acolo, puteau să vadă panta din față, mlaştina cu cedri şi dealurile albastre din zare.
1. Lean-to în orig. construcție nefînisată, folosită mai ales în campinguri, făcută de obicei din buşteni, cu trei pereți şi un acoperiş înclinat; partea lăsată descoperită este ferită de vînt.

— Piticot, dacă nu-i destul de comod putem să mai punem nişte răşină de pe copacu' ăla. In seara asta ne mulțumim cu ce avem, o să fim prea obosiți. Da' mîine putem să-1 facem bine de tot.
— E minunat, Nickie. Intinde-te şi relaxează-te, ca să simți ce bine e.
— E super să-ți faci tabăra aici. Şi nici nu se vede. O să facem doar focuri mocnite.
— Dacă facem un foc se vede de pe dealuri ?
— S-ar putea. Noaptea vezi de departe un foc. Da' o să-ntind o pătură şi aşa n-o să se vadă.
— Nickie, n-ar fi fost frumos să venim aici de plăcere, nu pentru că ne urmăreşte cineva?
— Nu-ncepe cu asta aşa repede. Abia am ajuns. Şi, oricum, dacă era vorba de distracție, nu aici am fi venit.
— îmi pare rău, Nickie.
— N-are de ce să-ți pară rău. Auzi, Piticot, eu o să mă duc să prind ceva păstrăvi pentru cină.
— Pot să vin şi eu ?
— Nu, tu stai aici şi odihneşte-te. Ai avut o zi grea. Citeşte ceva sau culcă-te.
— Chiar c-a fost greu, nu-i aşa? Mie mi s-a părut foarte greu. M-am descurcat bine?
— Te-ai descurcat de minune şi la mers, şi cînd am pus tabăra. Da' acum odihneşte-te.
— îi punem un nume taberei ?
— Să-i zicem Tabăra Număru' 1.
Coborî dealul şi cînd ajunse aproape de malul pîrîului îşi tăie o creangă de salcie de vreun metru şi o aranja din cuțit fără s-o decojească. Vedea în depărtare apa curată şi repede a pîrîului. Pîrîul era îngust şi adînc, iar pe maluri creşteau muşchi pînă în buza mlaştinii. Apa limpede şi închisă la culoare curgea repede, făcînd bulboane la suprafață. Nick nu se apropie prea tare, pentru că ştia că malul se întinde deasupra apei şi nu voia să sperie vreun peşte.

„Tre' să fie ceva păstrăvi pe-aici în perioada asta", se gîndi. „Aproape că se sfîrşeşte vara."
Scoase o bobină cu gută din cutia de tutun pe care o ținea în buzunarul stîng al cămăşii, apoi tăie firul care nu era chiar atît de lung cît bățul şi prinse guta la un capăt, făcînd un nod slab. Apoi prinse un cîrlig pe care-1 scoase din aceeaşi cutie. După care, ținînd cîrligul, testă firul şi flexibilitatea crengii de salcie. îşi lăsă undița jos şi se întoarse cedrii erau mărginiți de un crîng de mesteceni, unde era un trunchi mic, putrezit de cîțiva ani. împinse buşteanul şi găsi sub el cîteva rîme. Nu erau mari. Dar erau roşii şi vioaie, aşa că le băgă într-o cutie mică de tinichea cu capacul găurit, o cutie în care fusese cîndva tutun Copenhagen. Presără nişte pămînt peste ele şi apoi răsturnă buşteanul la loc. Era al treilea an în care găsea momeală în acelaşi loc şi avea mereu grijă să împingă buşteanul înapoi, exact aşa cum îl găsise.
„Nimeni nu ştie cît de mare-i pîrîu' ăsta", se gîndi. „Ia multă apă din mlaştina aia." Se uită-n susul şi-n josul rîului şi apoi pe deal, unde-şi făcuseră tabăra. Apoi se-ntoarse la undiță, prinse momeala şi scuipă pe ea ca să-i poarte noroc. Ținînd undița în mîna dreaptă, se apropie cu foarte mare grijă de malul pîrîului adînc şi îngust.
In locul pe care şi-1 alesese, malurile erau atît de apropiate, că dacă întindea undița putea să atingă celălalt mal; apropiindu-se, ascultă apa curgînd repede. Se opri în dreptul malului, ferindu-se să nu fie văzut de orice-ar fi mişcat în pîrîu, şi scoase doi plumbi pe care-i prinse pe fir, cam la un metru de cîrlig, strîngîndu-i cu dinții.
Zvîrli cîrligul în care erau agățate două rîme şi-1 lăsă să cadă uşor în apă, astfel încît să se scufunde, învîrtindu-se în curentul puternic, şi apoi aplecă vîrful undiței pentru ca apa să ia firul şi, odată cu el, momeala. Firul se-ntinse şi Nick simți deodată greutatea de la capăt. Trase undița, care se-ndoi aproape pînă la jumătate în mîinile sale. Simțea cum trage smucindu-se, iar smuciturile

nu se îmblînzeau cînd trăgea şi el. Şi deodată se înmuiară şi peştele se ivi deasupra apei, tras de fir. Apoi urmă o zbatere nebună în apele înguste şi adînci, iar păstrăvul fu smuls din apă şi, zbătîndu-se-n aer, zbură peste umărul lui Nick şi căzu pe malul din spate. Nick îl văzu strălucind în soare şi apoi îl găsi zbătîndu-se printre ferigi. Era puternic şi greu cînd îl luă în mîini şi mirosea frumos; Nick văzu cît de întunecat îi era spatele şi ce pete strălucitoare avea, la fel ca marginile înotătoarelor. Erau albe la margini, apoi venea o dungă neagră şi în cele din urmă stomacul — auriu ca un apus superb. Nick îl ținea cu mîna dreaptă şi abia dacă-1 putea cuprinde.
„E cam mare pentru tigăița noastră", se gîndi. „Da' acum, că l-am rănit, trebuie să-1 omor."
li izbi scurt în cap cu minerul cuțitului de vînătoare şi apoi îl lăsă lîngă un mesteacăn.
„La dracu'", îşi spuse. „Ar fi perfect pentru doamna Packard. Da' pentru mine şi Piticot e cam mare. Mai bine m-aş duce mai sus, la apă mică, să-ncerc să prind vreo doi mai mici. Da', pe dracu', ce bine a fost cînd l-am smuls din apă. Poa' să zică ei ce vor despre cum e să-i plimbi pînă obosesc, da' dacă n-au smuls vreodată un peşte, habar n-au cum te face să te simți. Adică, dacă ține o mie de ani? Sînt unii care nu cedează deloc şi deodată încep totuşi să vină la tine şi, Doamne, ce-ți fac cînd îi tragi şi-i arunci în aer. Ciudat pîrîu. E ceva caraghios să fii nevoit să cauți peşti mai mici."

îşi găsi undița unde-o lăsase. îndreptă cîrligul, care se-ndoise. Apoi luă peştele greu şi se duse mai sus.
„Cum iese din mlaştină, e acolo o parte mai puțin adîncă şi cu pietricele pe fund", se gîndi. „Acolo sigur prind vreo doi mai mici. Lui Piticot s-ar putea să nu-i placă ăsta mare. Dacă o apucă dorul de casă o să fiu nevoit s-o duc înapoi. Oare ce-or mai face tipii ăia? Cred că băiatu' ăla al lu' Evans nu-şi ştie de lungu' nasului. Jegosu' dracu'. Cred că-n afară de indieni n-a mai pescuit

nimeni pe-aici. Ar fi trebuit să fii indian. Aşa ai fi scăpat de multe necazuri."
Mergea în susul pîrîului ținîndu-se la distanță de buza malului, însă la un moment dat păşi într-o băltoacă pîrîul curgea pe sub pămînt acolo. Un păstrăv mare țîşni violent, stropind înjur şi tulburînd apa. Era atît de mare încît nu vedeai cum de are loc să se mişte în pîrîul ăla îngust.
— Tu de unde-ai mai ieşit, spuse Nick după ce peştele dispăruse pe sub mal. Doamne, ce păstrăv.
Mai prinse doi mai mici în locul pe care-1 căutase. Şi ăştia erau frumoşi şi aveau un trup ferm — îi curăță pe toți trei şi le aruncă mațele în pîrîu, după care îi spălă atent în apa rece şi-i băgă într-un săculeț mic de zahăr pe care-1 avea în buzunar.
„Bine că fetii îi place peştele", se gîndi. „Păcat că n-am cules nişte zmeură. Da' ştiu unde găsesc." începu să urce dealul, îndreptîndu-se spre tabără. Soarele se ascunsese în spatele dealului şi vremea era bună. Privi pe deasupra mlaştinii şi sus, pe cer, dincolo de unde-ar fi trebuit să fie un braț al lacului, văzu un şoim.
Se apropie foarte încet de adăpost şi soră-sa nu-1 auzi. Stătea întinsă pe-o parte şi citea. Cînd văzu că-i trează îi spuse cu blîndețe, ca să n-o sperie:
— Ce-ai făcut, maimuțică?
Ea se întoarse, îl privi şi zîmbi scuturîndu-şi capul:
— L-am tuns.
— Cum?
— Cu o foarfecă, cu ce crezi ?
— Şi cum ai văzut ce faci acolo ?
— îl țineam cu o mînă şi cu alta tăiam. E uşor. Arăt ca un băiat ?
— Ca un băiat sălbatic din Borneo.
— Păi nu puteam să mă tund chiar ca un băiat care merge la biserică. E prea sălbatic?
— Nu.

— Mi se pare foarte tare. Acum sînt şi sora ta, dar sînt şi un băiat. Crezi că asta o să mă transforme într-un băiat?
— Nu.
— Păcat. Mi-ar fi plăcut.
— Piticot, eşti nebună.
— Poate că sînt. Semăn cu un băiat idiot?
— Puțin.
— Ai putea să-1 mai aranjezi tu. Tu poți să vezi cînd tai.
— Va trebui să-1 mai aranjez puțin, nu mult. Ți-e foame, fratele meu idiot?
— N-aş putea fi un frate neidiot?
— Nu vreau să te schimb pe-un frate.
— Nickie, acum trebuie să faci asta, nu-nțelegi ? Trebuia să facem asta. Ar fi trebuit să te întreb înainte, da' ştiam că trebuie să facem asta şi atunci am zis să-ți fac o surpriză.
— îmi place. Restu' nu contează. îmi place foarte mult.

— Mulțumesc, Nickie, mulțumesc foarte mult. Mă-ntinsesem şi-ncercam să mă odihnesc, cum mi-ai zis tu. Da' nu reuşeam decît să-mi imaginez ce aş mai putea face ca să te ajut. Mă şi vedeam cum îți fac rost de o cutie de tutun plină cu picături somnifere, din vreun local dintr-un oraş ceva, gen Sheboygan.
— Şi de unde-ai făcut rost de ele ?
Nick se aşezase şi soră-sa îi stătea pe genunchi, îi prinsese gîtul în brațe şi-şi freca părul proaspăt tuns de obrazul lui.
— De la Regina Tîrfelor. Şi ştii cum îi zice cîrciumii?
— Nu.
— Hanul şi antrepozitul „Regala Monedă de Zece Dolari din Aur".
— Păi şi ce făceai tu acolo ?
— Eram asistenta unei tîrfe.
— Şi ce face asistenta unei tîrfe ?

— O, îi ține trena cînd merge şi-i deschide uşa la trăsură şi o conduce la cameră. E ceva ca un paj, cred.
— Şi ce-i zice tîrfei ?
— Orice-i trece prin cap, atîta timp cit e politicoasă.
— Dă-mi un exemplu, frățioare.
— Păi, de pildă: „Ei, domniță, trebuie să fie foarte obositor să fii o pasăre într-o colivie aurită pe o astfel de arşiță". Chestii d-astea.
— Şi tîrfa ce zice ?
— Ea zice: „Chiar că aşa-i. Sigur că aşa-i, dulcico". Zice aşa pentru că tîrfa asta, a cărei asistentă eram eu, e cam din popor.
— Şi tu de unde eşti ?
— Eu sînt sora sau fratele unui scriitor morbid şi-am primit o educație rafinată. Asta mă face să fiu foarte căutată de tîrfa principală şi de anturajul ei.
— Şi-ai făcut rost de pastilele alea ?
— Evident. Mi-a zis: „Dragă, ia picăturile astea". Iar eu i-am zis „mulțumesc". Şi atunci ea mi-a mai zis: „Trimite-i salutările mele fratelui tău morbid şi spune-i să treacă neapărat pe la antrepozit cînd ajunge prin Sheboygan".
— Hai, dă-te, spuse Nick.
— Nick, aşa vorbesc ei la antrepozit.
— Trebuie să fac de mineare. Nu ți-e foame ?
— Fac eu de mineare.
— Nu, spuse Nick. Tu zi mai departe.
— Nu crezi c-o să ne distrăm, Nickie ?
— Păi şi-acum ne distrăm.
— Vrei să-ți mai povestesc ce-am mai făcut pentru tine ?
— Adică înainte să te hotărăşti să fii practică şi să-ți tai părul?
— Şi ce-am mai făcut după aia e o treabă destul de practică. Stai să-ți povestesc. Pot să te sărut cît faci de mineare ?
— Ai răbdare, îți zic eu. Şi ce voiai să faci?

— Ei, păi cred că din punct de vedere moral m-am compromis total aseară cînd am furat whisky-ul ăla. Crezi că o chestie ca asta te poate compromite din punct de vedere moral?
— Nu. Şi sticla era desfăcută, oricum.
— Da, dar am luat sticla goală şi pe aia de whisky în bucătărie şi cînd am turnat mi-am vărsat puțin pe mînă şi după aia am lins-o şi mă gîndeam că treaba asta m-o fi compromis definitiv din punct de vedere moral.

— Ce gust avea?
— Foarte tare şi ciudat şi puţin greţos.
— Asta nu-i o chestie care să te compromită.
— Atunci mă bucur, pentru că, dacă aş fi compromisă, cum te-aş mai putea influenţa eu în bine ?
— Da, nu ştiu ce să zic. Şi deci ce voiai să faci ? Făcuse focul, fixase tigaia deasupra lui şi acum punea
nişte felii de şuncă în tigaie. Soră-sa se uita la el şi-şi prinsese genunchii în mîini; apoi o văzu cum îşi desface mîinile, îşi aşază un braţ în spate şi se sprijină-n el întinzîndu-şi picioarele. Se antrena să stea ca un băiat.
— Trebuie să-nvăţ să-mi ţin mîinile cum trebuie.
— Mîinile să n-aibă treabă cu capu'.
— Asta ştiu. Ar fi mai uşor dac-aş avea un băiat de vîrsta mea pe care să-1 imit.
— Imită-mă pe mine.
— Ar fi firesc aşa, nu ? Da' n-o să rîzi de mine ?
— Poate c-o să rîd.
— Doamne, sper să nu-ncep să mă port ca o fată cît stăm ascunşi.
— Stai liniştită.
— La umeri şi la picioare arătăm la fel.
—■ Spune-mi de lucrul ăla pe care mai voiai să-1 faci.
Intre timp pusese păstrăvii-n tigaie. Feliile de şuncă, încîrligate şi maronii, erau aşezate pe o bucată de lemn abia o tăiase din buşteanul pe care-1 foloseau pentru foc. Amîndoi se lăsaseră ademeniţi de mirosul păstrăvului care se prăjea în grăsimea lăsată de şuncă. Nick întoarse

peştii. începuse să se facă întuneric şi Nick întinsese o pînză în spatele focului ca să nu se vadă.
— Ce voiai să mai faci ? întrebă din nou. Piticot se aplecă în faţă şi scuipă în foc.
— Cum a fost asta ?
— N-ai nimerit tigaia.
— A, ce voiam să mai fac e ceva destul de urît. O chestie pe care-am învăţat-o din Biblie. Voiam să iau trei ţepuşe, cîte una pentru fiecare, şi să le înfig în tîmple cînd dormeau ălora şi băiatului.
— Şi cu ce voiai să le-nfigi ?
— Cu un ciocan căptuşit.
— Cum să căptuşeşti un ciocan ?
— Bine de tot.
— E cam dură ideea asta cu cuiele.
— Ei, păi fata aia din Biblie aşa a făcut şi dacă am fost eu în stare să mă plimb printre nişte bărbaţi înarmaţi şi morţi de beţi şi să le fur băutura, de ce n-aş duce treaba pîn' la capăt, mai ales dac-am învăţat-o din Biblie ?
— în Biblie n-aveau nici un ciocan căptuşit.
— Probabil că mi-a venit gîndindu-mă la vîslele căptuşite şi le-oi fi amestecat cumva.
— Poate. Şi, oricum, noi nu vrem să omorîm pe nimeni. De aia ai venit cu mine.
— Ştiu. Dar, Nickie, nouă ne e uşor să comitem o crimă. Noi sîntem diferiţi de ceilalţi. Şi m-am mai gîndit că dacă tot sînt compromisă din punct de vedere moral, măcar să fac ceva util din asta.
— Micuţo, eşti nebună. Auzi, dacă bei ceai poţi dormi?
— Nu ştiu. N-am băut niciodată noaptea. Doar ceai de mentă.
— O să-1 fac foarte slab şi o să-i pun nişte lapte praf.
— Nickie, eu n-am nevoie, dacă nu e prea mult.

— Doar cît să-i dea puțin gust laptelui.
Acum mîncau. Nick tăiase cîte două felii de pîine de secară pentru fiecare şi înmuie cîte o felie în grăsimea din tigaie. Mîncară şi păstrăvii, care erau crocanți pe

dinafară, iar pe dinăuntru erau bine făcuți şi aveau carnea moale. Apoi aruncară oasele păstrăvilor pe foc şi mîncară cîte un sendviş cu şuncă, după care Piticot bău ceaiul slab cu lapte praf şi Nick înfipse două aşchii în găurile pe care le făcuse în cutie.
— Te-ai săturat?
— Sînt plină. Păstrăvul a fost foarte bun, şi şunca la fel. Nu-i aşa c-am avut noroc să găsim pîinea asta de secară ?
— Mănîncă un măr. Poate o s-avem ceva mai bun mhne. Cred că trebuia să fac mai multă mîncare, Piticot.
— Nu era nevoie. M-am săturat.
— Sigur nu-ți mai e foame ?
— Da. Sînt plină. Am nişte ciocolată, dacă vrei.
— De unde ai ?
— Din păstrătoarea mea.
— Din ce ?
— Păstrătoarea mea. Unde-mi păstrez eu toate lucrurile.
— Aha.
— Asta-i proaspătă. Şi mai am şi din aia la calup, din bucătărie. Să-ncepem cu asta şi s-o păstrăm pe cealaltă pentru ocazii mai speciale. Uite, păstrătoarea mea are un şnur, ca o pungă cu tutun. Putem să punem în ea pepite şi tot felu' de chestii. Crezi c-o s-ajungem pînă-n vest, Nickie?
— Nu ştiu, nu m-am gîndit încă.
— Tare mi-ar plăcea să-mi umplu păstrătoarea cu pepite de şaişpe dolari uncia.
Nick curăță tigaia şi băgă rucsacul în adăpost. O pătură era întinsă peste patul de mlădițe, iar pe cealaltă o puse deasupra şi îi înfăşură marginile, pe partea de pat a lui Piticot. Spălă ibricul de tinichea în care făcuse ceaiul şi-1 umplu cu apă rece din izvor. Cînd se-ntoarse de la izvor, soră-sa era deja în pat şi adormise, cu capul pe perna pe care şi-o făcuse înfăşurîndu-şi blugii peste mocasini. O sărută, dar ea nu se trezi; îşi puse haina groasă şi cotrobăi prin rucsac pînă găsi sticla cu whisky.

0 deschise şi o adulmecă : mirosea foarte bine. Umplu jumătate de cană cu apa din ibric şi turnă puțin whisky peste ea. Apoi se aşeză şi-1 sorbi foarte încet, plimbîndu-1 prin gură înainte să şi-1 lase pe limbă şi să-1 înghită. Se uita la cărbunii mici care mai rămăseseră din foc, cum străluceau aprinşi de adierea serii, şi sorbea din whisky-ul cu apă rece şi se uita iar la cărbuni şi se gîndea. Apoi termină ce avea în ceaşcă, mai scoase nişte apă rece, o bău şi se duse la culcare. îşi aşeză puşca sub piciorul stîng şi apoi îşi puse capul pe perna bună şi tare făcută din pantalonii săi înfăşurați peste mocasini. Se înfăşură bine cu partea sa de pătură, îşi spuse rugăciunile şi adormi.
1 se făcu frig peste noapte, aşa că-şi întinse haina peste soră-sa şi se lipi cu spatele de ea ca să aibă mai multă pătură. Pipăi prin jur după puşcă şi şi-o băgă la loc sub picior. Era rece, aerul era tare şi mirosul de buciniş tăiat şi răşină era peste tot. Nu-şi dăduse seama cît de obosit era pînă cînd s-a trezit din cauza frigului. Acum se simțea din nou bine şi, simțind căldura corpului soră-sii, lipită de spatele său, se gîndi: „Trebuie să am mare grijă de ea şi să o distrez şi s-o aduc înapoi în siguranță". Un timp ascultă respirația fetei şi liniştea nopții, şi apoi adormi la loc.

Cînd se trezi, era destulă lumină ca să poată vedea dealurile îndepărtate din spatele mlaştinii. Mai rămase un timp culcat, în tăcere, şi-şi întinse tot trupul. Apoi se ridică şi-şi trase pantalonii kaki şi mocasinii. O privi un timp pe soră-sa, cum dormea îşi strînsese sub bărbie gulerul hainei pe care o pusese peste ea, avea pomeții ridicați şi pielea rozalie sub bronzul pistruiat, iar părul tăiat lăsa să i se vadă conturul frumos al capului şi-i accentua nasul drept şi urechile mici. Cum se uita la genele ei lungi care se odihneau pe pomeți, îşi dori s-o fi putut desena.
„Parcă-i un animal mic", se gîndi, „şi-n orice caz, aşa doarme, ca un animal sălbatic. Oare cum i-ai putea descrie

tunsoarea ? Cred că ai fi cel mai aproape dacă ai spune că cineva i-a pus capul pe butuc şi pe urmă a tuns-o cu un topor. Cumva, arată de parcă ar fi cioplit." îşi iubea enorm sora şi ea îl iubea puțin prea mult. „Dar cred că lucrurile astea se reglează de la sine, într-un fel sau altul", se gîndi. „Sau măcar sper că-i aşa. N-are sens s-o trezesc. Tre' să fie foarte obosită, dacă eu sînt aşa de ostenit. Dacă sîntem în siguranță aici, înseamnă că facem exact ce-ar trebui să facem stăm ascunşi pînă se liniştesc apele şi delegatu' ăla pleacă şi-şi vede de treaba lui. Da' trebuie să-i dau mai mult de mîncare. E aiurea că n-am putut să ne echipăm mai bine. Şi totuşi, avem o grămadă de chestii cu noi. Rucsacul era destul de greu. Da' azi o să mergem după zmeură. Aş vrea să prind şi vreo două potîrnichi dacă pot. Şi putem găsi şi ciuperci. Tre' să fim atenți cu şunca, da' dacă pun untură sau unt nu mai avem nevoie de ea. Poate că i-am dat totuşi prea puțin de mîncare aseară. De obicei mănîncă mai mult şi bea lapte mult, plus o grămadă de dulciuri. Nu-ți face griji. O să mîncăm bine. Bine că-i place păstrăvu'. Au fost foarte buni. Nu-ți face griji în privința ei. O să mănînce foarte bine. Dar, Nick, băiete, chiar că nu prea i-ai dat să mănînce ieri. Mai bine o laşi să mai doarmă, decît s-o trezeşti. Tu ai o grămadă de lucruri de făcut pînă cînd s-o trezi."
începu să scoată cu mare grijă cîte ceva din rucsac şi soră-sa zîmbi în somn. Cînd zîmbea i se întindea pielea de pe obraji şi atunci culoarea ei normală se vedea şi mai bine sub bronz. Nu se trezi, şi atunci el se apucă să pregătească focul pentru micul dejun. Avea destule lemne tăiate, aşa că făcu un foc foarte mic şi puse de ceai. II bău fără nimic, după care mîncă trei caise din conservă şi încercă să citească din Lorna Doone. Da' o citise deja şi nu mai avea pic de magie; îşi dădu seama că n-aveau ce face cu ea, soră-sa o luase degeaba.
După-amiaza trecută, cînd pregătiseră tabăra, pusese nişte prune într-un ibric cu apă ca să se înmoaie şi acum le puse la copt pe foc. Scoase din rucsac nişte făină, o

cratiță de email şi un ibric ca să amestece făina cu apă şi să facă un aluat. Mai avea nişte untură într-o cutie de tinichea şi tăie puțin material dintr-un sac, pe care-1 înfăşură la capătul unui băț şi-1 legă cu gută. Piticot se gîndise să aducă patru saci goi de făină şi acum era foarte mîndru de ea.
Amestecă făina şi apoi puse tigaia pe foc, după care, folosind bățul pe care legase pînza de sac, luă nişte untură şi unse tigaia cu ea. La început tigaia lucea întunecată, apoi untura începu să sfîrîie şi să facă bulbuci, şi atunci mai puse puțină; pe urmă turnă încet aluatul şi-1 urmări cum începe să facă bulbuci şi apoi să se întărească pe la margini. Observă cum se umflă şi cum se formează textura gri a clătitei. O desprinse puțin de pe tigaie cu o aşchie abia tăiată, apoi o întoarse-n aer şi o prinse la loc. Acum îşi arăta fața frumoasă, maronie, în timp ce cealaltă, cea gri, începuse să sfîrîie. O simțea grea, dar pe de altă parte o vedea crescînd uşurică, parcă plutind în tigaie.
— Bună dimineața, îi spuse soră-sa. Am dormit îngrozitor de mult?

— Nu, drăcuşorule.
Era doar în cămaşa care-i atîrna peste picioarele bronzate.
— Te-ai ocupat tu de toate.
— Nu, am început doar să fac clătitele.
— Nu că miroase frumos ? Mă duc pînă la izvor să mă spăl şi pe urmă vin să te ajut.
— Nu te spăla-n izvor.
— Eu nu față palidă, îi strigă din spatele adăpostului. Unde-ai pus săpunu'?
— La izvor. Intr-o găletuşă. Adu şi untu', te rog. E în izvor.
— Mă-ntorc imediat.
In apă erau vreo două sute de grame de unt, pe care-1 aduse înfăşurat în celofan, în găletuşă.
Ernest Hemingway
Mîncară clătitele cu unt şi sirop Log Cabin dintr-un bidonaş. Desfăceau dopul şi turnau siropul. Erau morți de foame amîndoi şi clătitele alea erau delicioase îmbibate cu untul topit şi cu sirop. Prunele le mîncară din ceştile de tinichea, după care băură sucul. Apoi băură ceaiul, din aceleaşi ceşti.
— Prunele au gust de sărbătoare, spuse Piticot. Gîndeşte-te la asta. Cum ai dormit?
— Bine.
— Mersi că m-ai învelit cu haina. A fost totuşi o noapte minunată, nu?
— Da. Tu ai reuşit să dormi toată noaptea, nu te-ai trezit deloc?
— Mai dorm încă. Nickie, n-am putea rămîne aici pentru totdeauna?
— Nu cred. O să creşti şi o să trebuiască să te măriți.
— Păi, oricum o să mă mărit cu tine. Vreau să fiu soția ta fără acte1. Am citit în ziar că se poate aşa ceva.
— Acolo unde ai citit despre legile nescrise2.
— Sigur că da. O să fiu soția ta fără acte, conform legilor nescrise. Pot să fiu soția ta, Nickie?
— Nu.
— Ba o să fiu. O să fii surprins. Tot ce trebuie să faci e să trăieşti un timp împreună, ca soț şi soție. Şi o să-i pun să numere şi zilele astea. E ca şi cu ocupatu' caselor părăsite.
— N-o să te las să depui dosarul.
1. Common law wife în orig. căsătorii recunoscute ca atare, deşi nu s-a semnat nici un act şi nu a existat vreo ceremonie legală, în unele jurisdicții americane, o căsătorie informală este pusă pe picior de egalitate cu una în care s-au îndeplinit toate formele legale.
2. Unwritten Law, în orig. se referă la cazurile în care nu există lege clară şi atunci decizia rămîne la latitudinea judecătorului, decizie care constituie şi ceea ce se numeşte precedent, pentru viitoarele cazuri asemănătoare.

— N-ai ce să faci. E legea nescrisă. M-am gîndit bine la toată treaba. O să-mi fac şi nişte cărți de vizită doamna Nick Adams, Cross Village, Michigan, soție fără acte. Şi o să le dau la oameni în fiecare an, pînă cînd a trecut destul timp ca să existe o decizie judecătorească.
— Nu cred c-o să meargă.
— Atunci mai e altă variantă. Facem cîțiva copii cît sînt încă minoră. Şi atunci o să trebuiască să mă iei de nevastă, conform legii nescrise.
— Nu aşa e legea nescrisă.
— O s-o schimb.
— Şi, oricum, nimeni nu ştie cît funcționează treaba asta.
— Trebuie să funcționeze. Domnul Thaw1 pe asta se bazează.

— Domnul Thaw s-ar putea să facă o greşeală.
— Ei, Nickie, păi, practic, doamna Thaw este cea care a inventat legea nescrisă.
— Credeam că avocatul său a făcut asta.
— Ei, dar domnul Thaw a intentat procesul oricum.
— Nu-mi place de el.
— Asta-i bine. Nici mie nu-mi plac multe chestii la el. Dar ziarul e mai interesant cînd scrie despre el, nu?
— Le oferă celorlalți o chestie nouă pe care s-o urască.
— Şi pe domnul Stanford White îl urăşte multă lume.
— Cred că-s invidioşi pe amîndoi.
— Da, cred că ai dreptate, Nickie. Aşa cum sînt invidioşi pe noi doi.
— Crezi că ne invidiază cineva acum, în situația asta ?
— Nu, acum poate că nu. Mama o să creadă că sîntem nişte fugari care au luat-o pe drumul păcatului şi-al fărădelegii. Bine că nu ştie că ți-am adus whisky-ul ăla.
— Am băut puțin aseară. E foarte bun.
1. Harry Kendall Thaw 1-a împuşcat pe Stanford White, arhitect al Madison Square Garden, pe motiv că i-ar fi „distrus soția", pe Florence Evelyn Nesbit, fostă actriță şi model.

— Ah, ce mă bucur. E prima sticlă pe care o fur. Nu-i minunat că se nimereşte să fie şi bună? N-aş fi crezut că ceva care se leagă de oamenii ăia poate fi bun.
— Am ajuns să mă gîndesc prea mult la ei. Hai să vorbim despre altceva.
— Bine. Ce facem azi ?
— Tu ce-ai vrea să facem?
— Păi, mi-ar plăcea să merg la magazin, la domnu' John, şi să iau tot ce-avem nevoie.
— Asta nu se poate.
— Ştiu. Da' tu ce te-ai gîndit să facem ?
— Ar trebui să culegem nişte zmeură şi eu aş încerca să împuşc ceva potîrnichi sau măcar una. Putem prinde oricînd păstrăvi. Da' n-aş vrea să te plictiseşti de păstrăvi.
— Tu te-ai săturat vreodată de păstrăvi ?
— Nu. Da' cică mulți oameni se satură.
— Eu nu m-aş sătura de ei. De ştiucă te saturi imediat. Dar de păstrăv sau de cățărat nu te saturi niciodată. Ştiu asta, Nickie. Vorbesc serios.
— Nici de ştiuca de apă dulce nu te saturi. Doar de rechin. Doamne, de ăla chiar că te saturi.
— Nici ăia cu oase multe nu-mi plac. Sînt peşti din care te îmbuibi.
— Hai să strîngem pe-aici şi eu o să văd unde pot s-ascund cojile, şi după aia căutăm ceva zmeură, iar eu o să-ncerc să vînez nişte păsări.
— O să iau untură şi ceva saci, spuse Piticot.
— Hei, spuse Nick. Nu uita să mergi la toaletă, bine?
— Sigur.
— E foarte important.
— Ştiu. Nici tu să nu uiți.
— Bine.
Nick se duse-n pădure şi-ngropă cutiile cu cartuşe la rădăcina unui buciniş, sub pămîntul acoperit de ace. Apoi mai presără nişte ace pe care le tăiase cu cuțitul şi crestă coaja copacului cît de sus putea să ajungă. Se mai uită o dată ca să aibă un reper şi apoi se-ntoarse la adăpost.

Dimineața se arăta frumoasă. Cerul era senin şi nu se vedea încă nici urmă de nor. Era fericit alături de sora sa şi se gîndea că, indiferent cum se va termina toată povestea, ar trebui să se bucure de zilele astea. învățase deja că trebuie să iei cîte o zi pe rînd şi că tot ce contează e ziua care tocmai se scurge. O să fie azi, pe urmă o să se facă noapte şi mîine o să fie, din nou, azi. Asta era cel mai important lucru pe care-1 învățase pînă acum.
Iar azi era o zi bună şi, cum se îndrepta spre tabără cu carabina în mînă, era fericit, deşi problemele sale erau ca un cîrlig de pescuit care i se agățase-n buzunar şi care-1 mai înțepa din cînd în cînd în timp ce mergea. Lăsară rucsacul în adăpost. Nu prea erau şanse să dea vreun urs peste el, pentru că orice urs ar trebui să fie pe lîngă mlaştină, căutînd zmeură. Dar sticla de whisky o îngropa. Piticot nu se întorsese încă, iar Nick stătea pe buşteanul prăbuşit din care tăiau lemne pentru foc şi-şi mai verifica puşca. Mergeau la vînat prepelițe, aşa că desfăcu magazia puştii, scoase cartuşele lungi, le puse într-un săculeț din piele de capră şi introduse cartuşe scurte, de 22. Erau mai puțin zgomotoase şi nu sfişiau carnea, în caz că nu le-ar fi nimerit în cap.
Era pregătit şi-ar fi vrut să pornească. „Da' pe unde o umbla fata aia", se gîndi. „Nu te agita", îşi spuse apoi. „I-ai spus să nu se grăbească. Nu te îngrijora." Dar se îngrijora şi asta-1 făcea să fie furios pe sine.
— Iată-mă-s, spuse soră-sa. îmi pare rău c-a durat atîta. Cred că m-am dus prea departe.
— Stai liniştită. Hai să mergem. Ai luat ibricele ?
— îhî. Am luat şi ceva cu care să le acoperim. Coborîră dealul, îndreptîndu-se spre pîrîu. Nick se
uită atent în susul rîului şi pe dealuri. Soră-sa îl urmărea din priviri. îşi pusese ibricele într-un sac, pe care-1 legase de celălalt, şi le ținea pe amîndouă pe umăr.
— Nu ți-ai luat undița, Nickie ?
— Nu, dacă e să pescuim îmi tai o creangă.

O luă în fața surorii sale, ținîndu-şi carabina într-o mînă şi păstrînd puțină distanță față de apă. De-acum începuse să vîneze.
— E un pîrîu tare ciudat, spuse soră-sa.
— E rîulețul cel mai mare pe care l-am văzut în viața mea.
— E adînc şi destul de înfricoşător pentru un pîrîu.
— Se tot varsă-n el izvoare noi. Şi tot sapă pe sub maluri. Apa e îngrozitor de rece, Piticot. Bagă mîna să vezi.
— Ooo, făcu soră-sa. Te amorțeşte.
— Se mai încălzeşte puțin cînd se ridică soarele. Da' nu mult. O să vînăm lejer. Mai jos sînt nişte tufe cu zmeură.
Merseră mai departe de-a lungul pîrîului. Nick cerceta atent ambele maluri. Văzu o urmă de nurcă şi i-o arătă fetei, apoi mai văzură nişte auşeli cu cap rubiniu care vînau insecte şi-i lăsau să se apropie mult de ei, după care zburau brusc şi delicat în cedri. Mai văzură şi nişte Ampells cedrorum, atît de calmi şi blînzi şi distinşi, cum zburau cu eleganță, arătîndu-şi minunatele modele de pe aripi şi de pe cozi, şi Piticot spuse:
— Sînt cele mai frumoase, Nickie. Pur şi simplu nu se poate să mai fie păsări atît de frumoase.
— Sînt la fel de frumoase ca fața ta.
— Nu, Nickie. Nu rîde. Păsările astea mă fac să mă simt atît de mîndră şi de fericită, că-mi vine să plîng.
— Da, cînd se învîrtesc în lumina soarelui şi apoi zboară mai departe sînt atît de mîndre şi prietenoase şi blînde.

Păsările zburaseră şi deodată Nick îşi ridică puşca şi trase înainte ca soră-sa să apuce să-şi dea seama ce văzuse. Apoi auzi cum o pasăre mare se prăbuşi şi începu să bată din aripi pe pămînt. Văzu cum Nick îşi încarcă arma şi mai trage de două ori şi de fiecare dată auzi alte bătăi de aripi în tufele dintre sălcii. Şi apoi se auzi vîjîitul unor aripi fluturate şi un stol de păsări mari, maronii
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
2-y.)
năvăli dintre tufişuri, iar una dintre ele zbură doar puţin şi se aşeză pe creanga unei sălcii şi, aplecîndu-şi capul cu o coamă mică într-o parte şi îndoindu-şi gulerul de pene de pe gît, privi jos, unde păsările împuşcate continuau să se zbată. Pasărea care privea în jos de pe creanga de salcie era frumoasă, durdulie, greoaie şi arăta ca o proastă, cum stătea aşa, cu capul aplecat; cînd Nick îşi ridică încet carabina, soră-sa şopti:
— Nu, Nickie. Te rog, nu trage. Avem destule.
— Bine. Vrei să tragi tu ?
— O, nu, Nickie. Nu.
Nick se duse între sălcii, luă cei trei cocoşi de munte şi îi lovi în cap cu patul puştii, după care îi întinse pe muşchi. Soră-sa veni să-i mîngîie erau calzi, pieptoşi şi aveau nişte pene foarte frumoase.
— Stai să vezi ce buni o să fie.
— Acum mi-e milă de ei. Se bucurau şi ei de dimineaţa asta, ca şi noi.
îşi ridică privirile şi văzu că celălalt cocoş era tot în copac.
— Pare cam tîmpiţel, cum stă el acolo şi se holbează.
— în perioada asta a anului indienii le zic găini proaste. Cînd începe sezonul şi încep să fie vînaţi, se mai deşteaptă un pic. Da' ăştia nu-s fazani. Ăia sînt mereu proşti. Aştia-s cocoşi de munte.
— Sper că noi o să ne facem mai deştepţi. Spune-i să plece, Nickie.
— Spune-i tu.
—Du-te, potîrnicheo. Pasărea nu se mişcă.
Nick îşi ridică puşca şi cocoşul îl privi. Nick ştia că nu poate să-1 împuşte fără s-o supere pe soră-sa, aşa că scoase un sunet hîrîit, zbîrnîind cumva şi din buze, ca o pasăre care îşi ia zborul din ascunziş; cocoşul îl privi fascinat.
— Eu zic să nu-1 enervăm pe gagiu' ăsta, spuse Nick.
— îmi pare rău, Nickie. Chiar că-i tîmpit.

— Stai să vezi cînd i-om mînca. O să-nţelegi de ce-i vînăm.
— Nici pentru ei nu e sezon ?
— Sigur că nu. Da' ăştia-s maturi şi nu i-ar vina nimeni, în afară de noi. Eu am omorît o grămadă de bufniţe şi bufniţele ar omorî cîte-o potîrniche-n fiecare zi dacă ar putea. Vînează întruna şi omoară toate păsările bune de ceva.
— Pe ăsta chiar că l-ar putea vîna uşor. Acu' nu-mi mai pare rău. Vrei să-i bagi în sac?
— Nu, o să-i curăţ întîi şi după aia îi împachetez în nişte ferigi şi-i bag în sac. Nu mai e mult pînă ajungem la zmeură.
Se aşezară lîngă un cedru şi Nick tăie păsările şi le scoase măruntaiele călduţe; apoi, pipăind cu mîna dreaptă în interiorul fierbinte al cocoşilor, scoase măruntaiele comestibile, le curăţă şi pe urmă le spălă în pîrîu. După ce curăţă păsările, le netezi penele, le înveli în ferigi şi le băgă în sac. Legă sacul la gură cu nişte gută, după care şi-1 aruncă pe umăr, se-ntoarse la apă, aruncă măruntaiele şi clătină nişte bucăţele de plămîn pe deasupra ca să vadă păstrăvii sărind prin apa repede.

— Ar fi bune de momeală, da' acum n-avem nevoie. Toți păstrăvii din pîrîul ăsta sînt ai noştri şi o să-i luăm doar cînd o s-avem nevoie.
— Dacă pîrîu' ăsta ar fi mai aproape de casă ne-am îmbogăți de pe urma lui.
— Dac-ar fi fost cum zici, l-ar fi golit de mult pescarii. Ăsta-i singurul pîrîu care mai există, în afară de altul la care se ajunge tot atît de greu pe jos, unul de după cotul lacului. N-am mai luat pe nimeni la pescuit aici.
— Şi cine pescuieşte-n pîrîu' ăsta?
— Nu ştiu pe nimeni.
— Atunci e un pîrîu virgin ?
— Nu. Indienii mai pescuiesc în el. Da' acum au plecat, de cînd nu se mai taie coajă şi s-au închis rezervațiile.
— Băiatu' lu Evans ştie de locu' ăsta?
15
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
235
— Nu, el nu ştie.
Insă începu imediat să se gîndească la asta şi simți cum i se face rău. Parcă-1 şi vedea pe băiatul lui Evans.
— Nickie, la ce te gîndeşti ?
— La nimic.
—■ Ba da, te gîndeai tu la ceva. Zi-mi, doar sîntem parteneri.
— S-ar putea să ştie, spuse Nick. Dracu' să mă ia, s-ar putea să ştie.
— Da' tu nu eşti sigur că ştie ?
— Nu. Tocmai asta-i ideea. Dac-aş şti sigur, am şterge-o de-aici.
— Poate-i chiar acum la tabără.
— Nu mai vorbi aşa. Vrei să cobeşti ?
— Nu. Nickie, nu te supăra, te rog, îmi pare rău c-am adus vorba de asta.
— Nu mă supăr. De fapt, îți mulțumesc. Am ştiut cumva tot timpul. Doar că nu m-am mai gîndit la asta. Acu' va trebui să mă gîndesc toată viața la o grămadă de lucruri.
— Da' tu mereu te-ai gîndit la tot felu' de lucruri.
— Nu în felu' ăsta.
— Hai să mergem după zmeura aia, spuse Piticot. Acum tot nu mai avem ce face, nu?
— Da, nu mai avem. Culegem zmeura şi ne întoarcem, însă Nick încerca de-acum să accepte ideea şi să se
gîndească la cum ar putea scăpa. Nu trebuia să intre în panică. Nu se schimbase nimic. Lucrurile stăteau la fel ca atunci cînd hotărîse să se ascundă aici pînă se liniştesc apele. Băiatul lui Evans l-ar fi putut urmări pînă aici altă dată. Dar asta era foarte puțin probabil. S-ar fi putut ține după el atunci cînd a venit odată dinspre şosea, pe lîngă ferma lui Hodge, însă se îndoia de chestia asta. Nu mai pescuise nimeni în pîrîul ăsta. De asta era sigur. Pe de altă parte, băiatul lui Evans n-avea nici o pasiune în a pescui.
— Cretinu' ăla nu vrea decît să se țină după mine, spuse Nick.
2:«;
Ernest Hemingway
— Ştiu, Nickie.
— Ea treia oară cînd îmi face probleme.
— Ştiu, Nickie. Da' să nu-1 omori.
„De asta a vrut să vină cu mine", se gîndi Nick. „De asta e aici. Cît e cu mine nu pot s-o fac."
— Ştiu că nu trebuie să-1 omor. De-acum nu mai avem ce face. Hai să nu mai vorbim de chestia asta.

— Doar să nu-1 omori, spuse soră-sa. Nu există situație din care să nu putem scăpa şi toate problemele se liniştesc la un moment dat.
— Hai să ne întoarcem.
— Păi şi zmeura ?
— Mergem altă dată după zmeură.
— Nickie, eşti nervos ?
— Da. îmi pare rău.
— Da' la ce ne-ajută dacă stăm în tabără?
— Aflăm mai repede.
— N-am putea să ne purtăm cum ne-am purtat pînă acum?
— Nu, acum nu. Nu mi-e frică, Piticot. Şi nici ție să nu-ți fie. Atîta că mă frămîntă ceva.
Nick o luase pe scurtătura de la rîu şi acum mergeau prin pădure. O apucaseră pe alt drum spre tabără.
Se apropiară de adăpost cu grijă după ce ieşiră din pădure. Nick o luă înainte, cu puşca-n mînă. Nu părea să fi trecut nimeni pe-acolo.
— Stai aici, îi spuse soră-sii. Eu mă duc să mă uit puțin primprejur.
îi lăsă sacul şi ibricele şi se îndepărtă în susul rîului. Cînd soră-sa nu-1 mai putea vedea schimbă cartuşele scurte cu alea lungi. „N-o să-1 omor", se gîndi, „însă asta ar trebui să fac". Cercetă atent toată zona. Nu văzu nimic, nici un semn că altcineva ar fi fost pe-acolo, aşa că se-ntoarse în tabără.
— îmi pare rău că m-am neliniştit, Piticot. Mai bine am mînca un prînz ca lumea acum şi după aia nu mai trebuie să ne facem griji că o să se vadă focul diseară.
— Acum am început şi eu să-mi fac griji.

— Nu-ți face. E la fel ca pînă acum.
— Da' ne-a făcut să nu mai mergem după zmeură, fără ca măcar să fie aici.
— Ştiu. Da' n-a fost pe-aici. Poate că n-a fost la pîrîul ăsta-n viața lui. Poate n-o să-1 mai vedem niciodată.
— Mi-e frică de el, Nickie, mi-e mai teamă cînd nu e aici decît dacă ar fi.
— Ştiu. Da' nu te-ajută cu nimic să-ți fie frică.
— Ce facem acum ?
— Păi, aş zice să aşteptăm să se facă întuneric şi după aia să gătim.
— De ce nu mai vrei acum ?
— Noaptea n-are cum s-ajungă aici. Nu poate trece prin mlaştină. Dimineața devreme, seara şi noaptea nu trebuie să ne facem griji în privința lui. Trebuie să facem precum căprioarele şi să ieşim doar atunci. Ziua o să ne odihnim.
— Poate că n-o s-apară niciodată.
— Sigur. Poate că nu.
— Da' pot să rămîn cu tine, nu ?
— Ar fi mai bine să te duc acasă.
— Nu. Te rog, Nickie. Cine o să te oprească să-1 omori, atunci ?
— Ascultă-mă, Piticot, nu mai vorbi de omorît şi ține cont că eu n-am vorbit o clipă de chestia asta. Nu moare şi nici n-o să moară nimeni.
— Pe cuvînt ?
— Pe cuvînt.
— Mă bucur aşa de tare.
— N-ai de ce să te bucuri. Nici nu s-a pus problema.
— Bine. Nici mie nu mi-a trecut măcar prin cap şi sigur că n-am vorbit de aşa ceva.
— Nici mie.
— Sigur că nu.
— Nici nu mi-a trecut prin cap.

„Nu", se gîndi. „Nici nu ți-a trecut prin cap. Te-ai gîndit la asta doar o zi şi o noapte. Dar nu trebuie să te mai gîndeşti la aşa ceva de față cu ea pentru că simte, pentru că e sora ta şi vă iubiți."

— Ți-e foame, Piticot?
— Nu prea.
— Mănîncă nişte ciocolată. Eu mă duc să aduc apă.
— Nu mi-e foame.
Se uitară la norii mari şi albi, aduşi de vîntul de la ora unşpe, care treceau peste dealurile de dincolo de mlaştină. Cerul era limpede, iar norii albi veneau din spatele dealurilor şi se mişcau purtați de vîntul proaspăt; umbrele lor se mişcau deasupra mlaştinii şi a dealurilor. Vîntul bătea printre copaci şi, cum stăteau la umbră, li se făcuse răcoare. Apa era rece şi proaspătă şi ciocolata nu era chiar amară, dar era tare şi crocantă.
— E la fel de bună ca apa de la izvorul ăla unde eram cînd i-am văzut prima oară. E şi mai bună după ciocolată.
— Putem să ne-apucăm să gătim, dacă ți-e foame.
— Dacă ție nu ți-e, nu mi-e nici mie.
— Mie mi-e mereu foame. Am fost prost c-am zis să nu mai mergem după zmeură.
— Ba nu. Ai vrut să te întorci ca să afli.
— Uite cum facem, Piticot. Ştiu alt loc bun unde găsim zmeură. Ascund totul şi mergem pînă acolo prin pădure — culegem vreo două ibrice şi aşa o să avem şi pentru mîine. Nu-i prea departe.
— Bine. Da' să ştii că n-am nevoie.
— Nu ți-e foame ?
— Nu. Acum, după ciocolata aia, nu-mi mai e deloc. Mi-ar plăcea să rămînem aici şi să citim. Mi-a ajuns plimbarea frumoasă de dimineață.
— Bine, spuse Nick. Mai eşti obosită ?
— Poate puțin.
— O să ne odihnim, n-avem nimic de făcut. O să citesc din Wuthering Heights.
— Sînt prea mică să-mi citeşti şi mie, cu voce tare ?
— Nu.
— Vrei să-mi citeşti şi mie?
— Sigur că da.
Poveste africană
Aştepta să apară luna, simțind părul lui Kibo ridicîndu-i-se sub palmă cînd îl mîngîia ca să-1 facă să tacă, şi amîndoi ascultau şi priveau în jur, în timp ce luna se ridica, lungindu-le umbrele. Acum îşi pusese brațul pe după gîtul cîinelui şi-1 simțea tremurînd. Toate sunetele nopții încetaseră. Nu auziră elefantul, iar David nu-1 văzu pînă în momentul în care cîinele îşi întoarse capul şi se împinse în el. Apoi umbra elefantului îi acoperi şi animalul trecu pe lîngă ei fără nici un zgomot — îi simțeau doar mirosul purtat de vîntul uşor care venea dinspre munte. Avea un miros puternic, însă era unul acru, de bătrîn, şi, după ce trecu de ei, David văzu că avea colțul stîng atît de lung, încît aproape că atingea pămîntul.
Aşteptară un timp, dar nu mai trecu nici un elefant, aşa că porniră, alergînd în lumina lunii. Cîinele îl urma îndeaproape şi cînd se opreau îşi băga botul în adîncitura din spatele genunchiului lui David.
Simțea că trebuie să-1 vadă din nou pe masculul ăla, şi la marginea pădurii dădură de el. Mergea către munte, mişcîndu-se încet prin adierea blîndă a nopții. David se apropie destul cît să-1 vadă din nou trecînd prin razele lunii şi să-i simtă mirosul acela acru şi ciudat, însă nu reuşi să-i vadă colțul drept. îi era teamă să se apropie prea mult pentru că era cu cîinele, aşa că-1 luă înapoi, împotriva vîntului, îl

împinse la pămînt, lîngă rădăcina unui copac şi încercă să-1 facă să înţeleagă. Credea că o să rămînă acolo, însă cînd David se îndepărtă spre elefantul masiv, îi simţi botul umed lipit de picior.

Se ţinură după elefant pînă într-un luminiş. Se oprise, mişcîndu-şi urechile uriaşe. Trupul îi era acoperit de umbre, însă razele lunii îi luminau capul. David îşi întinse mîna în spate şi strînse botul chnelui, apoi, încet, ţinîndu-şi respiraţia, se mută spre dreapta, simţind vîntul pe obraji şi avînd grijă să nu bată dinspre el spre elefant încerca să-i vadă bine capul pe care se mişcau urechile imense. Colţul drept îi era aproape la fel de gros ca şi coapsa şi aproape că atingea pămîntul.
II luă pe Kibo şi se întoarseră, simţind vîntul pe gît. Se întoarseră pe propriile urme pînă ieşiră din pădure şi ajunseră înapoi în tabără. Cîinele i-o luase înainte şi se opri în locul unde David îşi lăsase cele două suliţe, atunci cînd se luaseră după elefant. Apucă tolba de piele în care şi le ţinea, o aruncă pe umăr şi, oprindu-şi sulița cea mai bună, cea pe care o luase cu el cînd urmăriseră elefantul, merse mai departe pe potecă, spre tabără. Luna se ridicase mult deja şi se întrebă de ce nu se aud tobele. Dacă taică-său era acolo şi nu se auzeau tobele, trebuie să se fi întîmplat ceva ciudat.
Imediat ce reveniră pe potecă, David începu să simtă oboseala.
Mult timp fusese mai proaspăt şi într-o formă mai bună decît cei doi bărbaţi, şi se enerva cînd îi vedea că abia merg, aşa cum îl scoteau din minţi şi popasurile regulate, la fiecare oră, pe care le făcea taică-său. Ar fi putut merge mult mai repede decît Juma şi decît tatăl său, însă cînd începu să obosească văzu că ei arătau la fel ca la început, iar la prînz s-au odihnit doar cinci minute, după cum făcuseră întotdeauna, şi pe urmă a văzut că Juma parcă mărise puţin pasul. Poate că nu era aşa. Poate că i se părea doar că se mişcă mai repede, iar balegile de elefant erau mai proaspete acum, chiar dacă nu erau calde. După ultimul morman de bălegar, Juma i-a dat carabina s-o care, dar după vreo oră s-a uitat la el şi a luat-o înapoi. Urcaseră pe munte într-un ritm constant,

dar de acum cărarea cobora şi văzu în faţă, printre copaci, un teren accidentat.
— Davey, acum vine partea mai grea de drum, îi spuse taică-său.
Atunci îşi dădu seama că ar fi trebuit să-1 trimită înapoi în tabără după ce le arătase poteca pe care a mers elefantul. Juma îşi dăduse seama de asta de multă vreme. Acum o ştia şi taică-său şi nu mai aveau ce face. Era doar o altă greşeală de-ale lui şi de-acum nu mai puteau decît să rişte. David se uită în jos la urma lăsată de elefant şi văzu ferigile strivite şi o tulpină ruptă care începuse să se usuce. Juma o ridică şi o privi în lumina soarelui. Apoi i-o dădu tatălui lui Davey şi acesta o învîrti între degete. David observă florile albe care atîrnau şi începuseră să se veştejească. Dar soarele nu le uscase încă şi nici petalele nu le cădeau.
— O să fie al dracu' de greu, spuse taică-său. Hai, să mergem.
După-amiaza tîrziu, ei căutau încă urmele prin terenul accidentat. I se făcuse somn de multă vreme şi, cum îi privea pe cei doi bărbaţi, îşi dădu seama că adevăratul său duşman e somnul, aşa că se ţinu după ei încercînd să scape prin mişcare de starea aia care-1 amorţea. Bărbaţii făceau cu schimbul la căutatul urmelor la fiecare oră şi cel care rămînea al doilea se uita în spate la intervale regulate, ca să vadă dacă băiatul mai e cu ei. Cînd se lăsă întunericul şi se opriră în pădure, adormi imediat ce se aşeză; cînd se trezi, Juma îi scosese mocasinii şi-i controla picioarele de băşici. Taică-său îl învelise cu haina sa şi acum stătea lîngă el, ţinînd în mină o bucată de carne rece şi doi biscuiţi. Ii dădu şi o sticlă cu ceai rece.

— Va trebui să se oprească la un moment dat ca să se hrănească, Davey. Şi n-ai nimic la picioare, sînt la fel de în regulă ca şi ale lui Juma. Mănîncă astea încet, bea nişte ceai şi culcă-te la loc. N-avem nici o problemă.
— îmi pare rău c-am fost aşa de adormit.

— Ai vînat cu Kibo toată noaptea trecută. E normal să fii somnoros. Dacă mai vrei, îți mai dau nişte carne.
— Nu, nu mi-e foame.
— Bine, atunci. Avem provizii pentru trei zile. Şi mîine o să dăm din nou de apă. Sînt multe izvoare care vin de pe munte.
— Oare unde se duce ?
— Juma crede că ştie.
— Şi n-avem probleme ?
— Nu, nu chiar, Davey.
— Mă culc la loc. N-am nevoie de haină.
— Stai liniştit, eu şi Juma sîntem bine aşa. Ştii că nu mi se face frig cînd dorm.
David adormi înainte ca taică-său să mai apuce să-i spună noapte bună. La un moment dat îl trezi lumina lunii care-i cădea pe față şi se gîndi o vreme la elefant, cum i se mişcau urechile alea enorme, cînd se oprise în pădure, şi cum colții grei îi trăgeau capul în jos. In noaptea aia, David se gîndi că golul pe care-1 simțea în stomac cînd îşi aducea aminte de elefant era din cauză că-i era foame. Dar nu era aşa, şi în următoarele trei zile avea să afle asta.
A doua zi a fost şi mai rău cu mult înainte de amiază, îşi dădu seama că nu doar nevoia de somn e cea care face diferența dintre un băiat şi un bărbat. în primele trei ore era mai proaspăt ca ei şi i-a cerut lui Juma carabina de 303, s-o care el, dar Juma a dat din cap în semn că nu. Nu zîmbea niciodată şi fusese mereu cel mai bun prieten al lui David el îl învățase să vîneze. „Ieri mi-a dat-o", se gîndi David, „şi azi sînt mai în formă ca ieri". Şi aşa şi era, doar că pe la zece şi-a dat seama că ziua asta avea să fie la fel de rea, dacă nu şi mai rea decît cea dinainte.
Să creadă că ar putea lua urmele elefantului împreună cu taică-său fusese o prostie la fel de mare ca şi cum s-ar fi gîndit că s-ar putea bate cu el. Şi mai ştia şi că nu-i vorba doar de faptul că ei erau bărbați. Erau vînători

profesionişti şi acum înțelegea de ce nu avea Juma chef să zîmbească nici măcar din politețe. Ştiau tot ce făcuse elefantul, îşi arătau unul altuia semnele care le spuneau asta, fără să vorbească între ei, şi cînd urmele deveneau neclare taică-său îl striga mereu pe Juma. Cînd s-au oprit la rîu ca să-şi umple sticlele, taică-său i-a zis:
— Davey, mai rezistă doar ziua asta.
Şi apoi, după ce ieşiră din zona accidentată şi se îndreptară spre pădure, urmele cotiră la dreapta, pe o veche potecă folosită de elefanți. îi văzu pe taică-său şi pe Juma discutînd ceva şi, cînd îi ajunse din urmă, Juma privea în spate, pe drumul pe care veniseră, şi apoi la nişte dealuri pietroase din depărtare, ca nişte insule în şesul uscat, şi în cele din urmă păru a se orienta către culmile a trei dealuri albastre care se vedeau departe, la orizont.
— De-acum Juma ştie unde să mergem, îi explică taică-său. Şi înainte credea că ştie, dar acum am dat peste asta, spuse privind înapoi, la cîmpia prin care merseseră toată ziua. Se merge destul de uşor pînă unde va trebui să ajungem, doar că o să urcăm.
Urcară pînă se întunecă şi apoi se ppriră din nou. David doborîse două bibilici cu praştia dăduseră peste un stol mic ce traversa cărarea chiar înainte de apusul

soarelui. Păsările ieşiseră pe cărarea elefanților, cu mersul lor legănat şi înfoiat, ca să-şi facă baia de praf, şi, cînd piatra zvîrlită din praştie i-a rupt spinarea uneia şi ea a început să se zbată şi să se clatine lovind pămîntul cu aripile, altă pasăre s-a repezit la ea ca s-o lovească cu ciocul şi atunci David şi-a pus altă piatră-n praştie şi i-a azvîrlit-o-n coaste. Celelalte păsări şi-au luat zborul în timp ce David alerga să le prindă pe cele două. Juma se uită înapoi, de data asta zîmbind, în timp ce David luă de pe jos păsările dolofane, calde, acoperite cu pene catifelate şi le lovi în cap cu minerul cuțitului său de vînătoare.
După ce aşezară tabăra, taică-său îi spuse:
— N-am mai văzut bibilici din astea atît de sus pe munte. Ai fost foarte bun, ai prins două.

Juma prăji păsările înfipte într-un băț, deasupra unui foc foarte mic. Cît s-au uitat la el cum găteşte, taică-său bău nişte whisky cu apă din dopul de la ploscă. După aia Juma le dădu lor cîte un piept, cu inima păsării înăuntru, iar el mîncă gîturile, spinările şi picioarele.
— Păsările astea ne-ajută foarte mult, Davey. Stăm destul de prost cu mîncarea luată la pachet.
— Ne-a luat-o cu mult în față ?
— Sîntem destul de aproape. Depinde şi dacă mai continuă să meargă după ce se ridică luna. O să apară cu o oră mai tîrziu în noaptea asta şi cu două mai tîrziu față de noaptea în care l-ai văzut.
— De ce spune Juma că ştie unde vrea să ajungă elefantul ?
— L-a rănit pe el şi i-a ucis askari-ull, nu prea departe de unde sîntem acum.
— Cînd a fost asta ?
— Acum cinci ani, aşa mi-a zis. Dar asta poate să însemne oricînd. Zice că tu erai încă un toto2.
— Şi de atunci umblă singur ?
— Cică da. Nu l-a mai văzut. A auzit doar de el.
— Şi cît de mari zici că sînt ?
— Vreo nouăj' de kile3. E mai mare ca toți elefanții pe care i-am văzut vreodată. Cică s-a mai văzut unul singur mai mare, şi ăla era tot de pe-aici.
— Cred că mă duc să mă culc, spuse David. Sper să mă simt mai bine mîine.
— Te-ai descurcat minunat azi. Sînt foarte mîndru de tine. Şi Juma la fel.
însă cînd se trezi noaptea, după ce luna se ridicase, era sigur că n-aveau de ce să fie mîndri de el, poate doar pentru dexteritatea cu care omorîse cele două păsări, în noaptea aia văzuse elefantul şi se luase după el ca
1. Soldat, în swahili
2. Copilaş, în swahili
3. Se referă la colții elefantului.

să fie sigur că are doi colți, după care se întorsese să le povestească celor doi bărbați şi să le arate urmele. David ştia că pentru asta erau mîndri de el. Dar din momentul în care a început urmărirea nu-i mai putea ajuta cu nimic, ba chiar putea periclita succesul urmăririi, la fel cum se întîmplase cu Kibo, atunci cînd fusese nevoit să se apropie de elefant, în noaptea aia şi acum ştia că le venea probabil să moară de ciudă că nu-1 trimiseseră înapoi cînd încă se mai putea. Fiecare colț al elefantului cîntărea nouăzeci de kilograme. Din clipa în care colții ăia depăşiseră mărimea normală, elefantul fusese hăituit pentru ei, iar acum cei trei o să-1 ucidă pentru asta.

De-acum ştia sigur c-o să-1 omoare, pentru că el, David, trecuse cu bine de ziua asta şi reuşise să țină ritmul care pînă la prînz îl terminase. Aşa că asta-i făcea probabil să fie mîndri. Şi totuşi, nu se făcuse folositor în nici un fel şi probabil că s-ar fi descurcat mult mai bine fără el. De multe ori, în timpul zilei care trecuse, îşi dorise să nu-1 fi trădat şi îşi aminti că pe la amiază îşi dorise chiar să nu-1 fi văzut vreodată. Dar acum, treaz în lumina lunii, ştia că nu-şi dorea asta cu adevărat.
A doua zi dimineață merseră după urma elefantului pe o cărare, pe un drum vechi prin pădure. Părea că elefanții urmaseră drumul ăsta încă de cînd se răcise lava cursă de pe munte şi copacii crescuseră pentru prima oară, înalți şi apropiați.
Juma era plin de încredere şi se mişcau repede. Şi taică-său, şi Juma păreau foarte siguri pe ei, iar drumul era atît de lejer, încît Juma îi dădu carabina s-o țină în timp ce mergeau prin lumina rarefiată a pădurii. Apoi pierdură urma, din cauza unor mormane proaspete de bălegar din care ieşeau aburi. Pe lîngă asta, mai erau şi urmele unei turme de elefanți care venise din pădurea deasă din stînga cărării. Juma îi luase nervos carabina din mîini. Se făcuse deja după-amiază pînă dădură de turmă şi o ocoliră văzură trupurile gri printre copaci,

urechile care se mişcau şi trompele curioase pe care şi le înfăşurau şi desfăşurau, auzeau cum trosnesc crengile rupte, bufniturile copacilor dărîmați, bolboroseala din burțile elefanților şi sunetul sec pe care-1 făcea bălegarul cînd se izbea de pămînt.
In cele din urmă, reuşiră să regăsească urma bătrînului mascul şi, cînd o coti pe o cărare mai strimtă, Juma îl privi pe tatăl lui David şi rînji arătîndu-şi plombele, iar taică-său dădu din cap. Păreau că împărtăşesc un secret pervers, exact cum arătau în noaptea cînd dăduse de ei în tabără.
Şi nu peste mult timp descoperiră secretul. Era în afara cărării, în pădure, în dreapta, şi urmele bătrînului mascul îi duseseră la el. Era un craniu care-i venea lui David pînă la piept, albit de ploi şi de soare. Fruntea i se adîncea mult într-un loc şi dintre găvanele ochilor pornea o crestătură care înflorea în două găuri, acolo unde fuseseră colții înainte să fie retezați. In timp ce privea craniul, Juma le arătă unde se oprise elefantul pe care-1 urmăreau, le arătă cum acesta mutase puțin craniul cu trompa şi unde vîrfurile colților îşi lăsaseră urma în pămînt. Ii arătă lui David gaura din adîncitura de pe occipitalul albit al craniului şi cele patru găuri, apropiate una de cealaltă, din osul de deasupra urechii. Le zîmbi, apoi scoase un cartuş de 303 şi-1 potrivi în gaura de pe frunte.
— Uite, acolo 1-a rănit Juma pe masculu' ăsta pe care-1 căutăm, spuse taică-său. Ăsta e askari-vl lui. Prietenul lui, mai degrabă, pentru că şi ăsta a fost un mascul mare. El a atacat şi Juma 1-a doborît, după care 1-a împuşcat în ureche ca să-1 termine.
Juma le arătă oasele împrăştiate şi cum elefantul cel mare mersese printre ele. Şi Juma, şi tatăl lui David erau încîntați de ce găsiseră.
— Cam de cît timp crezi că umblau împreună? îl întrebă David pe taică-său.
— Habar n-am. întreabă-1 pe Juma.
— întreabă-1 tu, te rog.

Taică-său schimbă cîteva cuvinte cu Juma, după care acesta se uită la David şi începu să rîdă.
— Cică probabil cam de patru-cinci ori mai mult decît vîrsta ta, îi spuse taică-său. Nu prea ştie şi nici nu-i pasă.
„Mie-mi pasă", se gîndi David. „Eu l-am văzut în lumina lunii şi era singur. Eu îl am pe Kibo. Şi Kibo mă are pe mine. Elefantul nu făcuse nici un rău nimănui, iar

noi l-am urmărit pînă-n locul ăsta, unde a venit ca să-şi vadă prietenul mort — şi acum o să-1 omorîm. E vina mea. L-am trădat."
Intre timp, Juma deslușise urmele. îi făcu un semn tatălui lui David şi porniră.
„Taică-meu n-are nevoie să omoare elefanți ca să trăiască", se gîndi David. „Dacă nu l-aş fi văzut eu, Juma nu l-ar fi găsit. Şi-a avut şansa şi n-a reuşit decît să-i rănească şi pe urmă să-i omoare prietenul. Eu şi cu Kibo l-am găsit şi n-ar fi trebuit să le spun, ar fi trebuit să țin secretul şi să-i las să se îmbete în tabără aşa l-aş fi avut pentru totdeauna. Juma era atît de beat că nu se putea trezi. De-acum înainte, o să fac din toate lucrurile un secret pe care să-1 păstrez pentru totdeauna. N-o să le mai zic nimic, niciodată. Dacă-1 omoară, Juma o să-şi bea toată partea din banii pe fildeş sau o să-şi mai cumpere dracu' o soție. De ce nu l-ai ajutat pe elefant, atunci cînd puteai să faci asta ? Nu trebuia decît să te prefaci că nu mai poți continua, în a doua zi. Nu, asta nu i-ar fi împiedicat. Juma ar fi mers mai departe. N-ar fi trebuit să le spui nimic. încearcă să ții minte asta pe viitor. Să nu mai spui nimănui nimic niciodată. Să nu mai spui nimănui nimic niciodată."
Taică-său îl aşteptă să-i ajungă din urmă, după care îi spuse foarte încet:
— Aici s-a oprit să se odihnească. Nu mai merge în ritmul în care a mers pînă acum. De-acum putem da peste el în orice clipă.

— La dracu' cu vînătoarea de elefanți, spuse David foarte încet.
— Ce-ai zis ?
— La dracu' cu vînătoarea de elefanți, spuse David în şoaptă.
— Ai grijă să nu ne dai dracu' pe noi, îi spuse taică-său privindu-1 cu ochi goi, lipsiți de expresie.
„Ce-i al lui, e-al lui", se gîndi David. „Prost nu e. De-acum s-a prins de toată treaba şi n-o să mai aibă niciodată încredere în mine. Asta-i bine. Nici nu vreau să aibă, pentru că n-o să-i mai spun şi n-o să mai spun nimănui nimic, niciodată n-o să mai spun nimic. Niciodată, pentru totdeauna, niciodată."
A doua zi dimineață se afla din nou pe panta mai îndepărtată a muntelui. Elefantul nu mai mergea ca înainte, începuse să umble fără rost, din cînd în cînd se oprea ca să se hrănească şi David ştia că de acum se apropiaseră de el.
încercă să-şi aducă aminte cum se simțise. încă nu-1 iubea pe elefant. Trebuie să-şi amintească asta. Era doar copleşit de o tristețe care-i venea din propria oboseală, care-1 făcuse să înțeleagă diferitele vîrste. Fiind prea tînăr, învățase cum e să fii prea bătrîn.
îi era dor de Kibo, iar gîndul că Juma îi omorîse elefantului prietenul îl făcea să-i devină duşman lui Juma şi frate elefantului. Atunci înțelese ce însemnase pentru el să vadă elefantul la lumina lunii, să-1 urmărească şi să se apropie de el, în luminişul în care îi văzuse colții uriaşi. Ce nu ştia David era că nimic nu va mai fi la fel de bine vreodată. Acum ştia c-o să-1 omoare pe elefant şi nu mai avea ce să facă. îl trădase cînd se întorsese-n tabără să le spună despre el. „Dac-am avea fildeş, ne-ar omorî şi pe mine şi pe Kibo", se gîndi, ştiind că nu este adevărat.
Poate că elefantul o să găsească locul în care s-a născut şi ei o să-1 omoare acolo. N-au nevoie de altceva

ca să iasă totul perfect. Le-ar fi plăcut să-1 omoare acolo unde i-au omorît prietenul. Asta chiar c-ar fi o glumă bună. Le-ar fi plăcut să se întîmple aşa. Ai dracu' ucigaşi de prieteni.
Ajunseseră la liziera pădurii şi elefantul era aproape, undeva în față. David îi simțea mirosul şi cu toții îl auzeau rupînd crengile copacilor. Taică-său îi puse o mînă pe umăr, ca să-1 facă să se dea mai în spate şi să aştepte acolo, apoi scoase

dintr-un săculeț pe care-1 avea în buzunar un pumn de cenuşă pe care o aruncă în sus. Cenuşa fu adusă către ei în cădere şi atunci taică-său îi făcu un semn lui Juma şi se aplecă să-1 urmeze în desiş. David le vedea spinările şi fundurile apărînd şi dispărînd în desiş. Nu îi auzea.
David rămăsese pe loc, ascultînd zgomotele pe care le făcea elefantul în timp ce se hrănea. îi simțea mirosul, la fel ca-n noaptea cu lună plină, cînd se apropiase de el şi-i văzuse colții ăia minunați. Apoi, în timp ce stătea acolo, se lăsă tăcerea şi mirosul elefantului dispăru. După care se auzi un fel de guițat ascuțit şi o izbitură, apoi carabina de 303, după care, de două ori, 450-ul lui taică-său; apoi izbiturile şi trosnetele se îndepărtară încet, iar el se duse-n desiş, unde-1 găsi pe Juma tremurînd, cu sîngele curgîndu-i pe toată fața. Taică-său era furios şi se albise la față.
— S-a repezit la Juma şi 1-a trîntit la pămînt, îi spuse taică-său. Juma 1-a nimerit în cap.
— Şi tu unde ai tras ?
— Unde-am nimerit, la dracu'. Să ne luăm după dîra de sînge.
Era mult sînge. Dîra de pe copaci, frunze şi viță strălucea la înălțimea capului lui David, şi mai era una, mult mai joasă şi întunecată, care putea din cauza măruntaielor din stomac.
— în plămîn şi-n stomac, spuse taică-său. îl găsim prăbuşit sau prins pe undeva; la dracu', măcar aşa sper.

îl găsiră împotmolit, cuprins de o suferință şi o disperare aşa de mari, că nu se mai putea mişca. Călcase-n picioare desişul din care se hrănise, după care tăiase un fel de cărare printre copaci, iar David şi cu taică-său urmăriseră stropii mari de sînge. Apoi elefantul se băgase în desiş şi David îl văzuse, gri şi imens, sprijinit de trunchiul unui copac. De unde stătea, David îi vedea doar sternul, şi atunci taică-său o luă înainte, iar David îl urmă şi se apropiară de elefant dintr-o parte, ca şi cum ar fi fost o corabie mare, şi David văzu sîngele care îi curgea pe o parte; atunci taică-său îşi ridică puşca şi trase elefantul îşi întoarse capul, mişcîndu-şi greoi, încet, colții uriaşi, şi îi privi; cînd taică-său trase şi cartuşul din țeava cealaltă, elefantul se legănă, ca un copac tăiat, şi, cu o izbitură, se prăbuşi către ei. însă nu era mort. Se oprise şi acum era la pămînt, cu umărul rupt. Nu se mişca, dar, aşa cum se uita la David, privirea îi era cu siguranță vie. Avea nişte gene foarte lungi şi privirea sa era cel mai viu lucru pe care-1 văzuse David vreodată.
— împuşcă-1 în ureche, îi spuse taică-său. Hai, trage.
— împuşcă-1 tu.
Atunci apăru Juma, şchiopătînd şi sîngerînd, cu pielea de pe frunte atîrnîndu-i deasupra ochiului stîng, cu osul nasului la vedere şi o ureche smulsă, îi luă carabina lui David fără să scoată o vorbă, după care aproape că băgă țeava în urechea elefantului şi trase de două ori, încărcînd arma furios. Ochiul elefantului se deschise larg după primul foc, apoi începu să strălucească de parcă ar fi fost smălțuit, şi sîngele îi țîşni din ureche două pîrîiaşe strălucitoare începură să-i curgă pe pielea gri şi ridată. Sîngele avea altă culoare şi „trebuie să țin minte asta", se gîndi David, şi aşa şi făcu, fără însă ca asta să-i fie de folos vreodată. Acum toată demnitatea maiestuoasă şi toată frumusețea dispăruseră din elefantul care nu mai era decît un maldăr mare şi plin de riduri.
— Ei bine, Davey, datorită ție am pus mîna pe el, îi spuse taică-său. Acum ar fi mai bine să facem un foc, ca

să-1 reparăm pe Juma. Hai, băi, Humpty Dumpty plin de sînge, vino-ncoa'. Colții poa' să mai aştepte, nu pleacă nicăieri.
Ținînd în mînă coada lipsită de păr a elefantului, Juma veni rînjind către tatăl lui David. Făcură o glumă porcoasă, după care taică-său începu să vorbească repezit în swahili. Cît de departe-i apa? Cît e de mers pînă să dăm de nişte oameni care să ne ajute să cărăm colții? Cum îți e, futangiu de porci şi bun de nimic ce eşti? Ai ceva rupt?
Primind răspunsurile dorite, taică-său spuse :
— Noi doi ne întoarcem după rucsacuri. Pînă atunci,
Juma adună lemne şi face focul. Am trusa medicală în
rucsac. Trebuie să ajungem la ele pînă nu se face întuneric.
N-o să i se infecteze rănile. Nu-s ca alea de la gheare.
Hai, să mergem.
In seara aia, în timp ce stătea la foc, David se uita la Juma, cum şedea acolo cu fața cusută şi coastele rupte, şi se-ntreba dacă elefantul îl recunoscuse atunci cînd încercase să-1 omoare. Aşa spera să fi fost. Elefantul devenise eroul său, aşa cum fusese taică-său pentru mult timp, şi se gîndi: „Nu-1 mai credeam în stare de asta, aşa obosit şi bătrîn cum era. Cu siguranță că l-ar fi omorît pe Juma. Dar la mine nu se uita ca şi cum ar fi vrut să mă omoare. Avea doar o privire tristă, aşa cum mă simțeam şi eu. In ziua în care a murit şi-a vizitat un vechi prieten".
David îşi aduse aminte cum elefantul îşi pierduse toată demnitatea în clipa în care privirea nu i-a mai fost vie şi cum, atunci cînd se întorseseră cu rucsacurile, animalul începuse deja să se umfle, chiar dacă seara era răcoroasă. Nu se mai putea vorbi cu adevărat de un elefant — tot ce rămăsese era corpul ăla mort, gri şi ridat care se umfla, şi colții ăia uriaşi, cu pete galbene şi maronii pentru care-1 omorîseră. Colții aveau pete de sînge şi el curăță o bucată cu unghia, ca pe o ştampilă cerată, şi şi-o băgă în buzunarul de la cămaşă. Asta fu

singurul lucru cu care se alese de la elefant, în afară de conştiința singurătății.
In seara aia, după operațiunile de măcelărire, taică-său veni lîngă foc şi încercă să discute cu el:
— Davey, să ştii că era un ucigaş. Juma spune că nimeni nu mai ştie cîți oameni a omorît.
— Păi şi ei au încercat să-1 omoare, nu ?
— Normal, la ce colți avea.
— Şi-atunci cum de tot el e ucigaşul ?
— Bine, cum vrei tu. îmi pare rău că te-ai nelinişti atîta din cauza lui.
— Aş vrea să-1 fi ucis şi pe Juma.
— Cred că deja mergi prea departe. Ştii bine că Juma e prietenul tău.
— Nu mai e.
— Nu-i nevoie să-i spui şi lui asta.
— Ştie deja.
— Cred că-1 judeci greşit, spuse taică-său şi încheiară discuția.
Şi apoi, cînd, după toate cele întîmplate, ajunseseră înapoi în siguranță, cu colți cu tot, şi aceştia erau proptiți, cu vîrfurile atingîndu-se între ele, de zidul colibei din nămol şi crengi, fiind atît de mari şi de groşi încît oamenilor nu le venea să creadă nici cînd îi atingeau, şi nimeni, nici măcar taică-său, nu putea ajunge la locul în care colții se curbau înspre vîrfuri, cînd el, Juma şi cu taică-său se întorseseră ca nişte eroi, iar Kibo era cîinele unui erou, şi eroi erau şi bărbații care căraseră colții, eroi cam băuți deja şi gata să bea mai mult, atunci îi spusese taică-său:
— Davey, vrei să ne împăcăm?

— Da, bine, spuse David, pentru că ştia că de aici avea să înceapă povestea cu a nu mai spune nimănui nimic.
— îmi pare atît de bine. Aşa e mult mai simplu şi mai bine.
Apoi se aşezară pe nişte scăunele bătrîneşti, lîngă colții sprijiniți de peretele colibei, la umbra smochinului,
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
253
şi băură bere din nişte tărtăcuțe pe care le tot aduceau o fată tînără şi fratele ei şi mai tînăr, servitorul eroilor, un băiat care stătea în praful de pe jos, alături de eroicul cîine al unui erou care ținea în brațe un cocoşel recent promovat la titlul de cocoş favorit al eroului. Statură acolo şi băură bere, în timp ce toba mare începuse să bată încet, mărind ngoma1.
1. Literal, tobă folosită în Africa. Aici s-ar traduce prin ritm.
Un drum cu trenul reprezintă primele patru capitole ale unui roman lardnerian1, rămas fără titlu şi neterminat. Aceste fragmente pot fi citite ca o povestire în spiritul celor ca Cincizeci de bătrîne sau Campionul.
Un drum cu trenul
Cînd m-a atins taică-meu, m-am trezit. Stătea în picioare lîngă pat, în întuneric. Am simțit cînd a pus mîna pe mine, şi-n capul meu eram treaz de-a binelea, vedeam şi simțeam lucruri, dar restul corpului era adormit.
— Jimmy, spuse, te-ai trezit ?
— Da.
— Atunci îmbracă-te.
— Bine.
El stătea-n picioare şi eu voiam să mă mişc, dar eram încă adormit.
— Jimmy, treci şi-mbracă-te.
— Bine, spusei, continuînd să stau întins în pat. Apoi mi-a trecut somnul şi m-am dat jos.
— Aşa, măi băiatule, spuse tata.
Stăteam pe covor şi-mi căutam hainele pe pipăite, la piciorul patului.
— Sînt pe scaun, spuse tata. Pune-ți şi şosetele şi pe urmă încalță-te.
După care ieşi din cameră. Mi-era frig şi era dificil să mă îmbrac. Nu purtasem şosete şi pantofi toată vara, aşa
1. Ring Lardner, 1885-1933, reporter sportiv şi scriitor american, cunoscut mai ales pentru satirele la adresa căsniciei, a lumii sportive şi teatrale
73
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
255
că acum îmi dădeau o senzație neplăcută. Taică-meu se întoarse-n cameră şi se aşează pe pat:
— Te strîng pantofii ?
— Nu, mă ciupesc.
— Ei, dacă nu curge, pică împinge picioru' şi încalță-te.
— Asta fac.
— O să luăm alți pantofi. Nu-i o chestie de principiu, e doar un proverb, să ştii.
— înțeleg.
— Ca, de pildă, cine se scoală de dimineață, departeajunge. Şi ăsta-i tot un proverb.
— Ăsta-mi place mai mult decît celălalt.
— Ăsta nu-i chiar aşa de adevărat. De aia-ți place. Proverbele mai drăguțe nu-s foarte adevărate.
Era frig; după ce mi-am legat şireturile la celălalt pantof eram gata.
— Ai vrea să nu-ți mai luăm pantofi cu şireturi?

— Nu contează.
— Dacă vrei, îți iau. Oricine are dreptul să poarte pantofi fără şireturi, dacă asta îşi doreşte.
— Sînt gata.
— Unde mergem ?
— Departe.
— Unde?
— In Canada.
— O s-ajungem şi pe-acolo, spuse tata.
Ne-am dus în bucătărie. Obloanele erau închise şi pe masă era aprinsă o veioză. In mijlocul camerei erau o valiză, un sac de pînză şi două rucsacuri.
— Aşază-te la masă, spuse tata.
Luă o tigaie şi ibricul cu cafea de pe plită şi le aduse la masă. S-a aşezat lîngă mine, am mîncat ouă cu şuncă şi am băut cafea cu lapte praf.
— Mănîncă pînă te saturi.
— M-am săturat.
— Hai, mănîncă şi oul celălalt.
Luă oul care mai rămăsese în tigaie şi mi-1 puse în farfurie. Grăsimea lăsată de şuncă îl făcuse crocant pe la

margini. Cît l-am mîncat, m-am uitat prin bucătărie. Dacă tot era să plecăm, voiam s-o țin minte şi să-mi iau rămas-bun. In colț era maşina de gătit, ruginită, şi capacul boilerului era rupt pe jumătate. Deasupra aragazului, agățat de marginea unui raft, era un ştergător de vase cu miner de lemn. Taică-meu a aruncat odată cu el după un liliac. După aia 1-a lăsat acolo, ca să-şi aducă aminte să cumpere altul, şi cred că pînă la urmă 1-a lăsat doar ca să-i aducă aminte de liliac. Am prins liliacul cu o plasă şi un timp l-am păstrat într-o cutie cu capac de pînză. Avea nişte ochi mici şi dinții erau la fel, şi cît l-am ținut în cutie îşi ținea mereu aripile strînse. într-o noapte ne-am dus pe malul lacului şi i-am dat drumul în întuneric, iar el a zburat pe deasupra lacului zbura uşor, fluturîndu-şi aripile des -, şi acum zbura aproape de suprafața apei, acum se ridica sus de tot, şi pe urmă s-a întors şi, trecînd pe deasupra noastră, a zburat printre copacii întunecați. In bucătărie mai erau două mese pe una mîncam şi pe cealaltă spălam vasele. Amîndouă erau acoperite cu muşama. Mai erau două găleți una de tinichea cu care luam apă din lac pentru boiler şi alta, un fel de recipient din granit, în care păstram apa de băut. Pe uşă era agățat un prosop şi pe rafturi mai erau nişte ştergare de vase. în colț țineam mătura. Cutia în care puneam lemnele era pe jumătate plină şi toate tigăile erau agățate de perete.
M-am uitat prin bucătărie, ca s-o țin bine minte, şi mi-era tare dragă.
— Ei, spuse tata, de-acum crezi c-o s-o ții minte ?
— Da, aşa cred.
— Şi ce-o să-ți aminteşti ?
— Cît ne-am distrat.
— Deci n-o să ții minte doar cum umpleai cutia cu lemne şi cărai apa?
— Astea nu-s greu de făcut.
— Nu, nu-s treburi grele. Nu-ți pare rău că plecăm ?
— Dacă mergem în Canada, nu-mi pare rău.
— N-o să rămînem acolo.

— Da' n-o să stăm un pic ?
— Nu prea mult.

— Păi şi atunci unde mergem ?
— Vedem noi.
— Nu contează, nu-mi pasă unde mergem.
— încearcă să-ți menții atitudinea asta, spuse tata. îşi aprinse o țigară şi-mi întinse pachetul.
— Nu fumezi ?
— Nu.
— Asta e bine. Aşa, acum du-te cu găleata afară, urcă scara şi pune-o pe horn; eu rămîn să încui aici.
M-am dus afară. Era încă întuneric, dar pe culmile dealurilor începea să se lumineze. Scara era sprijinită de perete şi după ce am găsit găleata veche de lîngă şopron m-am urcat pe ea. Tălpile de piele erau alunecoase şi nesigure pe treptele scării. Am pus găleata peste gura hornului, ca să nu intre apa de ploaie sau veverițele. M-am uitat în jos printre coroanele copacilor se vedea lacul. De partea cealaltă se vedeau acoperişul magaziei, gardul şi dealurile. Acum se făcuse mai multă lumină şi era frig şi devreme. M-am mai uitat la copaci şi la lac, ca să le țin minte, după care m-am uitat înjur la dealurile îndepărtate şi la pădurile din partea cealaltă a casei, şi din nou la acoperişul şopronului, şi îmi erau foarte dragi toate, şopronul, gardul, dealurile şi pădurile, şi mi-aş fi dorit să fi plecat la pescuit doar, nu să plecăm de tot. Am auzit uşa închizîndu-se, după care taică-meu lăsă toate bagajele jos. Apoi încuie uşa. începui să cobor scara.
— Jimmy, spuse tata, cum e acolo, pe acoperiş ?
— Cobor acum.
— întoarce-te. Urc şi eu puțin.
începu să urce foarte încet, cu grijă. Se uită împrejur, aşa cum făcusem şi eu.
— Nici eu n-aş vrea să plec, spuse.
— Păi şi de ce trebuie să plecăm ?
— Nu ştiu. Dar trebuie.
Apoi coborîrăm şi taică-meu duse scara în magazie. Am dus toate lucrurile pe doc. Barca noastră cu motor

era prinsă dincolo de el. Husa, motorul, scaunele, toate erau ude de rouă. Am dat husa la o parte şi am şters scaunele cu o cîrpă. Tata a luat toate bagajele şi le-a pus la pupă. După aia am desfăcut ancorele de la pupă şi de la proră, m-am urcat în barcă şi m-am ținut de muchia docului. Tata curăță motorul cu o pompă, învîrtind de două ori din manivelă, ca să tragă toată benzina în cilindru, apoi întoarse volanul şi motorul porni. Eu țineam barca lipită de doc cu o frînghie înfăşurată în jurul unui stîlp. Elicea bătu apa şi barca dădu să se desprindă, făcînd valuri printre stîlpii docului.
— Jimmy, dă-i drumu', spuse tata, iar eu lăsai frînghia şi pornirăm.
Printre copaci se vedea căsuța cu obloanele trase. Ne îndepărtam de docul care se vedea tot mai mic, în timp ce malul părea să se desfacă tot mai larg.
— Condu-o tu, spuse tata, iar eu am trecut la timonă şi am întors barca spre promontoriu.
M-am uitat în spate şi am văzut plaja, docul, adăpostul pentru bărci şi pilcul de plopi canadieni; după ce am trecut de un luminiş, am văzut gura de vărsare a unui pîrîiaş şi malul înalt, mărginit de buciniş, apoi malul împădurit de la promontoriu, după care trebuia să fiu atent la bancul de nisip de după promontoriu, care se întindea pînă în larg. Pînă la marginea bancului apa era adîncă, aşa că am mers pe marginea canalului şi apoi am ocolit pe la capăt, uitîndu-mă sub apă la panta bancului şi la algele trase după noi de elice, iar apoi am trecut şi de promontoriu, iar cînd m-am uitat înapoi nu se mai vedeau docul şi adăpostul pentru bărci — nu

se mai vedeau decît promontoriul, trei ciori care mergeau pe nisip, un buştean putrezit şi acoperit pe jumătate cu nisip, iar în față se desfăşura lacul.
Intîi am auzit trenul şi abia apoi l-am văzut sosind la început era curbat şi părea foarte mic, grăbit şi decupat în mai multe secțiuni. Parcă se mişca odată cu dealurile

şi apoi dealurile se dădeau în spate, ca şi copacii pe lîngă care trecea. Motorul aruncă o trîmbă de abur alb şi atunci am auzit un fluierat, după care altă trîmbă şi încă un fluierat. Era încă devreme şi trenul trecea de cealaltă parte a unei mlaştini cu lamariță. De ambele părți ale şinei curgeau două rîuri limpezi, cu fundul mîlos, şi deasupra apei, în mijloc, plutea un abur. Copacii care arseseră în incendiu erau gri, subțiri şi morți, însă aburul nu era cețos. Era rece şi alb şi era dimineața devreme. Trenul venea în linie dreaptă acum, tot mai aproape şi tot mai mare. M-am îndepărtat de şine şi m-am uitat la lac, la cele două magazine şi la adăposturile pentru bărci, la docurile lungi care înaintau mult în apă şi la pietrişul din jurul fîntînii arteziene de lîngă gară, fintînă care avea o țeava maronie din care apa țîşnea direct în sus, în lumina soarelui. Apoi jetul de apă cădea în bazin şi în spate se vedea lacul vălurit de briză; mai erau malurile împădurite şi, legată de stîlpii docului, barca în care veniserăm.
Trenul se opri, mecanicii coborîră şi tata îşi luă rămasbun de la Fred Cuthbert, care urma să aibă grijă de barcă în adăpostul său.
— Cînd te întorci ?
— Fred, nu ştiu, spuse tata. Dă-i şi tu un strat de vopsea la primăvară.
— La revedere, Jimmy, spuse Fred. Aveți grijă de voi.
— La revedere, Fred.
Am dat mîna cu Fred şi ne-am urcat în tren. Mecanicul se urcă în locomotivă şi frînarul săltă cutia pe care pusesem piciorul cînd ne urcaserăm pe scară, apoi sări şi el în tren din mers. Fred rămase pe peron şi m-am uitat un timp la el, cum stătea acolo, apoi cum se îndepărta, vedeam apa zvîrlită prin țeava în lumina soarelui şi pe urmă mlaştina şi gara, tot mai mică, lacul care arăta altfel din unghiul ăsta şi după aia toate dispărură, iar noi traversam rîul Bear şi erau doar nodurile de cale ferată, şinele alergînd în spate, bălăriile care creşteau pe

lîngă ele şi nimic la care să te uiți ca să-1 ții minte. Acum, cum mă uitam de pe platformă, totul era nou pădurile păreau noi, ca toate pădurile pe care nu le ştii. Dacă treceam pe lîngă un lac, lucrurile stăteau la fel: era doar un lac şi era nou, nu ca cel lîngă care ai crescut.
— Ne umplem de cenuşă dacă stăm aici, spuse tata.
— Mai bine să intrăm, atunci.
Mă simțeam ciudat, văzînd atîtea locuri noi. Bănuiesc că de fapt arătau ca şi locurile de pe la noi, numai că nu le simțeam eu la fel. Presupun că fiecare petic de pădure cu frunzele foşnind în vînt arată la fel ca oricare altul, numai că dacă vezi o pădure de fagi din tren nu eşti mai fericit te face să-ți fie şi mai dor de pădurile lîngă care ai crescut tu. Insă pe atunci nu ştiam asta. Credeam că locul unde o să ne mutăm o să fie la fel ca cel de unde am plecat, doar că mai mare, şi că totul o să fie la fel şi o să mă facă să mă simt la fel, dar nu era aşa. Nu mă atrăgea ceea ce vedeam. Şi cu dealurile era chiar mai rău decît cu pădurile. Probabil că toate dealurile din Michigan arată la fel, dar, cum mă uitam pe fereastra vagonului, vedeam păduri şi mlaştini sau treceam peste un rîu, şi totul era foarte interesant, apoi treceam pe lîngă cîte o fermă aşezată pe un deal, cu pădurea în spate, şi, deşi

erau aceleaşi dealuri, erau diferite şi totul era puţin diferit. Bănuiesc, sigur că da, că dealurile pe lîngă care trece o cale ferată nu pot fi la fel. Dar nu aşa mă gîndisem că o să fie. Şi totuşi, era o zi frumoasă de început de toamnă. Prin fereastra deschisă intra aer proaspăt şi în curînd mi s-a făcut foame. Ne treziserăm înainte să se lumineze şi acum era aproape opt şi jumătate. Tata veni pe culoar şi se aşeză pe scaun:
— Cum îți e, Jimmy?
— Foame.
Băgă mîna-n buzunar şi-mi dădu un baton de ciocolată şi un măr.
— Hai pînă-n compartimentul pentru fumători, îmi spuse, şi eu îl urmai prin tot vagonul, pînă-n celălalt.

Ne-am aşezat pe o canapea, tata pe locul de la geam. Compartimentul era murdar şi pielea neagră cu care era îmbrăcată canapeaua era arsă de la scrum.
— Uită-te la ăştia din față, spuse tata fără să privească spre ei.
In fața noastră stăteau doi bărbați. Unul dintre ei se uita pe fereastră şi avea mîna dreaptă legată cu cătuşe de stînga celui care stătea lîngă el. în spatele lor erau alți doi bărbați. Nu le vedeam decît spinările, dar aveau aceeaşi poziție ca cei din fața noastră. Bărbații care stăteau pe locurile dinspre culoar discutau:
— ...cu un tren de zi, spuse bărbatul din fața noastră. Cel care stătea cu spatele îi spuse fără să se întoarcă:
— Şi de ce n-am luat unu' de noapte, atunci?
— Voiai să dormi lîngă ăştia ?
— Sigur. De ce nu ?
— E mai confortabil aşa.
— Confortabil pe dracu'.
Bărbatul care se uita pe fereastră ne privi şi ne făcu cu ochiul. Era mic de statură şi purta o bască pe cap. Pe sub ea se vedea un bandaj înfăşurat în jurul frunții. Şi cel de care era prins cu cătuşe purta o bască, numai că avea un gît gros, era îmbrăcat într-un costum albastru şi-şi purta basca de parcă şi-ar fi pus-o special pentru drumul ăsta.
Ceilalți doi bărbați erau cam de aceeaşi statură, doar că cel dinspre culoar avea gîtul mai gros.
— Şefu', îmi dai o țigară ? îl întrebă pe tata cel care ne făcuse cu ochiul, privindu-ne peste umărul celui de care era legat.
Bărbatul cu gîtul gros se-ntoarse şi se uită la noi. Cel care ne făcuse cu ochiul zîmbi. Taică-meu scoase un pachet de țigări.
— Vrei să-i dai o țigară? întrebă cel cu gîtul gros. Tata întinse pachetul.
— I-o dau eu, spuse paznicul.

Luă pachetul cu mina liberă, îl strînse, după care şi-1 puse în mîna prinsă cu cătuşa şi, ținîndu-1 aşa, scoase o țigară pe care i-o dădu bărbatului de lîngă el. Acesta ne zîmbi şi paznicul îi aprinse țigara.
— Tare drăguț mai eşti cu mine, îi spuse apoi paznicului. Paznicul ne întinse înapoi pachetul de țigări.
— Ia una, îi spuse tata.
— Nu, mulțumesc. Prefer să-1 mestec.
— Mergeți departe ?
— Pînă-n Chicago.
— Şi noi la fel.
— E un oraş frumos, spuse cel scund de la fereastră. Am fost o dată acolo.

— Cred şi eu c-ai fost, spuse paznicul, n-am ce zice. Ne-am mutat chiar în fața lor. Paznicul din fața noastră
se uită în jur. Cel care era cu el îşi fixase privirea-n podea.
— Ce s-a-ntîmplat ? întrebă tata.
— Domnii ăştia sînt căutați pentru crimă. Bărbatul de la geam îmi făcu cu ochiul.
— Hai să ne purtăm cum trebuie, spuse apoi. Doar sîntem cu toții nişte domni.
— Şi pe cine-au omorît? întrebă tata.
— Pe un italian, spuse paznicul.
— Pe cine ? întrebă micuțul pe un ton foarte jucăuş.
— Pe un italian.
— Cine 1-a omorît? întrebă micuțul privindu-1 pe sergent cu ochii mari.
— Eşti haios, spuse paznicul.
— Nu, domnule, răspunse micuțul. Sergent, tot ce-am întrebat era cine 1-a omorît pe italianu' ăsta?
— El 1-a omorît pe italian, spuse celălalt prizonier privindu-1 pe detectiv. El 1-a omorît pe italian, cu arcu'.
— Termină, se băgă detectivul.
— Dom' sergent, spuse micuțul, nu eu l-am omorît pe italianu' ăla. Eu n-aş omorî nici un italian. Asta pentru că eu nu cunosc vreun italian.

— Notează-ți asta şi foloseşte-o la proces, spuse celălalt prizonier. Tot ce spune va fi folosit împotriva lui. El n-a omorît nici un italian.
— Dom' sergent, întrebă micuțul, deci cine 1-a omorît pe italian?
— Tu, răspunse detectivul.
— Dom' sergent, insistă micuțul, asta e o declarație falsă. Nu l-am omorît pe italian. Nu mai vreau să repet asta. Nu eu l-am omorît pe italian.
— Tot ce spune trebuie folosit împotriva lui, se băgă celălalt prizonier. Dom' sergent, de ce l-ai omorît pe italianu' ăla?
— A fost o greşeală, dom' sergent, spuse micuțul. O eroare foarte gravă. N-ar fi trebuit să-1 omori pe italianu' ăla.
— Şi nici pe ălălalt, spuse celălalt prizonier.
— Tăceți dracu' amîndoi, spuse sergentul. Sînt nişte drogați, îi spuse apoi lui tata. Parcă-s apucați de streche.
— Ce streche ? ridică tonul micuțul. Nu m-apucă nici o streche, dom' sergent.
— Provine dintr-o veche familie de conți englezi, spuse celălalt prizonier. Intreabă-1 şi pe domnu' senator, de față şi dădu din cap către tata.
— Intreabă-1 şi pe puşti, spuse primul prizonier. E de aceeaşi vîrstă cu George Washington îi e imposibil să mintă.
— Vorbeşte, băiete, spuse prizonierul mai înalt holbîndu-se la mine.
— Termină, spuse paznicul.
— Aşa, dom' sergent, interveni micuțul. Fă-1 să înceteze. N-are nici un drept să-1 amestece pe puşti.
— Am fost şi eu băiat odată, zise prizonierul mai mare.
— Mai taci dracu' din gură.
— Aşa, dom' sergent, zise micuțul.
— Mai taci şi tu dracului. Micuțul îmi făcu cu ochiul.

— Cred că mai bine ne-ntoarcem în vagon, spuse tata. Pe curînd, le spuse apoi detectivilor.
— Sigur. Ne vedem la prînz.

Celălalt detectiv dădu din cap doar. Micuțul ne făcu cu ochiul. Ne urmări cu privirea cînd ne îndepărtarăm pe culoar. Celălalt se uita pe fereastră. Traversarăm vagonul de fumători şi ajunserăm la locurile noastre.
— Ce zici de chestia asta, Jimmy?
— Nu ştiu ce să zic.
— Nici eu.
La prînz ne aşezaserăm deja la tejghea cînd intrară şi ei şi se aşezară la o masă. Mîncarea a fost bună. Am luat nişte pui şi eu am băut un pahar cu lapte şi am mîncat şi o felie de plăcintă cu mure şi înghețată. Restaurantul era aglomerat. Trenul se vedea în cadrul uşii. Stăteam pe scaun la tejghea şi mă uitam la cei patru. Prizonierii mîncau cu mîna stingă şi detectivii cu dreapta. Cînd unul dintre detectivi voia să:şi taie o bucată de carne, se folosea de furculița pe care o ținea în mîna stingă, aşa că-1 trăgea de mînă pe prizonier. îşi țineau pe masă mîinile prinse cu cătuşe. Mă uitam la micuț cum mănîncă şi, fără să pară c-o face special, îl încurca foarte tare pe dom' sergent. Se tot smucea, parcă fără să-şi dea seama, şi-şi ținea mîna în aşa fel încît îl trăgea mereu pe dom' sergent după el. Ceilalți doi încercau să mănînce pe cît de confortabil puteau. Oricum, nu erau la fel de interesanți.
— De ce nu ni le dai jos cît mîncăm? îl întrebă micuțul pe dom' sergent.
Acesta nu-i răspunse. Se întinse după ceaşca de cafea şi cînd o luă în mînă, micuțul trase şi sergentul o vărsă. Fără să-1 privească pe micuț, sergentul îşi smulse brusc brațul şi cătuşele de oțel îl traseră pe micuț de mînă în aşa fel, încît încheietura sergentului îl lovi peste față.
— Jegosu' dracu', spuse micuțul, îşi sugea buza crăpată.
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
2>:>r,
— Cui i-ai zis aşa?
— Nu ție, nu cit sîntem legați aşa. Sigur că nu ție. Sergentul îşi băgă mîna sub masă şi-1 privi atent pe
micuț:
— Ce-ai zis ?
— Absolut nimic.
Sergentul îl mai privi un timp, după care îşi întinse mîna cu cătuşa după ceaşca de cafea, trăgînd peste masă mîna dreaptă a micuțului. Ridică ceaşca şi cînd o duse la gură să bea, o smucitură făcu să i se verse peste tot ce era pe masă. Fără să-1 privească, sergentul plesni de două ori fața micuțului cu cătuşa. Era plin de sînge pe față şi-şi sugea buza uitîndu-se la masă.
— Mai vrei? întrebă sergentul.
— Nu, a fost de-ajuns.
— Te-ai mai liniştit puțin ?
— Da, sînt foarte liniştit. Tu cum te simți?
— Şterge-te pe față. Eşti plin de sînge pe gură.
• I-am văzut cum au urcat în tren, pe rînd, doi cîte doi, după care am urcat şi noi şi ne-am dus la locurile noastre. Celălalt detectiv, nu cel căruia-i spuneau dom' sergent, ci acela care era prins de prizonierul mai mare, nu observase ce se întîmplase la masă. Văzuse totul, fără să pară însă că observă ceva. Celălalt prizonier nu spusese nimic, însă observase totul cu atenție.
Nişte fulgi de cenuşă se aşezaseră pe scaunele de pluş şi tata îi mătură cu un ziar. Trenul porni şi eu încercam să văd oraşul prin fereastra deschisă, însă nu prea aveai ce vedea, erau doar lacul, nişte fabrici şi o şosea frumoasă care se întindea lîngă şine. Pe malul lacului erau multe mormane de rumeguş.
— Jimmy, nu-ți scoate capul pe geam, îmi spuse tata. M-am aşezat la loc. Oricum nu prea aveam ce să văd.

— In oraşul ăsta s-a născut Al Moegast, îmi spuse tata.
— Aha.
— Ai văzut ce s-a-ntîmplat la masă ?

— Da.
— Ai văzut tot ?
— Nu ştiu.
— De ce crezi că o fi vrut micuțul să-1 enerveze ?
— Poate c-a vrut să-1 deranjeze, ca să-1 facă să-i dea cătuşele jos.
— Şi altceva ai mai văzut?
— Am văzut că 1-a lovit în față de trei ori.
— La ce te-ai uitat cînd 1-a lovit?
— La fața lui. Am văzut cum îl lovea sergentul.
— Ei, spuse tata, cît îl lovea sergentul cu cătuşele, a luat cu stînga un cuțit de pe masă şi 1-a băgat în buzunar.
— Asta n-am văzut.
— Nu, n-ai văzut. Jimmy, toți oamenii au două mîini. Sau măcar cînd se nasc le au. Dacă vrei să vezi unele lucruri, trebuie să fii atent la amîndouă.
— Şi ceilalți doi ce-au făcut? Tata izbucni în rîs :
— Nu ştiu, la ei nu m-am uitat.
Stăteam în tren şi eu mă uitam pe geam la locurile prin care treceam. Acum nu mai era mare lucru, pentru că se întîmplaseră atîtea şi tot văzusem locuri diferite, dar nu voiam să propun eu să mergem în vagonul pentru fumători. Tata citea şi bănuiesc că-1 deranjam cu agitația mea.
— Jimmy, tu nu citeşti niciodată ?
— Nu prea. N-am timp.
— Păi acum ce faci ?
— Aştept.
— Vrei să mergem la ei ?
— Da.
— Crezi c-ar trebui să-i spunem sergentului?
— Nu.
— E o chestiune de etică, spuse, închizîndu-şi cartea.
— Tu vrei să-i spui?

— Nu. Şi, oricum, cică un om e nevinovat pînă la proba contrarie. Poate că nici nu 1-a omorît pe italianul ăla.
— Sînt drogați ?
— Nu ştiu dacă-s drogați sau nu. Sînt mulți cei care se droghează. Dar dacă iei morfină sau heroină sau cocaină, asta nu te face să vorbeşti aşa cum vorbeau ei.
— Da' ce te face ?
— Nu ştiu. Ce ne face să vorbim aşa cum vorbim?
— Hai să mergem acolo.
Tata dădu valiza jos, o deschise şi băgă înăuntru cartea şi ceva ce-a scos din buzunar. încuie valiza şi plecarăm spre vagonul pentru fumători. Cum mergeam pe culoar, i-am văzut. Stăteau pe scaune în tăcere. Ne-am aşezat în fața lor.
Basca micuțului îi căzuse peste bandajul de pe frunte şi buzele i se umflaseră. Era treaz, se uita pe geam. Sergentului îi era somn, i se tot închideau ochii, apoi şi-i deschidea, reuşea să stea aşa o vreme, după care i se închideau din nou. Avea o față foarte adormită şi împovărată. Ceilalți doi aproape adormiseră. Prizonierul

stătea aplecat spre fereastră, iar detectivul spre culoar. Nu stăteau confortabil aşa şi, pe măsură ce adormeau mai adînc, începeau să se aplece unul către celălalt.
Micuțul îl privi pe sergent şi apoi se uită la noi. Parcă nici nu ne recunoscu şi se uită mai în josul culoarului. Părea că îi cercetează pe toți cei din vagon. Nu erau prea mulți pasageri. Apoi se uită din nou la sergent. Tata îşi scosese altă carte din buzunar şi citea.
— Dom' sergent, spuse micuțul. Sergentul îşi deschise ochii şi-1 privi. —■ Tre' să merg la budă.
— Nu acum, spuse sergentul şi-şi închise ochii la loc.
— Auzi, dom' sergent, tu n-ai avut niciodată nevoie să mergi la budă?
— Nu acum.

Nu voia să iasă din starea aia de somnolență. Respira greu, însă cînd îşi deschidea ochii nu-1 mai auzeai. Micuțul ne privi, dar nu păru să ne recunoască.
— Dom' sergent, mai strigă o dată.
Sergentul nu răspunse. Micuțul îşi trecu limba peste buze.
— Auzi, dom' sergent, tre' să merg la budă.
— Bine, spuse sergentul.
Se ridică, urmat de micuț, şi merseră împreună în josul culoarului. M-am uitat la tata:
— Du-te, îmi spuse, dacă vrei. M-am luat după ei. Stăteau în uşa toaletei.
— Vreau să intru singur, spuse prizonierul.
— Ba nu, nu intri singur nicăieri.
— Hai, lasă-mă să intru singur.
— Nu.
— De ce ? Poți să ții uşa încuiată.
— Nu-ți scot cătuşele.
— Hai, dom' sergent. Lasă-mă să intru singur.
— Hai să vedem cum e înăuntru.
Intrară şi sergentul închise uşa. Eu mă aşezasem pe un scaun din fața uşii. M-am uitat la tata, care era pe culoar. Ii auzeam vorbind înăuntru, dar nu înțelegeam ce zic. Cineva apăsă clanța ca să deschidă uşa, şi atunci am auzit cum ceva se prăvăleşte pe uşă şi o loveşte de două ori. Apoi căzu pe podea. După care se auzi un zgomot ca atunci cînd apuci un iepure de picioarele din spate şi-1 loveşti cu capul de o buturugă ca să-1 omori. Mă uitam la tata şi-i făceam semne. Zgomotul s-a mai auzit de trei ori şi pe urmă am văzut cum ceva se prelinge pe sub uşă. Era sînge şi se scurgea foarte încet. Am alergat pe culoar, la tata.
— Iese sînge pe sub uşă.
— Stai aici, spuse tata.
Apoi se ridică, se duse la celălalt detectiv şi-1 bătu pe umăr. Detectivul îşi deschise ochii.

— Partenerul tău s-a dus la toaletă, îi spuse tata.
— Da, sigur, şi ce-i cu asta ?
— Băiatu' meu a trecut pe-acolo şi a văzut sînge ieşind pe sub uşă.
Detectivul sări în picioare şi-1 smulse pe celălalt prizonier de pe canapea. Prizonierul se uita la tata.
— Vino-ncoa', spuse detectivul. Prizonierul nu se mişcă.
— Haide, spuse detectivul, însă prizonierul nu se mişcă. Mişcă-te sau îți zbor creierii.
— Dar ce s-a întîmplat, Excelență ?

— Hai dracu', cretinule !
— Aăă, hai să nu ne jignim.
Mergeau pe culoar detectivul o luase înainte, ținînd un pistol în mîna dreaptă, şi-1 trăgea după el pe prizonierul prins cu cătuşe.
— Stai aici, îmi spuse tata apucîndu-mă de braț. Detectivul văzu dîra de sînge care se scurgea pe sub
uşă. Se uită la prizonier. Observînd asta, prizonierul încremeni.
— Nu, spuse.
Ținîndu-şi pistolul în mîna dreaptă, detectivul îşi smuci puternic stînga şi prizonierul căzu în genunchi.
— Nu.
Privind cînd uşa, cînd prizonierul, detectivul îşi întoarse pistolul, îl apucă de țeava şi-1 lovi brusc pe prizonier în tîmplă. Acesta alunecă cu mîinile întinse şi cu capul pe podea.
— Nu, spuse clătinîndu-şi capul pe podea. Nu. Nu. Nu.
Detectivul îl mai lovi o dată şi încă o dată şi prizonierul nu mai scoase nici un sunet. Stătea întins cu fața pe podea, cu capul băgat în piept. Cu ochii pe uşă, detectivul aşeză revolverul pe podea şi, aplecîndu-se, desfăcu cătuşele. Apoi luă revolverul înapoi şi se ridică. Ținînd în continuare pistolul cu dreapta, trase cu mîna stingă semnalul de alarmă. Apoi dădu să pună mîna pe clanță. Trenul începuse să încetinească.

— Dă-te din uşă, auzirăm o voce din interior.
— Deschide, spuse detectivul şi făcu un pas în spate.
— Al, se auzi vocea. Al, eşti bine?
Detectivul se trase într-o parte. Trenul încetinea.
— Al, se auzi din nou vocea. Dacă eşti bine, răspunde-mi. Nu primi nici un răspuns. Trenul se opri. Unul dintre
mecanici deschise uşa:
— Ce dracu'...
Se uită la bărbatul întins pe podea, la urmele de sînge şi la revolverul din mîna detectivului. Celălalt mecanic venea din spatele vagonului.
— înăuntru e un tip care tocmai a ucis un om, spuse detectivul.
— E pe dracu'. A sărit pe fereastră, spuse unul dintre mecanici.
— Fiți cu ochii pe bărbatu' ăsta, spuse detectivul şi deschise uşa care dădea spre platformă.
Eu am trecut de partea cealaltă a rîndului de scaune, ca să mă uit pe geam. De-a lungul şinelor se întindea un gard. După gard începea pădurea. M-am uitat în sus şi-n jos. Detectivul trecu în fugă. Apoi trecu înapoi. Nu se vedea nici urmă de om. Detectivul reveni în vagon şi deschiseră uşa de la toaletă. Nu se deschidea pînă la perete, pentru că se oprea în sergentul întins pe podea. Fereastra era deschisă pe jumătate. Sergentul mai respira încă. II ridicară şi-1 traseră în vagon, după care îl ridicară şi pe prizonier şi-1 aşezară pe un scaun. Detectivul îl prinse cu cătuşele de minerul unei valize grele. Nimeni nu părea să ştie ce-ar fi de făcut, dacă să aibă grijă de sergent sau să-1 caute pe micuț sau orice altceva. Se dăduseră cu toții jos din tren şi-1 căutau de-a lungul gardului şi pe la marginea pădurii. Mecanicul îl văzuse cum traversase şinele şi fugise în pădure. Detectivul intră şi ieşi de cîteva ori din pădure. Prizonierul luase pistolul sergentului şi nimeni nu părea dornic să se afunde prea mult în pădurea aia căutîndu-1. In cele din urmă, se hotărîră să pornească trenul, ca să ajungă la o

gară cu o secție de poliție, de unde să trimită semnalmentele micuțului. Tata i-a ajutat să vadă de sergent. I-a curățat rana, care era undeva între claviculă şi gît, şi pe mine m-a trimis la toaletă să aduc nişte hîrtie şi nişte şervete, pe care le-a înfăşurat pînă a făcut un fel de dop şi 1-a strîns tare peste rană cu una din mînecile de la cămaşa sergentului. L-au întins, ca să stea cît mai bine, şi tata 1-a spălat pe față. Se lovise cu capul de podea şi nu era conştient încă, dar tata zicea că nu-i o rană gravă. Cînd am ajuns în gară l-au dat jos şi detectivul 1-a coborît şi pe prizonier. Acesta din urmă era alb la față şi avea o umflătură vineție pe tîmplă. Cînd l-au coborît, avea un aer caraghios şi părea foarte dispus să se mişte cît mai repede, să facă tot ce i se spune. După ce i-a ajutat să-1 care pe sergent, tata s-a întors în vagon. II puseseră într-un camion cu care urma să fie dus la spital. Detectivul trimitea telegrame. Eram pe platformă cînd a pornit trenul şi am mai apucat să-1 văd pe prizonier cum stătea cu capul pe spate, sprijinit de un perete. Plîngea.

Mă simțeam destul de rău cînd ne-am întors în vagonul pentru fumători. Unul dintre mecanici adusese o găleată şi nişte cîrpe cu care ştergea sîngele de pe jos.

— Cum se simte, doctore ? îl întrebă pe tata.

— Nu sînt doctor. Dar cred că o să se facă bine.

— Două scule pe bascule. Şi nu s-au descurcat cu juma' de buletin ăla.

— L-ai văzut cînd a sărit pe fereastră ?

— Sigur. Adică l-am văzut imediat după ce a aterizat pe şine.

— Şi l-ai recunoscut ?

— Nu, nu l-am recunoscut din prima. Cum crezi că 1-a înjunghiat, doctore ?

— Trebuie să-i fi sărit în spate.

— Da' de unde o fi făcut rost de cuțit?

— Habar n-am, spuse tata.

— Şi prostu' ălălalt. Nici n-a încercat măcar să scape.

— Nu, n-a încercat.

— Da' detectivu' ăla tot i-a servit porția lui. Ai văzut, doctore ?

— Da.

— Bietu' fraier.

Podeaua spălată era umedă şi curată. Ne-am întors la locurile noastre, în celălalt vagon. Taică-meu stătea pe canapea fără să zică nimic şi eu mă-ntrebam la ce se gîndeşte.

— Ei, Jimmy, spuse după o vreme.

— Da, ce e?

— Acum ce zici de toată povestea asta ?

— Nu mai ştiu ce să zic.

— Nici eu. îți pare rău?

— Da.

— Şi mie. Te-ai speriat ?

— Cînd am văzut sîngele. Şi cînd s-a apucat să-1 bată pe prizonier.

— E normal.

— Tu te-ai speriat?

— Nu. Cum era sîngele?

— Gros şi uleios.

— Sîngele apă nu se face. Ăsta-i primul proverb care te scoate din minți atunci cînd duci o viață activă.

— N-are nici o legătură. E despre familie.

— Ba nu, spuse tata, înseamnă exact ce spune, numai că asta e o chestie care te ia mereu prin surprindere. Țin minte şi acum cînd mi-am dat seama pentru prima oară de chestia asta.

— Cînd?
— O dată am simțit că am pantofii plini de sînge. Era exact ca apa în cizmele de cauciuc cînd te duci la vînătoare de rațe, atîta că era mai cald, mai gros şi mai uleios.
— Şi cînd se-ntîmpla asta ?
— A, mai demult.
Hamalul este un alt episod din acelaşi roman neterminat şi neintitulat, ca şi Un drum cu trenul.
Hamalul
Cînd ne-am dus la culcare, tata mi-a zis c-ar fi bine să dorm în patul de jos, pentru că probabil o să vreau să mă uit pe geam dimineață. Mai zicea că pe el nu-1 deranjează să doarmă sus şi că mai stă puțin şi după aia se culcă şi el. M-am dezbrăcat, mi-am pus hainele în plasa de deasupra, mi-am luat pijamalele şi m-am culcat. Am stins lumina, după care am ridicat jaluzelele, însă dacă stăteam la geam mi se făcea frig şi din pat nu vedeam nimic. Tata a scos o valiză de sub patul meu, a deschis-o, şi-a scos pijamalele şi le-a aruncat pe patul de sus, după care a mai scos o carte şi o sticlă din care şi-a umplut plosca.
— Poți s-aprinzi lumina, i-am zis.
— Nu, n-am nevoie. Ți-e somn, Jim?
— Cre' că da.
— Să dormi bine, mi-a zis, după care a închis valiza şi a băgat-o înapoi sub pat.
Pe urmă m-a întrebat dacă mi-am scos pantofii pe hol.
— Nu, i-am zis.
Erau în plasă şi m-am ridicat să-i iau, dar taică-meu a dat de ei şi i-a scos pe culoar. După aia a tras jaluzelele.
— Nu vă culcați, domnule ? 1-a întrebat hamalul.
— Nu. O să mai citesc puțin la toaletă.
— Bine, domnule.
Era bine, cum mă băgasem între cearşafuri, sub pătura groasă, cu tot întunericul ăla din jur şi de afară. Fereastra

de jos era deschisă şi intra aerul răcoros. Jaluzelele erau trase bine şi vagonul se legăna puțin, însă părea foarte stabil şi mergea repede, iar din cînd în cînd se auzea cîte un fluierat. Am adormit şi cînd m-am trezit la un moment dat m-am uitat pe geam şi am văzut că mergeam foarte încet şi traversam.un rîu. Mai multe luminițe străluceau pe apele rîului şi podul avea armătura de fier; tata tocmai se urca în patul lui.
— Jimmy, dormi ?
— Nu. Unde sîntem?
— Intrăm în Canada. Dar pînă dimineață trecem de ea. M-am uitat pe geam ca să văd Canada, dar nu vedeam
decît curțile de pe lîngă şine şi vagoanele de marfă. Apoi ne-am oprit şi doi bărbați cu felinare au bătut în roți cu nişte ciocane. Nu vedeam nimic în afară de bărbații ăştia care se ghemuiau lîngă roți şi de vagoanele de marfă din față, aşa că m-am băgat înapoi în pat.
— In ce oraş din Canada sîntem?
— Windsor. Noapte bună, Jim.
Dimineață, cînd m-am trezit, treceam prin nişte locuri frumoase, ca-n Michigan, doar că dealurile erau mai mari şi copacii erau răsuciți. M-am îmbrăcat şi după aia am întins mîna pe sub draperii, ca să-mi iau pantofii. Fuseseră şterşi şi dați cu cremă; după ce m-am încălțat, am desfăcut draperiile şi am ieşit pe culoar. Toate draperiile din vagon erau trase şi părea că toată lumea doarme încă. M-am dus la

baie şi m-am uitat înăuntru. Hamalul dormea într-un colț, pe canapeaua de piele. îşi trăsese chipiul pe ochi şi-şi ținea picioarele întinse pe un scaun. Stătea cu gura deschisă, cu capul lăsat pe spate şi cu mîinile-n poală. M-am dus pînă-n capătul vagonului şi m-am uitat pe platformă, dar era curent şi platforma era plină de cenuşă, nici n-aveai unde să te aşezi. M-am întors la toaletă, am intrat încet ca să nu-1 trezesc pe hamal şi m-am aşezat la geam. In toaletă mirosea aşa cum miros dimineața scuipătorile din alamă. Mi-era foame şi mă uitam pe fereastră Ia locurile alea peste care venise

toamna şi la hamal. Păreau locuri bune pentru vînat. Pe dealuri erau o grămadă de tufişuri şi petice împădurite, ferme frumoase şi drumuri bune. Nu semăna totuşi cu Michigan. Aşa cum mergeam, toate locurile păreau să fie legate între ele de drumuri — în Michigan, dacă eşti într-o zonă, n-ai nici o legătură cu oricare alta. Nici mlaştini nu erau pe aici, şi nici păduri arse. Arătau ca şi cum ar fi fost ale cuiva, însă erau frumoase, iar fagii şi arțarii erau răsuciți; şi mai erau mulți stejari pitici cu frunzele frumos colorate, iar în tufişuri erau o grămadă de oțetari de un roşu aprins. Părea un loc bun pentru iepuri şi am încercat să văd ceva vînat, dar mergeam prea repede ca să te poți uita ca lumea şi singurele păsări pe care le vedeam erau alea care zburau. Am văzut un şoim care vina pe deasupra unui cîmp şi pe urmă i-am văzut şi perechea. Am mai văzut ciocănitori care zburau pe la marginea pădurii şi m-am gîndit că se duc spre sud. Am văzut şi nişte coțofene, dar nu puteai să vezi prea multe păsări din tren. Nu puteai să te uiți direct la ceva trebuia să-1 laşi să treacă şi pe urmă să te uiți puțin în față. Cînd am trecut pe lîngă o fermă cu o pajişte mare am văzut un stol de fluierari care mîncau. Trei dintre ei şi-au luat zborul cînd a trecut trenul şi s-au îndepărtat peste pădure, dar restul au continuat să mănînce. Apoi am făcut o curbă mare, aşa că vedeam vagoanele din față şi locomotiva care mergea foarte repede, iar dedesubtul nostru se vedea o vale prin care trecea un rîu; atunci m-am uitat prin jur şi am văzut că hamalul se trezise şi se uita la mine.

— Ce vezi acolo ? mă întrebă.

— Mai nimic.

— Da' ştiu că te uiți atent.

Nu i-am zis nimic, dar mă bucuram că se trezise. A rămas cu picioarele pe scaun, însă şi-a îndreptat chipiul. -— Bărbatul ăla care a stat să citească e taică-tău?

— Da.

— Da' ştiu că ține la băutură.

— Da, e un băutor zdravăn.

— Chiar că e. Exact cum zici, un băutor zdravăn. N-am răspuns nimic.

— Am băut şi eu vreo două pahare cu el. Şi ştiu că la mine şi-au făcut efectul din plin, da' el a ținut-o aşa juma' de noapte fără să se vadă nimic.

— Da, nu arată niciodată.

— Chiar că nu. Da' dacă o ține aşa, o să-şi facă praf măruntaiele.

N-am răspuns nimic.

— Ți-e foame, băiete?

— Da. Sînt lihnit.

— Ne-au lipit şi un vagon-restaurant. Hai să mergem şi să mîncăm ceva.

Am trecut prin două vagoane cu toate draperiile trase, pe urmă am ajuns în vagonul-restaurant, am trecut printre mese şi ne-am dus în bucătărie.

— Salutare, tovarăşe, bine că te văd, îi spuse hamalul bucătarului.

— O, unchiu' George, spuse bucătarul.

La masă mai erau patru negri care jucau cărți.
— Ce zici, tînărul domn şi cu mine am mînca ceva, ne dai?
— Nici nu se pune problema, domnule. Nu înainte să fiu gata ca să mă apuc.
— Ați putea bea ceva ? întrebă George.
— Nu, domnule.
— Uitați aici, spuse şi scoase din buzunar o sticlă de jumătate. O atenție din partea tatălui domnişorului.
— Da' chiar că-i un om atent, spuse bucătarul după ce-şi şterse buzele.
— Tatăl tînărului domnişor este campion mondial.
— La ce ?
— La băut.
— Este foarte drăguț din partea lui. Cum ai mîncat aseară?
— Am mîncat cu echipa aia de gălbejiți.
— Sînt încă toți ?

— Da, din Chicago pînă în Detroit. Mai nou le zicem Eschimoşii Albi.
— Ei, spuse bucătarul, există un locşor pentru fiecare. Apoi sparse două ouă pe buza tigăii: Ce zice fiul campionului de nişte ouă cu şuncă?
— Mulțumesc.
— Ce spuneți, mă mai serviți cu ceva din atenția aceea?
— Desigur, domnule.
— Fie ca tatăl tău să rămînă neînfrînt, îmi spuse bucătarul. După care îşi linse buzele: Şi tînărul domn, obişnuieşte şi dumnealui să mai bea?
— Nu, domnule, spuse George. Eu răspund de tînăr. Bucătarul puse ouăle şi şunca în două farfurii.
— Luați loc, domnilor.
Eu şi cu George ne-am aşezat şi, după ce ne-a adus două cafele, bucătarul s-a aşezat şi el în fața noastră.
— Ați fi dispus să mai împărțiți un exemplu din acea atenție ?
— Să trăim, spuse George. Trebuie să ne-ntoarcem în vagon. Şi, cum mai merge treaba cu căile ferate?
— Şinele sînt solide. Cum mai stau lucrurile pe Wall Street?
— Urşii împung puternic din nou1. N-aş vrea să fiu în pielea unei doamne urs astăzi.
— Eu mi-aş pune banii pe Cubs. The Giants sînt prea mari pentru liga asta2.
George şi bucătarul izbucniră în rîs.
— Sînteți o bomboană, spuse George. întotdeauna o plăcere să vă întîlnesc.
1. E vorba despre denumirile celor două tipuri de piață bursieră vorbim de o piață a urşilor atunci cînd scad prețurile unui produs sau set de asigurări şi de una a taurilor cînd prețurile cresc.
2. The Cubs este o echipă de baseball, dar cub mai înseamnă şi pui de urs. De asemenea, The Giants, altă echipă de baseball, s-ar traduce prin „uriaşii".

— Mergeți cu bine. Lackwannius vă cheamă.
— Sînt mort după fata aia, spuse George. De-i atingi un fir de păr…
— Vedeți-vă de drum acum. Altfel băieții ăia mai gălbejiți o să pună mina pe voi.
— A fost o plăcere, domnule, cu adevărat o plăcere.
— Şi acum mergeți în pace.
— Să ne mai îndreptăm o singură dată asupra atenției. Bucătarul îşi linse buzele:
— Dumnezeu să-1 aibă-n grabă pe musafirul care ne părăseşte.

— O să vin să-mi servesc micul dejun.
— Uite, ia-ți înapoi acest cîştig nemuncit, spuse bucătarul.
George îşi băgă sticla-n buzunar.
— Rămas-bun, suflet nobil, spuse apoi.
— Ieşi dracu' odată, spuse unul din negrii care jucau cărți.
— La revedere, domnilor.
— Noapte bună, domnule, spuse bucătarul. După aia am ieşit.
Ne-am întors în vagonul nostru şi George se uită pe un tabel erau afişate două numere, 5 şi 12. George trase de o chestie micuță şi numerele dispărură.
— Stai jos, fă-te comod pînă mă întorc, îmi spuse. L-am aşteptat în toaletă cît s-a dus la compartimente.
S-a întors repede.
— Gata, i-am aranjat pe toți, spuse. Ia zi, Jimmy, cum îți place munca asta, pe tren?
— De unde ştii cum mă cheamă?
— Păi aşa te strigă tatăl tău, nu ?
— Ba da, sigur.
— Ei, şi cum zici că-ți place ?
— îmi place. Voi vorbiți mereu aşa, tu şi bucătarul ?
— Nu, James. Vorbim aşa doar cînd sîntem entuziasmați.
— Adică atunci cînd beți ceva.

— Nu numai. Cînd ne entuziasmează ceva, orice. Eu şi bucătarul sîntem spirite înrudite.
— Ce-i aia ?
— Adică domni care au aceeaşi viziune despre viață. N-am mai spus nimic şi pe urmă s-a auzit soneria.
George a ieşit, a tras de chestia aia mică şi s-a întors.
— Ai văzut vreodată un tip tăiat cu briciul ?
— Nu.
— Ți-ar plăcea să-ți explic cum se face ?
— Da.
Soneria s-a auzit din nou.
— Mai bine mă duc să văd ce e, spuse George şi ieşi. Cînd se întoarse se aşează lîngă mine.
— Lucrul cu briciul este o artă pe care nu doar cei din tagma bărbierilor o posedă. Se uită la mine: Nu face ochii ăia mari. Te învăț doar.
— Nu mi-e frică.
— Păi nici n-aş crede. Stai lîngă cel mai bun prieten al tău.
— Bineînțeles, spusei.
Mi-am zis că tre' să fie destul de beat.
— Tatăl tău are multe de-astea ? întrebă scoțînd sticla.
— Habar n-am.
— Tatăl tău este genul de nobil creştin. Luă o gură. Eu nu zisei nimic.
— Dar să ne întoarcem la brici, spuse.
îşi băgă mîna în buzunarul hainei şi scoase un brici, îl ținea închis în palma mîinii stîngi. Palma era roz.
— Uită-te atent la briciul ăsta. Nici nu trage, nici nu-mpunge.
îmi întinse palma. Minerul era negru, din os. îl desfăcu şi-1 ținu în mîna dreaptă, cu lama întinsă.
— Ai la îndemînă un fir de păr de pe cap ?
— Cum adică ?

— Smulge-ți un fir. Ale mele sînt extrem de tenace.

Mi-am smuls un fir de păr şi George a întins mîna după el. II ținu în mîna stingă privindu-1 atent, apoi dădu brusc cu briciul şi-1 tăie în două.
— Ascuțimea acestei lame, spuse.
Privind în continuare micul fir care-i mai rămăsese-n mină, îşi întoarse briciul în palmă şi dădu brusc cu el în direcția opusă. Lama tăie firul, aproape de degetele sale.
— Simplitatea acțiunii. Două calități admirabile.
Se auzi soneria şi el închise briciul şi mi-1 puse în mînă.
— Ține-1 puțin, spuse şi ieşi.
M-am uitat la el, l-am închis şi l-am deschis. Era doar un brici obişnuit. George s-a întors şi s-a aşezat lîngă mine. A mai luat o gură. Nu mai rămăsese nimic în sticlă. O privi şi-o băgă la loc în buzunar.
— Briciul, te rog.
1-1 dădui şi el şi-1 aşează în palma stingă.
— Ai observat — ascuțimea lamei şi simplitatea acțiunii. Şi acum, o chestie şi mai grozavă decît astea siguranță-n folosire.
A luat briciul cu mîna dreaptă, 1-a întors uşor şi lama s-a deschis şi apoi a căzut cu muchia sprijinită pe încheieturile pumnului. Mi-a arătat mîna strîngea minerul briciului în pumn, lama era deschisă peste încheieturi şi ținută cu degetul mare şi cu arătătorul. Lama era bine fixată, pe tot pumnul, cu partea ascuțită-n exterior.
— Ai fost atent? Şi acum să trecem la îndemînarea necesară.
Se ridică şi lovi în aer de cîteva ori cu mîna dreaptă, cu pumnul închis şi lama desfăcută peste el. Lama strălucea în lumina soarelui. George făcu o eschivă, după care mai dădu de trei ori cu briciul. Făcu un pas în spate şi flutură lama prin aer de două ori. Apoi, cu capul în jos şi cu brațul stîng înfăşurat în jurul gîtului, a început să dea lovituri repetate, aplecîndu-se şi făcînd eschive. A tăiat o dată, de două, de trei, de patru, de cinci, de şase

ori. Apoi s-a îndreptat. Fața îi era lac de sudoare închise briciul şi-1 băgă în buzunar.
— îndemânarea necesară. Şi în mîna stingă e preferabil să ai o pernă.
Se aşează şi se şterse pe față. îşi scoase chipiul şi-i şterse banda interioară din piele. Apoi se duse să bea o gură de apă.
— Briciul e o amăgire, spuse. Nu te apără de nimic. Oricine te poate tăia cu un brici. Dacă te-ai apropiat destul cît să-1 poți tăia, păi normal că şi el te taie pe tine. Te-ai salva dacă ai avea o pernă în mîna stingă. Da' de unde să faci rost de o pernă cînd îți pui briciul la treabă? Pe cine-ai vrea să tai în pat? Briciul e o amăgire, Jimmy. Armă de negri. Arma tipică a negrului. Da' acum ai învățat cum o folosim. Se îndoaie lama invers, peste pumn, ăsta-i singuru' progres pe care l-au făcut negrii. Singuru' negru care ştia să se apere era Jack Johnson1, da' l-au băgat la Leavenworth2. Şi ce-aş putea să-i fac eu lui Jack Johnson cu un brici? Nu m-ar ajuta la nimic, Jimmy. în viață nu poți avea parte decît de ceva, un punct de vedere. Tipii ca mine şi ca bucătarul, noi avem un punct de vedere. Şi chiar dacă e greşit, tot e mai bun decît nimic. Cum începe un negru să-şi facă iluzii, ca bietu' Jack sau Marcus Garvey2, cum îl bagă la mititica. Acolo m-ar duce şi pe mine iluziile legate de brici. Nimic nu are valoare, Jimmy. Şi băutura te face pînă la urmă să te simți cum o să mă simt eu într-o oră. Tu şi cu mine nici măcar nu sîntem prieteni.
— Ba sigur că sîntem.

— Bietu' Jimmy. Uită-te şi tu la ce-au făcut cu Tiger Flowers. Dac-ar fi fost alb făcea milioane.
1. Boxer american, primul campion mondial negru la categoria grea, poziție care a născut multe controverse.
2. Penitenciar din Kansas.
3. Publicist, orator, erou național în Jamaica, fundamentalist african, a inspirat fenomene ulterioare precum rastafari sau națiunea islamului

— Cine era ăsta ?
— Un boxer. Un boxer foarte bun.
— Şi ce i-au făcut ?
— Intr-un fel sau altu' i-au dat brînci întruna.
— Păcat.
— Jimmy, nu găseşti nimic în slujba asta pe tren. Ori iei sifilis de la femei, ori, dacă te-nsori, nevastă-ta îşi face de cap. Lipseşti nopțile de-acasă. Şi cauți genu' de fată care să şi-o tragă cu tine pentru că nu se poate abține. O vrei pentru că nu se poate abține şi o pierzi pentru că nu se poate abține şi un om n-are decît un număr limitat de orgasme şi ce mai contează, dacă după ce bei ți-e şi mai rău.
— Nu te simți bine ?
— Nu. Mi-e rău. Dacă nu mi-era rău nu m-apucam să vorbesc aşa.
— Şi lu' tata i-e rău cîteodată dimineața.
— Da?
— Sigur.
— Şi ce face ca să-i treacă ?
— Exerciții, gimnastică.
— Ei, tre' să fac douăşpatru de paturi. Poate că asta-i soluția.
După ce a început să plouă, ziua pe tren a devenit foarte lungă. Ferestrele erau ude, aşa că nu mai vedeai bine ce-i afară şi, oricum, ploaia le făcea pe toate să arate la fel. Am trecut prin multe oraşe şi orăşele, dar ploua peste tot, iar cînd am trecut rîul Hudson prin Albany ploua deja cu găleata. Mă dusesem în vestibul şi George deschisese uşa, ca să văd mai bine, dar tot ce puteai să vezi erau pilonii uzi de oțel ai podului, ploaia căzînd peste apele rîului şi trenul picurînd de apă. Insă mirosea frumos. Era o ploaie de toamnă şi aerul proaspăt mirosea a lemn şi a fier ud şi simțeai că-i toamnă. In vagon mai erau o grămadă de oameni, dar nici unul nu părea prea interesant. O femeie frumoasă m-a rugat să mă aşez

lîngă ea, dar pînă la urmă s-a dovedit c-avea un băiat de vîrsta mea şi se ducea nu ştiu unde în New York ca să se facă inspector şcolar. Mi-ar fi plăcut să mai merg cu George în bucătăria vagonului-restaurant ca să-l mai aud cum vorbeşte cu bucătarul. Numai că în timpul programului obişnuit de zi George vorbea ca toți oamenii, doar că mai puțin, şi avea un ton foarte politicos, însă îl tot vedeam bînd apă cu gheață.
Ploaia se oprise, dar deasupra munților cerul era încă înnorat. Mergeam pe lîngă rîu şi locurile erau frumoase ; nu mai văzusem aşa ceva decît în nişte ilustrații dintr-o carte a doamnei Kenwood, la care mergeam la masă duminica seara. Era o carte mare, care era mereu aşezată pe măsuța din salon şi pe care mă uitam pînă era gata masa. Peisajele semănau cu locurile prin care treceam acum, după ploaie, cu rîul şi munții înălțîndu-se lîngă el şi stîncile gri. Din timp în timp mai trecea cîte un tren pe malul celălalt. Frunzele erau ruginite şi din loc în loc vedeam rîul printre crengile copacilor, şi atunci nu-mi mai părea împietrit, ca-n ilustrații, ci ca un loc unde ai putea să stai, să mergi la pescuit şi să-ți mănînci sendvişurile uitîndu-te la trenurile care trec. Dar cel mai adesea era întunecat şi ireal, trist, ciudat şi clasic,

ca-n ilustrații. Poate că părea aşa pentru că abia se oprise ploaia şi soarele nu apăruse încă. Atunci cînd vîntul zboară frunzele din copaci, locurile sînt vesele şi plăcute să te plimbi prin ele şi copacii-s la fel, doar că-s goliți de frunze. Dar cînd frunzele cad din cauza ploii, sînt moarte şi ude şi lipite de pămînt, iar copacii nu mai arată la fel, sînt uzi şi neprietenoşi. Era frumos să trecem pe lîngă Hudson, însă era genu' ăla de loc pe care nu-1 cunoşteam şi care mă făcea să-mi doresc să ne întoarcem la lac. îmi dădea aceleaşi senzații ca ilustrațiile din carte, senzații care se amestecau cu felul în care mă simțeam în camera aia în care mă uitam mereu pe carte şi cu faptul că eram în casa altcuiva şi aşteptam masa şi copacii uzi după ploaie şi perioada aia, în nord, cînd se termină toamna şi

e ud şi rece şi păsările au plecat şi nu mai e nici o distracție să te plimbi prin pădure şi plouă întruna şi vrei să stai în casă, lîngă foc. Nu cred că mă gîndeam eu la toate astea, pentru că de felul meu nu m-am gîndit niciodată prea mult la lucrurile din jur şi, în orice caz, nu în cuvinte, dar locurile alea de pe lîngă Hudson îmi dădeau senzația tuturor lucrurilor de care am zis. Toate locurile devin stranii cînd plouă, chiar şi cele în care locuieşti.

Lehamite în intersecție, o povestire terminată, a fost scrisă între sfîrşitul celui de-al Doilea Război Mondial şi 1961.

Lehamite în intersecție

Ajunseserăm la răscruce înainte de prînz şi împuşcaserăm din greşeală un civil francez. Cînd văzuse primul jeep o luase la fugă pe cîmpul din spatele fermei din dreapta noastră. Claude îi ordonase să se oprească şi, pentru că fugea în continuare, Red 1-a împuşcat. Era primul om pe care-1 omora în ziua aia şi era foarte mulțumit.

Crezuserăm cu toții că era un neamț care a furat ceva haine civile, dar pînă la urmă s-a dovedit că era francez. Sau, în orice caz, avea acte franțuzeşti în care scria că-i din Soissons.

— Sans doute c'était un collabo, spuse Claude.

— Ei, a fugit, nu? interveni Red. Claude i-a zis să se oprească în cea mai curată franceză.

— Trece-1 ca şi colaboraționist, spusei. Băgați-i actele la loc în buzunar.

— Ce căuta tocmai aici, dacă-i din Soissons ? întrebă Red. Soissons e mult în spate.

— A tot fugit din fața trupelor noastre pentru că-i un colaboraționist, explică Claude.

— Are o față rea, spuse Red privindu-1.

— I-ai mai stricat-o şi tu. Claude, ascultă-mă. Bagă-i actele la loc şi nu te atinge de bani.

— O să-i ia altcineva.

— Da, dar tu n-o să-i iei. O să ne vină destui bani de la friți.

Le-am zis apoi unde să lase jeepurile şi unde să pună capcana, după care l-am trimis pe Onesime să traverseze cele două drumuri, să intre în estaminet-uV distrus şi să vadă ce se mai petrecuse pe drumul de retragere.

Trecuseră destul de puține şi numai pe drumul din dreapta. Ştiam că trebuie să vină mult mai multe şi măsurăm distanțele dintre cele două capcane. Foloseam arme de-ale friților, ca să nu se alarmeze dacă auzeau împuşcături, iar capcanele le

puseserăm dincolo de intersecții, ca să nu facem abatoare din ele. Voiam ca ei să treacă în viteză de intersecții şi să-şi continue drumul.
— E o guet-apens frumoasă, spuse Claude, şi Fred mă întrebă ce-i aia.
I-am zis că înseamnă capcană. Red a spus că o să țină minte cuvîntul ăsta. Ajunsese să vorbească mai tot timpul în ceea ce credea el că e franceză şi, dacă ar fi primit un ordin, ar fi răspuns în ceea ce credea el că e franceză. Era o chestie haioasă, îmi plăcea.
Era o zi frumoasă de sfîrşit de vară şi urma să mai avem parte de foarte puține zile din astea. Ne întinseserăm la adăpostul maşinilor lăsate în spatele unui morman de bălegar. Era un morman mare şi foarte solid, iar noi stăteam întinşi în iarbă, în spatele şanțului, şi iarba mirosea aşa cum miroase peste tot vara, şi cei doi copaci îşi aruncau umbra deasupra capcanelor. Poate că ne aşezaserăm prea aproape, însă nu eşti niciodată prea aproape cînd ai destulă putere de foc şi inamicii trec în viteză. Vreo nouăj' de metri e bine. Patruşcinci e ideal. Noi eram şi mai aproape. Pe de altă parte, întotdeauna în situații de genul ăsta pari mereu mai aproape.
Unii n-ar fi. fost de acord cu aranjamentul ăla. însă noi trebuia să ieşim repede, să ne şi întoarcem şi să păstrăm drumul cît mai curat posibil. Cu vehiculele nu prea aveai ce să faci, însă cei care veneau din spate bănuiau că au fost distruse de avioane. In ziua aia însă
1. Cafenea mică
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
2H7
nu trecuse nici un avion pe-acolo. Dar nici unul dintre cei care veneau n-avea de unde să ştie asta. Şi-n plus, toți cei care se grăbesc pe drumul de retragere văd altfel lucrurile.
— Mon capitaine, îmi spuse Red, dacă apar cei din patrulă, n-or să ne zboare creierii cînd aud arme de friți ?
— Avem puncte de observație pe drum. O să le semnalizeze cu fanioane ca să n-o ia pe aici. Nu te ambala.
— Nu mă ambalez. Doar ce-am împuşcat un colaboraționist dovedit. Ăsta-i singurul pe care l-am omorît azi, dar o să omorîm mulți friți cu capcana asta. Pas vrai, Onie?
— Merde, spuse Onesime, şi exact atunci auzirăm o maşină care venea cu viteză foarte mare.
Am văzut-o venind pe drumul mărginit de fagi. Era un Volkswagen gri-verzui, în culori de camuflaj, supraîncărcat cu tipi care purtau căşti de oțel şi care păreau că se grăbesc să prindă un tren. Scosesem două pietre din zidul fermei şi le pusesem pe marginea drumului ca puncte de reper. Cînd Volkswagen-ul trecu de intersecție şi veni în linie dreaptă spre noi, pe drumul de retragere care trecea prin fața noastră şi ducea spre un deal, îi spusei lui Red să-1 omoare pe şofer cînd maşina ajunge în dreptul primei pietre şi lui Onesime să traverseze tîrîş.
După ce trase Red, şoferul pierdu controlul maşinii. Nu puteam să văd ce față a făcut din cauza căştii pe care o avea pe cap. Mîinile i se relaxaseră. Nu se încordaseră şi nici nu se strînseseră pe volan. Mitraliera îşi începuse tirul încă dinainte ca brațele şoferului să se înmoaie şi maşina intră în şanț, vărsîndu-şi ocupanții cu încetinitorul. Unii rămăseseră împrăştiați pe drum şi al doilea jeep intră între ei încet, cu atenție. Unul s-a rostogolit şi altul începuse să se tîrască şi, în timp ce eu îi priveam, Claude îi împuşcă pe amîndoi.
— Cred că l-am luat în cap pe şofer, spuse Fred.
— Nu te da prea mare.
288
Ernest Hemingway
— De la distanța asta trage puțin prea sus. Aşa că am ochit cit de jos am putut.

— Bertrand, îl strigai pe şoferul celui de-al doilea jeep. Ia-ți oamenii, te rog, şi strînge-i pe ăştia de pe drum. Adu-mi tot ce-i Feldbuchen şi tu ține banii ca să-i împărțim. Scoate-i repede. Red, du-te şi ajută-i. Aruncați-i în şanț.
Cît a durat curățarea, mi-am ținut ochii pe drumul de la vest, dincolo de estaminet. Nu mă uitam niciodată la o curățare dacă nu participam la ea. Nu-ți face bine să vezi aşa ceva. Şi nu că lor le făcea. însă eu comandam.
— Pe cîți i-ai luat, Onie ?
— Cred că pe toți opt. Adică i-am nimerit.
— De la distanța asta...
— Da, nu-i prea cinstit. Da' pînă la urmă e mitraliera
lor.
— Trebuie să ne aşezăm iar, repede.
— Nu cred că maşina e prea avariată.
— Vedem după aia.
— Auzi? întrebă Red.
Am ascultat, după care am suflat de două ori în fluier şi s-au ascuns cu toții, în timp ce Red îl trăgea pe ultimul frițde un picior, lovindu-1 cu capul de pietre, şi capcana era din nou gata. Dar n-a apărut nimic şi începusem deja să-mi fac griji.
Porniserăm la o treabă simplă asasinarea de pe marginea unui drum de retragere. Din punct de vedere tehnic, nu eram chiar stăpîni pe situație, pentru că nu aveam destui oameni, ca să-i punem pe ambele părți ale drumului, şi nu aveam ce le face vehiculelor blindate. Aveam însă, la fiecare capcană, cîte un lansator Panzerfausten, şi astea erau mai puternice şi mai simple decît americanele bazooka, pentru că aveau o gură mai mare şi n-aveai nevoie de lansator — însă cam tot ce găseam în ultimul timp erau fie minate, fie distruse special în timpul retragerii. Nu le foloseam decît pe alea care erau atît de noi pe cît putea fi ceva nou pe piață şi puneam mereu un

prizonier german să tragă cu diferite piese luate la întîmplare din lotul capturat.
Prizonierii nemți capturați de trupele neregulate erau la fel de cooperanți ca un şef de sală sau un diplomat fără importanță. în general, îi priveam ca pe niște cercetaşi pervertiți. Asta era un alt fel de a spune că erau niște soldați admirabili. Noi nu eram. Noi eram specialişti în găinării. Un métier très sale, aşa ne defineam ocupația în franceză.
Ştiam, în urma unor interogatorii repetate, că toți nemții care veneau pe drumul ăsta se îndreptau spre Aachen, şi mai ştiam că nu era nevoie să ne luptăm acolo cu cei pe care-i omoram aici. Era simplu. Mă simțeam bine cînd lucrurile erau aşa de simple.
Nemții pe care i-am văzut venind erau pe biciclete. Erau patru şi părea că şi ei se grăbesc, deşi arătau foarte obosiți. Nu erau din trupele speciale. Erau doar nemți pe niște biciclete furate. Cel din față văzu petele de sînge de pe drum, apoi îşi întoarse privirea şi văzu maşina nemților atunci apăsă tare pe pedala dreaptă şi noi începurăm să tragem asupra lui şi a celorlalți. Un om împuşcat pe o bicicletă e întotdeauna o privelişte tristă, chiar dacă nu la fel de tristă ca cea a unui cal împuşcat în timp ce este călărit sau a unei vaci împuşcate-n stomac cînd nimereşte într-un schimb de focuri. Dar cînd împuşti de la distanță mică un bărbat aflat pe o bicicletă, se atinge cumva o coardă mult prea intimă. Şi ăştia erau patru, pe patru biciclete. Era ceva foarte intim — auzeai tragicul sunet subțire pe care-1 făceau bicicletele cînd se răsturnau, apoi zgomotul înfundat al bărbaților căzînd şi zăngănitul echipamentului.
— Luați-i de pe drum, repede. Şi ascundeți bicicletele.

Cînd m-am întors să supraveghez drumul s-a deschis uşa estaminet-uhxi şi apărură doi civili purtînd chipie şi haine de lucru, fiecare ținînd în mîini cîte două sticle. Traversară agale intersecția şi apoi o luară pe cîmpul din

— Assez de sous, spuse Onesime. Ne merge bine cu banii.
— N-am unde dracu' să-i cheltuiesc.
— Altă dată.
— Je veux cheltuiesc maintenant.
Claude deschise o sticlă, folosind tirbuşonul de la briceagul său nemțesc de cercetaş. O mirosi şi mi-o întinse:
— Cest du gnole.
Cealaltă echipă îşi împărțise deja porția. Erau prietenii noştri, însă de îndată ce ne despărțeam deveneau ceilalți şi parcă te înțepau în spate. „Vă despărțiți prea uşor", m-am gîndit. „Ar trebui să fii atent cu asta. încă o chestie cu care să fii atent."
Am luat o gură din sticlă. Era alcool pur, foarte tare în afară de tărie n-avea nimic. I-am dat-o lui Claude, care i-a întins-o lui Red. Cînd a înghițit i-au dat lacrimile.
— Din ce se face asta, Onie ?
— Cred că din cartofi şi aşchii din copitele cailor — pe astea le iau de la potcovar.
— Am simțit ce gust vrei tu, numai de cartofi nu, spuse Red după ce i-am tradus.
— îl lasă la fermentat în butoaie prinse-n cuie ruginite şi mai bagă cîteva şi-n ea, ca să-i dea savoare.
— Mai bine mai iau o gură, ca să scap de gustu' ăsta. Mon căpitănie, ce zici, murim împreună?
— Bonjour, tout le monde, spusei.
Asta era o glumă veche de-a noastră, era un banc despre un algerian care urma să fie ghilotinat şi care, întrebat dacă mai are ceva de spus, ultimele cuvinte, spunea replica asta.
— Pentru fluturi, spuse Onesime şi luă o gură.
— Pentru cuiele ruginite, spuse Claude şi ridică sticla.
— Ascultați, zise Red dîndu-mi sticla. Auzirăm cu toții un vehicul pe şenile.
— Ăsta-i lozu', să fiu al dracu', spuse Red. Alon anfon de la patri, le lozu' futu-i ou le mor.

Cînta încet şi acum nu-i mai trebuia sucu' ăla din butoaie ruginite. Cum stăteam întinşi, cu ochii la drum, am mai luat o gură mare. Şi atunci apăru. Era un autoblindat de-al friților, cu toți oamenii adunați pe platformă.
Cînd faci o ambuscadă din asta ai patru sau, dacă-ți permiți, cinci mine Teller pregătite pe marginea drumului. Stau acolo, mai mari ca un platou de supă, stau ca nişte broscoi ghemuiți confortabil în propria stagnare. Sînt aşezate-n semicerc, acoperite cu iarbă şi sînt conectate între ele cu o funie bine gudronată pe care o poți găsi la orice furnizor. Un capăt al funiei este legat de orice bornă kilometrică sau de orice alt obiect bine înfipt în pămînt, iar restul este lăsat să atîrne peste drum şi este acoperit.
Autoblindatul supraîncărcat era de tipul în care şoferul se uită prin nişte crăpături şi mitralierele de calibru mare sînt poziționate în sus, ca la antiaeriene. II urmăream atent, cum se apropia, atît de aglomerat. Era plin de tipi din SS — acum puteam să vedem limpede gulerele şi chipurile.
— Trageți funia, strigai către al doilea echipaj şi, cînd coarda începu să se întindă, minele ieşiră din semicerc şi se întinseră pe toată lățimea drumului arătînd, mă gîndeam, ca nimic altceva decît ca minele Teller acoperite cu iarbă verde.

Şi acum şoferul fie o să le vadă şi se va opri, fie o să meargă mai departe şi o să dea peste ele. N-ar trebui să ataci un blindat în mişcare, dar dacă frîna puteam să trag cu bazooka nemțească.
Autoblindatul se apropie foarte rapid şi de-acum puteam distinge şi mai clar chipurile ocupanților. Se uitau cu toții în lungul drumului. Claude şi Onie se albiseră şi lui Red îi zvîcneau muşchii feței. Eu, ca întotdeauna, mă simțeam golit pe dinăuntru. Apoi cineva din blindat văzu urmele de sînge, Volkswagen-ul din şanț şi cadavrele, începură să strige în germană, iar şoferul şi ofițerul de lîngă el trebuie să fi văzut minele, căci frînară brusc şi blindatul se smuci într-o parte. încep u să dea înapoi cînd

Blindatul rămăsese-n mijlocul drumului şi orice vehicul ar fi trecut trebuia să încetinească. Toți erau bogați acum, n-aveam nici o pierdere şi distruseserăm locul. Mai găseam noi altă zi în care să ne luptăm şi, oricum, asta fusese ariergarda şi orice am mai fi putut prinde erau nefericiți rămaşi de izbelişte.
— Dezamorsați minele, după care strîngem şi ne întoarcem la fermă ca să aranjăm tot. Putem să oprim accesul la drum din partea aia, cum scrie la carte.
Erau încărcați şi foarte veseli. Am lăsat jeepurile unde erau şi ne-am spălat la fîntîna din curtea fermei, după care Red ne-a luat pe mine, pe Claude şi pe Onie, ne-a turnat tinctură de iod şi sulfamidă pe tăieturi şi zgîrieturi, iar apoi Claude s-a ocupat de Red.
— Ăştia n-au nimic de băut la ferma asta ? l-am întrebat pe René.
— Nu ştiu, am fost prea ocupați ca să ne gîndim la asta.
— Ia du-te şi vezi.
Găsi nişte vin roşu potabil şi eu m-am apucat să mă uit la arme şi să fac bancuri. Țineam la o disciplină foarte severă, însă nu ne purtam formal, asta în afară de cazurile cînd eram cu divizia sau cînd voiam să ne dăm mari.
— Encore un coup manqué, spusei.
Asta era o glumă foarte veche, ceva ce zicea mereu un escroc care umblase cu noi într-un timp atunci cînd lăsam să se piardă ceva ce nu valora prea mult, aşteptînd o chestie care să merite.
— E groaznic, spuse Claude.
— Intolerabil, spuse Michel.
— Eu, unul, nu mai pot continua aşa, zise Onésime.
— Moi, je suiş la France, zise şi Red.
— Te bagi în luptă ? întrebă Claude.
— Pas moi, răspunse Red. Eu comand.
— Tu te bagi? mă-ntrebă pe mine.
— Jamais.

— Şi-atunci de ce eşti plin de sînge pe cămaşă ?
— Am asistat la naşterea unui viței.
— Eşti moaşă sau veterinar?
— Nu voi oferi altă informație în afara numelui, gradului şi numărului de înmatriculare.
Mai băurăm nişte vin în timp ce ne uitam pe drum, aşteptînd s-apară patrula.
— Ou est a dracu' patrulă ? întrebă Red.
— Nu ştiu, nu eu răspund de ei.
— Bine că n-au apărut cînd am avut acel accrochage mic, spuse Onie. Spune-mi, mon capitaine, cum te-ai simțit cînd ai aruncat-o-n aer?
— Foarte golit pe dinăuntru.

— La ce te gîndeai ?
— Speram să nu scape cumva printre noi.
— Sau să nu dea înapoi.
— Nu-mi stricați ziua, spuse Marcel.
— Vin doi friți pe biciclete, spuse Red. Dinspre vest.
— Curajoşi băieți, spusei.
— Encore un coup manque, interveni Onie.
— Aveți careva chef să vă ocupați de ei?
Nimeni n-avea. Pedalau încet, aplecați în față, şi bocancii le erau prea mari pentru pedale.
— Eu l-aş încerca pe unu' cu un M-l, am spus. Auguste mi-a dat arma şi am aşteptat ca primul neamț
să treacă de blindat şi de copaci, după care am ochit, am tras şi l-am ratat.
— Pas bon, spuse Red, şi eu am mai tras o dată. Neamțul se prăbuşi în aceeaşi manieră deconcertantă,
care-ți rupea inima, şi rămase întins pe drum. Bicicleta era întoarsă cu roțile-n sus, iar una dintre ele încă se învîrtea. Biciclistul din spatele lui acceleră şi imediat auzirăm focurile trase de cei doi copains. Auzirăm ba-bum-xA puternic, însă biciclistul merse mai departe, pînă dispăru din vedere.
— Copains ăştia nu-s bon de nimic.

— Ajungem în oraş diseară? mă-ntrebă Red.
— Da, sigur. Vin deja, dinspre vest. Nu-i auzi ?
— Ba da, normal. De la prînz îi tot aud. E frumos oraşul ?
— O să vezi tu — doar s-apară coloana, să ne băgăm şi noi şi o s-o luăm pe drumul de lîngă estaminet.
I-am arătat drumul pe hartă.
— E cam la doi kilometri. Vezi curba aia?
— Mai tre' să luptăm ?
— Azi nu.
— N-ai o cămaşă de schimb ?
— Arată mai rău decît asta.
— N-are cum. Hai că ți-o spăl eu pe asta. E cald afară, nu pățeşti nimic dacă o pui udă pe tine. Te simți rău ?
— Da. Foarte.
— Claude la ce mai stă acolo ?
— Stă cu pustiu' pe care l-am împuşcat, pînă moare.
— Era un puşti ?
— Da.
— Of, futu-i.
După un timp apăru şi Claude, ținînd bicicletele de ghidon. îmi dădu Feldbuch-vl puştiului.
— Dă şi tu cămaşa să ți-o spăl, spuse Red. Pe-a mea şi pe-a lu' Onie le-am spălat şi aproape că s-au uscat deja.
— Mersi mult, Red, spuse Claude. Mai e ceva vin?
— Am mai găsit alte sticle şi am dat şi de nişte cîrnați.
— Bine, spuse Claude.
Şi lui îi era lehamite de tot.
— O să mergem în oraş cu coloana, spuse Red. Poți să-1 vezi pe hartă, e doar la vreo doi kilometri de-aici.
— Am mai fost acolo. E un oraş frumos.
— Azi nu ne mai batem.

— Las' că ne batem mîine.
— Poate n-o să fie nevoie.
— Poate.
— Hai, fii şi tu mai vesel.

— Mai taci. Sînt vesel rău.
— Bine, spuse Red. Ia sticla asta şi cîrnatu' şi-ți spăl cămaşa cit ai zice peşte.
— Mersi mult, spuse Claude.
L-am împărțit pe jumătate şi nici unuia nu-i plăcea partea sa.

aduce băutură acolo şi să se bucure de ea în acea atmosferă călduroasă. Cum americanca lucra în exces şi încercase, poate fără prea mult succes, să împiedice transformarea camerei sale în vreun fel de Club, baptismul clar al ideii Autorității a venit ca un şoc pentru ea.
A doua zi, în timp ce lucram la Cămin, protejînd pe cît puteam lentilele camerei, acoperindu-le cu o pînză sau o cîrpă, apăru Autoritatea însoțit de americancă. Ne auzise vorbind despre Cămin la Club şi venise să ne facă o vizită. Eu eram pe balcon, ghemuit într-un colț şi mă uitam cu un binoclu, un Zeiss mic pe care îl puteai acoperi ca să nu se reflecte lumina. Atacul stătea să-nceapă aşteptam să apară avioanele şi să-nceapă bombardamentul, care era un substitut al unei artilerii adecvate, întrucît guvernul era în criză de artilerie grea.
Munciserăm în casă, ascunzîndu-ne ca şobolanii, pentru că succesul şi posibilitatea de a continua observația depindeau de cît de mult reuşeam să nu atragem tiruri înspre ceea ce părea o clădire părăsită. Exact atunci intră Autoritatea-n cameră, îşi trase un scaun şi se aşeză chiar în mijlocul balconului, cu casca de oțel şi binoclul uriaş şi tot ce mai trebuia. Camera era fixată pe o parte a balconului, camuflată la fel de bine ca o mitralieră. Eu stăteam în partea cealaltă, în umbră, invizibil pentru oricine ar fi fost pe dealul ăla, atent să nu calc o clipă pe porțiunile unde bătea soarele. Autoritatea stătea în plin soare în mijlocul balconului şi, cu casca aia, părea şeful tuturor cartierelor generale din lume, iar lentilele binoclului sclipeau ca un heliograf.
— Uite ce e, i-am spus. Noi trebuie să lucrăm aici. Cum stai tu acolo, lentilele îți sclipesc în aşa hal că oricine de pe deal te poate vedea.
— Noo ere' că-i frun pehicooool înth-o casă, spuse Autoritatea cu calm şi demnitate.
— Dacă ai vînat vreodată capre de munte, ştii foarte bine că dacă tu le vezi pe ele, şi ele te pot vedea. Nu-i

vezi bine pe oamenii de-acolo cu binoclul tău? Şi ei au binocluri.
— Noo ere' că-i frun pehicooool înth-o casă, repeta Autoritatea. Uneee-s tancurile?
— Acolo, i-am spus. Sub copaci.
Cameramanii făceau tot felu' de grimase şi-şi fluturau pumnii.
— Mă duc să pun camera mare-n spate, spuse Johnny.
— Stai mai în spate, fata mea, i-am spus americancei şi apoi m-am întors către Autoritate: Ştii, o să creadă că eşti în statul-major. Te văd cu casca aia de tinichea şi cu binoclul şi o să creadă că de-aici este condusă operațiunea. O cauți cu luminarea, să ştii.
îşi repetă refrenul.
Exact atunci ne lovi primul obuz. întîi s-a auzit un zgomot, ca cel pe care-1 face o conductă spartă, combinat cu cel de carton rupt, şi apoi explozia asurzitoare şi

fumul deasupra noastră, în timp ce o duceam pe fată în spatele apartamentului. Ieşeam apleeîndu-mă pe uşă, cînd ceva cu o cască de oţel mă depăşi în drumul său spre scări. Poate credeți că un iepure se mişcă repede atunci cînd sare şi o ia la goană în zigzag, însă Autoritatea a trecut prin holul plin de fum, a coborît scările alea capcană şi a ieşit în stradă mai repede ca orice iepure. Unul dintre cameramani spunea că nici cu cea mai bună lentilă Leica nu l-ar fi putut prinde în mişcare. Desigur că nu era adevărat, însă era o chestie de efect.
în orice caz, au bombardat casa cu intensitate timp de vreun minut. Obuzele aveau o traiectorie atît de precisă că nici n-aveai timp să răsufli între zdruncinătură şi următoarea explozie. După ultimul obuz am aşteptat cîteva minute ca să fim siguri că s-au oprit, am luat o gură de apă din bucătărie şi ne-am găsit altă cameră din care să filmăm. Tocmai începea atacul.
Americanca era foc şi pară pe Autoritate:
— El m-a adus aici. El a zis că n-o să se întîmple nimic. Şi tot el a plecat fără să-şi ia la revedere măcar.

— Nu phoate fi un domn, i-am spus. Surioară, uite. Priveşte. Acum. Hai că-ncepe.
Dedesubt, cîțiva tipi se ridicaseră şi alergau pe jumătate aplecați spre o casă din piatră de rîu, aşezată în mijlocul unui pilc de copaci. Casa era acoperită periodic de nori de praf din cauza obuzelor care o loveau. Vîntul dispersa praful şi casa reapărea precum un vapor care iese din ceață. In fața soldaților, un tanc înainta smucindu-se, ca un gîndac rotunjit şi cu un nas înarmat, şi dispăru printre copaci. Cum ne uitam, văzurăm soldații aruncîndu-se la pămînt. Apoi un alt tanc înainta pe flancul stîng şi dispăru şi el printre copaci; începurăm să vedem flamele obuzelor trase de el şi, prin fumul care ieşea în trîmbe din casă, unul dintre soldații care stătuseră întinşi la pămînt se ridică şi o luă la fugă înapoi, spre tranşeele pe care le părăsiseră cînd începuse atacul. Altul se ridică şi fugi şi el înapoi, ținîndu-şi arma cu o mînă, în timp ce cu cealaltă îşi ținea casca pe cap. Apoi începură cu toții să fugă înapoi. Unii căzeau. Alții rămaseseră întinşi, fără să se ridice vreo clipă. Se împrăştiaseră pe tot dealul.
— Ce se-ntîmplă? întrebă fata.
— Atacul a eşuat.
— De ce ?
— Pentru că nu l-au dus pînă la capăt.
— Păi şi de ce ? Nu era la fel de periculos să fugă înapoi ca şi dacă ar fi continuat?
— Nu chiar.
Fata se uita prin binoclu. Il aşeză.
— Nu mai pot să mă uit la aşa ceva.
Lacrimile i se scurgeau pe obraji şi fața-i era chinuită. N-o mai văzusem plîngînd pînă atunci şi erau destule care să te facă să plîngi dacă erai genul. In război toată lumea, de orice rang, chiar şi generalii, toți plîng la un moment dat. Aşa stau lucrurile, orice v-ar spune altcineva, numai că e ceva care trebuie evitat şi care este evitat, aşa că n-o mai văzusem pe fata asta plîngînd niciodată.

— Şi chestia asta a fost un atac ?
— Da. Acum ai văzut şi tu cum e.
— Şi-acum ce se-ntîmplă?
— S-ar putea să-i mai trimită o dată, dacă au mai rămas destui gradați. Da' mă-ndoiesc. Uite, poți să numeri pierderile.
— Toți de acolo-s morți?

— Nu. Unii-s răniți prea grav ca să se mai poată mişca. O să-i culeagă după ce se lasă întunericul.
— Şi tancurile ce fac acum ?
— Dacă au noroc, se întorc la unitate.
Dar unul dintre ele era deja ghinionist. O trîmbă de fum negru se înălță din pilcul de pini şi fu suflată de vînt într-o parte. Curînd se transformă într-un nor dens de fum negru prin care se vedeau flăcările roşii. Apoi urmă o explozie şi o trîmbă de fum alb începu să unduiască, în timp ce norul negru se înălța tot mai sus de pe o bază mult mai largă.
— Ala-i un tanc, am spus eu. Arde.
Am aşteptat o vreme. Am văzut cu binoclul doi oameni care ieşiseră dintr-un colț al tranşeei şi începuseră să urce dealul cărînd o targa. Mergeau încet, împiedicat. Bărbatul din față căzu în genunchi şi apoi se aşeză la pămînt. Cel din spate se aruncă şi el. Se tîrî spre primul bărbat. Apoi îl apucă pe după umăr şi începu să se tîrască spre tranşee trăgîndu-1 după el. După care nu se mai mişcă şi ne dădurăm seama că zăcea cu fața-n pămînt. Acum zăceau amîndoi acolo.
Nu mai bombardau casa şi se făcuse linişte. Ferma mare şi zidul care împrejmuia curtea se înălțau galbene pe fondul verde al dealului care purta urme albe de praf ca nişte cicatrice în locurile unde se săpaseră şanțuri şi fuseseră întărite avanposturile. Fumul de la focurile unde începuseră să pregătească mîncarea se înălța deasupra dealului. Pe toată lungimea pantei care ducea spre fermă zăceau morții şi răniții ca nişte boccele împrăştiate. Tancul ai-dea printre copaci, scoțînd un fum negru şi uleios.

— E oribil, spuse fata. E pentru prima dată cînd văd aşa ceva. E îngrozitor.
— Aşa a fost mereu.
— Şi ție nu ți se pare groaznic ?
— Ba da, aşa mi s-a părut întotdeauna. Da' atunci cînd eşti nevoit să faci aşa ceva, ar trebui să ştii cum se face. Ei au atacat frontal. A fost un măcel.
— Se poate ataca şi altfel ?
— A, sigur. Sînt o grămadă de variante. Dar trebuie să le ştii şi să ai disciplină şi oameni şi conducători antrenați. Şi în primul rînd ar trebui să-ți surprinzi adversarul.
— Se face prea întuneric ca să mai prindem ceva, spuse Johnny, punînd capacul peste lentilă. Salut, păduchi ce eşti. Mergem la hotel. Am făcut treabă bună azi.
— Da, spuse şi celălalt cameraman. Am prins chestii tari. Păcat doar că n-a reuşit atacul. Da' mai bine nu stai să te gîndeşti la asta. Cîteodată prindem şi atacuri reuşite. Numai că atunci plouă sau ninge.
— Nu mai vreau să văd în viața mea vreunu', spuse fata. Gata, am văzut despre ce-i vorba. Nimic pe lume nu m-ar mai putea convinge să văd altu', nici de curiozitate, nici ca să fac bani de pe urma lui. Aia de-acolo sînt oameni, ca şi noi. Uite-i cum arată, împrăştiați pe dealul ăla.
— Voi nu sînteți oameni, spuse Johnny. Sînteți femei1. Să nu mai faci confuzia asta niciodată.
— Şi iată-1 şi pe omu' cu casca de oțel, spuse celălalt uitîndu-se pe fereastră. Şi iată-1 sosind cu multă demnitate. Păcat că n-am o bombă ca să-i fac o surpriză neaşteptată.
Cînd intră Autoritatea cu chipiu' de oțel, noi strîngeam camerele şi restul echipamentului.
1. Joc de cuvinte intraductibil. în engleză, men înseamnă şi „oameni" şi „bărbați".

— Soolut, spuse. Aţi filmat bine ? Elizabeth, sînt cu o maşină — te conduc acasă.
— Mă duc cu Edwin Henry, spuse fata.
— S-a mai potolit vîntul ? l-am întrebat pe un ton de conversaţie.
Nu mi-a răspuns.
— Nu vrei să vii ? o întrebă pe fată.
— Nu, spuse ea. Mă întorc cu ei.
— Ne vedem diseară la Club, îmi spuse pe un ton foarte amabil.
— Nu mai ai ce căuta la Club, i-am răspuns, încercînd să vorbesc cea mai curată engleză de care eram în stare.
Am început să coborîm scările împreună, avînd mare grijă la marmura sfărâmată şi ocolind locurile distruse de curînd. Părea o scară foarte lungă. Am luat un cartuş gol, îmbrăcat în alamă şi turtit, şi i l-am dat fetei pe care aflasem c-o cheamă Elizabeth.
— Nu-1 vreau, îmi spuse.
Ne-am oprit toţi în pragul uşii şi l-am lăsat pe tipu' cu chipiu de oţel să iasă primul. A trecut demn prin partea de stradă unde se mai întîmpla să se tragă în tine, după care a continuat, tot demn, să meargă pe trotuarul protejat de un zid. Apoi, unul cîte unul am alergat pînă lîngă zid. După ce ai petrecut o vreme într-un loc ca ăsta, înveţi că pe la al treilea sau al patrulea om se deschide focul, şi eram mereu bucuroşi cînd reuşeam să traversăm în siguranţă zona aia.
Aşa că acum mergeam toţi patru pe trotuar, cărînd camerele, păşind peste bucăţile de cărămidă şi de fier proaspăt desprinse din clădiri şi admirînd demnitatea cu care merge omu' cu cască de oţel care tocmai fusese exclus din Club.
— Ce nu-mi vine să fac relatarea, am spus. N-o să fie prea uşor. Ofensiva asta e distrusă.
— Nu ţi-e bine, băiete ? spuse Johnny.
— Scrie şi tu ce se poate scrie, spuse celălalt pe un ton blînd. Trebuie să-ţi vină ceva după o zi atît de încărcată.

— Cînd o să-i culeagă pe răniţi ? întrebă fata.
Nu purta pălărie şi mergea lejer, cu paşi mari, iar părul, de un gălbui prăfuit în lumina apusului, atîrna liber peste jacheta scurtă cu guler de blană. Cînd îşi întoarse capul, părul îi zbură într-o parte. Era albă la faţă şi părea că-i e rău.
— Ţi-am mai zis, după ce se lasă întunericul.
— Să dea Dumnezeu să se întunece mai repede. Deci aşa arată războiul. Asta am venit să văd şi despre asta trebuie să scriu. Bărbaţii ăia doi care s-au dus cu targa — au fost omorîţi?
— Da, i-am răspuns. Fără-ndoială.
— Se mişcau atît de încet, spuse fata cu milă.
— Uneori e foarte greu să te mişti. E ca şi cum ai merge prin nisipuri mişcătoare sau în vis. Bărbatu' cu» casca de oţel mergea încă în faţa noastră. La stînga lui era un şir de case distruse şi la dreapta zidul de cărămidă care împrejmuia barăcile. îşi parcase maşina în capătu' străzii, unde era şi a noastră, adăpostită în spatele caselor.
— Hai să-1 primim înapoi în Club, spuse fata. Nu vreau să sufere nimeni în seara asta. Nici sentimental, nici altfel. Hei! strigă. Aşteaptă-ne puţin! Venim şi noi.
Se opri şi privi înapoi şi, cum îşi întoarse capul, casca aia mare şi grea arăta ridicol, precum coarnele uriaşe ale unui animal inofensiv. Ne aşteptă pînă îl ajunserăm din urmă.
— Pot să vă ajut la cărat ?
— Nu. Ne aşteaptă maşina chiar în faţă.

— O să mergem toți la Club, spuse fata zîmbindu-i. Vrei să vii şi tu cu o sticlă de ceva?
— Aş fi încîntat. Ce să aduc?
— Orice. Ce-ți place ție. Eu trebuie să lucrez puțin, aşa că să zicem pe la şapte jumate.
— Nu vrei să mergi cu mine ? Mă tem că maşina cealaltă o să fie prea încărcată.
— Ba da, cu plăcere. Mulțumesc.

Se urcară în maşina lui şi noi ne băgarăm toate lucrurile în a noastră.
— Ce-i cu tine, băiete? spuse Johnny. îți laşi fata să plece acasă cu altu'?
— E supărată din cauza atacului. Se simte foarte rău.
— O femeie care nu se supără la un atac nu-i femeie, spuse Johnny.
— A fost un atac tare nereuşit, spuse celălalt. Din fericire, nu 1-a văzut prea de-aproape. Să n-o lăsăm niciodată să vadă unu' de-aproape, indiferent dacă-i periculos sau nu. E o chestie prea dură. De unde a văzut ea arăta ca un tablou. O scenă de război demodată.
— E bună la inimă. Nu ca tine, păduchi ce eşti.
— Ba şi eu sînt bun la inimă. Şi se zice păduche. Nu păduchi. Păduchi este pluralul.
— Mie-mi place mai mult să zic păduchi. Sună mai hotărît.
însă îşi trase mîneca şi şterse cuvintele scrise pe geam.
— Facem mîine altă glumă, spuse. De-acum poți să scrii şi pe oglinzi, nu mă supăr.
— Bine, am zis eu. Mă bucur.
— Al dracu' păduchi, spuse bătîndu-mă pe spate.
— Se zice păduche.
— Ba nu. Păduchi. îmi place mult mai mult. E de o mie de ori mai tare.
— Du-te dracu'.
— Bine, spuse Johnny zîmbind fericit. Acum ne-am împăcat. în vreme de război trebuie să avem mare grijă să nu ne rănim sentimentele.
Bănuiesc că totul îți aminteşte de ceva este o povestire a cărei acțiune se desfăşoară în Cuba, unde Hemingway a locuit, între 1939 şi 1959, la Finea Vigia.
Bănuiesc că totul îti aminteşte de ceva
— Tj^ o povestire foarte bună, spuse tatăl băiatului. Ai J—Jidee cît de bună e?
— Da' i-am zis să nu ți-o dea, papa.
— Ce altceva ai mai scris ?
— Asta e singura. Chiar nu voiam să ți-o arate. Da' după ce am cîştigat premiul...
— Voia să te ajut. Da' dacă scrii aşa de bine, nu mai ai nevoie de ajutor de la nimeni. Nu trebuie decît să scrii. Cît ți-a luat s-o scrii pe asta?
— Nu prea mult.
— Şi de unde ştii tu de pescăruşii ăştia? Unde i-ai văzut ?
— Cred că în Bahamas.
— N-ai fost niciodată la Dog Rocks sau Elbow Key. Şi la Cat Key sau Bimini nu erau nici pescăruşi, nici chire. La Key West n-aveai cum să vezi decît cel mult chire.
— Da, la Killem Peters. Sigur că da. îşi fac cuiburile pe stîncile de corali.
— Exact. Dar unde să fi văzut tu pescăruşi ca ăia din povestirea ta ?
— Papa, poate mi-ai povestit tu de ei.
— E o povestire foarte frumoasă. Mi-aduce aminte de o altă povestire, pe care am citit-o cu mult timp în urmă.

— Bănuiesc că totul îți aduce aminte de ceva, spuse băiatul.

In vara aceea băiatul a citit cărți pe care i le aducea tatăl său de la bibliotecă, iar cînd venea acasă la prînz, dacă nu fusese să joace baseball sau să tragă la Club, spunea adesea că scrisese.
— Să-mi arăți cînd ai chef, şi dacă te încurci pe undeva, întreabă-mă, îi spuse tatăl său. Şi scrie despre ceva ce ştii.
— Aşa fac.
— N-aş vrea să stau pe capul tău, ştii, să-ți suflu-n ceafă, îi spuse taică-său. Dar dacă vrei, pot să-ți fac un set de exerciții legate de lucruri pe care le ştim amîndoi. Ar fi bune ca antrenament.
— Cred că mă descurc bine.
— Atunci nu-mi arăta decît cînd o să vrei. Ți-a plăcut Far Away and Long Ago ?
— Da, foarte mult.
— Uite la ce fel de exerciții mă gîndeam: mergem amîndoi în piață sau la o luptă de cocoşi şi după aia scrie fiecare ce-a văzut. Scrii ce ți-a rămas în cap, ce te-a marcat din ce-ai văzut. Tot felu' de lucruri, ca atunci cînd stăpînul îşi ia cocoşul, îi deschide ciocul şi suflă-n el, atunci cînd îl lasă arbitrul, ştii, înainte să-i dea drumu' înapoi în ring. Chestiile mici. Ca să vedem ce-a văzut fiecare.
Băiatul dădu din cap şi se uită în farfurie.
— Sau am putea să mergem la cafenea, să jucăm ceva zaruri şi după aia să scrii despre conversațiile pe care le-ai auzit. Nu să te chinui să scrii ceva. Doar dacă auzi ceva care să şi sune, să aibă vreun sens.
— Mă tem că nu-s pregătit pentru asta, papa. Cred că mai bine continui să scriu cum am făcut-o în povestirea aia.
— Bine, atunci, fă aşa. Nu vreau să m-amestec sau să te influențez. Chestiile despre care-ți spuneam erau doar exerciții. Mi-ar fi plăcut să facem asta împreună. Dar

astea-s exerciții uşoare. Poate nu erau neapărat cele mai potrivite. Putem să ne gîndim la altele.
— Poate că-i mai bine să continui cum am început cu povestirea aia.
— Sigur, spuse taică-său.
„Eu nu scriam aşa de bine la vîrsta lui", se gîndi tatăl. „Nici nu ştiu pe altcineva care s-o fi făcut. Dar, pe de altă parte, nu ştiu pe cineva care să fi tras la zece ani cum trăgea băiatu' ăsta şi nu-i vorba de tras din ăsta, ca să te dai mare, nu, în competiții, cu bărbați maturi ca adversari, unii profesionişti. La fel de bine trăgea şi cînd avea doişpe ani şi am ieşit la vînătoare. Trăgea de parcă avea un radar incorporat. N-a tras o dată aiurea, de prea departe, şi nici nu lăsa pasărea gonită să vină prea aproape. împuşca fazanii cu eleganță şi precizie, iar rațele le împuşca din zbor."
La porumbei, în concurs, cînd mergea pe rampa de ciment şi învîrtea roata care-i indica locul în care avea să stea, profesioniştii îl urmăreau în linişte. Dintre toți participanții, doar pentru el se lăsa tăcerea aia deplină. Unii dintre profesionişti zîmbeau ca şi cum s-ar fi gîndit la un secret cînd îl vedeau cum îşi pune arma pe umăr şi se uită în spate să vadă dacă a potrivit bine patul. Apoi îşi lipea obrazul de cătare, cu mîna stingă în față şi greutatea corpului lăsată pe piciorul stîng. Ridica şi apleca țeava, o ducea la stînga, la dreapta şi înapoi în centru, îşi ridica uşor călcîiul drept şi tot ce era el atunci se baza pe cele două cartuşe din încărcător.
— Gata, spunea, cu vocea aia joasă, răguşită, nepotrivită pentru un băiețel.
— Gata, răspundea cel care trăgea uşile cuştilor.
— Trage, spunea vocea răguşită şi, din oricare cuşcă dintre cele cinci ar fi ieşit porumbelul, indiferent de unghiul pe care îl lua în zborul jos, pe deasupra firelor de

iarbă, înspre gardul alb şi scund, cartuşul din prima țeava îl lovea, iar cel din a doua era parcă tras cu o sfoară de primul. Numai marii puşcaşi observau cum, în

timp ce pasărea se prăbuşea cu capul plecat, deja moartă, mai era lovită şi de al doilea cartuş.
Băiatul îşi desfăcea puşca şi se îndrepta către pavilion cu ochii în jos, fără nici o expresie întipărită pe chip, fără să reacționeze cumva în fața aplauzelor, spunînd doar „mulțumesc" cu vocea aia răguşită şi ciudată dacă vreun profesionist îi spunea: „Ai tras frumos, Stevie".
Îşi lăsa arma în rastel, apoi aştepta să vadă cum trage şi taică-său, după care se duceau amîndoi la un bar în aer liber.
— Papa, pot să beau o cola?
— Mai bine n-ai bea mai mult de jumate.
— Bine. Îmi pare rău c-am fost aşa de încet. Nu trebuia să-1 fi lăsat să ia viteză.
— Stevie, era un porumbel puternic şi zbura foarte jos.
— Nimeni n-ar fi observat asta dacă n-aş fi fost eu prea încet.
— Te descurci bine.
— O să-mi revin, nu-ți face griji, o să fiu mai rapid. N-am ce să pățesc de la nişte cola.
Şi-a împuşcat al doilea porumbel imediat ce arcul uşii de la cuşca îngropată a sărit. Toți au văzut cum îl loveşte şi al doilea glonț înainte să atingă pămîntul. N-apucase să facă mai mult de un metru de la cuşcă.
în timp ce băiatul se îndrepta spre pavilion, unul din concurenții locali îi spuse:
— Ei, Stevie, hai că ăsta a fost uşurel.
Băiatul a dat din cap şi şi-a agățat arma. Se uită pe tabela de marcaj. Pînă la taică-său mai erau patru concurenți. Se duse să-1 caute.
— Ți-ai recăpătat viteza, îi spuse tatăl.
— Am auzit uşa. Nu vreau să te zăpăcesc, papa. Ştiu că tu le auzi pe toate. însă numărul doi se aude de două ori mai tare. Ar trebui s-o ungă. Cred că nu s-a prins nimeni încă.
— întotdeauna mă iau după sunetul uşii.

— Aşa e. Da' dacă se aude foarte tare, e aia din stingă. Dacă-i tare, e stingă.
Taică-său n-a nimerit o pasăre din cuşca cu numărul doi timp de trei runde. Şi cînd 1-a nimerit n-a auzit uşa, aşa că 1-a lovit abia cu al doilea glonț, la o distanță foarte mare, abia lingă gard, de care porumbelul s-a şi lovit, căzînd în interior.
— Oooff, papa, îmi pare rău, i-a spus băiatul. Au uns-o între timp. Mai bine tăceam dracu' din gură.
Abia în noaptea de după ultimul mare concurs internațional la care au mai participat împreună, abia atunci, stînd de vorbă, băiatul spuse la un moment dat:
— Nu înțeleg cum se poate să nu nimereşti un porumbel.
— Să nu-i mai spui nimănui treaba asta.
— Nu. Vorbesc serios. N-ai cum să-1 ratezi. Ăsta, la care am pierdut — eu l-am nimerit de două ori, atît că a căzut în afara terenului.
— Păi uite aşa se pierde.
— Asta înțeleg. Aşa am pierdut. Ce nu înțeleg e cum ar putea un puşcaş adevărat să nu nimerească un porumbel.
— Poate că în vreo douăzeci de ani o să înțelegi.
— N-am vrut să fiu prost-crescut, papa.
— Stai liniştit. Doar să nu mai zici nimănui aşa ceva. Se gîndise la toate astea cînd începuse să se întrebe

cum e cu povestirea aia şi cu scrisul băiatului. Cu tot talentul incredibil pe care-1 avea, băiatul n-ajunsese să tragă aşa cum trăgea de capul lui, fără să fie învăţat şi disciplinat. Acum părea că uitase cu totul de cum stă treaba cu antrenamentul. Uitase cum, atunci cînd nu nimerea vreo pasăre, taică-său îi scotea cămaşa şi îi arăta vînătaia de pe braţ care demonstra că nu-şi fixase bine patul puştii. Reparase asta obligîndu-1 să se uite mereu în spate, să vadă dacă şi-a fixat bine patul pe umăr înainte să dea liber la pasăre.
Uitase şi cum a fost să înveţe că trebuie să-ţi laşi greutatea pe piciorul din faţă, să-ţi ţii capul jos şi să te legeni din poziţia asta. Şi cum ştii dacă ţi-ai lăsat greutatea

pe piciorul din faţă? Ridici călcîiul drept. Capul jos, legănare şi viteză — „Şi nu mă interesează cîte puncte ai făcut deja. Le dai jos imediat ce-au ieşit din cuşcă. Nu te uiţi decît la cioc. După cioc te iei, nu după corp. Dacă nu-i vezi ciocul, tragi pe unde crezi că ar trebui să fie. Şi ce vreau acum de la tine e să fii rapid".
Băiatul era deja un puşcaş incredibil, avea un talent înnăscut, însă lucrase cu el ca să-1 facă perfect. In fiecare an îl lua cu el şi, cînd începuseră să lucreze la viteză, nimerea vreo şase sau opt din zece. După care a ajuns la nouă din zece a rămas un timp la nivelul ăsta, după care a trecut direct la douăzeci din douăzeci şi de atunci totul depinsese de norocul care pînă la urmă face diferenţa între puşcaşii perfecţi.
Taică-său n-a mai văzut vreodată o a doua povestire de la el. Pînă cînd s-a terminat vacanţa n-a reuşit s-o termine cum trebuie. Zicea că vrea s-o scrie cît poate de bine înainte să i-o arate. Imediat ce îi ieşea cum trebuie o să i-o trimită. Spunea că fusese una dintre cele mai frumoase vacanţe pe care le-a avut şi era fericit că citise atîtea cărţi bune şi-i mulţumea lui taică-său că nu insistase prea tare pe ideea cu scrisul pentru că pînă la urmă o vacanţă-i o vacanţă, şi asta fusese una chiar frumoasă, poate una dintre cele mai frumoase, şi desigur că s-au distrat de minune, sigur că da.
Abia după şapte ani a recitit tatăl povestirea premiată. Era dintr-o carte dăduse peste ea cînd se mai uita prin cărţile din fosta cameră a băiatului. Cum a văzut cartea, a şi ştiut de unde apăruse atunci povestirea aia. îşi amintea sentimentul de familiaritate pe care îl avusese cînd o citise. Răsfoi paginile şi iat-o, identică şi purtînd acelaşi titlu, într-un foarte bun volum de povestiri scrise de un irlandez. Băiatul o copiase cuvînt cu cuvînt şi-i pusese chiar şi acelaşi titlu.
în ultimii cinci ani dintre cei şapte care se scurseseră între vara cu premiul şi ziua în care taică-său dăduse peste cartea aia, băiatul făcuse cele mai prosteşti şi pline

de ură lucruri pe care le-ar fi putut face, aşa credea tatăl. Dar făcea asta doar pentru că era bolnav, aşa îşi spusese tatăl său. Răutatea asta îi venea de la boală. Pînă atunci fusese un băiat bun. Insă la un an după vara aia începuseră toată problemele.
Dar acum ştia că băiatul ăla nu fusese niciodată bun de ceva. Treaba asta îi trecuse adesea prin cap cînd îşi amintea de anumite lucruri. Şi era un lucru foarte trist să-ţi dai seama că trasul cu puşca nu-nseamnă nimic.
Veşti bune de pe continent este o altă povestire completă, a cărei acţiune se desfăşoară în Cuba.
Veşti bune de pe continent
Timp de trei zile a bătut dinspre sud, îndoind crengile palmierilor regali pînă ce le-a desprins, în şir, de pe trunchiurile gri, aplecate de vînt. Tulpinile de un verzui închis se zbăteau sălbatic, ucise pe rînd de vîntul tot mai puternic. Crengile de mango se cutremurau şi în cele din urmă se rupeau trosnind, iar florile erau arse de vîntul fierbinte, pînă ce ajungeau să fie maronii şi prăfuite, cu petalele uscate.

Iarba se uscase, pămîntul nu mai avea nici urmă de umezeală şi praful era purtat de vînt.
A bătut fără oprire timp de cinci zile, iar cînd s-a oprit, jumătate din crengile palmierilor atîrnau moarte pe lîngă trunchiuri, florile verzi de mango zăceau întinse la pămînt sau printre crengile copacilor cu mugurii uscaţi şi petalele uscate. Recolta de mango era distrusă, ca şi restul recoltelor ce trebuiau culese în anul acela.
Legătura prin telefon cu continentul se restabili şi centralistul îi spuse:
— Da, îl aveţi pe doctorul Simpson.
După aceea îi auzi vocea aia de sărăntoc sudist:
— Domnu" Wheeler ? Păi, domnule, băiatu' ăsta al dumneavoastră ne-a făcut la toţi o surpriză astăzi. Chiar că. îi dădeam doza obişnuită de pentothal de sodiu, înainte să-1 băgăm la şocuri, şi am observat eu mai de dinainte că băiatu' ăsta are o rezistenţă ieşită din comun la pentothal. N-a luat niciodată droguri, nu ?
— Nu, din cîte ştiu.

— Nu? Normal, nimeni nu poate spune că ştie. Da' chiar că ne-a oferit un spectacol azi. Ne-a fluturat pe vreo cinci prin jur de parcă eram copii. Cinci bărbaţi în putere, credeţi-mă. A trebuit să amînăm şedinţa. Sigur că are frica asta morbidă şi nejustificată de tratamentul cu şocuri electrice şi de asta trebuie să-i administrez pentothalul de sodiu, da' azi nici nu s-a pus problema. Acum, că mă gîndesc, mi se pare un semnal foarte bun. Pînă acum nu s-a opus la nimic, domnu' Wheeler. Chestia de azi e semnalul cel mai bun pe care l-am văzut la el. Băiatu' ăsta face progrese serioase. Am fost tare mîndru de el. Ei, păi cum, da' i-am şi zis: „Stephen, nu te credeam în stare". Puteţi fi mîndru de el şi de progresele pe care le face. Chiar după incidentul ăsta mi-a scris o scrisoare foarte interesantă şi plină de semnificaţii. O să v-o trimit. A, pe celelalte nu le-aţi primit? A, da, aşa e. Exact, au fost trimise cu puţină întîrziere. Secretara mea a fost efectiv îngropată în hîrtii, domnu' Wheeler, ştiţi şi dumneavoastră cum e, şi eu sînt un om foarte ocupat. Ei bine, cînd s-a opus tratamentului a folosit cel mai josnic limbaj, însă apoi mi-a trimis scrisoarea în care se scuza în cel mai politicos mod. Ar trebui să-1 vedeţi pe băiatu' ăsta cum e acum, domnu' Wheeler. A început să fie atent la înfăţişarea sa. Este imaginea tipică a unui tînăr student.
— Şi ce faceţi cu tratamentul ?
— A, o să i-1 administrăm. Mai întîi va trebui să dublez cantitatea de pentothal de sodiu. E pur şi simplu uimitoare rezistenţa sa la medicamentul ăsta. Vă daţi seama că astea-s tratamente în plus, pe care le-a cerut el însuşi. S-ar putea să fie ceva masochist în asta. Chiar şi el a sugerat asta, în scrisoarea pe care mi-a trimis-o. Da' nu cred că despre asta-i vorba. Cred că băiatu' ăsta a început să fie mai cu picioarele pe pămînt. O să vă trimit scrisoarea. Puteţi avea mari speranţe în legătură cu băiatu' ăsta, domnu' Wheeler.
— Cum e vremea pe-acolo ?

— Ce anume ? A, vremea. Ei, nu-i ce aş descrie ca vreme tipică pentru perioada asta. Nu, nu-i chiar tipică. Ba, ca să fiu sincer, a fost o vreme chiar dificilă. Sunaţi-mă oricînd, domnu' Wheeler. Eu nu mi-aş face griji în legătură cu progresul băiatului. O să vă trimit scrisoarea. N-aveţi de ce să vă faceţi griji. Aţi vrea să vorbiţi cu el ? O să-i anunţ pe cei de la spital. Da' poate e mai bine mîine. Evident, e cam epuizat după tratament. Mîine o să se simtă mai bine. A, spuneţi că n-a făcut şedinţa ? Corect, domnu' Wheeler. Habar n-aveam că băiatu' ăsta e atît de puternic. Corect, aşa e. Mîine îi facem şedinţa. O să-i măresc doza de pentothal.

Țineți minte, el a cerut acest tratament adițional. Sunați-1 poimîine. Aia-i ziua lui liberă, în care să se odihnească. Aşa este, domnu'Wheeler, aveți dreptate. N-aveți de ce să vă temeți. Aş spune că progresează mai mult decît satisfăcător. Azi e marți. Sunați-1 joi. Joi la orice oră.
Joi a venit iar furtuna din sud. Copacilor nu prea mai avea ce să le facă — decît să rupă crengile moarte de palmier şi să pîrjolească mugurii de mango care scăpaseră cumva. îngălbeni însă frunzele plopilor şi azvîrli praful şi frunzele moarte în piscină. Suflă praful în casă şi-1 lăsă să se depună pe tablouri şi printre paginile cărților. Vacile stăteau cu fundul în vînt şi mîncarea pe care o rumegau era plină de nisip. Domnul Wheeler îşi amintea că furtunile țineau cît zilele de post. Aşa le şi spuneau oamenii de prin partea locului — furtuni de post. Toate furtunile poartă diferite nume date de localnici şi toți scriitorii proşti încearcă să facă literatură pe seama lor. El rezistase acestei tentații, aşa cum rezistase tentației de a scrie că, bătute de vînt, crengile palmierilor se întindeau fluturînd înainte, aşa cum părul tinerelor femei este despărțit şi fluturat înainte atunci cînd vîntul le bate din spate. Rezistase tentației de a scrie despre mirosul florilor de mango în noaptea de dinainte de începerea furtunii, cînd se plimbaseră amîndoi, şi despre zumzetul albinelor adăpostite în flori pătrunzîndu-i pe fereastră.

Acum nu mai erau albine şi el refuzase să scrie numele străin al acelei furtuni. Prea multă literatură proastă se făcuse cu numele străine ale vînturilor şi el ştia prea multe din numele astea. Domnul Wheeler scria de mină, pentru că n-avea chef să deschidă maşina de scris pe vîntul ăla de post.
— Vă aşteaptă centrala, îl aveți pe Stevie la telefon, spuse băiatul în casă, care era de vîrsta fiului său, cu care de altfel era şi prieten.
— Sal', papa, spuse Stephen cu o voce răguşită. Mă simt bine, papa, chiar mi-e bine. De data asta reuşesc. Chiar că i-am pus capac de data asta. Habar n-ai. M-am pus cu picioarele pe pămînt. Doctorul Simpson? A, e de treabă. Chiar am încredere-n el. E un tip de treabă, papa. Am încredere în el, serios. E mai cu picioarele pe pămînt decît majoritatea doctorilor de felu' ăsta. Mi-a prescris ceva tratamente adiționale. Ce mai faceți pe-acolo ? Bine. Vremea cum e? Bine, mă bucur. Cu tratamentele n-am nici o problemă. Nu. Absolut nici o problemă. Mă bucur că sînteți bine. De data asta chiar că am găsit soluția. Ei, hai să nu mai aruncăm bani pe telefon. Transmite-le tuturor cele bune din partea mea. La revedere, papa. Vorbim.
— Stevie te salută, i-am spus băiatului în casă. Acesta zîmbi fericit, amintindu-şi de vremurile de
altădată.
— Drăguț din partea lui. Cum se mai simte ?
— Bine, i-am răspuns. Zice că-i bine.
Un ținut ciudat este un text care conține primele patru capitole dintr-un roman neterminat la care Hemingway a lucrat în diferite intervale între 1946-1947 şi 1950-1951. Aceste fragmente reprezentau materialul preliminar pentru o primă versiune a romanului Insule în derivă, care a fost publicat postum, în 1970. Se pare că Hemingway a ales să renunțe la aceste capitole atunci cînd romanul a luat, pe măsură ce autorul lucra la el, o altă turnură. Cititorii vor observa apariția unor nume date apoi altor personaje din Insule în derivă. Nici una dintre aceste modificări nu afectează caracterul unitar al fragmentului Un ținut ciudat.
Un ținut ciudat
In Miami era cald şi aerul era înăbuşitor, iar vîntul care venea din Everglades aducea țînțari chiar şi dimineața.

— Plecăm cît de repede putem, spuse Roger. Trebuie să fac rost de nişte bani. Te pricepi cît de cît la maşini ?
— Nu prea.
—■ Poate te uiți tu pe la anunțurile din ziar, să vezi ce poți găsi, şi eu scot nişte bani prin Western Union.
— Se poate face asta ?
— Dacă-mi fac legătura telefonică la timp, ca să-i poată scoate avocatul meu.
Erau la etajul al treişpelea al unui hotel de pe Biscayne Boulevard şi valetul tocmai se dusese să aducă ziarele şi alte cîteva lucruri pe care le cumpărase. Stăteau în două camere care aveau vedere la golf, la parc şi la bulevard. Se cazaseră cu numele lor.

— Ia-o tu pe aia din colț, îi spusese Roger. Poate că acolo mai bate puțin vîntul. Eu mă duc în camera ailaltă să dau un telefon.
— Te pot ajuta cumva?
— Uită-te la anunțurile pentru maşini dintr-un ziar şi eu mă uit în celălalt.
— Cam ce fel de maşină să caut ?
— O decapotabilă cu cauciucuri bune. Cea mai bună pe care o găseşti.
— Cam cîți bani o să primeşti?
— O să-ncerc să fac rost de cinci mii.
— Ar fi minunat. Şi crezi c-o să-ți vină?
— Nu ştiu. Hai că mă duc să sun, spuse Roger şi se duse în cealaltă cameră.
închise uşa după el şi apoi o deschise la loc:
— Mă mai iubeşti ?
— Credeam c-am stabilit asta. Hai, sărută-mă, pînă nu se-ntoarce valetul.
— Bine.
O strînse-n brațe, lipind-o de el şi o sărută apăsat.
— Aşa, acum e mai bine, spuse ea. De ce-a fost nevoie să ne luăm camere separate?
— M-am gîndit că trebuie să-mi las numele real ca să pot primi banii.
— Aha.
— Cu puțin noroc, n-o să fim nevoiți să rămînem în astea.
— Am putea să ne mutăm aşa de repede ?
— Dacă avem noroc.
— Şi atunci o să putem fi din nou domnul şi doamna Gilch?
— Da, domnul şi doamna Stephen Gilch.
— Domnul şi doamna Stephen Brat-Gilch.
— Hai că mă duc să sun.
— Nu sta prea mult.
Mîncară de prînz la un restaurant grecesc cu fructe de mare. Era ca o oază cu aer condiționat în arşița de afară,

şi hrana provenise cu siguranță din ocean, însă mai depindea şi de cum gătea Eddy, care folosea uneori untura rămasă şi învechită, ca să împrospăteze untul îngălbenit. Dar puteai să bei o sticlă rece de vin alb din Grecia, sec şi cu gust de stafide. La desert cerură plăcintă cu cireşe.
— Să mergem în insulele din Grecia, spuse ea.
— N-ai fost niciodată acolo ?
— Am fost într-o vară. Şi mi-a plăcut tare mult.
— O să mergem.

La ora două le veniseră banii. Erau trei mii cinci sute în loc de cinci mii şi la trei jumate cumpăraseră deja un Buick decapotabil cu doar vreo zece mii de kilometri la bord. Avea două roți de rezervă în stare bună, aripi solide, un radio, un reflector mare, spațiu generos pentru bagaje şi avea o culoare nisipie.
La cinci jumate părăseau hotelul, după ce făcuseră mai multe cumpărături, şi portarul le îndesa bagajele în spatele maşinii. Căldura era încă ucigătoare.
Roger, care transpira din plin în uniforma sa greoaie, la fel de potrivită pentru o vară în preajma tropicelor ca o pereche de pantaloni scurți într-o iarnă din Labrador, îi lăsă un bacşiş portarului, după care se urcă în maşină şi porniră de-a lungul bulevardului Biscayne, după care făcură la stînga să intre pe şoseaua ce ducea la Coral Gables şi Tamiami Trail.
— Cum te simți? o întrebă pe fată.
— Minunat. Crezi că-i adevărat ?
— Sigur că da, pentru că-i aşa de cald şi pentru că n-am putut face rost de cinci mii.
— Crezi c-am dat prea mult pe maşină ?
— Nu. A fost tocmai bine.
— Ai făcut asigurarea ?
— Da. Şi am înscris-o şi la A.A.A.1
— Nu, că ne mişcăm repede ?

— De excepție.
— Ai pus bine restul banilor?
— Sigur. Stau bine, în cămaşă.
— Aştia-s rezerva noastră.
— Da. E tot ce avem.
— Cit crezi c-o să ne țină ?
— Nu-i nevoie să ne țină prea mult. Mai fac rost de alții.
— Da' o vreme tot tre' să țină.
— Da, aşa e.
— Roger.
— Zi, fata mea.
— Mă iubeşti ?
— Nu ştiu.
— Spune-mi.
— Nu ştiu. Da' să mor dacă nu aflu.
— Eu te iubesc. Tare. Tare. Tare de tot.
— Ține-o tot aşa. M-ar ajuta foarte tare.
— De ce nu-mi spui că mă iubeşti?
— Hai să mai aşteptăm puțin.
Pînă atunci ea îi ținuse mîna pe picior. Şi-o mută.
— Bine, spuse. Să aşteptăm.
Acum mergeau pe şoseaua largă din Coral Gables, pe la periferia Miami-ului, topită de căldură, pe lîngă magazine, benzinării şi piețe. Pe lîngă ei treceau constant maşini cu oameni care se întorceau din oraş. Apoi trecură de Coral Gables, care se întindea la stînga, cu clădirile ce dădeau spre Basso Véneto, înălțat din preria Floridei în față se întindea în linie dreaptă autostrada lucind din cauza căldurii, trecînd prin ceea ce fusese odată Everglades. Roger conducea mai repede acum, şi asta făcea ca aerul ce intra printr-un căuş al bordului şi prin ventilatoare să fie răcoros.
— E o maşină minunată, spuse fata. Nu, c-am fost norocoşi s-o găsim?
— Da, foarte.

— In general sîntem destul de norocoşi, nu crezi ?

— Da, pînă acum.
— Văd că ai început să te cam îngrijorezi.
— N-aş spune.
— Da' putem să ne distrăm mai departe, nu? Să fim veseli.
— Da-s vesel.
— Nu pari foarte vesel.
— Păi atunci poate că nu-s.
— Da' nu s-ar putea să te înveseleşti? Eu sînt veselă, nu vezi?
— O să mă înveselesc şi eu. Pe cuvînt. Uitîndu-se în față, pe drumul ăla pe care condusese
de atîtea ori în viața sa, văzîndu-1 cum i se întinde înainte, realizînd că e acelaşi drum, cu şanțurile de pe margini şi pădurea şi mlaştinile, realizînd că doar maşina diferă, că numai cine e cu el diferă, Roger simțea cum creşte din nou în el acel gol pe care trebuia să-1 oprească.
— Te iubesc, fata mea, spuse.
Nu credea ce zice. însă suna bine, aşa cum o spusese :
— Te iubesc foarte mult şi o să-ncerc să fiu bun cu tine.
— Şi o să te înveseleşti.
— Da, o să mă înveselesc.
— Minunat. începem de-acum ?
— Sîntem pe drum.
— Cînd vedem păsările ?
— Sînt mult mai departe în perioada asta.
— Roger ?
— Da, Bratchen.
— Nu-i nevoie să te forțezi să fii mai vesel. Avem tot timpul să ne distrăm. Tu să fii cum ai chef şi o să fiu eu destul de veselă pentru amîndoi. Nu ştiu ce-am azi, nu mă pot abține.
Uitîndu-se în față, văzu locul unde şoseaua făcea o curbă la dreapta şi o lua printre mlaştini. Asta era ceva bun. Lucrurile începeau să arate mult mai bine. Curînd o să ajungă la locul în care îşi fac egretele cuib, printre

chiparoşii veştejiți. Tocmai trecuseră pe lingă locul acela, în care omorîse şarpele cu clopoței, în iarna în care trecuse pe aici cu mama lui David, înainte să se nască Andrew. în anul ăla cumpăraseră nişte cămăşi indiene din Everglades şi le purtaseră în maşină. Le dăduse şarpele la schimb indienilor şi ei fuseseră încîntați, pentru că avea pielea frumoasă şi doişpe clopoței, şi Roger îşi aminti cît de greu i se păruse cînd îl ridicase, cu capul atîrnîndu-i, mare şi turtit, şi cum zîmbise indianul atunci cînd îl luase în mînă. Tot în acel an a împuşcat curcanul ăla sălbatic cînd traversa drumul era dimineața devreme şi el apăruse din ceața subțiată de primele raze, şi prin ceața argintie se vedeau chiparoşii negri, iar curcanul era de un bronz-auriu, era minunat, cum păşea pe drum cu capul sus, apoi ghemuindu-se ca să o ia la fugă şi apoi căzînd lat.
— Mi-e bine, îi spuse fetei. O să trecem prin nişte locuri frumoase imediat.
— Unde zici c-o să fim la noapte ?
— Vedem noi. Cum ajungem la golf, vîntul ăsta o să se schimbe cu briza mării şi o să fie răcoare.
— Ar fi minunat. N-aş fi suportat să petrecem prima noapte în hotelul ăla.
— Am avut mare noroc să putem pleca. Nu credeam c-o să meargă aşa de repede.

— Mă-ntreb cum s-o simți Tom.
— Singur, răspunse el.
— Nu-i aşa că-i un tip de milioane ?
— E prietenul meu cel mai bun, conştiința mea, tatăl, fratele şi bancherul meu. E ca un sfînt. Doar că-i vesel.
— N-am mai cunoscut pe nimeni care să fie aşa de drăguț. Ți se rupe inima cînd vezi cît vă iubeşte pe tine şi pe băieți.
— Aş vrea să-i poată ține toată vara.
— Şi nu ți-ar fi tare dor de ei ?
— Mereu mi-e dor de ei.
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
Puseseră curcanul pe bancheta din spate şi era aşa de greu, cald şi frumos, cu bronzul strălucitor al penelor, atît de diferit de penele negre şi albastre ale curcanilor domestici, şi mama lui David era atît de încîntată, că nu mai putea scoate un cuvînt.
— Nu, lasă-mă să-1 țin eu, spusese. Vreau să mă mai uit la el. II băgăm în spate mai încolo.
El îi întinsese un ziar în poală, după care ea luase curcanul, îi aşezase capul însîngerat sub aripă şi-i mîngîiase penele de pe piept în timp ce Roger conducea.
— S-a răcit, spusese în cele din urmă, după care îl învelise în ziar şi-1 pusese înapoi pe bancheta din spate. Mulțumesc că m-ai lăsat să-1 țin, voiam aşa de mult să fac asta.
Cu mîinile pe volan, Roger o sărutase.
— Roger, sîntem atît de fericiți nu-i aşa c-o să fim mereu fericiți? spusese ea.
Asta se întîmplase chiar înainte de curba înclinată pe care urma să o facă şoseaua. Soarele coborîse pînă deasupra copacilor. Şi nu văzuseră nici o pasăre.
— N-o să-ți fie atît de dor de ei încît să nu mă mai poți iubi, nu-i aşa?
— Nu. Serios că nu.
— înțeleg că eşti trist din cauza asta. Da' oricum plecai, nu?
— Sigur că da. Stai liniştită, fata mea, te rog.
— îmi place cînd îmi zici aşa: fata mea. Mai zi o dată.
— E o chestie pe care o zic des: fata mea.
— Poate-mi zici aşa pentru că-s mai tînără. îi iubesc pe copii. Pe toți trei, sînt moartă după ei şi mi se par minunați. Habar n-aveam că există aşa copii. însă Andy e prea mic totuşi ca să mă căsătoresc cu el şi, oricum, pe tine te iubesc. Aşa că mai uit de ei şi-s cît pot de fericită, pentru că sînt cu tine.
— Eşti o fată bună.
— Nu chiar. Sînt destul de dificilă. Da' ştiu cînd iubesc pe cineva, şi pe tine te-am iubit dintotdeauna. Aşa c-o să încerc să fiu bună.
:î:îO
Ernest Hemingway
— Eşti minunată.
— Ei, pot mult mai mult de-atît.
— Nu te chinui.
— Bine, o vreme. Roger, sînt aşa de fericită. O să fim fericiți, nu?
— Sigur, fata mea.
— Pentru totdeauna, nu ? Ştiu că sună aiurea, pentru că-s un fel de fata mamii şi tu ai umblat cu toate. Da' cred în asta, cred că se poate. Ştiu că se poate. Te-am iubit toată viața, iar dacă aşa ceva e posibil, înseamnă că-i posibil şi să fii fericit, nu? Măcar zi şi tu că aşa e.
— Cred c-aşa e.
Mereu spunea c-aşa e. Dar nu şi în maşina asta. în alte maşini, în alte țări. Da' o spusese destul şi-n țara asta şi chiar o crezuse. Era posibil. Totul fusese posibil

odată. Fusese posibil pe drumul ăsta, pe porțiunea din față, unde apa curgea fără oprelişti în albia canalului, în partea dreaptă a şoselei, unde-şi construise un indian bordeiul. Dar acum indianul nu mai era acolo. Asta fusese înainte. Cînd era posibil. înainte să dispară păsările. Fusese în anul de dinaintea celui cu curcanul. Anul în care văzuseră curcanul fusese înainte de cel cu şarpele cu clopoței. în anul ăla, de dinaintea şarpelui cu clopoței, îl văzuseră pe indian, cum punea stîlpii bordeiului, şi văzuseră țapul de la intrare, cu gîtul şi pieptul albe, cu picioarele delicate şi cu copitele în formă de inimă întinse, cu capul cu coarne frumoase, miniaturale, întors către indian. Opriseră maşina şi încercaseră să vorbească cu indianul, dar nu ştia engleză şi rînjea întruna, şi micul țap zăcea întins acolo, mort, cu privirea ațintită către indian. Atunci, şi încă cinci ani după aia, fusese posibil, însă ce mai era posibil acum? Acum nimic nu mai era posibil, decît dacă el însuşi ar fi fost, şi trebuia să spună lucruri dacă exista cea mai mică şansă ca ele să se adeverească. Chiar şi dacă nu era corect din partea lui să le spună, tot trebuia s-o facă. Nu puteau deveni realitate dacă nu le zicea. Trebuia să le spună şi aşa poate că

ajungea să le şi simtă, şi aşa poate că ajungea să le şi creadă. Şi poate că atunci ar fi devenit realitate. „Poate că lumea întreagă-i urîtă", se gîndi, „însă în colțul tău e şi mai rău".

— Ai cumva nişte țigări ? o întrebă pe fată. Nu ştiu dacă merge bricheta asta.
— N-am încercat-o. N-am fumat deloc. Atît de calmă am fost.
— Doar n-oi fuma doar cînd eşti nervoasă, ă?
— Ba cred că da. Mai mult cînd sînt nervoasă.
— încearcă tu bricheta.
— Bine.
— Cine era tipu' ăla cu care te-ai căsătorit ?
— Hai să nu vorbim despre asta.
— Nu, vreau să zic doar cine era ?
— Nu-1 cunoşti.
— Chiar nu vrei să-mi povesteşti ?
— Nu, Roger, nu vreau.
— Bine, atunci.
— îmi pare rău. Era englez.
— Era?
— Este. Da-mi place mai mult să zic era. Şi, oricum, şi tu ai zis „era".
— „Era" e un cuvînt bun. De o mie de ori mai bun decît „poate".
— Bine. Nu prea înțeleg ce zici, dar te cred. Roger?
— Da, fata mea.
— Te simți mai bine ?
— Mult mai bine.
— Bine, o să-ți povestesc. Pînă la urmă am aflat că era homosexual. Şi asta a fost tot. Nu-mi spusese nimic şi nici nu se purta deloc ca atare. Dar deloc. Crede-mă. Poate crezi că-s proastă. Dar nu părea deloc. Era foarte, foarte frumos. Ştii cum sînt unii dintre ei. Şi pe urmă am aflat treaba asta. Am aflat imediat, evident. Chiar din noaptea nunții. Şi-acum putem să nu mai vorbim despre asta ?

— Helena, biata de tine.
— Nu-mi mai spune Helena. Zi-mi „fata mea".
— Biata fata mea. Iubita mea.

— Şi ăsta-i un cuvînt frumos. Da' nu merge cu „fata mea". Nu sună bine. Mama îl cunoştea. Credeam c-o să zică ceva. A zis doar că nu observase niciodată treaba asta şi cînd i-am zis că ar fi putut să observe, mi-a spus că bănuia că ştiu ce fac şi că nu era treaba ei să se-amestece. „Nu puteai să-mi fi zis ceva sau să pui pe cineva să-mi zică?", am întrebat-o, şi ea mi-a zis: „Draga mea, toți credeau că ştii ce faci. Toți. Toți ştiu că ție nu-ți prea pasă de chestia aia, aşa că aveam tot dreptul să cred că ştii ce se-ntîmplă pe insula asta strimtă, micuță".
Stătea dreaptă, încordată, lîngă el şi vorbea cu o voce monotonă. Nu gesticula şi fața îi era lipsită de expresie. Nu făcea altceva decît să folosească cuvintele exacte sau pe cît de exact şi le amintea. Lui Roger i se păreau destul de exacte.
— Mami m-a ajutat foarte mult. Mi-a spus o grămă' de lucruri în ziua aia.
— Uite ce, spuse Roger. O să uităm cu totul de povestea asta. Cu totul. O aruncăm în spate chiar acum, lîngă şosea. Dacă vrei să scapi de vreo chestie, orice, poți să-mi povesteşti despre ea. Dar dac-am aruncat-o, chiar c-am aruncat-o.
— Aşa şi vreau să fie. Aşa am vrut de la început. Şi ştii c-am zis să nu vorbim despre asta.
— Da, ştiu. îmi pare rău. Da-mi pare bine c-am scăpat de ea.
— Drăguț din partea ta. Dar nu trebuie să te apuci să faci incantații sau exorcisme sau alte chestii de felu' ăsta. Pot să înot şi fără colac. Şi era tare frumos.
— Hai, spune tot, dac-aşa vrei să faci.
— Termină. Ai o atitudine aşa superioară şi n-ai nevoie de ea. Roger?
— Da, Bratchen.
— Te iubesc foarte mult şi n-o să mai facem asta, da?
43
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
— Da. Serios.
— Nici nu ştii ce mă bucur. Şi-acum ne-nveselim ?
— Sigur că da. Uite, spuse. Păsările, uite-le. Astea-s primele.
Treceau albe printre chiparoşii care se înălțau ca o insulă din mlaştina din stingă şi străluceau în soarele care-şi arunca razele printre copacii negri şi, pe măsură ce soarele apunea, tot mai multe treceau în zbor, erau albe şi zburau încet, cu picioarele lungi întinse în spate.
— Se întorc la cuiburi. Au mîncat în mlaştină. Uită-te cum frînează cu aripile şi-şi întind picioarele alea lungi ca să aterizeze.
— O să vedem şi ibişii ?
— Uite-i.
Oprise maşina şi pe deasupra mlaştinii peste care se lăsa întunericul văzură ibişii bătînd ritmic din aripi şi aterizînd pe altă insulă din apropiere.
— înainte se opreau mult mai aproape.
— Poate-i mai vedem mîine-dimineață. Vrei să pregătesc ceva de băut, dacă tot ne-am oprit?
— Să bem ceva, dar mergem mai departe. Aici ne omoară țînțarii.
Nişte țînțari mari, negri, ca cei din Everglades erau deja în maşină cînd porniră. Deschise portiera şi curentul îi luă de-acolo, iar fata scoase din valize două ceşti de email şi o sticlă de White Horse. Şterse ceştile cu un şervețel, turnă whisky-ul fără să scoată sticla din cutia în care era ambalată, aruncă nişte cuburi de gheață din termos şi turnă sifon.
— Să bem. Pentru noi, spuse fata şi-i întinse ceaşca rece, emailată.
O luă cu mîna dreaptă, cu stînga ținînd volanul, şi bău încet, conducînd mai departe, pe drumul peste care se lăsa seara. în scurt timp aprinse farurile, care străpunseră întunericul pînă departe, şi băură amîndoi; exact de asta aveau nevoie şi acum se simțeau mult mai bine. „Uneori ai şansa", se gîndi Roger, „ca o băutură să facă

exact ce ar trebui să facă. Whisky-ul a făcut exact ce trebuia să facă."
— Are un gust uşor unsuros dacă-1 bei dintr-o ceaşcă, nu?
— Da, dacă-i din email.
— Bine că eşti tu deştept. E foarte bun, nu-i aşa?
— N-am băut nimic toată ziua. In afară de vinu' ăla de la prînz. Asta-i prietenu' nostru. Uriaşul nimicitor.
— E un nume frumos. Mereu i-ai zis aşa?
— Nu, e o chestie din război. Atunci am început să-i spunem aşa.
— Uriaşii n-ar fi la locul lor în pădurea asta.
— Cred că i-au curățat pe toți de mult. Probabil că-i vînau cu cabriolete din alea mari, cu cauciucuri uriaşe, bune pentru mlaştină.
— Tre' să fi fost ceva foarte bine plănuit. Merge mai uşor cu o ceaşcă de email.
— E şi mai bun din ceşti de tinichea. Acu' nu zic de omorît uriaşi. Zic de cînd e mai bun. Insă ai nevoie de apă rece de izvor şi mai trebuie să-ți bagi ceaşca-n izvor ca să fie rece şi să te uiți la trîmbele mici de nisip de pe albie, ridicate de apa bulbucită.
— O să facem asta cîndva ?
— Sigur că da. O să facem tot. Poți să faci un whisky foarte bun cu fragi. Dacă ai lămîie tai jumate, o storci în ceaşcă şi laşi şi coaja. După aia pisezi fragii, pui un cub de gheață, după care torni whisky-ul şi amesteci bine.
— Apă nu se pune?
— Nu. E destulă de la cubul de gheață şi mai e şi sucul de fragi şi de lămîie.
— Şi crezi c-o să găsim fragi?
— Sigur că da.
— Crezi c-o să ne ajungă să facem şi o prăjitură mică ?
— Da, sînt convins.
— Mai bine nu mai vorbim de asta. Mi se face tare foame.
— Mai avem de mers cam de încă o ceaşcă şi ajungem.

Conduceau prin întuneric pe drumul mărginit de mlaştina neagră şi luminat de farurile puternice. Băutura gonea trecutul aşa cum farurile tăiau întunericul, şi Roger spuse:
— Fata mea, aş mai bea una, dacă vrei să-mi faci.
— Nu vrei să ți-o țin eu şi să ți-o dau doar cînd ceri ? spuse ea după ce-i făcu încă un whisky.
— Nu mă-ncurcă la condus.
— Nici pe mine nu mă-ncurcă s-o țin. Nu te face să te simți mai bine?
— Mai bine decît orice.
— Nu chiar decît orice. Dar te face să te simți bine. In față se vedeau luminile unui sat şi Roger făcu la
stînga pe un drum, trecu de farmacie, de magazinul universal, de un restaurant şi o luă pe o stradă pavată cu piatră şi pustie la ora aceea, care ducea la mare. Apoi făcu la dreapta şi o luă pe altă stradă pavată, trecu pe lîngă nişte terenuri virane şi nişte case împrăştiate şi apoi văzură luminile de la o benzinărie şi reclama de neon a unui camping. Şoseaua trecea pe acolo, intersectîndu-se cu drumul către marea spre care dădeau şi căsuțele din camping. Opriră maşina la benzinărie şi Roger îl rugă pe bărbatul în vîrstă, care venise spre ei, cu fața albăstrită de la lumina neonului, să verifice uleiul şi apa şi să facă plinul.
— Cum sînt căsuțele ? întrebă Roger.
— Sînt bune, şefu'. Sînt frumuşele şi curate.

— Cearşafurile-s curate ?
— Ca neaua. Rămîneți toată noaptea?
— Da, dacă ne hotărîm să rămînem.
— Pentru toată noaptea face trei dolari.
— Ar putea doamna să se uite într-una din ele ?
— Sigur, nici o problemă. N-a văzut niciodată saltele mai bune. Şi cearşafurile-s apretate. Au şi duş. Sînt bine ventilate. Şi instalația e ultimu' răcnet.
— Eu mă duc să văd, spuse fata.
— Poftim, uitați o cheie. Sînteți din Miami?

— Da.
— Eu prefer vestul. Apa şi uleiul sînt în regulă. Fata se-ntoarse la maşină.
— Aia pe care am văzut-o e splendidă. Şi e răcoroasă.
— Da, e briza din Golful Mexicului, spuse bărbatul. O să bată toată noaptea. Şi mîine. Poate şi joi, pînă la un moment dat. Ați încercat salteaua?
— Totul arăta minunat.
— Nevastă-mea ține locu' ăsta atît de curat, că-ți vine să plîngi. Se speteşte cu curățenia. In seara asta am trimis-o la film. Cel mai greu e cu spălatu'. Dar se descurcă ea cumva. Gata. Am pus treişcinci de litri.
Se duse să închidă furtunul.
— E cam ciudat tipu', şopti Helena. Da' căsuța e drăguță şi curată.
— Deci, o luați? întrebă bărbatul.
— Da, sigur.
— Păi hai să vă înscrieți.
Roger îi înscrise ca domnul şi doamna Robert Hutchins, Surfside Drive Miami Beach 9072 şi-i dădu registrul înapoi.
— Vă place educatorul ? întrebă bărbatul notîndu-şi numărul maşinii în registru.
— Nu, îmi pare rău.
— N-aveți de ce să vă pară rău. Nici eu nu prea dau doi bani pe el. Mai citesc de el prin ziare. Să vă mai ajut cu ceva?
— Nu. O să trag maşina şi o să ne lăsăm lucrurile.
— Deci trei dolari cazarea şi cu benzina şi taxa de stat fac cinzeşcinci.
— Unde am putea mînca ceva? întrebă Roger.
— Păi sînt două restaurante în oraş — sînt cam la fel.
— Tu-1 preferi pe unu' din ele ?
— Păi oamenii vorbesc destul de frumos de Green Lantern.
— Cred c-am auzit de locul ăsta, spuse fata. Nu mai ştiu de unde.

— S-ar putea. E al unei văduve.
— Da, cred că ăsta e, spuse fata.
— Sigur nu vreți să v-ajut?
— Nu, ne descurcăm, spuse Roger.
— Doar o chestie să vă mai zic — doamnă Hutchins, sînteți o femeie tare frumoasă.
— Mulțumesc, spuse Helena. Foarte drăguț din partea dumneavoastră. Dar mi-e teamă că-i doar din cauza luminii ăsteia.
— Nu. Vorbesc serios, sincer.
— Eu zic că-i mai bine să mergem, îi spuse Helena lui Roger. N-aş vrea să mă pierzi aşa de curînd.
în căsuță erau un pat dublu, o masă acoperită cu muşama, două scaune şi un bec ce atîrna din tavan. Mai erau duşul, toaleta şi chiuveta cu o oglindă deasupra.

Prosoapele curate erau agățate de un rastel lingă chiuvetă şi într-un colț era fixat un stîlp pe care erau prinse umeraşe.
Roger aduse bagajele, în timp ce Helena aşează pe masă termosul cu gheață, ceştile, sticla desfăcută şi cutia de carton plină cu sticle de apă White Rock.
— Lasă fața asta, spuse ea. Patu-i curat. Sau cearşafurile sînt, mă rog.
Roger o îmbrățişa şi o sărută.
— Stinge lumina, te rog.
Roger îşi întinse mîna şi stinse becul. O sărută în întuneric, frecîndu-şi buzele de ale ei, simțindu-le pline fără să le deschidă, simțind-o cum tremură în timp ce o ținea în brațe. O strînse tare şi ea-şi lăsă capul pe spate, ascultă marea şi simți răcoarea vîntului care intra pe fereastră. îi simți părul mătăsos desfăcut pe brațul său şi trupurile lor erau puternice şi încordate, şi-şi lăsă mina pe sînii ei, simțind cum i se-ntăresc sfircurile, înmugurite rapid sub degetele sale.
— O, Roger, spiise ea. Te rog. Hai, te rog.
— Taci.
— Asta e? O, e minunată.

— Taci.
— O să fie bună cu mine. Nu-i aşa? Şi o să-ncerc să fiu şi eu bună cu ea. Da' nu-i prea mare?
— Nu.
— Ah, te iubesc şi o iubesc şi pe ea. Crezi c-ar trebui să încercăm acum, ca să ştim? Nu mai suport multă vreme. Asta, să nu ştiu. Abia m-am abținut toată dupăamiaza.
— Am putea încerca.
— Da, hai. Să încercăm. Hai să încercăm acum.
— Mai sărută-mă o dată.
Şi, în întuneric, intră în ținutul acela ciudat şi chiar că era foarte ciudat, era greu să pătrunzi în el, dintr-odată devenea periculos de dificil şi pînă la urmă fu inclus orbeşte, fericit şi-n siguranță. Scăpat de toate îndoielile, toate pericolele şi amenințările, ținut fără să fie prins, a ține, a ține din ce în ce mai mult, fără să fie prins, dar încă ținut, îndepărtînd toate lucrurile de dinainte, ca şi pe cele ce aveau să vină, aducînd începutul fericirii strălucitoare în întuneric, aproape, mai aproape, tot mai aproape şi încă mai aproape, pînă treci de tot ce crezi, mai mult, mai frumos, mai departe, tot mai frumos şi mai înalt, înspre fericirea atinsă dintr-odată, incendiar.
— O, iubito, spuse el. O, iubito.
— Da.
— Mulțumesc, draga mea iubită.
— Sînt moartă. Nu-mi mulțumi. Sînt moartă.
— Vrei să...
— Nu, te rog. Sînt moartă.
— Hai să...
— Nu. Te rog să mă crezi. Nu ştiu cum să-i spun altfel.
Apoi, mai tîrziu, vocea ei sparse tăcerea:
— Roger.
— Da, fata mea.
— Eşti sigur?
— Da, fata mea.

— Şi nu te-a dezamăgit nimic?

— Nu, fata mea.
— Crezi c-o s-ajungi să mă iubeşti cîndva ?
— Te iubesc, minți el.
Voia să spună că adora ce făcuseră.
— Mai zi o dată.
— Te iubesc, minți din nou,
— încă o dată.
— Te iubesc, minți.
— Asta-i a treia, se auzi vocea ei în întuneric. O să-ncerc să fac cumva să fie aşa cu adevărat.
Vîntul adia răcoros pe trupurile lor şi sunetele pe care le făceau frunzele palmierilor semănau cu ploaia şi, după o vreme, fata spuse :
— O să fie minunat la noapte, dar acum ştii ce-'aş vrea?
— Să mănînci.
— Nu-i aşa că mă ghiceşti de minune ?
— Şi mie mi-e foame.
Se duseră la Green Lantern ca să mănînce şi văduva dădu cu Flit pe sub masă şi le aduse nişte chefal proaspăt prăjit cu şuncă. Băură nişte bere rece, Regal, şi mai mîncară cîte o friptură cu piure. Friptura de vită era cam subțirică şi nu prea bună, însă le era foame şi la un moment dat fata îşi dădu pantofii jos şi-şi puse tălpile goale pe picioarele lui Roger. Era frumoasă şi-i plăcea foarte mult s-o privească, şi-i plăcea că-şi ținea picioarele pe ale lui.
— îți face ceva chestia asta ? întrebă ea.
— Da, sigur.
— Pot să simt ?
— Dacă nu se uită văduva.
— Şi mie-mi face. Corpurile noastre sînt foarte drăguțe unul cu celălalt, nu?
La desert mîncară plăcintă cu ananas şi-şi mai scoaseră cîte o bere de la rece, din fundul lăzii.
— Am Flit pe tălpi. O să fie mai drăguțe fără Flit.

— Sînt minunate, aşa, cu Flit. împinge tare.
— N-aş vrea s-arunc scaunu' femeii pe fereastră.
— Gata. Ajunge.
— Nu te-ai simțit niciodată mai bine, nu-i aşa?
— Nu, spuse Roger fără să mintă.
— Nu-i nevoie să mergem la film, ă?
— Nu, dacă nu ții tu.
— Hai să ne-ntoarcem la căsuță şi să ne trezim al dracu' de devreme mîine.
— Da, foarte bine.
Ii plătiră văduvei, mai luară vreo două beri într-o pungă de hîrtie, se-ntoarseră la căsuțe şi parcară maşina.
— Maşina s-a prins, ştie deja ce-am făcut, spuse ea cînd intrară în căsuță.
— Mişto.
— La-nceput eram cam timidă cu ea, da' de-acum mi se pare că-i partenera noastră.
— E o maşină bună.
— Crezi că bărbatul ăla s-a speriat?
— Nu, era gelos doar.
— Da' nu-i prea bătrîn ca să mai fie gelos?
— Poate că da. Poate că de fapt era doar mulțumit.
— Hai să nu ne mai gîndim la el.

— Păi eu nu m-am gîndit.
— O să ne apere maşina. E prietena noastră bună. Ai văzut ce prietenoasă era cînd ne-am întors de la văduvă?
— Da, am observat diferența.
— Hai să nici nu mai aprindem lumina.
— Bine, spuse Roger. Mă duc să fac un duş, sau vrei să faci tu prima?
— Nu. Du-te tu.
Apoi, aşteptînd-o în pat, o auzi la duş, cum stropeşte şi apoi se şterge, după care veni în pat foarte repede, lungă, răcoroasă şi minunată la atins.
— Iubita mea, spuse el. Draga mea iubită.
— Te bucuri să mă ai?
— Da, iubita mea.

— Şi e bine, nu minți ?
— E minunat.
— Putem să facem asta prin toată țara şi prin toată lumea.
— Dar acum sîntem aici.
— Da. Sîntem aici. Aici. Unde sîntem. Aici. Oh, binele, ce bine, minunat, aici în întuneric. Ce frumos superb minunat aici. Aşa de bine în întuneric. In minunatul întuneric. Ascultă-mă aici te rog. Oh foarte încet aici încet te rog cu grijă Te rog Te rog cu multă grijă Mulțumesc cu grijă oh în minunatul întuneric.
Şi fu din nou în ținutul ciudat, însă nu se simți singur la sfîrşit şi, mai tîrziu, cînd se trezi, era încă ciudat şi nimeni nu scoase un cuvînt, dar de acum era ținutul lor, cu adevărat al lor, nici al lui şi nici al ei, şi amîndoi ştiau asta.
Vîntul adia în căsuță şi vocea ei se auzi din întuneric :
— Acum eşti fericit şi mă iubeşti.
— Acum sînt fericit şi te iubesc.
— Nu-i nevoie să repeți. De-acum e adevărat.
— Fii sigură. Mi-a luat tare mult, nu ?
— Destul.
— Sînt foarte fericit că te iubesc.
— Ai văzut ? spuse ea. Nu-i greu.
— Chiar te iubesc.
— M-am gîndit eu c-aşa o să fie. Adică am sperat, de fapt.
— Aşa este.
O strînse tare-n brațe.
— Chiar te iubesc. Auzi ce zic ?
Şi chiar era adevărat şi treaba asta 1-a surprins foarte tare, mai ales cînd, a doua zi dimineață, a văzut că era încă adevărat.
N-au mai plecat dimineață. Cînd se trezi Roger, Helena dormea încă şi o privi un timp dormind părul îi era întins pe pernă, dat la o parte de pe gît, şi ochii închişi, ca şi buzele, făceau ca fața ei bronzată să fie şi mai

frumoasă decît atunci cînd era trează. Observă că pleoapele erau mai pale decît restul chipului, îi privi genele lungi, buzele dulci, calme, ca ale unui copil care doarme, sînii, aşa cum se întrezăreau pe sub cearşaful cu care se-nvelise peste noapte. Nu voia s-o trezească şi-i era teamă că dacă o sărută s-ar putea s-o scoale, aşa că se-mbrăcă şi se duse în oraş. I-era foame, simțea un gol în stomac, era fericit, aşa cum mergea inspirînd mirosurile dimineții, văzînd şi auzind păsările, simțind şi mirosind briza care încă mai bătea încă din Golful Mexicului. Se duse la celălalt restaurant, care era puțin mai departe de Green Lantern. Era mai degrabă

un diner — se aşează la tejghea şi ceru o cafea cu lapte şi un sendviş cu şuncă şi ou pe pîine de secară. Pe tejghea era lăsat un Miami Herald, ediția de noapte, şi cît mîncă şi-şi bău cafeaua citi despre rebeliunea militară din Spania. Simți cum se scurge gălbenuşul cînd muşcă din sendviş, savura murătura, oul şi şunca şi mirosul cafelei de dimineață.
— Chiar că au ceva necazuri pe-acolo, ă ? spuse bărbatul de la tejghea.
Era un tip în vîrstă cu fața bronzată pînă la cozorocul şepcii şi pistruiată şi albă deasupra. Roger observă că bărbatul avea o gură subțire şi rea şi că purta ochelari cu rame de oțel.
— Da, necazuri din plin.
— Țările astea din Europa, parcă-s toate la fel. Necaz după necaz.
— Mai vreau o cafea, spuse Roger.
Voia s-o lase să se răcească pînă citea ziarul.
— Dacă stau să cerceteze ca lumea, o să vadă că de la papă a-nceput totu'.
Bărbatul aduse cafeaua şi lăsă laptele lîngă ea. Roger îl privi cu interes în timp ce-şi turna laptele.
— Sînt trei oameni care învîrt toate şmecheriile astea — papa, Herbert Hoover şi Franklin Delano Roosevelt.
Roger se lăsă pe spate. Bărbatul explică cum se leagă interesele acestor trei oameni şi Roger îl ascultă fericit.

Se gîndi că America era o țară minunată. La ce să-ți cumperi Bouvard şi Pécuchet, cînd puteai avea totul pe gratis, la micul dejun? „Din ziare afli alte lucruri", se gîndi. Dar deocamdată asta era.
— Şi jidanii ? întrebă în cele din urmă. Ai uitat de ei.
— Jidanii sînt fumați. I-a terminat Henry Ford cînd a publicat Protocoalele bătrînilor Sionului.
— Şi chiar crezi că s-a terminat cu ei ?
— Fără-ndoială, băiete. N-o să-i mai vezi.
— Mă miră s-aud asta.
— Şi să-ți mai zic ceva, spuse bărbatul aplecîndu-se către el. O să vezi tu, băiatu' ăsta, Henry, o să i-o facă şi papei. Aşa cum le-a făcut-o celor de pe Wall Street.
— I-a distrus pe ăia de pe Wall Street?
— Da, s-a terminat cu ei.
— Păi înseamnă că Henry se descurcă de minune.
— Henry ? Ai zis tu ceva aici. Păi Henry e omu' secolului.
— Şi de Hitler ce zici ?
— Hitler e un tip de cuvînt.
— Şi ruşii ?
— Faci bine că-mi pui mie întrebarea asta ursul rus să stea în curtea lui.
— Aha, păi acum lucrurile s-au cam lămurit, spuse Roger ridicîndu-se de pe scaun.
— O să fie bine, spuse bărbatul. Sînt un tip optimist. După ce-i vine Henry de hac papei, o să-i vezi pe toți trei cum se prăbuşesc.
— Ce ziare citeşti ?
— Pe toate. Da' nu de-acolo-mi iau opiniile politice. Gîndesc cu capu' meu.
— Cît face ?
— Patruşcinci de cenți.
— Foarte bună mîncarea.
— Mai treci pe-aici, spuse bărbatul şi luă ziarul lăsat de Roger pe tejghea.
„O să mai gîndească cîte ceva cu capu' lui", îşi spuse Roger.

După ce cumpără ultima ediție din Miami Herald, nişte lame de ras, un tub de pastă de ras mentolată, nişte gumă de mestecat Dentyne, o apă de gură Listerine şi un ceas deşteptător, se-ntoarse în camping.
Cînd ajunse la căsuță, deschise uşa încet, aşează pe masă cumpărăturile, lîngă termos, ceşti, sticlele de White Horse şi cele două beri pe care uitaseră să le bea, şi văzu că Helena nu se trezise încă. Soarele se ridicase atît cît să nu-i bată-n față şi adierea uşoară o mîngîia în somn.
Roger citi ziarul, încercînd să-şi dea seama din diferitele relatări ce se întîmpla de fapt şi cum stăteau lucrurile. „De-acum mai bine o las să doarmă", se gîndi. „Cel mai bine e să luăm tot ce putem din fiecare zi, pentru că a început. Mai repede decît mă aşteptam. Nu tre' să mă duc încă, aşa c-avem ceva timp. Fie se termină imediat, fie o s-avem o grămadă de timp. Dacă n-aş fi stat lunile alea două cu copiii, aş fi fost deja acolo. Da' acum e prea tîrziu. Probabil c-o să se termine pînă aş ajunge acolo. Şi oricum, de-acum o să avem parte de asta din plin. Pentru toată viața. Din plin. Prea mult, la dracu'. M-am simțit minunat cu Tom şi cu copiii, şi acum o am pe fata asta, şi să văd cît mă ține conştiința fără să-mi facă probleme; şi cînd o veni vremea să mă duc, o să mă duc şi pînă atunci n-o să-mi bat capu' cu asta. Da, a început. Şi odată ce-a început, n-o să se mai termine niciodată. Nu văd cum s-ar putea termina pînă nu-i distrugem, acolo, aici, peste tot. Nu cred că se va sfîrşi vreodată. Nu pentru noi, în orice caz. Da' poate cîştigă repede acolo şi n-o să trebuiască să mă duc."
Venise lucrul pe care-1 aşteptase şi despre care ştiuse că va veni şi-1 aşteptase o toamnă întreagă în Madrid, şi acum începea deja să-şi găsească scuze ca să nu se ducă. Să petreacă timp cu copiii, asta era o chestie motivată şi, oricum, ştia că pînă mai tîrziu nu se va întîmpla nimic în Spania. Insă acum începuse şi el ce făcea? încerca să se convingă că nu-i nevoie să se ducă. „S-ar putea prea

bine ca totul să se sfîrşească pînă ajung acolo", îşi spuse. „O să am eu cînd s-ajung. Am timp destul."
Şi mai erau şi lucruri care-1 țineau pe loc şi pe care nu le înțelegea încă. Erau slăbiciunile care i se dezvoltaseră printre noile puteri, ca şi crevasele într-un ghețar sau, dacă vi se pare prea pompoasă comparația, ca grăsimea în carne. Aceste slăbiciuni făceau parte din puterile lui, asta dacă n-ajungeau să le domine însă rămîneau mai mult ascunse şi nu le înțelegea, aşa cum nu înțelegea nici la ce sînt bune. Ştia prea bine, însă, că începuse chestia aia la care ar fi trebuit să se ducă şi să ajute cum putea, şi el îşi tot găsea pretexte să nu se ducă încă.
Şi toate motivele astea erau cinstite în diferite grade şi toate erau slabe, în afară de unul — trebuia să facă nişte bani ca să-i întrețină pe copii şi pe mama lor, iar pentru asta trebuia să scrie ceva decent, altfel nu s-ar mai putea privi în oglindă. „Am şase povestiri bune în cap", se gîndi, „şi o să le scriu. Asta o să-i aranjeze şi trebuie să-i aranjez, ca să-mi repar cumva curvăsăria în care am ținut-o pe Coastă. Dacă îmi ies măcar patru din şase, asta mă mai spală nițel pentru toată curvăsăria. Pe dracu' curvăsărie, n-a fost nici o curvăsărie, era ca şi cum ți s-ar cere să produci o mostră de spermă pentru o inseminare artificială. Un birou în care s-o produci şi o secretară care să te ajute. Nu uita asta. Scapă dracu' de simbolistica asta sexuală". Prin asta se referea la faptul că primise nişte bani ca să scrie ceva ce nu era cel mai bun lucru pe care îl putea scrie el. Cel mai bun pe dracu'. Era o porcărie. O mare porcărie. Şi acum trebuia să-şi ispăşească treaba asta şi să-şi recîştige respectul de sine scriind cît de bine putea, ceva mai bun decît tot ce scrisese vreodată. Se gîndi că asta suna destul de simplu. Da' ia încearcă s-o şi faci.

„Da', oricum, dacă-mi ies patru atît de bune pe cît pot şi atît de simple pe cît le-ar putea face Dumnezeu cînd are o zi mai bună (Sal', Zeitate. Urează-mi noroc, Băiete. Mă bucur s-aud că-ți merge aşa de bine), atunci o să-mi

reglez conturile cu mine însumi; şi dacă jegosu' de Nicholson reuşeşte să şi vîndă vreo două din alea patru, atunci copiii ar fi aranjați cît lipsim noi. Noi? Sigur că da. Noi. Nu mai ții minte cum e cu «noi» ? Guițînd veseli ca nişte porcuşori cînd merg spre casă1. Doar că noi ne depărtăm de casă. Acasă. Bună glumă. Nu-i nici un acasă. Ba sigur că e. Asta-i acasă. Toată chestia asta. Căsuța asta. Maşina asta. Cearşafurile astea care au fost cîndva proaspete. Green Lantern şi văduva şi berea. Farmacia şi briza care vine dinspre golf. Sonatu' ăla de la restaurant şi un sendviş cu ou şi cu şuncă. Dă-mi două la pachet. Pune şi o felie de ceapă în unul dintre ele. Să vă umflu cauciucurile ?". Fîsîitul aerului din pompă, administrat grațios şi gratuit era acasă şi acasă era cimentul cu pete de ulei, urmele de cauciuc, facilitățile confortului, sticlele de cola din frigiderele roşii. Şoselele erau granițele lui acasă.
„Ai început să gîndeşti ca unu' din scriitorii ăia cu Vastele-Spații-ale-Americii", îşi spuse. „Ai grijă. Mai bine fii atent aici. Uită-te cum doarme fata asta a ta şi dă-ți seama de asta: acasă o să fie acolo unde oamenii n-au ce mînca. Acasă o să fie acolo unde oamenii sînt oprimați. Acasă o să fie acolo unde răul domneşte şi unde se poate lupta împotriva lui. Acasă o să fie locurile în care o să te duci de azi înainte. Dar nu trebuie să mă duc încă."
Avea motivele lui ca să amîne.
— Nu, nu-i nevoie să te duci încă, îi spuse conştiința
sa.
— Şi aşa pot scrie nişte povestiri, zise el.
— Da, spuse conştiința, trebuie să scrii povestirile alea şi trebuie să le scrii cît de bine poți, mai bine chiar.
— Bine, Conştiință, îşi spuse. Pe asta am aranjat-o. Bănuiesc că, după cum arată lucrurile, mai bine o las să doarmă.

— Da, las-o să doarmă. Şi încearcă să ai grijă de ea cît poți şi mai mult de-atît. Ai grijă de ea.
— O să am mare grijă şi o să scriu cel puțin patru povestiri bune.
— Vezi să fie bune.
— O să fie. O să fie cele mai bune.
Ei, şi după ce promise asta şi se decise să-şi şi respecte promisiunea, se duse el să ia un creion şi un caiet vechi, să-şi ascută creionul, să se aşeze la masă şi să înceapă una din povestirile alea cît dormea fata? Nu, nu se duse. îşi turnă un whisky mic, desfăcu termosul şi-şi scoase un cub de gheață pe care-1 băgă în ceaşcă. Deschise şi o sticlă de White Rock şi turnă puțin, după care învîrti cubul de gheață cu degetul înainte să ia prima gură.
„Ei au Marocul spaniol, Sevilia, Pamplona, Burgos şi Saragosa", se gîndi. „Noi avem Barcelona, Madridul, Valencia şi regiunea bască. Ambele granițe sînt încă deschise. N-arată aşa de rău. Arată bine. Da' tre' să-mi iau o hartă bună. Cred că găsesc în New Orleans."
încercă să-şi reprezinte totul cît putea de bine, fără hartă. „E rău că au Saragosa", se gîndi. „Asta taie calea ferată spre Barcelona. Saragosa era un oraş bun, plin de anarhişti. Nu ca Barcelona sau Lérida. Da' tre' să mai fie destui încă. Probabil că nu s-au luptat prea tare. Sau poate că nici n-au început încă să lupte. Ar trebui să încerce să ia imediat Saragosa. Ar trebui să vină dinspre Catalonia şi s-o ia. Dacă

reuşesc să mențină deschisă calea ferată Madrid-Valencia-Barcelona şi să deschidă şi Madrid-Saragosa-Barcelona şi să nu piardă Irún-ul, atunci ar trebui să iasă bine. Cu ajutorul ălora din Franța ar putea să lucreze cu bascii şi să-1 bată pe Mola în nord. Acolo o să fie cea mai grea luptă. Jegosu' ăla nenorocit. Nu-şi putea da seama cum stau lucrurile în sud — înțelegea doar că rebelii vor trebui să vină dinspre valea Tagusului ca să atace Madridul, chestie pe care probabil că o vor încerca şi cei din nord. Ar trebui să încerce asta

cît mai repede, să forțeze trecătorile de la Quadarramas, aşa cum a făcut Napoleon."
„Păcat că am stat cu copiii", îşi spuse. „Tare mi-aş dori să fi fost acolo. Nu, nu-ți doreşti asta, să nu fi stat cu copiii. Nu poți fi în toate locurile deodată. Şi nu poți fi cu ei chiar atunci cînd încep. Nu eşti cal de bătaie şi ai aceleaşi obligații față de copii ca față de orice în lume. Asta pînă cînd vine vremea să te lupți ca să păstrezi o lume bună, tot pentru ei o lume în care să poată trăi", se corectă. Insă asta suna cam pompos, aşa că schimbă formula în „cînd e mai multă nevoie să lupți decît să stai cu ei". Asta suna destul de sec. O să vină şi vremea aia, curînd.
„Dă-ți seama de cum stau lucrurile şi de ce trebuie să faci şi pe urmă ține-te de hotărîrea pe care o iei", îşi spuse. „Gîndeşte-te, dă-ți seama şi pe urmă chiar treci şi fă ce ai de făcut. Bine, aşa o să fac", îşi spuse. Şi începu să se gîndească.
Helena dormi pînă la unşpe jumate, cînd el îşi terminase al doilea pahar.
— Iubitule, de ce nu m-ai trezit ? spuse ea după ce-şi deschise ochii, se întoarse către el şi-i zîmbi.
— Erai aşa frumoasă în somn.
— Da' n-am mai plecat devreme.
— Plecăm mîine-dimineață.
— Dă pup.
— Pup.
— Dă strînge-n brațe.
— Strînge tare-n brațe.
— Acum mi-e mai bine. Oh, mi-e bine.
— Iubire, nu cumva ai băut pentru că te simțeai singur, nu? spuse ea după ce ieşi din duş, cu o caschetă de cauciuc pe cap.
— Nu. Am avut chef, atîta tot.
— Da' te-ai simțit aiurea ?
— Nu. Mi-a fost foarte bine.

— Ce mă bucur. Mi-e aşa ruşine. Am dormit şi-am tot dormit.
— Putem să mergem să înotăm pînă la prînz.
— Nu ştiu ce să zic. Mi-e foarte foame. N-ai vrea să mîncăm întîi şi după aia să ne odihnim puțin sau să citim sau ceva şi să mergem să-notăm mai tîrziu ?
— Wunderbar1.
— N-ar fi oare mai bine să pornim mai departe în după-amiaza asta?
— Să vedem cum te simți, fata mea.
— Vino puțin, spuse ea.
Se duse. II îmbrățişa şi el o simți lipită de el, proaspătă şi răcoroasă, aşa cum ieşise din duş, nici nu se uscase încă şi o sărută încet, fericit, simțind cum creşte mica durere veselă, în locul în care ea se lipise cu adevărat de el.
— Iți place asta? întrebă ea.
— Da.
— Bine. Hai să plecăm mîine.

Nisipul de pe plajă era alb, aproape la fel de fin ca făina, şi plaja se întindea pe kilometri întregi. S-au plimbat mult în după-amiaza aia, au înotat pînă în larg, au făcut pluta pe apa limpede, au plutit şi s-au hîrjonit, după care s-au întors la mal ca să se plimbe mai departe.
— E mai frumoasă şi decît aia de la Bimini, spuse fata.
— Da, da' apa nu-i la fel de bună, nu-i ca aia din golf.
— Nu, ai dreptate. Insă plajele europene, alea chiar că sînt incredibile.
Nisipul catifelat şi curat transforma plimbarea într-o plăcere senzuală care varia de la nisipul uscat, pudrat, catifelat pînă la cel umed în care îți intra mai adînc piciorul şi la nisipul tare şi răcoros peste care treceau valurile.
— Păcat că nu-s şi băieții aici, ca să-mi arate tot felu' de lucruri cu degetu' şi să-mi spună despre ele.

— îți arăt eu.
— Nu-i nevoie. Mergi puțin mai în față, ca să-ți văd spatele şi poponeața.
— Mergi tu în față.
— Nu, mergi tu.
După care veni lîngă el şi-i şopti:
— Hai, să fugim unul lîngă celălalt.
Au alergat uşor pe nisipul ud, ferm şi plăcut. Alerga bine, aproape prea bine pentru o fată şi, atunci cînd Roger a crescut puțin ritmul, ea 1-a urmat cu uşurință. O ținu aşa un timp, după care iar crescu ritmul puțin.
— Bună. Nu mă omorî aici, îi spuse ea, deşi se ținea bine în continuare, şi atunci el se opri şi o sărută.
— Nu, lasă-mă, spuse ea, înfierbîntată de la alergare.
— Da-mi place.
— întîi tre' să intru-n apă.
Se aruncară-n valurile care erau pline de nisip cînd se spărgeau şi înotară mai în larg, unde apa era curată şi verde. Ea stătea-n picioare şi apa-i venea pînă la umeri.
— Acu' dă pup.
Era udă şi buzele-i erau sărate şi cînd o sărută ea-şi întoarse capul, plesnindu-1 uşor peste umăr cu părul ud.
— E foarte sărat, dar e minunat, spuse ea. Ține-te bine. Se ținu.
— Uite unu' mare, spuse ea. E chiar mare. Acum ridică-te şi-1 spargem împreună.
Valul i-a rostogolit, aşa cum se strîngeau în brațe, şi ea îl strîngea mai tare.
— E mai bine decît să te bagi pe sub el. Mult mai bine. Hai, înc-o dată.
De data asta aleseră unul imens şi, atunci cînd valul înălțat începu să se încovoaie, gata să se spargă, Roger o ținu bine şi se aruncă pieziş, iar valul îi rostogoli pînă pe plajă, ca pe un buştean adus de ape.
— Hai să ne curățăm şi să ne întindem pe nisip, spuse
ea.

înotară în larg şi se scufundară în apa curată, după care se întinseră unul lîngă celălalt pe nisipul răcoros şi valurile le atingeau doar degetele de la picioare şi gleznele.
— Roger, mă mai iubeşti ?
— Da, fata mea. Foarte mult.
— Eu te iubesc. Mi-a plăcut mult să mă joc cu tine.
— Şi eu m-am distrat.
— Ne distrăm, nu ?

— A fost o zi minunată.
— Da' am avut doar o juma' de zi, pentru că n-am fost cuminte şi am dormit mult.
— Ai făcut bine.
— N-am făcut-o că era bine. N-am avut ce-i face. Stătea întins lîngă ea, atingîndu-i piciorul cu al său,
şi îi puse mîna pe gît, pe cap.
— Ai păru' tare ud. Să nu răceşti, cu vîntu' ăsta.
— Nu, nu cred. Dacă ne-am muta lîngă ocean ar trebui să mă tund mai scurt.
— Nu.
— Ba-mi stă bine aşa. Te-ai mira.
— îmi place de mor cum e acum.
— Da, da' cînd înoți e nemaipomenit să ai păru' scurt.
— Da, da-n pat nu e.
— Ştiu şi eu ? Tot ți-ai da seama că-s fată.
— Zici?'
— Sînt destul de sigură. Aş şti eu cum să-ți amintesc.
— Fata mea ?
— Ce-i, iubire ?
— Ți-a plăcut dintotdeauna să faci dragoste ?
— Nu.
— Dar acum?
— Tu ce crezi ?
— Cred c-ar fi tare să am noroc şi să nu fie nimeni prin preajmă.
— Păi e o plajă înfiorător de pustie.
O luară înapoi pe plajă şi vîntul bătea încă şi valurile se spărgeau departe-n larg.
Ernest Hemingway
— Pare aşa de simplu, ca şi cum n-ar fi nici o problemă-n lume, spuse ea. Te-am găsit şi nu ne rămîne decît să mîncăm, să dormim şi să facem dragoste. Da' sigur că nu-i deloc aşa de simplu.
— Da' hai s-o ținem aşa o vreme.
— Păi cred că avem şi dreptu', cel puțin o vreme. Poate că nu chiar c-am avea dreptu' la asta. Insă o putem face. Da' n-o să te plictiseşti teribil de mine ?
— Nu.
După ce făcuseră ultima dată nu se mai simțea atît de singur, aşa cum se simțise aproape mereu, indiferent unde era şi cu cine. Nu mai simțise singurătatea aceea a micii morți încă de cînd făcuseră dragoste prima oară, noaptea trecută.
— Nu ştiu ce-mi faci, dar e foarte bine, spuse.
— Mă bucur, dacă-i aşa cum zici. N-ar fi îngrozitor dac-am fi gemi' ăla de oameni care se calcă pe nervi şi ar trebui să ne certăm ca să putem face dragoste?
— Noi nu sîntem aşa.
— Eu, una, o să-ncerc să nu fiu. Da' n-o să te plictiseşti să fii doar cu mine ?
— Nu.
— Insă acum te gîndeşti la altceva.
— Da. Mă-ntrebam dacă găsim pe undeva un Miami Daily News.
— Adică ediția de după-amiază ?
— Voiam să mai văd ce-i cu treaba aia din Spania.
— Rebeliunea militară ?
— Da.
— îmi spui şi mie ce se-ntîmplă acolo ?
— Da, sigur.
îi explică pe cît de bine putea, avînd în vedere că şi informațiile şi cunoştințele sale erau limitate.
— Te îngrijorează situația de-acolo ?

— Da. Dar nu m-am gîndit deloc la asta toată dupăamiaza.

:sr>3
— Vedem ce zice-n ziar. Şi mîine poți s-asculți la radioul din maşină. Mîine chiar plecăm devreme.
— Am cumpărat un ceas deşteptător.
— Băiat deştept. E minunat să ai un soț aşa de deştept. Auzi, Roger?
— Da, fata mea.
— Ce crezi că găsim de mîncare la Green Lantern ?
A doua zi porniră la drum înainte să răsară soarele şi cînd se făcu vremea micului dejun trecuseră cu mult de suta de kilometri şi se îndepărtaseră de ocean, de golfurile cu docuri de lemn şi cu depozitele de peşte şi treceau printr-un decor monoton de pini şi palmieri chinezeşti. Mîncară într-un diner dintr-un oraş din mijlocul preriei Floridei. Era aşezat în partea umbrită a pieței şi dădea spre clădirea din cărămidă roşie a tribunalului, care avea o pajişte verde în față.
— Nu ştiu cum de am rezistat în ultima jumătate de drum, spuse fata răsfoind meniul.
— Ar fi trebuit să oprim în Punta Gorda, spuse Roger. Aşa ar fi fost normal.
— Da, dar ziseserăm că facem peste o sută şaizeci. Şi atît am făcut. Tu ce-ți iei, iubire?
— Ouă cu şuncă şi cu o felie mare de ceapă şi o cafea, îi spuse Roger chelneriței.
— Cum să fie ouăle ?
— Ochiuri simple.
— Şi doamna ?
— Tochitură de vită, bine făcută, cu două ochiuri.
— Ceai, cafea, lapte?
— Lapte, vă rog.
— Suc?
— De grepfrut.
— Două de grepfrut, spuse Roger. Te deranjează c-o să mănînc ceapă ?
— Sînt moartă după ceapă. Da' nu atît cît sînt după tine. Şi n-am mîncat niciodată ceapă la micul dejun.

— E bună. Merge bine cu cafeaua, îți intră-n organism şi nu te-apucă singurătatea pe drum.
— Acum nu te simți cumva singur, ă ?
— Nu, fata mea.
— Am scos timp bun, nu?
— Nu chiar. Nu-i aşa greu cu oraşele şi podurile alea.
— Uite-i pe văcarii ăia.
Doi bărbați pe cai, îmbrăcați cu haine de muncă tipice pentru vest, descălecaseră, îşi prinseseră caii de bara din fața restaurantului şi acum mergeau pe trotuar, cu cizmele lor cu tocuri înalte.
— Sînt cirezi mari pe-aici, spuse Roger. Şi, cu toate şoselele astea, trebuie să fii foarte atent.
— Nu ştiam că se cresc multe vite-n Florida.
— O grămadă. Şi-s şi de soi.
— Nu vrei să-ți iei un ziar?
— Ba da, mi-aş lua, spuse el. Mă duc să văd dacă găsesc la casă.
— La magazinu' universal găsiți, i se spuse de la casă, ziare din St. Petersburg şi din Tâmpa.
— Unde-i magazinu' ?

— La colț. N-aveți cum să-1 rataţi.
— Vrei ceva ? o-ntrebă pe fată.
— Nişte Camei. Şi să nu uiți să umplem termosul.
— întreb acolo.
Roger se-ntoarse cu ziarele de dimineață şi cu un pachet de țigări.
— Nu-i prea bună situația, spuse întinzîndu-i şi ei un ziar.
— Zice ceva în plus față de ce-am auzit la radio ?
— Nu cine ştie ce. Da', oricum, nu prea e bine acolo.
— Ne pot umple termosul?
— Am uitat să-ntreb.
Chelnerița le aduse micul dejun şi, după ce-şi băură sucurile reci, se apucară să mănînce. Roger îşi citea mai departe ziarul, aşa că Helena şi-1 sprijini şi ea pe-al ei de un pahar cu apă şi continuă să citească.
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
:î55
— Aveți cumva sos iute ? o-ntrebă Roger pe chelneriță. Era o blondă slăbuță, arăta ca fetele de prin barurile
cu tonomat.
— Sigur c-avem, spuse chelneriță. Sînteți din Hollywood ?
— Am fost şi pe-acolo.
— Şi ea nu-i de-acolo ?
— Acolo merge.
— O, Doamne vreți să-mi scrieți ceva-n album?
— Cu plăcere, spuse Helena. Numai că nu joc în filme.
— O să joci, dragă, răspunse chelneriță. Stai puțin, să-ți dau şi un stilou.
Ii întinse Helenei albumul. Era destul de nou şi era îmbrăcat cu o imitație de piele gri.
— De-abia mi l-am luat, spuse. Doar ce m-am angajat aici acu' o săptămînă.
Helena scrise „Helena Hancock" pe prima pagină, cu o caligrafie destul de stranie şi flamboaiantă, rezultatul mai multor feluri de a caligrafia pe care le învățase la diferite şcoli.
— Doamne iartă-mă, ce nume1! spuse chelneriță. N-ați vrea să-mi scrieți şi o dedicație, ceva?
— Ba da, cum te cheamă? spuse Helena.
— Mărie.
„Pentru Mărie, de la prietena ei, Helena", scrise Helena deasupra numelui înflorat.
— O, mersi mult, spuse Mărie, după care se-ntoarse către Roger. N-ai vrea să scrii şi tu ceva?
— Ba da, sigur. Cu plăcere. Care-i numele tău de familie, Mărie?
— A, nu contează.
„Cele bune lui Mărie, de la Roger Hancock", scrise Roger.
— Eşti taică-său ? întrebă chelneriță.
— Da, spuse Roger.

— Uau, ce mă bucur că se duce acolo cu tatăl ei. Ei, asta e, vă urez mult noroc.
— Avem nevoie.
— Nu, n-aveți nevoie. Da' eu tot vă doresc mult noroc. Da' tre' să te fi căsătorit cînd erai foarte tînăr, mai spuse chelnerița.
— Da, eram tînăr, spuse Roger. „Da' chiar că eram", se gîndi apoi.
— Pun pariu că maică-sa a fost tare frumoasă.
— Cea mai frumoasă fată pe care-ai văzut-o vreodată.
— Şi acum unde e ?

— La Londra, spuse Helena.
— Da' ştiu că aveți o viață... Mai vrei un pahar cu lapte?
— Nu, mulțumesc, spuse Helena. Mărie, de unde eşti ?
— Din Fort Meade, spuse chelnerița. Puțin mai sus, pe şosea.
— Şi-ți place aici ?
— E mai mare oraşu'. Bănuiesc că-i un pas înainte.
— Şi te distrezi ?
— Da, cînd am timp mă distrez mereu. Mai vreți ceva? îl întrebă pe Roger.
— Nu. Tre' să mergem. Plătiră nota şi-şi dădură mîna.
— Mersi pentru bacşiş. Şi c-ați scris în albumu' meu. Păi, ere' că despre tine o să mai citesc eu în ziare. Mult noroc, domnişoară Hancock.
— Şi ție la fel, spuse Helena. Să ai o vară frumoasă.
— Da, o să mă distrez. Să ai grijă ce faci pe-acolo, bine ?
— Şi tu la fel.
— Da. Atîta că pentru mine-i cam tîrziu.
îşi muşcă buza, se-ntoarse cu spatele şi se duse-n bucătărie.
— Era o fată tare de treabă, spuse Helena cînd se urcară-n maşină. Trebuia să-i fi spus că şi pentru mine-i cam tîrziu cumva. Da' bănuiesc că n-aş fi făcut altceva decît s-o îngrijorez.

— Tre' să umplem termosu', spuse Roger.
— Mă duc eu cu el. N-am făcut nimic toată ziua.
— Las' că-l duc eu.
— Nu, tu stai şi citeşte ziarul. Avem destul whisky ?
— Păi mai e sticla aia nedeschisă.
— Splendid.
Roger citi ziarul. „Păi, asta să şi fac", se gîndi. „O să conduc toată ziua."
— A costat doar douăşcinci de cenți. Şi e ciopîrțită foarte bine. Poate prea bine.
— O să mai luăm şi-n seara asta.
Ieşiră din oraş şi urmară şoseaua lungă şi neagră care ducea spre nord, printre prerii şi pini, printre dealurile din zona lacurilor. Drumul se întindea negru peste peninsula întinsă, iar căldura verii, în creştere, acum că se depărtaseră de briza marină, îşi făcea simțită prezența. Insă îşi făceau propria briză conducînd cu peste o sută şi, văzînd cum lasă în spate locurile prin care treceau, fata spuse:
— Nu-i aşa că-i haios să conduci cu viteză? Parcă ți-ai retrăi tinerețea.
— Nu-nțeleg. Cum adică ?
— Nu ştiu cum să-ți explic. Ca şi cum ai micşora lumea şi te-ai uita la ea prin telescop, aşa cum faci cînd eşti tînăr.
— Nu ştiu, nu prea mă gîndesc la tinerețe.
— Ştiu. Eu însă, da. Tu nu te prea gîndeşti pentru că tu nu ți-ai pierdut-o. Dacă nu te gîndeşti la ea înseamnă că n-ai pierdut-o.
— Zi mai departe. Tot nu te-nțeleg.
— Păi acum nu prea are sens. Da' o să mă gîndesc mai bine la ce vreau să zic şi o să-ți zic după aia. Nu te superi cînd vorbesc aşa, fără sens ?
— Nu, fata mea.
— Vezi tu, dacă aş gîndi numai chestii cu sens, n-aş fi aici acum, spuse şi apoi se opri să se gîndească. Ba da, aş fi. E o chestie cu un sens mai adînc. Nu ține de bun-simț.

— Ca la suprarealişti ?
— Nu, absolut deloc. Nu-i suport pe suprarealişti.

— Mie mi-au plăcut la început, spuse el. Faza e că au ținut-o langa mult după ce se terminase, asta-i problema.
— Dar toate chestiile au succes la mult timp după ce-s terminate.
— Ia mai zi o dată.
— Adică, în America, voiam să zic, n-au succes decît după ce se termină cu ele. Şi ca să aibă succes şi-n Londra, trebuie să se fi terminat de ani şi ani de zile.
— Cine te-a-nvățat toate astea, fata mea ?
— M-am gîndit eu. Am avut o grăma' de timp să mă gîndesc cît am stat după tine.
— N-ai stat chiar atîta.
— O, ba da.
In curînd trebuia să aleagă între două autostrăzi la fel de scurte şi nu ştia pe care s-o ia pe aia pe care o ştia şi era bună şi trecea prin locuri frumoase, însă pe care mersese de multe ori cu mama lui Andy şi a lui David, sau pe aia terminată de curînd, care putea să treacă prin locuri mai plictisitoare.
„Nu încape îndoială", se gîndi. „Mergem pe aia nouă. S-o ia dracu' de încercare de a retrăi, cum am făcut în noaptea ailaltă, cînd am luat-o prin Tamiami."
Prinseră buletinul de ştiri de la radio, trecînd peste toate piesele radiofonice care se dădeau înainte de prînz.
— Nu-i ca şi cum m-aş pieptăna în timp ce țara arde, spuse Roger. E ca şi cum m-aş îndrepta spre nord-vest cu o sută pe oră, depărtîndu-mă de focul care a cuprins toate lucrurile la care țin, şi e ca şi cum, în timp ce aş fugi, aş auzi tot ce se întîmplă acolo.
— Dacă o să tot mergem cu maşina, o s-ajungem pînă la urmă şi acolo.
— Da' tre' să trecem peste multe înainte.
— Roger, uite ce e. Trebuie să te duci? Dacă trebuie, ar fi bine să te duci.
Noaptea dinaintea bătăliei şi alte povestiri
— Nu, dă-o-n mă-sa. Nu trebuie. Nu încă. M-am gîndit la asta ieri-dimineață, cît dormeai.
— Da' nu c-am dormit? O ruşine.
— Mă bucur mult c-ai dormit. Aseară ai dormit destul ? Te-am trezit foarte devreme.
— Am dormit foarte bine. Auzi, Roger ?
— Ce-i, fata mea ?
— Am fost destul de răi, s-o mințim aşa pe chelnerița aia.
— Păi tot punea întrebări. Era mai simplu aşa.
— Oare ai fi putut să fii tatăl meu ?
— Dacă te făceam la paişpe ani.
— Mă bucur că nu eşti, spuse. Doamne, ce complicat ar fi. Şi-aşa e destul de complicat, cred, pînă reuşesc eu să privesc mai simplu. Crezi c-o să te plictiseşti de mine pentru că am douăşdoi de ani şi dorm toată noaptea şi mi-e foame-ntruna ?
— Şi eşti cea mai frumoasă fată pe care-am văzut-o şi eşti minunată şi tare ciudată-n pat şi e mereu o plăcere să vorbesc cu tine.
— Bine. Gata, destul. De ce zici că-s ciudată-n pat?
— Pentru că eşti.
— Cum aşa ?
— Nu ştiu, nu-s doctor în anatomie. Sînt doar un tip care te iubeşte.
— Nu vrei să vorbim despre asta ?
— Nu. Tu vrei?
— Nu. Sînt timidă cînd vine vorba de chestia aia şi mi-e mereu teamă. Foarte teamă.
— O, biata Bratchen. Am avut noroc, nu ?
— A, să nici nu mai vorbim despre asta. Crezi că Andy, Dave şi cu Tom s-ar supăra?

— Nu.
— Ar trebui să-i scriem lui Tom.
— O să-i scriem.
— Acu' ce crezi că face ?
Roger se uită la ceasul de pe bord.

— Păi de-acum o fi terminat cu pictatul şi poate bea un pahar de ceva.
— Nu bem şi noi ceva ?
— Ba da.
Pregăti băuturile în ceşti, punînd pumni întregi de gheață ciopîrțită mărunt, whisky şi apă White Rock. Noua şosea era largă şi se desfăşura printre pădurile de pini marcați pentru terebentină.
— Nu seamănă cu pădurile din Landes, nu ? spuse Roger, după care-şi ridică ceaşca şi luă o gură de whisky rece ca gheața. Era foarte bună, dar gheața se topea repede pentru că era ciopîrțită aşa de mărunt.
— In Landes cresc grozame galbene printre pini.
— Şi nici nu-i pun pe puşcăriaşi să facă terebentină din copaci. Pe-aici numai de ăştia lucrează.
— Cum aşa ?
— Păi e o treabă foarte urîtă. închisorile au contract cu statul pentru terebentină şi buşteni. In perioada cea mai urîtă a depresiunii îi prindeau în tren. Pe toți ăia care umblau cu trenul ca să-şi găsească de muncă. Toți cei care mergeau spre est, vest sau sud. Opreau trenurile chiar la intrarea-n Tallahassee, îi strîngeau pe oameni, îi băgau în puşcărie şi-i condamnau la muncă în folosul comunității, la terebentină şi tăiat copaci. Asta-i o regiune foarte nenorocită. E veche şi plină de legi şi nici un pic de dreptate.
— Şi cînd te gîndeşti ce prietenoase par locurile în care-s păduri de pini.
— Da, da' ăsta nu-i prietenos deloc. E o mizerie de loc. Mişună nelegiuiții peste tot, da' de muncit muncesc prizonierii. E o sclavie ce se-ntîmplă aici. Legea-i bună numai pentru cei care nu-s de pe-aici.
— Bine că trecem repede.
— Da. însă ar trebui să ştim cu toții treaba asta. Cum e condusă regiunea asta. Cum merg lucrurile. Cine-s escrocii şi tiranii şi cum să scăpăm de ei.
— Mi-ar plăcea la nebunie să fac asta.

— Ar trebui să te interesezi de politica din Florida şi atunci să vezi.
— E chiar aşa de rău ?
— Nu-ți vine să crezi.
— Tu ştii multe despre asta?
— Cîte ceva. Am încercat să fac cîte ceva cu nişte băieți, da' n-am ajuns nicăieri. Ne-am luat la bătaie de ne-a sunat apa-n cap. Pe opinii, adică.
— Nu ți-ar plăcea să fii politician ?
— Nu. Eu vreau să fiu scriitor.
— Asta vreau şi eu pentru tine.
Şoseaua trecea acum printre copaci răsfirați, apoi pe lîngă mlaştini de chiparoşi şi păduri de buciniş şi la un moment dat dădură peste un pod de fier care trecea peste un rîu limpede, închis la culoare, frumos şi lin, mărginit de stejari, şi pe pod era prinsă o plăcuță pe care scria : Rîul Senwannee (sic).
Trecură de pod şi după aceea şoseaua o lua către nord.
— Parcă era un rîu dintr-un vis, spuse Helena. Nu era minunat, aşa de limpede şi de întunecat ? N-am putea să mergem odată cu o canoe pe el?

— Eu am mai trecut peste el, da' mai sus, şi la fel de frumos era şi acolo.
— Mergem odată într-o excursie la rîul ăsta ?
— Sigur. Undeva mai sus e limpede ca un rîu în care-s păstrăvi.
— Da' nu-s şerpi ?
— Ba da, sigur, mulți.
— Mi-e frică de şerpi. Chiar mi-e frică. Da' dac-avem grijă nu pățim nimic, nu?
— Normal. Ar trebui să venim iarna.
— Sînt atîtea locuri frumoase în care să mergem. O să țin minte mereu rîul ăsta şi l-am văzut doar aşa, din fugă. Ar fi trebuit să ne oprim.
— Vrei să ne-ntoarcem ?
— Nu. Vreau să mergem şi să tot mergem.

— Da, da' ori va trebui să ne oprim să mîncăm ceva, ori luăm nişte sendvişuri pe drum.
— Hai să mai bem un pahar, spuse ea. După aia luăm nişte sendvişuri. De care crezi c-o să găsim?
— Păi ar trebui să aibă hamburgeri şi poate şi ceva cu friptură.
A doua ceaşcă a fost ca şi prima, rece, însă gheața se topea mai ales în curent Helena o ferea şi i-o dădea doar cînd voia să ia cîte-o gură.
— Auzi, fata mea, tu bei cumva mai mult decît de obicei ?
— Da, sigur. Doar nu credeai că beau mereu, de una singură, două pahare înainte de prînz.
— N-aş vrea să bei mai mult decît e nevoie.
— Păi nici n-o să beau. Da' mă distrează. N-o să beau atunci cînd nu vreau neapărat. N-am ştiut niciodată cum e să conduci prin toată țara şi să bei pe drum.
— Ar fi haios să ne oprim şi să ne mai băgăm nasu'. Să mergem pe coastă şi să mai vedem locurile pe care le ştim. Da' vreau să ajungem în vest.
— Şi eu. N-am văzut niciodată partea aia. Şi de întors, ne putem întoarce cînd vrem.
— E ditamai drumu'. Da-i mai distractiv aşa decît să zbori.
— Păi ăsta e un zbor. Roger, o să fie foarte frumos în vest?
— Pentru mine e mereu aşa.
— Nu-i frumos că eu n-am fost niciodată acolo, aşa c-o să fie o chestie a noastră?
— Dar mai avem mult de mers pîn-acolo.
— O să ne distrăm. Mai e mult pînă-n oraşu' ăla de unde ne luăm sendvişuri?
— Le luăm din primul în care intrăm.
Era un oraş forestier, tăiat de o stradă lungă mărginită de clădiri din cărămidă. Fabricile erau construite lîngă calea ferată, iar dinspre maldărele înalte de buşteni venea un miros de pin, chiparos şi rumeguş. Cît făcu Roger

plinul şi verifică apa şi uleiul, Helena ceru nişte hamburgeri şi nişte sendvişuri cu carne de porc, pe care le aduse la maşină într-o pungă de hîrtie maro. In alta avea nişte bere.
Ajunşi pe autostradă, după ce lăsaseră-n urmă fierbințeala oraşului, mîncară sendvişurile şi băură berile reci pe care fata le desfăcuse.
— N-am găsit bere din aia de care am băut în noaptea nunții noastre. Doar de asta aveau.
— E bună şi rece. Merge de nu se poate după friptură.
— Vînzătorul mi-a zis că-i cam la fel ca Regal-ul. Zicea că n-a fost niciodată în stare să le deosebească.
— E mai bună decît Regal-ul.

— Avea şi-un nume ciudat. Şi nu era nemțesc. Nu mai ştiu — s-au dezlipit etichetele.
— Păi tre' să scrie pe capace.
— Le-am aruncat.
— Stai să vezi tu după ce ajungem în vest. Cu cît mergi mai departe, cu atît e mai bună berea.
— Da' chifle mai bune şi friptură ca asta nu cred că au. Nu, că-s bune ?
— Sînt foarte bune. Şi partea asta de țară nu-i recunoscută ca avînd mîncăruri bune.
— Roger, te-ai supăra rău dacă m-aş culca puțin? Dacă ți-e somn, nu mă culc.
— Aş fi încîntat dacă ai dormi puțin. Mie chiar nu mi-e somn deloc. Dacă mi-era îți ziceam.
— Uite, mai ai o sticlă de bere. Fir-ar, iar am uitat să mă uit pe capac.
— Nu-i nimic. îmi place să beau ceva fără să ştiu ce marcă e.
— Da, dar am fi ținut minte şi ne-am fi luat şi altă dată.
— Las' că descoperim noi altă bere nouă.
— Roger, chiar nu te superi dacă mă culc ?
— Nu, frumusețe.
— Pot să stau trează, dacă vrei.

— Culcă-te, te rog, şi vorbim după ce te trezeşti.
— Noapte bună, dragul meu Roger. Mulțumesc mult pentru călătoria asta şi pentru băuturile alea două şi pentru sendvişuri şi berea asta, de care o fi ea, şi pentru rîul Senwannee şi celelalte locuri prin care o să mai ajungem.
— Culcă-te, iubirea mea.
— Aşa o să fac. Trezeşte-mă cînd vrei.
Se ghemui în scaunul încăpător şi adormi, în timp ce Roger continua să conducă, fixîndu-şi privirea pe şoseaua largă, scoțînd timp bun printre pădurile de pini, încercînd să rămînă peste sută ca să vadă cît cîştigă pe oră. Nu mai condusese pe şoseaua asta, însă ştia zona şi trecea prin ea doar ca s-o lase-n spate. N-ar trebui să treci aşa, orbeşte, prin locurile prin care treci, însă în călătoriile lungi n-ai de ales.
„Monotonia asta e obositoare", se gîndi. „Asta şi lipsa decorului. Ar fi locuri frumoase, dacă le-ai face cu piciorul, pe răcoare, dar aşa, să conduci, sînt doar monotone. N-am condus atîta cît să mă obişnuiesc. Dar ar trebui să-mi revin mai uşor. Nu mi-e somn. Doar ochii îmi sînt obosiți şi plictisiți. Eu nu-s plictisit. E vorba doar de ochii mei şi de faptul că n-am mai stat de mult aşa, nemişcat. E un alt joc şi o să trebuiască să-1 învăț din nou. Cam de poimîine o să fiu din nou capabil să parcurg distanțe cu adevărat mari fără să obosesc. De mult n-am mai stat nemişcat atîta timp."
Se întinse, porni radioul şi căută un post. Helena nu se trezi, aşa că-1 lăsă să meargă, să se amestece cu şofatul şi cu gîndurile lui.
„E tare bine să fii cu ea în maşină şi să doarmă", se gîndi. „E o companie plăcută chiar şi atunci cînd doarme. Eşti un tip foarte ciudat şi foarte norocos. Ai mult mai mult noroc decît ai merita. Tocmai ajunseseşi să crezi că ai învățat cîte ceva despre cum e să fii singur şi chiar te-ai străduit să fii şi chiar ai învățat ceva. Ajunseseşi aproape, foarte aproape de o chestie. Şi atunci te-ai tras înapoi şi ai fugit cu tipii ăia de doi bani, nu chiar atît de

ratați ca ceilalți, dar destul de ratați şi de lepădat. Şi poate că de fapt erau şi mai rău. Tu erai, în orice caz, atunci cînd umblai cu ei. Şi pe urmă ai trecut de asta şi

ți-ai revenit cu Tom şi cu puştii şi ştiai că mai fericit de-atît nu poți să fii şi că nu-ți mai rămăsese altceva decît să fii din nou singur, şi-atunci apare fata asta şi tu te-ai aruncat în fericire ca şi cum ar fi fost un ținut în care tu erai cel mai mare proprietar. Fericirea este Ungaria de dinainte de război şi tu eşti contele Kârolyi. N-oi fi tu cel mai mare proprietar, însă cei mai mulți fazani tu îi creşti. Oare ei i-ar plăcea să tragă în fazani ? Poate că i-ar plăcea. Eu pot să trag oricînd. Nu mă deranjează în nici un fel. N-am întrebat-o niciodată dacă ştie să tragă. Maică-sa trăgea destul de bine, cu tot cu transa aia de drogată în care era mereu. N-a fost întotdeauna o femeie a dracu'. Era o femeie foarte drăguță, amabilă şi cumsecade şi bună la pat şi am impresia că ea chiar credea toate lucrurile pe care le spunea oamenilor. Chiar cred că vorbea pe bune. Poate că de aia îți dădea impresia că face ceva periculos. Oricum, cel puțin părea să creadă ce zice. Bănuiesc că-i un defect social să nu-ți dai seama că o căsătorie poate fi terminată şi înainte ca soțul să se sinucidă. Toate lucrurile care începeau atît de frumos se terminau aşa de violent. Se pare însă că aşa e mereu, cînd te amesteci cu drogurile. Deşi bănuiesc că, printre păianjenii ăia care-şi mănîncă partenerii, sînt mulți dintre mîncători care arată foarte bine. Draga mea, n-a arătat mai bine niciodată, niciodată. Dragul de Henry, a fost doar o bonne bouche. Şi el era drăguț. Ştii cum îl plăceam cu toții."
„Insă nici unul din păianjeni nu ia droguri", se gîndi. „Sigur că ar trebui să nu uit niciodată o chestie în legătură cu fata asta, aşa cum nu uiți niciodată viteza cu care decolează un avion, să nu uit că maică-sa era maică-sa.
Pare simplu. Insă ştii că şi maica'-ta a fost o javră. Şi mai ştii că şi tu eşti o javră, dar în alt fel decît era ea. Şi

atunci de ce ar trebui ca ea să fie ca maică-sa? Tu nu eşti.
Da' nimeni n-a zis că ar fi. Ea, vreau să zic. Ai zis doar că n-ar trebui să uiți de maică-sa, aşa cum o ştii şi aşa mai departe. Da' şi asta-i o treabă nasoală. Fără să faci nimic, fără nici un motiv, te trezeşti cu fata asta exact cînd aveai mai mare nevoie de ea, vine la tine din proprie voință, adorabilă, iubitoare şi plină de iluzii în privința ta şi, cînd ea doarme lîngă tine, tu te apuci s-o distrugi şi să te lepezi de ea fără simpla formalitate a unor cocoşi care să cînte de două ori măcar, dacă nu de trei, chiar şi la radio."
„Eşti o javră", se gîndi, privind-o pe fata care dormea în scaunul de lîngă el.
„Bănuiesc că te apuci s-o termini de frică să n-o pierzi sau să nu te prindă prea tare sau pentru că speri să nu fie adevărat, da' nu-i bine ce faci. Mi-ar plăcea să văd că există şi altceva, în afară de copii, pe care să nu te apuci să-1 distrugi la un moment dat. Mama fetei ăsteia a fost şi este o javră, şi mama ta la fel. Asta ar trebui să te apropie de ea, să te facă s-o înțelegi mai bine. Nu-nseamnă că şi ea tre' să fie o javră, aşa cum nu-nseamnă că tu ar trebui să fii un ticălos. Ea te crede un tip mult mai bun decît eşti de fapt şi poate că asta o să te facă un tip mai bun. Ai fost bun de ceva vreme, şi poate că poți fi bun. Din cîte ştiu, n-ai mai făcut nimic rău din noaptea aia, cînd erai pe doc, ştii, cu cetățeanu' ăla de era cu soția şi cîinele. Şi n-ai mai băut atît. Nici al dracu' n-ai mai fost. Păcat că nu eşti în biserică, asta ar fi o confesiune foarte bună.
Ea vede cum te porți acum şi cum în ultimele săptămîni ai fost băiat de treabă, şi probabil crede că aşa ai fost tot timpul, doar că te-au judecat alții greşit.
Ai putea s-o iei de la capăt. Chiar se poate. Termină cu prostiile, te rog, spuse o altă parte din el. Chiar se poate, îşi spuse sieşi. Poți fi exact aşa de bun pe cum te crede ea şi cum chiar eşti în momentul ăsta. Chestia asta

cu luatul de la capăt chiar există şi ţi s-a dat şansa s-o faci şi într-adevăr o s-o faci. Iar începi cu promisiunile ? Da. Dacă o să fie nevoie, o să fac toate promisiunile şi o să le şi respect. Toate promisiunile ? Ştiind cîte ai încălcat ? La asta nu mai avea ce să zică. Nu ai voie să fii un mincinos chiar înainte să începi ceva. Nu, n-am voie. Promite doar ce poţi face în fiecare zi şi pe urmă fă-o. In fiecare zi. Ia-o pas cu pas, zi după zi şi respectă fiecare promisiune făcută ţie sau ei. Aşa pot s-o iau de la capăt, se gîndi, şi s-o fac cum trebuie.
Ai ajuns un moralist îngrozitor. Dacă nu eşti atent, o s-ajungi s-o plictiseşti. N-ai fost tu mereu un moralist ? Cîteodată. Nu încerca să te minţi singur. Cîteodată, în diferite momente, în diferite locuri. Nu te păcăli singur.
Bine, Conştiinţă, spuse atunci. Da' nu mai fi şi tu aşa solemnă şi didactică. Fii atentă, dragă Conştiinţă, ştiu cît de folositoare şi de importantă eşti şi că dacă te-aş fi ascultat n-aş fi intrat în toate necazurile în care am intrat, da' n-ai putea s-o iei mai uşor? Ştiu conştiinţa vorbeşte în italice, însă tu parcă foloseşti enorme caractere gotice îngroşate. Te-aş asculta la fel de atent, Conştiinţă, şi dacă n-ai încerca să mă sperii. La fel cum aş fi luat foarte în serios cele zece porunci, chiar dacă n-ar fi fost gravate pe pietre. Ştii, Conştiinţă, a trecut ceva vreme de cînd oamenii se speriau de tunet. Fulgerul da, asta e ceva. Da' tunetul nu ne mai impresionează aşa de tare. încerc să te ajut, javra dracu'", spuse Conştiinţa.
Fata dormea încă în timp ce urcau dealul înspre Tallahasee. „O să se trezească probabil cînd oprim la primul semafor", îşi spuse. Insă nu se trezi, aşa că merse mai departe prin vechiul orăşel, făcu stînga pe U.S. 319 şi se îndreptă spre sud printre frumoasele păduri care se întindeau către Gulf Coast.
„Ai tu o chestie a ta, fata mea"', se gîndi. „Nu numai că poţi dormi mai mult decît orice om pe care-1 ştiu şi mănînci cu o poftă de speriat pentru cum arăţi, însă mai

ai şi abilitatea asta absolut divină de a nu trebui să mergi la baie."
Camera lor era la etajul paişpe şi nu era prea răcoroasă, însă dacă dădeai drumul la ventilatoare şi ţineai ferestrele deschise era deja mai bine şi, după ce plecă valetul, Helena spuse:
— Nu fi dezamăgit, dragul meu. Te rog. E minunat.
— Speram să fac rost de un aparat cu aer condiţionat.
— Nu prea poţi dormi cu aşa ceva. Parcă ai fi într-o pivniţă. Aşa e foarte bine.
— Am fi putut încerca şi la celelalte două. Da' acolo mă ştie lumea.
— Acum o să ne ştie şi aici. Cum ne cheamă ?
— Domnul şi doamna Robert Harris.
— Minunat nume. Va trebui să încercăm să ne ridicăm la standardul lui. Vrei să te speli primul?
— Nu. Du-te tu.
— Bine. Da' o să fac o baie lungă, să ştii.
— Du-te. Din partea mea, poţi să te şi culci în cadă.
— Să ştii că s-ar putea. N-am dormit chiar toată ziua, nu?
— Ai fost nemaipomenită. Şi oricum a fost un drum plictisitor.
— Ei, n-a fost aşa de rău. în mare parte a fost foarte frumos. Da' New Orleans nu prea e cum m-aşteptam. Tu ştiai că-i aşa de plicticos? Nici nu ştiu la ce m-aşteptam. Poate că ceva gen Marsilia. Şi să văd rîul.
— E un oraş făcut ca să bei şi să mănînci. Părţile astea de pe-aici n-arată aşa de rău noaptea. Sînt chiar drăguţe cumva.
— Să nu ieşim pînă nu se face întuneric. E bine pe-aici. Unele chestii sînt chiar frumuşele.
— Bine, aşa facem. Şi dimineaţă pornim mai departe.

— Atunci n-apucăm să mîncăm decît o singură dată. Da' nu-i nimic, ne-ntoarcem altă dată, cînd o să fie mai răcoare, şi atunci o să putem să mîncăm de-adevăratelea.

Dragul meu, asta-i prima, să-i zicem aşa, dezamăgire pe care am avut-o pînă acum. Aşa că hai să n-o lăsăm să ne strice cheful. O să facem nişte băi ca lumea, după care bem cîte ceva şi mîncăm o chestie de două ori mai scumpă decît ne-am putea permite şi pe urmă ne-ntoarcem şi facem o dragoste nemaipomenită.
— Să-1 ia dracu' de New Orleans din filme, spuse Roger. O s-avem New Orleans-ul nostru, în pat.
— Dar întîi o să mîncăm. N-ai cerut nişte White Rock cu gheață?
— Ba da. Tu vrei să bei ceva ?
— Nu. Mă-ntrebam doar ce-i cu apa ta.
— Vine ea, spuse Roger. Cineva ciocăni la uşă.
— Uite, a venit. Tu du-te şi dă-ți drumu' la apă.
— O să fie minunat. N-o să-mi iasă nimic din apă, în afară de nas, poate şi sfircurile şi degetele de la picioare ; şi o să las apa cît de rece se poate.
Valetul aduse o frapieră cu gheață, apa la sticlă şi ziarele, îşi primi bacşişul şi ieşi. Roger îşi făcu ceva de băut şi se aşează ca să citească. Era obosit şi se simțea bine, stînd aşa, întins pe pat, cu două perne aşezate sub cap şi citind edițiile de seară şi de dimineață ale ziarelor. Lucrurile nu stăteau deloc bine-n Spania, însă situația nu era prea clară încă. Citi cu atenție toate ştirile despre Spania din cele trei ziare, după care restul ştirilor internaționale şi, în cele din urmă, le citi pe cele locale.
— Eşti bine, iubitule? strigă Helena din cadă.
— Da, minunat.
— Te-ai dezbrăcat ?
— Da.
— Ai ceva pe tine ?
— Nu.
— Eşti încă bronzat ?
— Da, mai sînt.

— Ştii, plaja aia de azi-dimineață e cea mai frumoasă plajă pe care am văzut-o-n yiața mea.
— Mă-ntreb cum de-i aşa albă şi fină.
— Spune-mi, iubire, eşti foarte, foarte bronzat?
— De ce ?
— Aşa, mă gîndeam la tine.
— Cică ajută să stai în apă rece cînd faci chestii de-astea.
— Şi eu sînt bronzată. Ți-ar plăcea.
— îmi place.
— Citeşte mai departe. Citeşti, nu?
— Da.
— E în regulă, cu Spania ?
— Nu.
— îmi pare rău. E foarte rău ?
— Nu. Nu încă. Serios.
— Auzi, Roger ?
— Da.
— Mă iubeşti ?
— Da, fata mea.

— Bine, atunci citeşte mai departe. Eu o să mă gîndesc la treaba asta aici, în apă.
Roger se lăsă pe spate şi ascultă sunetele care veneau de jos, din stradă, citi ziarele, îşi termină paharul. Era cam cea mai bună oră din zi. Cînd stătea în Paris, la ora asta se ducea singur la cafenea CU SH citească ziarele de seară şi să ia un aperitiv. Oraşu' ăsta nu semăna deloc cu Parisul, şi nici cu Orleans. De altfel, Orleans nici nu era cine ştie ce oraş. Da' era plăcut acolo. Probabil că-i mai plăcut să locuieşti acolo decît aici. Da' era o prostie să vorbească aşa, nici nu ştia împrejurimile New Orleans-ului.
Ii plăcuse mereu în New Orleans, atît cît îl ştia, însă pentru cei care aşteptau foarte mult de la oraşul ăsta, era clar o dezamăgire. Şi asta chiar că nu era luna în care să treci prin el.
Cel mai frumos a fost cînd a venit aici într-o iarnă cu Andy şi încă o dată, cînd a trecut prin el cu David. Atunci

cînd s-a dus în nord cu Andy n-au trecut prin New Orleans. Ca să nu piardă timpul, au trecut pe lîngă el, au luat-o apoi pe lîngă lacul Pontchartrain, spre nord, după care au trecut prin Hammond către Baton Rouge, mergînd pe o şosea nouă, în construcție, aşa c-au trebuit să facă o grămadă de ocoluri, ajungînd să treacă prin Mississippi, cit pe-aci să prindă o furtună care venea din nord. Doar la întoarcere s-au oprit în New Orleans. Era încă frig şi s-au distrat de minune, au băut şi au mîncat, iar oraşul era vesel şi limpede de la frig, în loc să fie umed, jilav, ca de obicei. Andy a dat iama prin toate magazinele cu vechituri şi şi-a cumpărat o sabie cu banii primiți de Crăciun. îşi ținea sabia în portbagaj şi noaptea dormea cu ea în pat.
Tot iarna trecuse şi cu David, şi atunci îşi stabiliseră cartierul general în restaurantul ăla prin care nu treceau turişti va trebui să încerce să dea de el din nou. Din cîte ținea minte, era într-o pivniță, iar mesele şi scaunele erau făcute din lemn tropical de tec. însă probabil că nu era aşa, era ca într-un vis şi nu-şi mai amintea cum se numeşte şi nici pe unde era — parcă bănuia că ar fi în direcția opusă față de Antoine's, pe o stradă care mergea dinspre est spre vest, nu dinspre nord spre sud, şi ținea minte că el şi cu David stătuseră acolo două zile. Probabil că-1 confunda cu cine ştie ce alt loc din altă parte. Mai era un loc din Lyon şi altul de pe lîngă parcul Monceau, care-i apăreau mereu în vis. Asta-i una din problemele pe care le ai dac-ai băut mult în tinerețe. îți construieşti tot felu' de locuri în cap, pe care apoi nu le mai găseşti şi care sînt mai frumoase decît poate fi orice loc adevărat. Ținea însă minte că nu cu Andy fusese-n locul ăla.
— Ies, spuse ea. Pune mîna să vezi ce răcoroasă sînt, spuse după ce se aşeză pe pat. Uite ce răcoroasă sînt, pînă jos. Nu, nu pleca. îmi placi aşa.
— Nu. Stai să fac un duş.
— Dacă vrei tu. Da' mi-ar plăcea să nu faci. Doar nu speli feliile de ceapă înainte să le bagi într-un cocteil, nu? Nu te-apuci să speli vermutul, nu?
■M2
Ernest Hemingway
— Spăl paharul şi gheața.
— Asta-i altceva. Tu nu eşti paharul şi gheața. Mai fă-mi asta încă o dată, Roger, te rog. încă o dată, nu că sună bine?
— O dată şi înc-o dată.
îi mîngîie uşor şoldul, apoi urcă sub coaste şi pe panta sinilor ca două mere.
— îți place curba asta? întrebă ea. îi sărută sînii.
— Fii foarte atent cînd sînt aşa de reci. Atent şi grijuliu. Ştii că poa' să doară ?
— Da, ştiu.

— Vezi că celălalt e gelos. N-au plănuit prea atent chestia asta — eu să am doi sîni şi tu să nu-i poți săruta decît pe rînd, spuse mai tîrziu. I-au făcut aşa de departe unul de celălalt.
îşi puse mîna peste celălalt, abia strîngîndu-1 între degete, şi apoi îşi lăsă buzele să hoinărească peste toată acea răcoare minunată, pînă ce se întîlniră cu ale ei. Se întîlniră şi se frecară foarte uşor, dintr-o parte în cealaltă, fără să piardă nimic din suprafață, după care o sărută.
— O, dragul meu, spuse ea. Te rog, dragostea mea. Dragostea mea dragă, bună şi minunată. O, te rog, te rog, te rog, dragul meu iubit drag.
După un timp destul de îndelungat zîmbi:
— îmi pare rău c-am fost egoistă cu baia. Da' după ce m-am spălat eu aşa m-am simțit egoistă.
— N-ai fost egoistă.
— Roger, mă mai iubeşti ?
— Da, fata mea.
— Te simți altfel după ?
— Nu, minți el.
— Eu nicidecum. Mă simt mai bine după. Nu trebuie să-ți zic asta.
— Zi-mi.
— Nu. Nu vreau să-ți spun prea multe. Da' ne simțim minunat, nu ?

— Da, spuse el fără să mintă deloc.
— După ce ne spălăm, putem să ieşim pe-afară.
— Da, hai că mă duc.
— Auzi, poate ar fi mai bine să rămînem şi mîine. Ar cam fi căzu' să-mi fac şi eu manichiura şi să mă spăl pe cap. M-aş descurca şi singură, da' mă gîndesc că ți-ar plăcea să fie făcute ca lumea. Aşa am putea să dormim mai mult, după care ne mai învîrtim prin oraş şi dimineață plecăm.
— Da, ar fi frumos.
— Pînă la urmă-mi place-n New Orleans. Ție nu?
— E foarte frumos. S-a schimbat mult de cînd am fost ultima oară pe-aici. Hai că mă duc să mă spăl. Durează un minut doar. După aia poți să-ți faci şi tu baia.
— Nu, o să-mi fac doar un duş.
După aceea coborîră cu liftul. Liftierele erau nişte negrese drăguțe. In lift era deja un grup de la etajul de deasupra, de aceea au coborît repede, fără oprire. Cînd cobora cu liftul se simțea mai gol pe dinăuntru decît oricînd. O simțea pe Helena strîns lipită de el din cauza aglomerației.
— Dacă ajungi să nu mai simți cînd sare un peşte din apă sau cînd cobori aşa cu liftul, mai bine te laşi de meserie, îi spuse Helenei.
— Eu simt încă. Insă doar astea-s lucrurile care să te facă să te laşi de meserie ?
Uşa se deschise şi acum treceau prin holul de modă veche, din marmură, plin la ora aceea cu oameni care-i aşteptau pe alți oameni, oameni care aşteptau să meargă la cină sau oameni care doar aşteptau.
— Ia-o înainte ca să te văd cum mergi, îi spuse Roger.
— încotro s-o iau ?
— Spre uşa de la barul ăla cu aer condiționat. In dreptul uşii o ajunse din urmă.
— Eşti frumoasă. Ai un mers minunat şi dac-aş fi în holul ăsta şi te-aş vedea pentru prima dată m-aş îndrăgosti pe loc de tine.

— Şi eu m-aş îndrăgosti dacă te-aş vedea în hol.

— Dacă te-aş vedea pentru prima dată, s-ar întoarce totul pe dos în mine şi durerea mi-ar străpunge pieptul.
— Eu aşa mă simt mereu.
— Nu ai cum să te simţi aşa tot timpul.
— Poate nu chiar. Da' mă pot simţi aşa în mare parte din timp.
— Nu-i aşa că-i frumos în New Orleans, fata mea?
— Da, avem noroc să fim aici, nu?
In barul mare, plăcut, cu tavanul înalt şi pereţii placaţi cu lemn închis la culoare era foarte rece.
— Ia uite, spuse Helena şi-i arătă pielea de găină de pe braţul bronzat. Şi tu-mi mai faci asta. Da' acum e de la aerul condiţionat.
— E chiar rece. Minunat.
— Ce bem ?
— Vrei să ne ameţim ?
— Da, hai să ne luăm puţin.
— Păi atunci eu o să beau nişte absint.
— Crezi c-ar trebui să beau şi eu ?
— Păi încearcă-1. N-ai mai băut niciodată?
— Nu. Am vrut să beau cu tine prima oară.
— Nu mai inventa chestii.
— Nu inventez nimic. Chiar aşa am făcut.
— Fata mea, nu te-apuca să inventezi peste măsură.
— Nu inventez nimic. Nu mi-am păstrat fecioria pe'ntru că m-am gîndit că te-ar plictisi şi, pe lîngă asta, într-un timp renunţasem să mă mai gîndesc la tine. Dar absintul l-am păstrat pentru noi. Pe cuvînt.
— Aveţi absint adevărat ? îl întrebă Roger pe chelner.
— N-ar trebui s-avem. Da' am ceva.
— E Couvet Pontarlier veritabil, de şaişopt de grade? Nu-i cumva Tarragova?
— Da, domnule, Pontarlier. Pot să v-arăt sticla. Doar că-1 ţinem într-o sticlă obişnuită de Pernod.
— Să ştii că-mi dau seama de care e.

— Vă cred. îl vreţi direct la gheaţă sau să aduc o pipetă?
— Pe gheaţă. Aveţi strecurători ?
— Desigur, domnule.
— Şi fără zahăr.
— Nici pentru doamna, domnule ?
— Nici. Hai să-1 încerce fără zahăr.
— Cum doriţi, domnule.
După ce plecă chelnerul, Roger o luă de mînă pe sub masă şi-i spuse:
— Bună, frumoasa mea.
— Ce bine e. Să stăm aşa aici şi să aşteptăm otrava aia de încredere, după care mergem să mîncăm într-un loc frumos. Şi după aia-n pat.
— îţi place în pat la fel de mult cum îţi place şi ce-ai zis mai devreme?
— Pînă acum nu era aşa. Da' acum aşa e.
— Şi ce n-a mers pînă acum ?
— Hai să nu mai vorbim despre asta.
— Bine.
— Eu nu te-ntreb pe tine despre toate femeile de care-ai fost îndrăgostit. Nu insist să vorbim despre Londra, nu?
— Aşa e. Hai să vorbim despre cît de frumoasă eşti. Ştii că te mişti de milioane, nu ?

— Spune-mi, Roger, chiar merg frumos ?
— Mi se rupe inima cînd te văd.
— Nu fac decît să-mi țin umerii drepți, capul sus şi să merg. Ştiu că-s multe şmecherii pe care ar fi trebuit să le cunosc.
— Fata mea, cînd arăți aşa cum arăți tu, nu mai e loc de nici o şmecherie. Eşti aşa de frumoasă, c-aş fi cel mai fericit şi dacă te-aş privi doar.
— Sper că nu pentru totdeauna, totuşi.
— Nu, doar în timpul zilei. Fii atentă, fata mea. Care-i treaba cu absintul trebuie să-1 bei foarte încet. Aşa cum

e, amestecat cu apă, n-o să ți se pară prea tare, dar este, crede-mă pe mine.
— Te cred. Crezul lui Roger.
— Un crez pe care sper să nu ți-1 schimbi, aşa cum a făcut lady Caroline.
— Decît dacă-mi dai motive. Dar tu nu eşti deloc ca el.
— Nici n-aş vrea să fiu.
— Nu eşti. Mi-a zis cineva că eşti predat la colegiu. Cred că era vorba de un compliment, dar eu m-am enervat îngrozitor şi i-am făcut scandal profesorului de engleză, înțelegi, ne-au obligat să te citim. Adică pe celelalte. Eu citisem tot ce-ai scris. N-ai scris prea mult, Roger. Nu crezi c-ar trebui să lucrezi mai mult?
— Imediat ce-ajungem în vest m-apuc de lucru.
— Păi, atunci poate n-ar mai trebui să mai stăm şi mîine. Aş fi aşa de fericită dacă te-aş vedea că lucrezi.
— Mai fericită decît eşti acum ?
— Da.
— O să lucrez mult. O să vezi.
— Roger, crezi că nu-s bună pentru tine ? Te fac să bei şi să faci dragoste mai mult decît ar trebui?
— Nu, fata mea.
— M-aş bucura foarte tare să fie aşa, pentru că vreau să fiu bună pentru tine. Ştiu că-i o prostie şi o slăbiciune, însă în timpul zilei îmi imaginez povestioare, şi în una din ele îți salvez viața. Uneori te salvez de la înec, alteori din fața unui tren, cîteodată într-un avion şi altă dată la munte. Poți să rîzi dacă vrei. Şi mai e una în care apar în viața ta cînd eşti dezgustat şi dezamăgit de toate femeile şi mă iubeşti aşa de mult şi eu am aşa de mare grijă de tine, că intri într-o epocă în care scrii minunat de bine. Asta-i foarte frumoasă. Azi mi-am imaginat-o din nou, în maşină.
— Pe asta sînt singur c-am văzut-o la cinema sau am citit-o pe undeva.
— A, sigur. Şi eu tot acolo am văzut-o. Şi sînt sigură că am şi citit-o. Da' nu crezi că se poate întîmpla? Nu

crezi c-aş putea fi bună pentru tine? Nu într-un fel din ăsta dulceag, sau făcîndu-ți un copil, ci chiar bună să te fac să scrii mai bine decît ai scris vreodată şi să fii şi fericit în acelaşi timp.
— Păi asta se face în filme. De ce n-am face-o şi noi ? Veni şi absintul şi, prin strecurătoarea pe care erau
aşezate bucăți de gheață, Roger turnă apă, lăsînd-o să picure în băutura de un galben curat, pînă ce aceasta luă o nuanță lăptoasă de opal.
— Poftim, gustă, spuse el cînd absintul căpătă nuanța potrivită.
— Are un gust tare ciudat. Şi-ți încălzeşte stomacul. Are gust de medicament.
— Păi e un medicament. Şi încă unul destul de puternic.
— Păi nu prea am nevoie de medicamente deocamdată. Da-i tare bun. Cînd ne amețim?

— Nu ştiu, se poate întîmpla oricînd. Eu o să beau ' trei. Tu bea cît vrei, dar încet.
— Să văd. Nu ştiu nimic despre băutura asta încă, decît că are gust de medicament. Auzi, Roger?
— Zi, fata mea.
El începuse să simtă-n stomac căldura provenită din furnalul alchimistului.
— Roger, nu crezi c-aş putea fi bună pentru tine ca-n povestea asta pe care am inventat-o?
— Cred că putem fi amîndoi buni cu şi pentru celălalt. Da' n-aş vrea ca asta să se bazeze pe nişte poveşti. Cred că domeniul ăsta, al poveştilor, e destul de rău.
— Dar, vezi tu, eu aşa sînt. Sînt genu' de fată romantică, ştiu asta, care inventează poveşti. Insă aşa sînt. Dacă eram o tipă mai practică, n-aş fi venit la Bimini.
„Nu ştiu ce să zic", îşi spuse Roger. „Dacă asta ai vrut să faci, atunci ai fost destul de practică. Nu-i ca şi cum ai fi stat să inventezi o poveste despre toată chestia."
„Cred c-o iei razna, jegosule, dacă absintul te face să-ți scoți colții aşa repede", îşi spuse o altă parte din el.
Insă cu voce tare nu spuse decît:

— Nu ştiu ce să zic, fata mea. Cred că-i periculos să te bagi în treaba asta, cu poveştile. Te-apuci întîi să inventezi poveşti cu subiecte inofensive, ca mine, însă după aia poa' s-apară tot felu' de alte poveşti. Unele s-ar putea să fie rele.
— Nu eşti tu aşa de inofensiv.
— A, ba da. Sau, mă rog, poveştile cu mine. E destul de inofensiv să-ți imaginezi că mă salvezi pe mine. Numai că după aia ai putea să visezi că salvezi lumea. Pe urmă poate te apuci să te salvezi şi pe tine.
— Mi-ar plăcea să salvez lumea. Mereu mi-am dorit asta. Asta chiar că-i subiect generos pentru o poveste. Da' mai întîi mi-ar plăcea să te salvez pe tine.
— Mi se face deja frică, spuse Roger.
După ce mai bău nişte absint se simți mai bine, însă era îngrijorat.
— Ai inventat mereu poveşti ?
— De cînd mă ştiu. De vreo doişpe ani le fac cu tine. Nu ți le-am zis pe toate. Sînt cu sutele.
— De ce nu scrii, mai bine ?
— Păi scriu. Da' nu-i aşa de distractiv ca inventatul şi e mult mai greu să scrii. Şi nu-s nici pe departe la fel de bune. Alea pe care le inventez sînt superbe.
— Dar, spune-mi, tu eşti mereu personajul principal în chestiile pe care le scrii?
— Nu. Nu-i chiar aşa de simplu.
— Bine, hai să nu ne mai gîndim la asta.
Mai luă o gură de absint, pe care o ținu sub limbă.
— Eu n-am stat niciodată să mă gîndesc la asta. Ce am vrut mereu a fost să fiu cu tine, şi acum sînt cu tine. Şi acum vreau să ajungi un mare scriitor.
— Poate-ar fi mai bine să nu ne mai încurcăm cu cina, spuse el.
Era încă îngrijorat şi căldura absintului i se urcase acum la cap şi nu-i plăcea s-o ştie acolo. „Doar nu credeai că se întîmplă ceva fără consecințe", îşi spuse. „Credeai că există vreo femeie pe lume care să se compare cu un

Buick bun la mîna a doua? N-ai cunoscut decît două femei ca lumea-n viața ta şi le-ai pierdut pe amîndouă. După asta ce-o să mai vrea?"
„Băi, colților. Chiar că v-a scos repede absintul în seara asta", spuse cealaltă parte a creierului său.
Aşa că spuse:

— Uite ce-i, fata mea, deocamdată hai să încercăm doar să fim buni unul cu celălalt şi să ne iubim (reuşi pînă la urmă să articuleze cuvîntul pe care absintul îl făcea greu de pronunțat); şi cum ajungem, o să mă apuc să lucrez cit de mult şi de bine pot.
— Minunat, spuse ea. Şi nu te superi că ți-am zis de poveştile alea?
— Nu, minți el. Sînt nişte poveşti tare drăguțe. Asta era adevărat.
— Pot să mai beau un pahar? întrebă ea.
— Sigur.
Acum îşi dorea să nu fi comandat asta, deşi era băutura care-i plăcea aproape cel mai mult dintre toate băuturile din lume. Dar aproape tot ce i se întîmplase rău i se întîmplase cînd băuse absint toate lucrurile rele pentru care el era de vină. îşi dădea seama că ea s-a prins că ceva nu-i în regulă, iar acum lucra tare împotriva sa ca să nu mai fie nimic în neregulă.
— Am zis cumva ceva ce nu trebuia să zic ?
— Nu, fata mea. Pentru tine.
— Pentru noi.
Al doilea pahar are mereu un gust mai bun decît primul, pentru că se estompează puțin şi, fără să devină dulce, sau şi mai dulce, absintul îşi pierde din acreală şi, cu anumite părți ale limbii, îl poți degusta şi mai bine.
— E ciudat şi minunat. însă tot ce-a făcut pînă acum a fost să ne facă să nu ne înțelegem sau să ne aducă aproape de asta, spuse fata.
— Ştiu. Hai să trecem cumva împreună peste asta.
— Dar ce s-a întîmplat, te-ai temut că am ambiții ?
— E-n regulă cu poveştile.

— Nu. Pentru tine nu-i în regulă. Nu te-aş putea iubi aşa cum te iubesc şi să nu-mi dau seama că te-am supărat.
— Nu-s supărat, minți el. Şi nici n-o să fiu. Hai să vorbim despre altceva.
— O să fie nemaipomenit cînd o s-ajungem acolo şi tu o să te-apuci de lucru.
„E cam obtuză", se gîndi. „Sau poate că asta-i face ei absintul?"
Insă spuse doar asta:
— Da, o să fie. Dar tu n-o să te plictiseşti ?
— Normal că nu.
— Cînd mă pornesc cu scrisul, muncesc foarte mult.
— O să muncesc şi eu.
— Ar fi distractiv. Ca domnul şi doamna Browning. N-am apucat să văd piesa asta.
— Trebuie neapărat să faci mişto, Roger?
— Habar n-am.
„Revino-ți", îşi spuse. „Acum trebuie să-ți revii. Fii cuminte."
— Aşa-s eu, fac mişto de toate, spuse. Cred că o să fie frumos. Şi e mult mai bine aşa, să lucrezi şi tu în timp ce scriu.
— Te-ar enerva dacă te-aş ruga să citeşti cîndva povestirile mele?
— Nu. Mi-ar plăcea foarte mult.
— Serios ?
— Da. Sigur. Chiar mi-ar face plăcere. Serios.
— Băutura asta te face să te simți în stare de orice, spuse fata. Tare mă bucur că n-am mai băut pînă acum. Roger, te-ar deranja dacă vorbim despre scris?
— Nu, cum dracu'.
— De ce-ai spus aşa, „cum dracu'" ?
— Habar n-am. Hai să vorbim despre scris. Serios, chiar vreau. Ce-i cu scrisu'?
— Acum m-ai făcut să mă simt ca o proastă. Nu trebuie să mă tratezi drept partenerul sau egalul tău. Voiam să

zic doar că mi-ar plăcea să vorbim despre asta, dac-ai vrea şi tu.
— Păi hai să vorbim. Ce voiai să zici?
Fata începu să plîngă, stînd dreaptă şi privindu-1 în ochi. Nu suspina şi nici nu-şi întorcea capul. Nu făcea decît să se uite la el şi lacrimile îi curgeau pe obraji şi buzele i se umflaseră puțin, fără să se strîmbe însă.
— Te rog, fata mea. Te rog. Hai să vorbim despre scris sau despre orice altceva şi o să fiu mai drăguț.
— Cred că voiam să fim parteneri, deşi am zis că nu, spuse ea muşcîndu-şi buza.
„Bănuiesc că asta face parte din vis", se gîndi Roger, „şi, la urma urmei, de ce dracu' n-ar face ? Ce nevoie ai s-o faci să sufere, jegosule ce eşti ? Hai, repede, fii cuminte pînă n-o superi de-adevăratelea."
— Vezi tu, spuse ea, mi-aş dori să nu-ți placă de mine doar în pat, ci să-ți placă şi ce-i în capul meu, şi să-ți placă să vorbim despre chestii care ne interesează pe amîndoi.
— Aşa o să facem. Aşa o să şi facem. Bratchen, fata mea, spune-mi ce-i cu scrisu', frumoasa mea dragă.
— Nu voiam să-ți spun decît că atunci cînd beau chestia asta mă simt ca atunci cînd mă pregătesc să scriu. Simt că aş putea face orice şi că o să scriu ceva superb. După care scriu şi iese o plictiseală. Cu cît încerc să fac o chestie mai autentică, cu atît mai plicticoasă iese. Şi cînd nu-i autentică, iese o prostioară. Sărută-mă.
— Aici?
— Da.
Se aplecă peste masă şi o sărută:
— Eşti teribil de frumoasă cînd plîngi.
— îmi pare foarte rău că m-a apucat plînsu'. Nu te superi dacă vorbim puțin despre asta, nu?
— Sigur că nu.
— Vezi tu, asta era una din chestiile pe care abia le aşteptam.

„Da, bănuiesc că aşa e", se gîndi. „Ei, şi de ce n-ar fi? Şi aşa o să şi facem. Poate o să ne şi placă pînă la urmă."
— Şi ce mai e cu scrisu' ? o întrebă. In afară de senzația aia că o să fie mişto şi pînă la urmă iese o plictiseală.
— La tine nu era aşa la început ?
— Nu. Mă simțeam în stare de orice cînd mă apucam şi în timp ce scriam simțeam că eu sînt cel care creează lumea şi pe urmă, cînd citeam ce-am scris, mi se părea o chestie aşa de bună că n-aş fi fost eu în stare s-o scriu. Mă gîndeam c-oi fi citit-o pe undeva. Poate în Saturday Evening Post.
— N-ai fost descurajat niciodată?
— La început nu. Credeam că scriu cele mai tari povestiri care s-au scris vreodată şi că oamenii sînt prea proşti ca să-şi dea seama.
— Chiar aşa de îngîmfat erai ?
— Cred că şi mai rău. Numai că mie nu mi se părea că-s îngîmfat. Mi se părea doar că am încredere în mine.
— Dacă printre cele pe care le-am putut citi sînt şi primele tale povestiri, aveai şi de ce să fii.
— Nu, nu sînt. Toate povestirile alea încrezătoare s-ap pierdut. Cele pe care le-am publicat sînt din perioada în care nu mai aveam deloc încredere.
— Cum de s-au pierdut, Roger?
— O poveste îngrozitoare. O să-ți spun cîndva.

— N-ai vrea să-mi spui acum ?
— Nu-mi prea place să povestesc asta, pentru că s-a mai întîmplat şi altora, unor scriitori mai buni ca mine, şi atunci parcă inventez toată povestea. N-are nici un sens să ți se întîmple aşa ceva, şi totuşi s-a întîmplat de multe ori şi încă doare ca dracu'. De fapt nu mai doare chiar aşa tare. S-a cicatrizat. Are o cicatrice groasă şi bună.
— Povesteşte-mi, te rog. Dacă zici că-i ca o cicatrice, şi nu ca o coajă, n-o să te doară s-o scarmeni, nu?
— Nu, fata mea. Păi, pe-atunci eram un tip foarte organizat îmi țineam manuscrisele într-o cutie de carton, în alta le aveam pe cele bătute la maşină şi în alta aveam

copii la indigo. Bănuiesc că de fapt nu era nu ştiu ce organizare. Dar nici nu-mi pot imagina altă metodă. Of, dă-o dracu' de poveste.
— Nu, nu, zi-mi.
— Ei, eram plecat cu munca la o conferință din Lausanne şi urmau să vină sărbătorile şi mama lui Andrew, care era o tipă foarte drăguță, frumoasă şi bună...
— N-am fost niciodată geloasă pe ea. Doar pe mama lui David şi a lui Tom am fost geloasă.
— N-ar trebui să fii geloasă pe nici una. Au fost minunate amîndouă.
— Am fost geloasă pe mama lui David şi a lui Tom. Acum nu mai sînt.
— Foarte generos din partea ta. Poate-ar trebui să-i trimitem o telegramă.
— Povesteşte mai departe, nu fi rău.
— Ei, şi mai sus-menționata mamă a lui Andrew s-a gîndit să-mi aducă lucrurile, ca să le am cu mine în concediu dacă voiam să mai scriu cîte ceva. Asta trebuia să fie o surpriză. Nu-mi scrisese nimic în legătură cu asta, aşa că habar n-aveam cînd ne-am întîlnit în Lausanne. Urma să întîrzie o zi, îmi trimisese şi o telegramă. Nu vedeam decît că atunci cînd ne-am întîlnit nu se mai putea opri din plîns şi plîngea, şi plîngea, şi cînd o întrebam ce s-a întîmplat spunea că nu poate să-mi zică, e prea îngrozitor, şi începea din nou să plîngă. Plîngea de se rupea inima-n ea. Chiar e nevoie să-ți povestesc asta ?
— Povesteşte-mi, te rog.
— N-a vrut să-mi spună nimic toată dimineața şi eu mă gîndeam la cele mai rele lucruri care s-ar fi putut întîmpla şi o întrebam dacă s-a întîmplat aia sau ailaltă. Insă ea nu făcea decît să dea din cap că nu. Cea mai rea chestie la care m-am gîndit a fost că m-o fi înşelat sau poate s-a îndrăgostit de altcineva şi cînd am întrebat-o dacă e aşa, mi-a zis doar: „O, cum poți să spui aşa ceva?", şi a continuat să plîngă. Cînd, în sfîrşit, mi-a zis despre ce-i vorba, m-am simțit uşurat. Pusese toate

manuscrisele într-o valiză pe care o lăsase cu celelalte bagaje în compartimentul de clasa I din expresul ParisLausanne-Milano — asta cît a coborît la Lyon să cumpere o sticlă de Evian şi un ziar londonez. Ştii cum e în gara din Lyon au mese din alea pliante pe care vînd ziare şi reviste, apă minerală, sticle mici de coniac şi franzele cu şuncă învelite în hîrtie, şi mai sînt cărucioare cu perne şi pături de închiriat. In fine, cînd s-a întors în compartiment a văzut că dispăruse valiza. A făcut tot ce se putea face. Ştii cum e poliția franceză. Prima chestie pe care a trebuit să o facă a fost să-şi arate carte d'identité şi să încerce să le demonstreze că nu-i o escroacă internațională şi că nu suferă de halucinații şi că era sigură că într-adevăr avea cu ea o valiză în care erau nişte hîrtii foarte importante şi, în afară de asta, madame, desigur că există nişte copii după hîrtiile alea. Au ținut-o aşa toată noaptea, iar în

ziua următoare, cînd un detectiv a venit să percheziționeze apartamentul ca să vadă dacă găseşte valiza, a găsit o puşcă de-a mea şi atunci s-a apucat să-ntrebe dacă am permis de chasse în fine, se pare că aveau dubii dacă s-o lase să meargă mai departe spre Laussane, şi mi-a povestit cum s-a luat polițistul după ea şi a apărut în compartiment chiar înainte să plece trenul şi a întrebat-o : „Madame, sînteți sigură că restul bagajelor sînt în regulă? Sigur nu mai lipseşte nimic? Vreo hîrtie importantă, ceva?". „Bine", i-am zis, „dar de fapt nu-i nici o problemă. N-aveai cum să iei şi manuscrisele, şi copiile dactilografiate, şi pe cele făcute la indigo". „Ba, Roger, le-am luat pe toate, sînt sigură". Şi aşa era. M-am convins că-i aşa cînd m-am dus la Paris ca să fiu sigur. Mi-aduc aminte cum urcam scările, am descuiat şi pe urmă am deschis uşa apăsînd pe clanța de alamă şi în bucătărie mirosea a Eau de Tavel şi praful se depusese pe masa din sufragerie şi m-am dus la dulapul în care-mi țineam lucrurile şi am văzut că nu mai e nimic acolo. Eram sigur c-o să mai găsesc ceva, pentru că-mi închipuiam clar plicurile la

locul lor. Da' nu mai era nimic acolo, nu mai erau nici măcar agrafele mele pentru coli, nici creioanele şi gumele, nici ascuțitoarea în formă de peşte, nici plicurile pe care era deja tipărită adresa mea în caz că nu voiau sii-nii publice materialul trimis, nici cupoanele poştale pe care le puneam în plic ca să-mi poată trimite înapoi povestirea, cupoane pe care le păstram într-o cutie persană mică şi lăcuită, care avea o ilustrație pornografică în interior. Dispăruseră toate. Le băgase pe toate în valiză. Nici măcar batonul roşu de ceară cu care-mi sigilam scrisorile nu mai era. Stăteam şi mă uitam la ilustrația din interiorul cutiei, observînd supradimensionarea curioasă a anumitor părți, chestie care caracterizează pornografia, şi-mi amintesc că mă gîndeam la cît de mult mă dezgustă fotografiile şi tablourile pornografice, ca şi literatura pornografică, şi la faptul că o singură dată mă mai uitasem la ilustrația din interior ca să-i fac o plăcere prietenului care-mi dăruise cutia. După aia i-am conferit un scop pur util, păstrînd în ea cupoane şi timbre. Am simțit cum mi se taie respirația cînd am văzut că, într-adevăr, nu mai era nici un plic cu manuscrise, nici cu copii dactilografiate, nici cu copii la indigo. Am închis uşa dulăpiorului şi m-am dus în dormitor, m-am întins pe pat cu o pernă între picioare şi alta-n brațe şi am stat un timp în linişte deplină. Niciodată-n viața mea nu mai ținusem o pernă-n brațe sau între picioare, acum însă aveam mare nevoie de aşa ceva. De-acum mi-era clar că tot ce scrisesem vreodată, lucruri în care aveam mare încredere, era pierdut. Le rescrisesem de atîtea ori pînă ajunseseră exact cum voiam şi ştiam că nu le-aş mai putea scrie încă o dată, pentru că odată ce le aduceam în forma finală, le şi uitam complet, şi de fiecare dată cînd le reciteam mă miram de ele şi mă întrebam cum reuşisem. Deci stăteam întins, fără să mă mişc, cu pernele alea drept prieteni şi eram disperat. Nu mai fusesem niciodată disperat, nu cunoscusem disperarea adevărată şi de atunci n-am mai fost niciodată. îmi lăsasem fruntea pe carpeta persană

care acoperea patul, o saltea cu arcuri pusă direct pe podea, şi carpeta era plină de praf şi eu stăteam întins şi disperat şi pernele alea erau singurul meu sprijin.

— Dar ce texte erau alea ?

— Unşpe povestiri, un roman şi nişte poeme.

— Of, bietu' de tine.

— Nu. Nu eram aşa de bătut de soartă, pentru că mai aveam şi altele în mine. Nu pe alea. Dar mai aveam şi altele în mine. Numai că atunci nu prea eram în formă, înțelegi, nu-mi venea să cred că le pierdusem. Nu chiar pe toate.

— Şi ce-ai făcut?

— Nimic, practic. Am stat întins o vreme.

— Ai plîns ?

— Nu. Eram secat pe dinăuntru, ca şi casa plină de praf. Tu n-ai fost disperată niciodată?
— Ba da, sigur. Cînd eram în Londra. Numai că eu puteam să plîng.
— îmi pare rău, fata mea. M-am prins cu treaba asta şi am uitat.
— Şi ce-ai mai făcut după aia?
— Păi, să vedem. M-am dat jos din pat şi am coborît scările, m-am întîlnit cu proprietara, care m-a întrebat ce-i cu madame. Era îngrijorată, pentru că venise poliția şi-i pusese ceva întrebări, dar era totuşi amabilă încă. M-a întrebat dacă am găsit valiza furată şi eu i-am zis că nu şi atunci ea a spus că-i un mare ghinion şi m-a întrebat dacă e adevărat că în ea era tot ce scrisesem. Eu i-am spus că da şi atunci ea m-a întrebat cum se face că nu mai am nici copii. I-am zis că şi copiile erau tot în valiză. Mais ga alors, a spus atunci. De ce am mai făcut copii dacă le pun lîngă originale ca să se piardă toate ? I-am spus că madame le băgase din greşeală în valiză. Mare greşeală, mi-a zis proprietara. Fatală. însă, desigur că monsieur şi le aminteşte pe toate. I-am zis că nu. Dar monsieur va trebui să şi le amintească. II faut se rappeler. Oui, am zis eu, mais ce n'est pas possible. Je ne m'en

souviens plus. Mais il faut faire un effort, a zis ea. Je le ferais. Dar n-are nici un rost. Mais qu'est-ce que monsieur va faire ? mă întrebă ea. Monsieur a lucrat vreme de trei ani de cînd e aici. L-am văzut pe monsieur scriind la cafeneaua din colț. L-am văzut scriind la masa din sufragerie, cînd mai aduceam cîte ceva sus. Je sais que monsieur travaille comme un sourd. Qu'es-ce qu'il faut maintenant ? Il faut recommencer, i-am zis. Atunci a început să plîngă. Am luat-o-n brațe şi mirosea a transpirație şi praf şi a haine vechi şi negre şi părul avea un miros rînced şi ea plîngea cu capul pe pieptul meu. M-a întrebat dacă erau şi poezii printre hîrtiile pierdute. I-am spus că da. Ce nenoroc, a spus. Dar era sigură că pe alea le țin minte. Je tacherai de le faire, i-am spus. Aşa să faceți, chiar în noaptea asta. I-am spus că aşa o să fac. Oh, monsieur, mi-a zis, madame e frumoasă şi plăcută şi tous ce qu'il y a de gentil, însă ce greşeală gravă a făcut. M-a întrebat dacă beau un pahar cu ea. I-am spus că da, desigur, şi, trăgîndu-şi nasul, s-a dus după sticlă şi două pahare. Pentru scrieri noi, a zis. I-am spus că da, să bem pentru ele. Monsieur o să ajungă membru al Académie Française. I-am spus că nu. Atunci al Académie Américaine, a spus ea. Apoi m-a întrebat dacă n-aş prefera nişte rom. I-am spus că nu-i nevoie. Bine, a zis, să mai bem un pahar. După care mi-a spus să ies în oraş şi să mă îmbăt şi, cum Marcelle n-o să vină să facă curat, o să-mi facă ea curățenie de îndată ce i se întoarce soțul. Apoi m-a întrebat dacă vreau să-mi cumpere ceva sau să-mi pregătească micul dejun. Mi-a zis să-i dau zece franci şi-mi aduce restul. Mi-a mai zis că mi-ar fi pregătit şi ceva pentru cină, însă ar fi mai bine să mănînc în oraş în seara aia, chiar dacă-i mai scump. Allez voir des amis et manger quelque part. Aş veni şi eu cu dumneata, dacă n-ar fi soțul meu, mi-a mai spus.
I-am zis să vină atunci la Café des Amateurs şi să bem ceva. Nu, nu pot pleca din cuşca asta pînă nu se întoarce bărbatul meu, mi-a spus. Débine-toi maintenant.

Lăsați-mi cheia şi cînd vă întoarceți totul o să fie în ordine.
Era o femeie de treabă şi eu începeam deja să mă simt mai bine, pentru că ştiam că nu mai e nimic de făcut decît s-o iau de la început. Nu ştiam însă dacă sînt în stare. Unele dintre povestiri erau despre box, altele despre baseball şi altele despre cursele de cai. Erau despre lucrurile pe care le cunoşteam cel mai bine şi de care eram cel mai apropiat unele erau despre Primul Război Mondial. Cînd le scrisesem,

simțisem toate emoțiile pe care trebuia să le simt față de acele lucruri şi le băgasem pe toate în text şi băgasem tot ce ştiam şi puteam exprima despre lucrurile alea, şi le rescrisesem, şi le rescrisesem din nou pînă ce totul plecase din mine şi se dusese în ele. Din cauză că lucrasem de tînăr pe la ziare, nu-mi aduceam niciodată aminte ce scrisesem într-un text odată ce-l terminam era ca şi cum ți-ai şterge zilnic din memorie ce ai scris, aşa cum ştergi o tablă cu buretele. Şi rămăsesem cu obiceiul ăsta nenorocit care, iată, îmi făcea rău. Dar proprietara, mirosul ei, simțul ei practic şi hotărîrea mi-au pătruns în miezul acelei disperări ca un cui bine bătut, şi mi-am zis că trebuie să fac ceva în privința asta. Ceva practic. Ceva care să-mi facă bine, deşi nu mai am cum să recuperez povestirile alea. Eram deja pe jumătate fericit că se pierduse romanul, pentru că începeam să-mi dau seama, aşa cum începi să vezi bine pe deasupra valurilor atunci cînd o furtună este deplasată de vînt dinspre ocean spre mare, că puteam să scriu un roman mai bun. Dar povestirilor le simțeam lipsa ca şi cum s-ar fi amalgamat în ele casa mea, slujba mea, singura mea armă, micile mele economii şi soția mea. La fel era şi cu poemele. Dar disperarea începea să se risipească şi nu simțeam decît regretul unei mari pierderi. Un regret foarte dureros.

— Ştiu cum e să regreți, spuse fata.

— Biata de tine, fata mea. E rău să regreți. Dar asta nu te ucide. Insă disperarea te poate ucide foarte repede.

38!)

— Adică să te ucidă pe bune ?

— Da, aşa cred.

— Mai bem unul ? îmi spui şi ce s-a întîmplat mai departe? Uite, în legătură cu genul ăsta de lucruri am avut mereu întrebări.

— Da, mai bem unul. Şi-ți spun şi restul poveştii, dacă nu te plictisesc.

— Roger, să nu te mai aud niciodată că spui asta, că m-ai putea plictisi.

— Mă plictisesc uneori eu de mine ca dracu'. Aşa că mi s-a părut firesc să te întreb.

— Hai să mai bem unul şi după aia-mi povesteşti.

Cuprins

Traversarea.....5
întoarcerea afaceristului.....48
Denunțul.....62
Fluturele şi tancul.....76
Noaptea dinaintea bătăliei.....87
Mai jos de creastă.....121
Nimeni nu moare vreodată.....135
Leul cel bun.....152
Taurul credincios.....156
Ia-ți un cîine pentru orbi.....158
Un tip de gaşcă.....164
Iubitorii de vară..... 169
Ultimul loc bun.....181
Poveste africană.....239
Un drum cu trenul.....254
Hamalul.....273
Lehamite în intersecție.....285
Peisaj cu siluete.....302
Bănuiesc că totul îți aminteşte de ceva.....312
Veşti bune de pe continent.....319
Un ținut ciudat.....323